

Lit. Graec. B
5830

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

ΒΙΒΛΟΙ Δ.

XENOPHONTIS

MEMORABILIVM

SOCRATIS

DICTORUM ATQUE FACTORUM

LIBRI IV.

RECENSUIT

CHRISTIANUS GODOFR. SCHÜTZ.

EDITIO SECUNDA AUCTIONIOR ET EMENDATIOR.

HALAE

APUD IOANNEM IACOBUM GEBAUER.

MDCCCLXXXIII. 297. 1/2

✓ Xenophon Atheniensis
✓ MEMORABILIA

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

1493

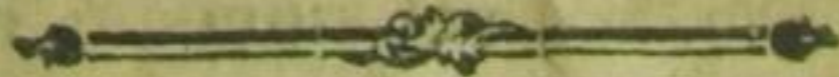
PRAEFATIO EDITORIS.

Cum observasse mihi viderer Xenophontis Memorabilium Socratis exemplaria, quae lectionibus academicis aut scholasticis apta essent et quam minimo pretio vendibilia, inde ab eo tempore desiderari, quo Ernesti vir summus, postquam quater in usum tironum ea ediderat, commutata ratione, quintam editionem sic instituisset, ut doctorum virorum usibus, quam discipulorum puerorum aut adolescentium accommodatior esset, pretiumque, etsi ne nunc quidem acerbum, auctum tamen esset sic, ut id multis auditoribus pro paupertate sua aut plurium librorum emendorum necessitate incommodum videretur; ante hos XIII annos animum adjeci ad editionem ejus generis parandam, quae omnis omnibus quae ad interpretationem pertinerent, magistrorum enarrationi relinquendam, textum exhiberet a librariis pariter ac typographorum vitiis purissimum; cum apparatu critico exercendis studiosorum ingeniis apto; ceteroquin aliam quam a vilitate pretii commendationem haberet nullam.

Studiose igitur post Ernestii insignem diligentiam collatis editionibus criticis (praeter unam Victorianam) omnibus, nonnullis etiam a viro celeberrimo vel neglectis, vel nondum satis excussis, recensione novam textus Xenophontei parare ausus sum, ita ut servatis laudatisque quae a viro laudibus meis majore optime constituta essent, saepenumero tamen ab ejus recensione discederem; partim veteribus lectionibus, ubi causa esset idonea, restitutis, partim doctorum virorum conjecturis, in

his Ernestii ipsius, deinde Ruhnkenii et Valkenarii, virorum in his litteris principum, Hindenburgii etiam V. Cl. aliorumque, alicubi etiam meis operosius, ut aequum erat, confirmatis, in textum receptis; ejectis denique interpolationibus nonnullis, quae ab acutissimis Criticis damnatae essent, indignaeque judicatae, quae diutius Xenophonti obtruderentur.

Divenditis recensiois nostrae exemplis cum interea b. Zeunius novam hujus libelli editionem parasset, eamque nuper secuta esset Schneideri V. C. editio, bonae frugis plenissima, multis locis horum virorum iudicium in constituenda textus lectione cum mea ~~nostra~~ consentire intellexi. Nonnullis tamen aliis Schneideri praesertim auctoritate permotus easdem, quas ille vel ex codd. MSSis vel ex antiquis editionibus lectiones praetulerat, nunc in textum reduxi. Saepe numero autem, ut fit, vel alterius horum Criticorum, vel utriusque dissensus me a pristina quam ingressus eram via deducere non potuit. Ad correctionem speciminum typographicorum quod attinet, magnam ei diligentiam impendi, ut qui quam superior editio hac ex parte laudem tulisset, eam non tueri solum, sed augere etiam, si fieri posset, cuperem. Ex appendice observationum quaedam refecui, quae mihi saepius de eodem loco cogitanti, minus quam olim probabantur. Scriptum Jenae d. V. April. MDCC LXXXIII.

Catalogus editionum,

quibus Memorabilia Socratis aut sola aut cum aliis Xenophontis operibus conjuncta continentur.

1. Xenophontis Cyropaedias libri VIII. Anabases libri VII. Apomneumaton libri IV. Venatoria; Lacedaemonum et Atheniensium republicae, Oeconomica, Hieron, Symposium, de Graecorum gestis. Omnia graece Florentiae, in aedibus Phil. Juntae. 1516. fol.

Curante Euprosino Bonino, cujus brevis praemissa est praefatio; multis mendis, imprimis omissionibus scatens; neque vero omnes libros Xenophontis continet.

2. Ξενοφώντος ἅπαντα τὰ εὕρισκόμενα. Xenophontis omnia quae extant. Operis totius indicem pagina VIII. legito.

In calce editionis legitur: Venetiis in aedibus Aldi et Andreae Asulani foceri mense Aprili MDXXV.

Haec editio quasi in duas sectiones divisa; quarum prima foliis 87, nam folia numerantur non paginae, continet Cyropaediam et Anabasin; secunda, quae nec folia nec paginas numerat, Xenophontis reliqua. Haec editio multis quidem locis correctior est Juntina prima; sed tamen quam plurima ejus vitia servavit, additis novis ab operum incuria profectis.

3. Ξενοφώντος ἅπαντα τὰ εὕρισκόμενα. Xenofontis omnia quae extant. — (Jam in titulo enumerantur opuscula Xenophontis singula graecis et latinis verbis). Ad haec addidimus Dionis opuscula quaedam *περὶ βασιλείας καὶ τυραννίδος, περὶ πίστεως καὶ ἀπιστίας, περὶ τύχης.*

In fine legitur: Florentiae per haeredes Philippi Juntae Anno Domini M. D. XXVII. Die prima Decembris. Clemente VII. Pontifi. Max.

Hanc editionem meram esse repetitionem Juntae primae, optime docuit *Zeunius V. C.* in praefatione editionis *Cyropaediae*. Falso enim *Ernesti* sibi persuaserat in hac editione repetitam esse Aldinam. Ubi igitur non diserte dissensum editionis Juntae primae et secundae indicavimus, utraque semper intelligenda est, etiamsi una tantum nominetur.

4. Xenophontis Memorabilium Socratis libri, cura Petri Victorii.

Hanc editionem cum laude commemorat *Henr. Stephanus*, qui eam paucis annis ante annum 1561. prelo haeredum Juntae prodiisse scribit. Ejus autem editionis, quod valde miror, nunquam postea mentionem factam esse vidi ab editoribus; neque mihi contigit exemplum ejus, etsi diligenter quaesitum, reperire.

5. Xenophontis opera graece. Basileae 1540. 8. cum praefatione Melanchthonis.

Juntae repetit cum omnibus vitiis.

6. Xenophontis opera. Halae Suevorum 1540. octonis tribus tomis, cum eadem praefatione Melanchthonis.

Haec editio, mera Juntae repetitio, duplici titulo, quod *Zeunius* observavit, evulgata est; verus exhibet locum et annum, fictus utraque nota caret.

7. Xenophontis philosophi ac historici excellentissimi opera, quae quidem extant omnia tam graeca, quam latina, hominum doctissimorum diligentia, partim jam olim, partim nunc primum latinitate donata ac multo accuratius quam antea recognita. Quorum catalogum versa pagella demonstrabit. Adjecimus historiarum et rerum memoratu dignarum Indicem locupletissimum. Basileae apud Nicolaum Brylingerum Anno M. D. XLV. fol.

Textum sequitur Halensem. In Memorabilibus exhibita est versio *Bellarionis*.

8. *Zevo-*

8. *Ξενοφώντος ἅπαντα.* Xenophontis oratoris et historici propter sinceram et melle dulciorem Attici sermonis gratiam veterum omnium iudicio longe clarissimi, opera, quae quidem extant omnia, duobus tomis distincta, ac nunc primum a Seb. Castalione a mendis quam plurimis repurgata et quam fieri potuit accuratissime recognita. His accessit graecus rerum gestarum Index perquam copiosus. (*Palma Ising.*) Basileae.

Hic est plenus editionis titulus, quae circa annum 1545. aut non multo post prodiit. Nam annus nullibi notatur; etsi in plerisque catalogis adsignatur huic editioni annus 1540. scilicet ex praefatione Melanchthonis subjecta, quem errorem jam Ernelli deprehendit. Praemissa est Melanchthonianae praefatio Isingrinii; textus est Halensis, sed multis locis a Castalione sive conjectura, sive codicum auctoritate emendatus. Multis locis editionis Iuntinae mendosae aut falsae lectiones servatae sunt; etenim Castalio ipse non videtur editioni praefuisse, sed operis tantum exemplar Juntinum, in quo ipse alia mutaverat, alia margini alleverat, tradidisse. Aldinam aut non habuerunt editores, aut satis negligenter cum suo exemplari contulerunt. Secus si fuisset, multa rectius constituere potuissent. Unum exemplum in medium afferam. In Junt. Bas. absunt haec verba I, 2, οἱ δὲ πεισθέντες ὡς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν; quae in Aldina leguntur. Sic III. 1. in Junt. Bas. post verba ὅπως σωαί τε ἔσονται αἱ οἴες — ἔξοσι petperam inculcantur verba καὶ ἔνεκα στρατεύονται τῶτο ἔσται, quae recte absunt Ald. sunt enim e sequentibus male anticipata; Castalione conjectura marg. Bas. adscripta legendum esset ποιμαίνονται pro στρατεύονται; qua supersedere potuisset, si ei aut libuisset, aut licuisset Aldinam consulere.

9. Xenophontis opera apud Nic. Brylingerum 1555. curante M. Ioanne Petri.

Textus Castalioneus repetitus est, sed ita ut in quibusdam locis non consilio, sed incuria textus Halensis in prima Brylingeriana exhibitus servaretur. Additae sunt versiones eadem, nisi quod in Oeconomico Volaterrani versionem substituta est, a Strebæo facta.

10. Ξενοφώντος ἀπομνημονευμάτων βιβλία τέσσαρα. Parisiis apud Martinum Juvenem 1559.

Quis hanc editionem curaverit, nusquam indicatur. Aldina editione usus est editor. Insunt tamen lectiones discrepantes, nonnunquam bonae, quas unde hauserit nescio.

11. Ξενοφώντος ἅπαντα τὰ σωζόμενα βιβλία. Xenophontis omnia quae extant opera, multorum veterum exemplarium ope (quorum bonam partem bibliotheca viri illustris *Huldrici Fuggeri* suppeditavit) a multis mendorum fordibus ita purgata, ut longe majore cum fructu legi, multoque facilius quam antea intelligi possint. *Epistolarum Xenophonis fragmenta quaedam haec editio praeter alias habet.* In Xenophontem annotationes *Henr. Stephani*, quibus partim varias lectiones examinare, partim locis aliquot obscuris, lucem afferre, partim mendosos quosdam (in quibus veterum codicum auxilio destitutus fuit) suae integritati restituere conatur. Indicem copiosissimum cum Latina interpretatione innumeris in locis emendata habebis. An. M. D. LXI. Excudebat *Henr. Stephanus* illustris viri *Huldr. Fuggeri* typographus.

Optime hac editione de Xenophonte meritis est *H. Stephanus*. Adhibuit editiones Iuntinam primam, Aldinam, Brylingerianam. In memorabilibus etiam, ut diximus, Victorii editionem, ad quam tamen vix bis aut ter provocat; quo factum est, ut nesciamus quantum ei debuerit. Harum igitur et plurium editionum collatione, maxime vero MStorum subsidio, antiquorumque scriptorum *Stobaei* potissimum usu adjutus, infinita menda correxit, plurimas lacunas supplevit, conjecturis etiam criticis loca quaedam emendavit, ita ut eas in margine poneret, praefixo Π. h. e. πότερον. In collectione versionum Latinarum eodem tempore edita Memorabilium exhibuit versionem *Bessarionis*, multis correctionibus in margine positis. Quod autem *Ernesti* existimat *Stephanum* habuisse tantum Iuntinam secundam, non primam, in eo falsus est vir summus. Diserte enim *Stephanus* praef. ad annot. p. 2. „Primum igitur, inquit, quod ad editiones duas attinet, a quibus ceterae

rae

rae manarunt, Florentinam et Aldinam, *hanc*, ut tempore *posterior est illa*, ita integritate longe priorem potioemque esse infiniti propemodum loci arguunt. „

12. *Ξενοφώντος ἅπαντα τὰ σωζόμενα βιβλία.* Xenophontis et imperatoris et philosophi clarissimi omnia, quae existant opera Ioanne Lewenklajo interprete, cum annotationibus eiusdem et indice copioso. Basileae per Thomam Guarinum M. D. LXIX.

Duobus tomis, sed paginarum numeris per utrumque continuatis. Leunclavius collatis quibusdam aliis editionibus securus est textum Stephanianum, a quo non nisi paucis locis, de quibus in animadversionibus exposuit, discessionem fecit. Lectiones margini Stephanianae editionis adscriptas omnes transcripsit; signis tamen Stephani γρ. et Π. omissis, quibus ille lectionem codicum aut editionum a suis conjecturis discernebat; quod ei merito exprobrat Zeunius. Iam etsi Leunclavii de textu graeco merita non omnino nulla sunt, praesertim ob emendationes quasdam ingenio repertas, tamen multo plus versione, quam crisi sua Xenophonti profuit, tantum abest ut nova recensio textus ei tribui debeat.

13. Eadem editio repetita est Basileae apud Thomam Guarinum a. 1572.

Non ut apud Fabricium est a. 1577. nec ut Ernesti scribit bis ibidem repetita esse videtur Leunclaviana prima; sed si verum est quaedam exemplaria annum 1577. prae se ferre, fraude suspicor librarii factum esse, qui titulum tantum mutaverit, ut nova editio videretur.

14. *Ξενοφώντος τὰ σωζόμενα βιβλία.* Xenophontis (viri armorum et litterarum laude celeberrimi) Quae extant opera. Annotationes Henr. Stephani multum locupletatae, quae varia ad lectionem Xenophontis longe utilissima habent. Editio secunda, ad quam esse factam maximam diligentiae accessionem statim cognosces. Anno M. D. LXXXI. Excudebat Henricus Stephanus.

In hac editione lectiones hic ibi aliter constituit Stephanus nonnullisque observationibus appendicem auxit.

15. Selecta quaedam e Xenophontis operibus, quorum index in sequenti pagina cernitur. Romae, sumptibus Iacobi Tornerii apud Franciscum Zanetum M. D. LXXVIII. superiorum permisso.

Insunt libri IV. priores de Cyri expeditione, Memorabilia, Agesilaus, Socratis apologia. Curavit editionem Hieron. Brunellus e S. J. in usum lectionum. Hic ibi nonnulla de industria praetermisit, quae minus, ut putabat, deceret adolescentibus explicari. Nullum igitur haec editio usum criticum habet. Notabile tamen est omitti verba ἐρώτα γὰρ καὶ ἀποκρινόμεναι, quod vitio typographi factum esse non opinor.

16. Xenophontis memorabilia Socratis e Io. Caselii recensione. Rostoch. 1589. 4.

Textum graecum sistit sine adnotationibus.

17. *Ξενοφώντος τὰ εὐρισκόμενα.* Xenophontis philosophi et imperatoris clarissimi, quae extant opera, in duos tomos divisa, graece multo quam ante castigatius edita, adjecta etiam ad marginem scripturae discrepantia. Latine tertia nunc cura ita elucubrata, ut nova pene toga prodeant, nova insuper appendice sic illustrata, ut quam planissima deinceps eorum lectio sit futura. Opera Joannis Leunclavii Amelburni. Accesserunt Aemilii Porti, Fr. Porti C. fil. Notae, et Index graecus verborum phrasiumque observatu dignarum. Additus item in calce alius Index rerum et verborum memorabilium, a fronte tomi utriusque et novae appendicis Leunclavianae Catalogus. Francofurti apud Andreae Wecheli heredes Cl. Marnium et Ioan. Aubrium. MDXCVI. cum privil. S. C. M. ad sexennium.

Huic editioni cum immortuus esset Leunclavius, ceteris quidem partibus consummatae, sed praefatione destituta, addidit Fr. Sylburgius praefationis loca epistolam dedicatorem ad Carolum L. B. Zerotinum, quem in itineribus comitatus fuerat Leunclavius. In notis saepenumero acerbius disputat adversus Henr. Stephanum, cui cum Taurini commoraretur, Xenophontem secundo a se recensitum

fitum

fitum miserat recudendum. Has schedas a Stephano per XVIII. annos pressas ac retentas fuisse queritur, dubitatque an unquam reddurus fuisset, nisi eum praetor Francofurtensis, ut tandem redderet, coegisset. Iustam aegritudinis adversus Stephanum causam fuisse nemo negaverit; at tamen eam ob causam iusto iniquior fuit in reprehendis Stephani conjecturis.

18. Eadem editio repetita Paris. 1625. fol.

19. Xenophontis opera quae extant omnia Gr. et Lat. una cum chronologia Xenophontea Cl. Dodwelli et quatuor tabulis geogr. Vol. I-V. Oxon. e Theatr Sheld. 1703. 8.

Editionem curavit *Eduardus Wells*, qui lectiones quasdam sine consilio interdum mutavit.

20. *Ξενοφώντος Ἀπομνημονευμάτων Βιβλῶν Δ.* Xenophontis memorabilium Socratis dictorum libri IV. Recensuit, emendavit, illustravit, et indicem adjecit Io. Aug. Ernesti. Lipsiae 1737.

21. — eadem editio repetita, adjectis notis quibusdam *H. Stephani, Leunclavii et Aemilii Porti*, curante *Boltono Simpson*. Oxon. 1741.

22. Ernestii editio altera. Lips. 1742. 8.

23. eadem a *Simsono* repetita Oxon. 1749. 8. maj.

24. Ernestii editio tertia Lips. 1755. 8.

25. ejusdem quarta, cum *Reiskii* conjecturis. Lips. 1763. 8.

26. ejusd. editio quinta, in qua textum ad fidem MSS. et edd. vett. recensuit, et emendavit, Lips. 1772. 8. maj. cui accessere *Dav. Ruhnkenii* et *L. C. Valkenarii* adnotationes.

Multis modis de his Xenophontis libellis meruit Ernesti, in prioribus tamen plenam et justam recensionem eorum suscipere noluit; quam editione demum quinta aggressus est, in qua lectionibus quatuor Codicum MStorum, editionum pleniore apparatu, suopte ingenio, *Hindenburgii* etiam

etiam animadversionibus adjutus, textus veritatem quam plurimis locis felicissime restituit. Ruhnkenii et Valkenarii adnotationibus reliquae hujus editionis praestantiae maximus accessit cumulus.

27. 28. 29. Simfonianae tertia, quarta, et quinta 1780.

Ultimae adjectae sunt Anglorum quorundam, quos Simfonus tamen non nominat, observationes et conjecturae, e quibus paucissimae Xenophonti profunt. Ceterum optima harum editionum dos Ernestio debetur; quae de suo addidit Simfonus, exigui momenti sunt.

30. Operum Xenophontis omnium editionis Welfianae repetitio Thieniana, Lips. 1763.

31. Xenophontis memorabilia Socratis curante F. A. Stroth. Gothae 1780.

Nihil aliud sibi proposuit vir doctissimus, quam ut exemplaria, quae solum textum haberent, in usum eorum edenda curaret, qui quam minimo pretio emere vellent. Quod consilium nemo improbaverit, qui usu expertus sit plurimorum juvenum nostrorum φιλελλήνων vel paupertatem, vel parsimoniam.

32. Memorabilium Socratis editio nostra prima, Halae 1780.

33. M. S. editio Joh. Caroli Zeumi, Lips. 1781.

34. M. S. editio Edwardi Edwards, Oxon. 1785.

Hanc editionem post mortem editoris absolvit et praefatus est H. Owen. Adjecta est sylloge variantium lectionum e quinque Florentinis codicibus, tribus Parisinis, totidemque Vaticanis.

35. M. S. editio Basileensis, 1789.

36. M. S. editio Io. Gottl. Schneideri, Lips. 1790. 8.

Prae-

Praeter editiones critico et exegetico apparatu instructas memorandi sunt sequentes libri, qui animadversiones ad Memorabilia Socratis continent, textu ipso non adjecto.

Io. Brodaeus Turonensis in omnia Xenophontis opera adnotationes. Basileae ap. Nicolaum Brylingerum 1559. fol.

Doctae ac bonae frugis plenissimae.

Is. Faustii diff. praeside D. Jac. Schallero in IV. libris memorabb. Socr. Argentorati 1650.

Ejus notitiam debeo Fabricio in bibl. gr. Ceterum, quid praestiterit auctor, cum eam nunquam viderim, judicare non possum.

Animadversiones, quibus Xenophontis memorabilium Socratis dictorum et factorum libri emendantur, illustrantur, auctore Carolo Frid. Hindenburgio. Lipsi 1769.

Multis nominibus commendandae sunt Graecarum litterarum studiosis. Non enim solum interpretandi subtilitatem, sed criticum quoque acumen, multiplicemque doctrinam quam plurimis locis ostendit auctor mathematicarum etiam litterarum scientia clarissimus.

Ioannis Melchioris Fabri (nunc Prof. et Rectoris Gymn. Onoldini) observationes in loca quaedam obscuriora Xenophontis memorabb. Socr. Coburgi 1772.

Paucae illae, sed, at elegantes ac doctae, nuper spicilegio auctae.

EXPLICATIO SIGNORVM.

ed. pr. Iunt. Iunt. 1. 2. pertinet ad editiones Juntinas. Notandum vero est, utramque significari, etiamsi una tantum nominetur, nisi dissensus discrete notatus sit.

Ald. Aldina editio.

Steph. 1. 2. Stephaniana prima et secunda.

Leuncl. Leunclaviana prima.

Sylb. Leunclaviana ultima cum praef. Sylburgii.

Bof. 2. Basileensis, cui praefuit Castalio.

Ern. Ernestii editio quinta.

cod. Vindd. Codices Memorabilium Vindobonenses, quorum lectionibus usus est Ernesti.

cod. Merm. Codex Mermannianus.

cod. Voss. Codex Leidensis, olim Vossianus.

MS. Stob. Codex Stobaei MStus.

Horum lectiones celeberrimis viris Ruhnkenio Ernestioque debentur.

codd. Flor. Codices Florentini.

codd. Paris. Codices Parisini. quorum lectiones

codd. Vatic. Codices Vaticani. notatae sunt in
editione.

n. n. significat: non necessarii.

 XENOPHONTIS
 MEMORABILIVM
 SOCRATIS
 LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

Cum duplex crimen accusatores objecissent Socrati, alterum, quod
 non eosdem cum civitate deos haberet, sed alios novos intro-
 duceret, alterum, quod juventutem corrumpere, n. 1. hoc
 primo capite Xenophon prius crimen diluit. Ostendit autem
 Socratem communi ritu sacrificasse, n. 2. et divinatione usum
 fuisse, multa sibi a daemone significari ratum, in quo se deorum
 naturam agnoscere probaverit; 3-5. amicis etiam, quomodo
 divinatione recte uterentur, auctorem fuisse, 6-9. nihil autem
 unquam impie dixisse aut fecisse, 10. 11. et cum philosophorum
 de rebus divinis audacius pronuntiantium stultitiam confu-
 tasse, 12-15: tum ipsum de omni genere officii disseruisse 16.
 luculentum etiam servatae jurisjurandi religionis exemplum
 edidisse; 17. 18. diis denique omnium verum scientiam tri-
 buisse, 19. ut mirandum sit, quomodo impietatis eum aliquis
 arguere potuerit. 20.

Πολλάκις ἐθαύμασα, τίσι δήποτε^a λόγοις Ἀθηναίους
 ἔπεισαν οἱ γραψάμενοι κράτην, ὡς ἄξιός εἴη θανάτου
 τῆ πόλει. ἢ μὲν γὰρ κατ' αὐτοῦ τριάδε τις ἦν ἀδικεῖ
 Σωκράτης, οὓς μὲν νομίζει θεός, & νομίζων, ἕτερα
 δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσφέρων ἀδικᾷ δὲ, καὶ τὰς νέας δια-
 φθεύρων. Πρῶτον μὲν οὖν, ὡς ἐκ ἐνόμιζεν, οὓς ἡ πόλις
 νομίζει θεός, ποῖω ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίω; θύων τε γὰρ
 φανερός ἦν, πολλάκις μὲν οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοι-
 νῶν τῆς πόλεως βωμῶν καὶ μαντικῇ χρώμενος ἐκ ἀφανῆς
 ἦν. διετεθρύλλητο γὰρ, ὡς φαίη Σωκράτης, τὸ δαιμόνιον

ἐχv-

a) δήποτε Zeunius revocavit e Gregor. Cor. ad Hermog.
 in Reiskii Oratt. VIII. p. 906. Vulg. ποτέ. Pauço
 post ἐπεισφέρων Max. Tyr. p. 232. ed. Steph.

A

3 εαυτῷ σημαίνει. ὅθεν δὴ καὶ μάλιστα μοι δοκοῦσιν αὐτὸν
 αἰτιάσασθαι καινὰ δαιμόνια εἰσφέρειν. Ὁ δὲ ἔδεν και-
 νότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων, ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες οἰω-
 νοῖς τε χρῶνται καὶ φήμασι καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις.
 ἔτοί τε γὰρ ὑπολαμβάνουσιν, οὐ τοὺς ὄρνιθας, αὐδὲ τοὺς
 ἀπαντῶντας εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευομένοις, ἀλ-
 λά τοὺς θεὸς διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνει· καὶ κείνος ἔτως
 4 ἐνόμιζεν. ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι φασὶν ὑπὸ τε τῶν ὄρνιθων καὶ
 τῶν ἀπαντῶντων ἀποτρέπεσθαι τε καὶ προτρέπεσθαι. Σωκρά-
 τῆς δὲ ὡς περ ἐγίγνωσκεν, ἔτως ἔλεγε. τὸ δαιμόνιον γὰρ, ἔφη,
 σημαίνει, καὶ πολλοῖς τῶν ζυγόντων προηγόρευε, τὰ μὲν
 ποιῆν, τὰ δὲ μὴ ποιῆν, ὡς τῶν δαιμονίων προσημαίνοντος.
 καὶ τοῖς μὲν πειθομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πειθο-
 μένοις μετέμελε. καὶ τοι τις ἔκ' ἂν ὁμολογήσειεν αὐτὸν
 βούλεσθαι μὴτ' ἠλίθιον, μὴτ' ἀλαζόνια φαίνεσθαι τοῖς συν-
 ὄντιν; ἐδόκει δ' ἂν ἀμφοτέρω ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς
 ὑπὸ θεοῦ φαινόμενα, κατὰ ὃ φευδόμενος ἐφαίνετο. ὁῦλον ἔν,
 ὅτι ἔκ' ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν. ταῦτα δὲ
 τίς ἂν ἄλλω πισεύσειεν ἢ θεῷ; πισεύων δὲ θεοῖς, πῶς ἔκ'
 6 εἶναι θεοὺς ἐνόμιζεν; Ἀλλὰ μὴν ἐποίησεν καὶ τάδε πρὸς
 τοὺς ἐπιτηδείους. τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα συνεβούλευε καὶ
 πράττειν, ὡς ἐνόμιζεν ὅτι ἄριστ' ἂν πραχθῆναι· περὶ δὲ τῶν
 ἀδήλων, ὅπως ὁ ἀποβήσοιτο, μαντευσομένους ἔπεμπεν, εἰ
 7 ποιητέα· καὶ τοὺς μέλλοντας οἴκους τε καὶ πόλεις καλῶς
 οἰκῆσαι ἢ μαντικῆς ἔφη προσδέσθαι. τεκτονικὸν μὲν γὰρ,
 ἢ χαλκευτικὸν, ἢ γεωργικὸν, ἢ ἀνθρώπων ἀρχικὸν, ἢ τῶν
 τοιούτων ἔργων ἐξεταστικὸν, ἢ οἰκονομικὸν, ἢ
 στρατηγικὸν γενέσθαι, πάντα ταῦτα μαθήματα, καὶ
 8 ἀνθρώπων γνώμη αἰρετέα ἐνόμιζεν. τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἴσθ'
 ἐν τέτοις ἔφη τὰς θεὰς εαυτοῖς καταλείπεσθαι, ὧν οὐδὲν
 ὁῦλον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. ἔτι γὰρ τῷ καλῶς ἀγρὸν φυ-
 τεύσαι.

b) Sic MS. Voss. vulgo καὶ; Reiskius conj. εἶτα.

c) ἐνόμιζον Ernesti recepit e marg. Leunclav.

d) ἂν add. ed. Leuncl. delevit Ernesti cum MSS. Merm. Vind. ed. pr. Bas. 1. 2.

e) μαντευομένους vulgo. Sed futurum a Reiskio commen- datum e cod. Paris. 3. recepit Schneiderus.

f) Ernesti Ed. V. rescripsit οἰκίσειν. Leuncl. malebat οἰκίζειν. Sed cf. append. obsf. ff) Reiske delet τῶν. n. n.

τευσαμένῳ δῆλον, ὅσις καρπύσεται, ἕτε τῷ κυλῶς οἰκίαν
 οἰκοδομησασμένῳ δῆλον, ὅσις οἰκήσει, ἕτε τῷ στρατηγικῷ δῆ-
 λον, εἰ συμφέρει στρατηγεῖν, ἕτε τῷ πολιτικῷ δῆλον, εἰ
 συμφέρει τῆς πόλεως προσατεῖν, ἕτε τῷ καλὴν γῆμαντι, ἵνα
 εὐφραίνεται, δῆλον, εἰ διὰ τούτην ἀνιάσεται. ἕτε τῷ δυνατῶς
 ἐν τῇ πόλει κηδεσῶς λαβόντι δῆλον, εἰ διὰ τῆς σερήσεται τῆς
 πόλεως τῶς δὲ μηδὲν τῶν τοιαύτων οἰομένως εἶναι δαιμόνιον **g**,
 ἀλλὰ πάντα τῆς ἀνθρώπινης γνώμης, διαιμονῶν ἔφη δαιμο-
 νῶν δὲ καὶ τῶς μαντευομένου. ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ
 θεοὶ μαθῆσαι διακρίνειν οἷον εἴ τις ἐπερωτῶν πότερον ἐπι-
 σάμψον ἢ νιοχεῖν ἐπὶ ζεύγος λαβεῖν κρεῖττον, ἢ μὴ ἐπισάμψον
 ἢ πότερον ἐπισάμψον κυβερονῶν ἐπὶ τὴν νυκτὴν κρεῖττον
 λαβεῖν, ἢ μὴ ἐπισάμψον. ἢ ἃ ἔξεσιν ἀριθμησάντας ἢ μετρή-
 σαντας ἢ σίσιντας εἰδέναι, τῶς τὰ τοιαῦτα παρὰ τῶν θεῶν
 πυνθανομένως ἀθέμιστα **h** ποιεῖν ἠγεῖτο. ἔφη δὲ δεῖν, ἃ μὲν
 μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοὶ, μανθάνειν. ἃ δὲ μὴ δῆλας
 τοῖς ἀνθρώποις ἐσὶ, πειραῶσαι διὰ μαντικῆς παρὰ τῶν θεῶν
 πυνθάνεσθαι. τῶς θεῶς γὰρ, οἷ ἂν ὡσιν ἴλεω, σημαίνειν.
 Ἀλλὰ μὴν ἐκεῖνος γε αἰεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερῷ, πρῶτί τε γὰρ **io**
 εἰς τῶς περιπάτους καὶ τὰ γυμνάσια ἦει, καὶ πληθῆσθης
 ἀγορῶς ἐκεῖ φανερός ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τῆς ἡμέρας ἦν,
 ὅπερ πλείστοις μέλλοι συνέσεσθαι. καὶ ἔλεγε μὲν ὡς τὸ πολὺ,
 τοῖς δὲ βελομένοις ἐξῆν ἀκέρειν. ἔδει δὲ πῶποτε Σωκράτης **ix**
 ἐδὲν ἀσεβῆς, ἐδὲ ἀνόσιον. ἕτε πούττοντος εἶδεν, ἕτε λέγον-
 τος ἠκασεν. ἐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως, ἕπερ τῶν
 ἄλλων οἱ πλείστοι ἠγεῖτο, σκοπιῶν, ὅπως ὁ καλῶς μενος
 ὑπὸ τῶν σοφιστῶν **i** ἠγεῖτο, καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα
 γίνεται τῶν ἐρανίων **ii** καὶ τῶς φροντίζοντας τὰ τοιαῦ-
 τα μαρμαίνοντας ἀπεδείκνυε **k**. Καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν **l** **12**
 ἐσκό-

A 2

ἐσκό-

g) δαιμόνων MS. Merm. δαιμονίς Ed. Paris.

h) ἀθέμιστα MS. Vind.

i) φ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὡς οἱ π. citat Euseb. Praep. Ev. XV. 62. Post pro ἔφω idem et Stobaeus ἔχει. melius hoc censuit Ernesti.

k) ἀπεδείκνυε, quod habet Euseb. Stob. et MS. Vind. 2. recepi pro vulg. ἐπεδείκνυεν.

l) αὐτῶν vitiosum videtur Ernestio. Sed potius intelligen- dum est, ut opinor, περὶ αὐτῶν, ut infra n. 15. ἐσκόπει μὲν περὶ αὐτῶν καὶ τὰδε.

- ἔσκόπει, πότερά ποτε νομίσαντες ἰκανῶς ἤδη τὰνθρώπινα εἰδέναι, ἔρχονται ἐπὶ τὸ περὶ τῶν τοιούτων φροντίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκοποῦντες, ἠγῶνται τὰ προσήκοντα πράττειν. ἔθαύμαζε δὲ, εἰ μὴ φανερόν αὐτοῖς ἐστίν, ὅτι ταῦτα ἔδυνατόν ἐστιν ἀνθρώποις εὐρῶν. ἐπεὶ καὶ τῆς μέγιστον φρονῶντας ἐπὶ τῷ περὶ τέτων λέγειν ^m, ἔταῦτά δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως ⁿ διακῆσθαι πρὸς ἀλλήλους. τῶν τε γὰρ μαινομένων τῆς μὲν ἔδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τῆς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερὰ φοβεῖσθαι καὶ τοῖς μὲν ἔδ' ἐν ὄχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἢ ποιεῖν ὁτιοῦν, τοῖς δὲ ἔδ' ⁿ ἐξιτητέον εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν καὶ τῆς μὲν ἔθ' ἱερόν, ἔτε βωμόν, ἔτε ἄλλο τῶν θεῶν ἔδεν ^o τιμᾶν, τῆς δὲ καὶ λίθους καὶ ξύλα τὰ τυχόντα καὶ θηρία ^p σέβεσθαι. τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνῶντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἐν μόνον τὸ ὄν εἶναι, τοῖς δὲ ἄπειρα τὸ πλῆθος καὶ τοῖς μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δὲ ἔδεν ἂν ποτε κινήσῃναι καὶ τοῖς μὲν πάντα γίνεσθαι τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ οὐτ' ἂν γενέσθαι ποτὲ ἔδεν, ^q ἔτε ἀπολέσθαι. ἔσκόπει δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τὰδε ἄρ' ὡσπερ οἱ τὰνθρώπινα μανθάνοντες, ἠγοῦνται τῶν, ὅτι ἂν μάθωσιν, ἑαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτω ἂν βέλωνται ποιήσιν, ἔτιω καὶ οἱ τὰ θεῖα ζητοῦντες νομίζουσιν, ἐπειδὴν γινῶσιν, αἷς ἀνάγκαις ἕκαστα γίνεσθαι, ὅταν βέλωνται, καὶ ἀνέμους καὶ ὕδατα καὶ ἄλλ' ὅσα ἂν ἄλλα δέωνται τῶν τοιούτων ἢ τοιούτο μὲν ἔδεν ἔδ' ἐπιζῆσιν, ἀρκῆ δ' αὐτοῖς γινῶσιν μόνον, ἢ τῶν ἄλλων ἕκαστα γίνεσθαι.
- 16 Περὶ μὲν ἔν τῶν ταῦτα πραγμάτων τῶν τοιαῦτα ἔλεγεν. αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπέων ἀρετῶν, σκοπῶν, τί εὐσεβές, τί ἀσεβές, τί καλόν, τί αἰσχρὸν, τί δίκαιον, τί ἀδίκον, τί σωφροσύνη, τί μαρτία, τί ἀδουλία, τί δειλία, τί πόλις

m) ἐπισήμη περὶ τέτων λέγειν. Stobaeus.

n) restitui lectionem Ald. Paris. Steph. 2. pro vulg. ἔκ.

o) Leuncl. ἔδεν.

p) καὶ ξύλα καὶ λίθους οὐ τῆς τυχόντας. Euseb. l. c. καὶ λίθους καὶ ξύλα καὶ θηρία τὰ τυχόντα conj. Hindenburg. καὶ τὰ τυχόντα θηρία. Schneider e cod Flor.

q) ἀπολείσθαι ed. pr. Bas. 1. 2. Leuncl. it. MS. Merm. et Vind. Post §. 15. ὅτι δ' ἂν ἄλλα vulgo. Sed omittitur δὲ ap. Euseb. et rectius abest.

πόλις, τί πολιτικός· τί ἀρχὴ ἀνθρώπων, τί ἀρχικός ἀνθρώπων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἃ τὰς μὲν εἰδότες ἤγειτο καλὰς καὶ ἀγαθὰς εἶναι, τὰς δὲ ἀγνοῦντας ἀνδραποδάσας ἀνδραποδῶν κελῆσθαι. Ὅσα μὲν ἔν μὴ φανερὸς ἦν ὅπως ἐγί- 17
γνωσκεν, ἔδεν θαυμαστὸν, ὑπὲρ τέτων περὶ αὐτῶ παραγνώ-
σαι τὰς δικασίας· ὅσα δὲ πάντες ἤδεσαν, θαυμαστὸν, εἰ μὴ τ
τέτων ἐνεθυμήθησαν. βηλεύσας γὰρ ποτε, καὶ τὸν βηλευ- 18
τικὸν ὄρκον ὁμόσας, ἐν ᾧ ἦν, κατὰ τὰς νόμους βηλεύσειν,
ἐπιστάτης ἐν τῷ δήμῳ γενόμενος, ἐπιθυμήσαντος τῶ δήμῳ
παρὰ τὰς νόμους ἐννεὰ στρατηγὸς μιᾷ ψήφῳ, τὰς ἀμφὶ Θρά-
συλον καὶ Ἐρασινίδην s, ἀποκτεῖναι πάντας, ἔκ ἠθέλησεν
ἐπιψηφίσαι, ὀργιζομένῃ μὲν αὐτῷ τῶ δήμῳ, πολλῶν δὲ καὶ
δυνατῶν ἀπειλόντων· ἀλλὰ περὶ ἰ πλείονος ἐποιήσατο εὐορ-
κεῖν, ἢ χαρίσασθαι τῷ δήμῳ παρὰ τὸ δίκαιον, καὶ φυλάξασ-
θαι τὰς ἀπειλοῦντας. Καὶ γὰρ ἐπιμελεῖσθαι θεὸς ἐνό- 19
μιζεν ἀνθρώπων, ἔκ ὅν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν. ἔτοι-
μὲν γὰρ οἴονται, τὰς θεὸς τὰ μὲν εἰδένας, τὰ δὲ ἔκ εἰδένας.
Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἤγειτο u θεὸς εἰδένας, τὰ τε λεγό-
μενα καὶ πράττοντα, καὶ τὰ σιγῇ βηλευόμενα, πανταχῶ
δὲ παρεῖναι καὶ συμβαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρω-
πέων πάντων. Θαυμάζω ἔν, ὅπως ποτε ἐπειθήσαν 20
Ἀθηναῖοι. Σωκράτην περὶ τὰς θεὸς μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσε-
βὲς μὲν ἔδεν ποτε x ἔτ' εἰπόντα ἔτε πράξαντα, τοιαῦτα
δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, οἷά τις ἂν καὶ
λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νομίζοιτο εὐσεβέστατος.

r) εἰ μηδὲν MS. Voss

s) Verba τὰς ἀμφὶ / υλον καὶ Ἐρασινίδην ex glossa
irrepsisse exist / iton ad Arrian. p. 240. et Val-
kenaer ad h. l.

t) μὲν inserunt post / ἔτε quaedam edd. Sed abest Steph.
pr. Leuncl. MS. Vind. et delevit Ern. Ed. V.

u) Schneiderus e cod. Σωκράτης δὲ, ἤγειτο πάντα μὲν —.

x) post ποτε omnes edd. addunt περὶ τὰς θεὸς, quod au-
ctore Reiskio, tanquam ex antecedentibus repetitum,
delevit Ernesti. Recte, opinor, quamquam Hindenb.
defendit. Pro οὐδὲν ποτε Ern. ed. V. reposuit ἔδέποτε
ex Mss. Voss. Vind. edd. pr. Bas. I. 2.

CAPVT II.

Sequitur alterius criminis in Socratem conjecti refutatio. Demonstratur autem Socratem iuventutem non corrupisse, ut qui doctrina et exemplo eam a libidine, avaritia ceterisque vitiis avocaverit 1-5, nulla mercede accepta 6-8. Neque vero adolescentibus legum contemptum inspiravit 9-11, nec Alcibiadis aut Critiae peccata ejus culpaе tribuenda 12-48. cum hi breve tantum tempus Socrati impenderint, 14-16. nec prius quam ab ejus disciplina recessissent, immoderate se gesserint 17-18. (neque enim verum esse, virtutem semel partam amitti iterum non posse 19-23.) Utriusque potius vitia aliis causis tribuenda 24, 25 nec Socratem ideo culpandum esse 26-28. praesertim cum is Critiam non sine ejus offensione semper vituperaverit. 29-38. Alcibiadem vero dudum ad tyrannidem adspirasse, ex habito ejus cum Pericle colloquio probatur 39-48. Neque vero Socrates adolescentes impietatem in parentes 49-50 aut alios propinquos 51-55. docuit, aut versibus poetarum improbis corrumpere ausus est, 56-59. sed potius adeo popularis et humanus fuit in instituendis adolescentibus tam civibus quam peregrinis, ut summis potius praemiis, quam poena dignus esset. 60-64.

Θαυμασὸν δὲ φαίνεται μοι καὶ τὸ παιδεύειν τινὰς, ὡς Σωκράτης τὰς νέας διέφθειρεν, ὅς, πρὸς τοῖς ἐρημένοισι, πρῶτον μὲν ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρους, καὶ πάντας πόνους καρτερικώτατος· ἔτι δὲ πρὸς τὸ x μετρίων δεῖδαι πεποικημένους ἔτιως, ὥςτε πᾶν ἀποκνημένους πᾶν ῥα-
 2 δῶς ἔχειν ἀρχῆντα γ. πῶς δὲ τῶν τοιούτων, ἄλλως ἢ ἠ ἀσεβεῖς, ἢ παρανόμους, ἢ ἀφροδισίων ἀκρατέας, ἢ πρὸς τὸ πονεῖν μαλακῶς ἦσαν; ἀλλ' ἔπαυσε μὲν τέτων πολλὰς ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμῶν, καὶ ἐλπίδας παρασχῶν, ἂν ἑαυτῶν ἐπιμελῶνται, καὶ καλῶς καὶ ἀγαθῶς ἔσειδαι καίτοι γε εἰς πῶποτε ὑπέχετο διδάσκαλος εἶναι τέ-
 3 τας· ἀλλὰ τῷ φανερῶς εἶναι τοιούτου ὄντος, ἐλπίζειν ἐποίησε τὰς συνδιατρίβοντας ἑαυτῷ, μιμημένους ἐκείνου τοιούτου γενήσεσθαι.
 ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ σώματος αὐτὸς τε εἶκ ἡμέλει, τὰς δὲ ἀμελεῖν τε εἶκ ἐπήγει· τὸ μὲν εἶν ὑπερεθίωντα ὑπερπονεῖν ἀπεδο-

x) Ita recte Ald. Steph. Alii πρὸς τῷ.

γ) τὰ ἀρχῆντα conj. Reiske.

ἀπεδοκίμαζε, τὸ δὲ ὅσα γ' ἠδέως ^z ἢ ψυχὴ δέχεται, ταῦτα
 ἱκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε. ταύτην γὰρ τὴν ἕξιν ὑγιεινὴν τε ⁴
 ἱκανῶς εἶναι, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ἔκ ἐμπροδίζειν
 ἔφη. ἀλλ' ἔ μὴν ^a θρυπτικός γε, ἔδὲ ἀλαζονικός ἦν, ἔτ' ⁵
 ἀμπεχόνη, ἔθ' ὑποδέσει, ἔτε τῆ ἄλλῃ διαίτῃ. ἔ μὴν ἔδ'
 ἐρασιχρημάτης γε τὰς συνόντας ἐποίησεν. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων
 ἐπιθυμιῶν ἔπαυε, τὰς δὲ ἑαυτῷ ἐπιθυμῶντας ἔκ ἐπρόττετο
 χρήματα. τὰς δ' ἀπεχομένους ^b ἐνόμιζεν ἐλευθερίας ἐπι- ⁶
 μελεῖσθαι, τὰς δὲ λαμβάνοντας τῆς ὀμιλίας μισθὸν ἀνδραπο-
 διστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει, διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς εἶναι, δια-
 λέγεσθαι, παρ' ὧν ἂν λάβοιεν τὸν μισθόν. ἐθαύμαζε δὲ, εἴ ⁷
 τις ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττειτο, καὶ μὴ νο-
 μίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἕξαι φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος,
 ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος καλὸς καὶ γαθὸς τῷ τὰ μέγι-
 στα εὐεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἕξοι ^c. Σωκράτης δὲ ⁸
 ἐπηγγείλατο μὲν ἔδενί πώποτε τοιαῦτον ἔδεν· ἐπίστευε δὲ τῶν
 ζυγόντων αὐτῷ ^τ ἀποδεξαμένους, ἅπερ αὐτὸς ἐδοκίμαζεν,
 εἰς τὸν πάντα ^υ αὐτῷ τε καὶ ἄλλοις φίλοις ἀγαθὰς ἔσε-
 σθαι. πῶς ἂν ^φ μᾶλλον ἀνὴρ διαφθεῖραι τὰς νέους, εἴ μὴ
 ἄρα ἢ τῆς ἀρετῆς ^{μέλεια} διαφθορὰ ἐσιν; Ἀλλὰ νῆ ⁹
 Δία, ὁ κατίγορ ^φ φη, ὑπερορᾶν ἐποίησεν τῶν καθεστώτων νό-
 μων τὰς συνόντας, λέγων ὡς μωρῶν εἶη, τὰς μὲν τῆς πόλεως
 ἄρχοντας ἀπὸ κυάμης καθίστασθαι, κυβερνήτη δὲ μηδένα θέ-
 λαιν κεχρηῆσθαι κυαμευτῶ, μηδὲ τέκτονι, μηδ' αὐλητῇ,
 μηδ' ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα, ἃ πολλῶ ἑλάττονας βλάβας ἀμαρ-
 τανόμενα ποιεῖ τῶν περὶ τὴν πόλιν ἀμαρτανομένων. τὰς δὲ
 τοιαῦτας λόγους ἐπαίρει ^η τὰς νέους καταφρονεῖν τῆς καθε-
 σῶσης πολιτείας, καὶ ^θ βιαίως. ἐγὼ δ' οἶμαι τὰς φρό- ¹⁰
 νησιν ἀσκῶντας, καὶ ^ι νόμιζοντας ἱκανὰς ἔσεισθαι τὰ συμφέρον-
 τα διδάσκειν τὰς πολίτας, ἢ κίσα γίγνεσθαι βιαίως, εἰδότες
 ὅτι τῆ μὲν βίᾳ πρόσεσιν ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τῶ
 A 4 πείθειαν

z) recepi ὅσα γ' ἠδέως, quod est in MS. Voss. Vulgo ὅσα
 ἠδέως. at Bal. 2. ὅσα δ' ἠδ.

a) ἀλλὰ μὴν οὐ MS. Voss.

b) ἀπεχόμενος Marg. Leuncl.

c) Reposui ἕξοι quod habet ed. pr. et MS. Vind. 1. et
 probat Ern. Vulgo ἔχη. At Vind. 2. ἕξει. Verba
 καὶ γαθὸς — μὴ τὴν absunt MS. Merm.

- πείθειν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ Φιλίας τὰ αὐτὰ ἃ γίνεταί.
 οἱ μὲν γὰρ βιαθέντες, ὡς ἀφαιρεθέντες μισῶσιν, οἱ δὲ πει-
 θέντες, ὡς κεχαρισμένοι Φιλῶσιν· ἔκβν τῶν Φρόνησιν ἀσκέν-
 των τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰχὺν ἀνευ γνώμης ἔχόντων τὰ
11 τοιαῦτα πράττειν ἐσίν. ἀλλὰ μὴν καὶ συμμαχῶν ὁ μὲν
 βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἂν ἐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πείθειν δυνάμε-
 νος, ἔδενός· καὶ γὰρ μόνος ἠγοῖτ' ἂν δύνασθαι πείθειν. καὶ
 Φορεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἠκιστα συμβαίνει. τίς γὰρ ἀποκτεῖ-
 νά τινα βέλοιτ' ἂν μᾶλλον, ἢ ζῶντι πειθομένῳ χρῆσθαι;
12 Ἀλλ', ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτης ὁμιλητὰ γενομένου
 Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιη-
 σάτην. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων
 πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης δὲ
 αὐτῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατος, καὶ ὕβρι-
13 σότατος^c, καὶ βιαιότατος. ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἐκείνῳ
 τὴν πόλιν ἐποιησάτην, ἐκ ἀπολογήσεσθαι τῆ δὲ πρὸς Σωκρά-
14 τὴν συνουσίαν αὐτοῖν, ὡς ἐγένετο, διηγήσομαι. Ἐγενέ-
 δην μὲν γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ τῷ τῷ φύσει καὶ ἀρετῷ πάν-
 των Ἀθηναίων, βελομένῳ τε πάντα ἀρετῶν πράττεσθαι,
 καὶ πάντων ὀνομαστότατῳ γενέσθαι. καὶ τῆς Σωκράτην ἀπ'
 ἔλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρκέστατος ἦν, τῶν ἡδονῶν
 δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον ὄντα, τοῖς δὲ ἀπολογούμενοις αὐτῷ
15 πᾶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις, ὅπως βέλοιστο. ταῦτα δὲ ὁρῶν-
 τε, καὶ ὄντε οἷω προεῖρηθον, πότερόν τις αὐτῷ Φῆ τῆ βίᾳ
 τῆ Σωκράτης ἐπιθυμήσαντε καὶ τῆς σωφροσύνης, ἣν ἐκείνος
 εἶχεν, ὀρέζεσθαι τῆς ὀμιλίας αὐτῆ, νομίσαντε, εἰ ὀμιλη-
 σαίτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἂν ἰκανωτάτῳ λειν τε καὶ πράτ-
16 τειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγῶμαι, θεῶν δὲ ἔντος αὐτοῖν, ἢ ζῆν ὅλον
 τὸν βίον, ὡσπερ ζῶντα Σωκράτην ἐώρων, ἢ τεθνήσκειν, ἐλέ-
 δαι ἂν αὐτῷ μᾶλλον τεθνήσκειν. δήλω δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν
 ἐπραξάτην. ὡς γὰρ τάχιστα κρείττονε τῶν συγγιγνομένων
 ἠγησάσθην εἶναι, εὐθύς ἀποπηδήσαντε Σωκράτης ἐπραττέ-
 την τὰ πολιτικά, ὧσπερ ἔνεκα Σωκράτης ὠρεχθήτην.
17 Ἴσως ἔν εἰποί τις ἂν πρὸς ταῦτα, ὅτι χρῆν τὸν Σωκράτην,
 μὴ πρότερον τὰ πολιτικά διδάσκειν τῆς συνόντας, ἢ σωφρο-
 νεῖν. ἐγὼ δὲ πρὸς τῆτο μὲν ἐκ ἀντιλέγου· πάντας δὲ τῆς
 διδά-

d) vulg. ταῦτα. at Stobaeus ταῦτά. Steph. autem ed. 2.
 et Ern. ed. V. τὰ αὐτά. e) ὕβρισιχότατος MS. Voff.

διδάσκοντας ὁρῶ αὐτὰς f δεικνύοντας τε τοῖς μανθάνουσιν,
 ἤπερ αὐτοὶ ποιῶσιν, ἃ διδάσκουσι, καὶ τῷ λόγῳ προσιβιβάζον-
 τας g οἶδα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνύοντα τοῖς ζυνῶσιν ἑαυ- 18
 τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὄντα, καὶ διαλεγόμενον κάλλιστα περὶ
 ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. οἶδα δὲ καὶ κἀκάνω σωφρο-
 νῶντε, ἔσε Σωκράτει συνήσῃ, ἔ φοβημένω μὴ ζημιωῖντο ἢ
 παίοντο ὑπὸ Σωκράτους, ἀλλ' οἰομένω τότε, κρῆτισον εἶναι
 τῆτο πράττειν. Ἴσως ἔν εἶποιεν ἄν πολλοὶ τῶν φασκόν- 19
 των φιλοσοφεῖν, ὅτι ἔκ ἄν ποτε ὁ δίκαιος, ἀδίκος γένοιτο,
 ἔδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής, ἔδὲ ἄλλο ἔδὲν ὧν μάθησίς ἐστιν ὁ
 μαθὼν ἀνεπιστήμων ἄν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἔχ
 ἔτω γινώσκω. ὁρῶ γάρ, ὡς περ τὰ τῆ σώματος ἔργα τῆς
 μὴ τὰ σώματα ἀσκῶντας ἔ δυναμένους ποιεῖν, ἔτω καὶ τὰ
 τῆς ψυχῆς ἔργα τῆς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκῶντας ἔ δυναμένους.
 ἔτε γάρ, ἃ δὲ, πράττειν, ἔτε, ὧν δὲ, ἀπέχεσθαι δύνανται.
 διὸ καὶ τῆς υἱῆς οἱ πατέρες, καὶ ὡς ἰσοσώφρονες, εἰργασθῶν 20
 ὅμως h ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὡς τὴν μὲν τῶν χρη-
 σῶν ὁμιλίαν ἀσκῶν ἔσαν ἰ τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονη-
 ρῶν, κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὁ τε λέγων k,
 Ἐσθλῶν μὲν, ἢ ἀπ' ἐσθλά διδάξεαι ἢν δὲ κακοῖσι
 Συμμιγέης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔόντα νόον.
 καὶ ὁ λέγων,

Αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθός, τότε i μὲν κακός, ἄλλοτε δ' ἐσθλός. 21
 καὶ γὰρ δὲ μαρτυρῶ τέτοις. ὁρῶ γάρ, ὡς περ τῶν ἐν μέτρῳ
 πεποιημένων ἐπῶν τῆς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους,
 ἔτω καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελεῶσι λήθην ἐγγι-
 γνο-

A 5

γνο-

f) αὐτὰς edd. pr. Bas. I. 2. Hindeb. Ern. ed. V. αὐτὰς
Ald et al.

g) προσιβιβάζοντας conj. Reiske; sic MS. Vind. 2.

h) hic Ern. auctore Steph. et consentientibus MSS. Merm.
et Vind. 2. ὅμως posuit, quod in cert. edd. est post
ἀνθρώπων Vind. 2. εἰργασθῶν ponit in extremo. Edd.
pr. Bas. omittunt ὅμως.

i) MS. Stobaei εἶναι quod melius putat Ern.

k) Theognis v. 35. cuius libri pro διδάξεαι habent μα-
θήσεαι. Pro συμμιγέης quod metrum ac dialectus po-
stulat, est συμμιχθῆς in edd. Paris. Steph. et edd. Theo-
gnidis. In edd. vett. Xen. ap. Plat. in Menone, Cle-
mentem. Al. et Stob. legitur συμμιγῆς, al. συμμιγέης.

l) MS. Stob. ποτε.

- γνωμένην. ὅταν δὲ τῶν νεθρετικῶν λόγων ἐπιλάθῃται τις, ἐπιλέλησαι καὶ ὧν ἡ ψυχὴ πάχιστα τῆς σωφροσύνης ἐπεθύμει m. τῶν δὲ ἐπιλαθόμενον ἔδεν θαυμασὸν καὶ τῆς
- 22 σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ τὰς εἰς φιλοποσίαν προαχθέντας, καὶ τὰς εἰς ἔρωτας ἐγκυλιωθέντας n, ἥττον δυναμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τῶν μὴ δεόντων ἀπέχεσθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεσθαι, πρὶν ἔρᾶν, ἐραδέντες ἔκ ἔτι δύνανται· καὶ τὰ χρήματα καταναλώσαντες, ὧν πρόθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰχρὰ νομίζοντες εἶναι, τῶν ἔκ ἀπέχονται. πῶς ἔν ἔκ ἐνδέχεται, σω-
- 23 φρονήσαντα πρόθεν αὐτοῖς μὴ σωφρονεῖν, καὶ δίκαια δυνάσθαι πράττειν αὐτοῖς ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν ἔν ἔμοι γε δοκεῖ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, ἔκ ἡκιστα δὲ σωφροσύνη. ἔν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμένη τῇ ψυχῇ αἰ ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ τὴν τα-
- 4 χίστην ἑαυταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι. καὶ Κριτίας δὲ, καὶ Ἀλκιβιάδης, ἕως μὲν Σωκράτα συνήσθη, ἐδυνάσθη, ἐκείνῳ χρωμένῳ συμμαχῶ, τῶν μὴ καλῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν· ἐκεῖνος δ' ἀπαλλαγέντε, Κριτίας μὲν φυγὰν εἰς Θεταλίαν, ἐκεῖ συνῆν ἀνθρώποις ἀνομία μᾶλλον ἢ δικαιοσύνη χρωμένοις· Ἀλκιβιάδης δ' αὐτὸν διὰ μὲν κάλλος ὑπὸ πολλῶν καὶ σεμνῶν γυναικῶν θηρώμενος, διὰ δὲ δυνάμιν δὲ τὴν ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς συμμαχοῖς, ὑπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν κολακεύειν o ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος, ὑπὸ δὲ τῆς δῆμῳ τιμώμενος, καὶ θαδίως πρωτεύων, ὥσπερ οἱ τῶν γυμνικῶν ἀγῶνων ἀθληταὶ ῥαδίως πρωτεύοντες ἀμελεῖσι τῆς ἀσκήσεως, ἔτω
- 25 καὶ κείνος ἡμέλησεν αὐτῷ. τοιούτων δὲ συμβάντων αὐτοῖν, καὶ ὠγκωμένῳ μὲν ἐπὶ γένει, ἐπηρμένῳ δ' ἐπὶ πλάτῳ, πεφυσημένῳ δ' ἐπὶ δυνάμει, διατεθρυμμένῳ δὲ ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων p, ἐπὶ δὲ πᾶσι τέτοις διεφθαρμένῳ, καὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ Σωκράτους γεγονότε, τί θαυμασὸν, εἰ ὑπερηφάνῳ ἐγε-
- 26 νέσθην; Εἶτα, εἰ μὲν τι ἐπλημμελησάτην, τῆς Σωκράτην

m) recepi ἐπεθύμει, quod habet MS. Voss. et Vind. 2. pro vulg ἐπιθυμεί. Illud aptius est verbo ἐπιλέλησαι, quod vidit Ern. n) ἐγκυλισθέντας Stob.

o) Budaeus conj. κολακευόντων. Rectius Ernesti κολακεύειν spurium esse iudicat.

p) ὑπὸ πονηρῶν ἀνθρώπων conj. Normannus ad Tiber. Alex. Rh. p. 62. frustra.

κράτην ὁ κατήγορος αἰτιᾷται· ὅτι δὲ νέω ὄντε αὐτῷ (ἦνίκα
 καὶ ἀγνωμονεσάτω καὶ ἀκρυτεσάτω εἰκὸς εἶναι,) Σωκράτης
 παρέσχε σώφρονε, ἔδειξεν ἐπαίνε δοκεῖ τῷ κατηγόρῳ ἄξιός
 εἶναι. ἔ μὴν τὰ γε ἄλλα ἔτω κρίνεται. τίς μὲν γὰρ αὐλή- 27
 τῆς, τίς δὲ καὶ κισσαρισῆς, τίς δὲ ἄλλος διδάσκαλος ἱκανὸς
 ποιήσας τὰς μαθητὰς, ἐὰν πρὸς ἄλλας ἐλθόντες χείρας φα-
 νῶσιν, αἰτίαν ἔχει τέττα; τίς δὲ πατήρ, ἐὰν ὁ παῖς αὐτῆ
 συνδιατρίβων τῷ σώφρονι ἦ, ὑπερον δὲ ἄλλῳ τῷ συγγενόμε-
 νος πονηρὸς γένηται, τὸν πρόδεν αἰτιᾷται, ἀλλ' ἔχ' ὅσῳ
 ἂν παρὰ τῷ ὑτέρῳ χείρων φαίνεται, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπαινεῖ
 τὸν πρότερον; ἀλλ' οἱ γε πατέρες αὐτοὶ ἠ συνόντες τοῖς
 υἱέσι, τῶν παιδῶν πλημμελῶντων, ἐκ αἰτίαν ἔχουσιν, ἐὰν
 αὐτοὶ σωφρονῶσιν. ἔτω δὲ καὶ Σωκράτην δίκαιον ἦν κρίνειν· 28
 εἰ μὲν αὐτὸς ἐποίησεν τι φαῦλον, εἰκότως ἂν ἐδόκει πονηρὸς εἶ-
 ναι· εἰ δὲ αὐτὸς σωφρονῶν διετέλει, πῶς ἂν δικαίως τῆς ἐκ
 ἐνάσης αὐτῷ κακίας αἰτίαν ἔχοι; ἀλλ' εἰ, καὶ μηδὲν αὐτὸς
 ποιηρὸν ποιῶν, ἐκείνης φαῦλα πράττοντας ὄρων ἐπῆρα, δι-
 καίως ἂν ἐπειμαῖτο. Κριτίαν μὲν τοίνυν αἰδανόμενος 29
 ἐρώμενος Εὐθύδημον καὶ περῶντα χρῆσθαι, καθάπερ οἱ πρὸς
 τὰ ἀφροσίσια τῶν σωμάτων ἀπολαίοντες, ἀπέτρεπε, φάσκων
 ἀνελεύθερόν τε εἶναι καὶ ἔ πρότερον ἀνδρὶ καλῷ καὶ γαθῷ, τὸν
 ἐρώμενον, ὃ βέλεται πολλὰ ἄξιός φαίνεσθαι, προσαιτῶν,
 ὡσπερ τὰς πτωχὰς ἱκετεύοντα καὶ δεόμενον προσδέσθαι, καὶ
 ταῦτα μηδενὸς ἀγαθῆ. τῆ δὲ Κριτίᾳ τοῖς τοιαύτοις ἔχ' ὑπα- 30
 κόντος, ἔδὲ ἀποτρεπομένη, λέγεται τὸν Σωκράτην, ἄλλων
 τε πολλῶν παρόντων καὶ τῆ Εὐθύδημον, εἰπῶν· ὅτι οἱ τ
 υἱὸν δοκοῖεν πάσχειν ὁ Κριτίας, ἐπιθυμῶν Εὐθύδημον προσα-
 κνήσασθαι^s, ὡσπερ τὰ υἷδια τοῖς λίθοις. Ἐξ ὧν δὲ καὶ 31
 ἐμίσει τὸν Σωκράτην, ὁ Κριτίας, ὡσε καὶ ὅτε τῶν τριάκοντα
 ὧν νομοθέτης μετὰ Χαρικλέους ἐγένετο, ἀπεινημένουςεν αὐ-
 τῷ, καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἐγράφε· λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν,
 ἐπηρεάζων ἐκείνῳ, καὶ ἐκ ἔχων ὅπη ἐπιλάβοιτο, ἀλλὰ τὸ
 κοινῇ

q) αὐτοὶ consentientibus Mss. recte rescripsit Ern. ed. V.
 pro vulg. αὐταῖς.

r) οἱ inferui auctore Valkenario, quod habet Suid. v.
 Τεικόν, ὅτι τι υἱὸν MS. Voss.

s) edd. ante Schneiderum προσκνήσασθαι. Sed προσκνήσασθαι
 Suid. l. c, et MS. Vind. 2. quod et αὐτῷ addit post
 ἔτι.

- κοινή τοῖς φιλοσόφοις ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτιμώμενον ἐπιφέ-
ρων αὐτῷ, καὶ διαβάλλων πρὸς τὰς πολλὰς. ἔτε γὰρ ἔγω-
γε αὐτὸς τῆτο πώποτε Σωκράτης ἤκησα, ἔτ' ἄλλα φά-
32 σκοντος ἀκηκοέναι ἠσθόμεν. ἐδήλωσε δέ. ἐπεὶ γὰρ οἱ τριά-
κοντα πολλὰς μὲν τῶν πολιτῶν καὶ ἔ τὰς χεῖρας ἀπέκτει-
νον, πολλὰς δὲ προετρέποντο ἀδικεῖν, εἶπε πρὸς ὁ Σωκράτης,
ὅτι θαυμασὸν οἱ ἔ δοκεῖ εἶναι, εἴ τις γενόμενος βοῶν ἀγέλης
νομεύς, καὶ τὰς βῆς ἐλάττης τε καὶ χεῖρας ποιῶν μὴ ὁμο-
λογοίη κακὸς βεκόλος εἶναι· ἔτι δὲ θαυμαστότερον, εἴ τις προ-
σάτης γενόμενος πόλεως, καὶ ποιῶν τὰς πολίτας ἐλάττης
καὶ χεῖρας, μὴ αἰχύνοιτο, μηδ' οἴοιτο κακὸς εἶναι προσά-
33 της τῆς πόλεως. ἀπαγγελλθέντος δὲ αὐτοῖς τῆτος, καλέσαν-
τες ὁ τε Κριτίας, καὶ ὁ Χαρικλῆς τὸν Σωκράτην, τὸν τε
νόμον ἐδαικνύτην αὐτῷ, καὶ τοῖς νέοις ἀπειπέτην μὴ διαλέγε-
σθαι. ὁ δὲ Σωκράτης ἐπήρετο αὐτῷ, εἰ ἐξείη πυνθάνεσθαι,
34 εἴ τι ἀγνοοῖτο τῶν προηγορευμένων· τῷ δ' ἐφάτην ^u. ἐγὼ
τοίνυν, ἔφη, παρεσκευάσμαι μὲν πείθεσθαι τοῖς νόμοις· ὅπως
δὲ μὴ δι' ἀγνοίαν λάθω τι παρανομήσας, τῆτο βέλομαι σα-
φῶς μαθεῖν περὶ ὑμῶν, πότερον τὴν τῶν λόγων τέχνην σὺν
τοῖς ὀρθῶς λεγομένοις εἶναι νομίζοντες, ἢ σὺν τοῖς μὴ ὀρθῶς,
ἀπέχεσθαι κελεύετε αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ σὺν τοῖς ὀρθῶς, δῆ-
λον ὅτι ἀφικτέον εἶη τῆ ὀρθῶς λέγειν· εἰ δὲ σὺν τοῖς μὴ
35 ὀρθῶς, δῆλον ὅτι πειρατέον ὀρθῶς λέγειν. καὶ ὁ Χαρικλῆς
ὀργισθεὶς αὐτῷ, ἐπειδὴ ^v, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀγνηῖς, τάδε
σοι εὐμαθέστερα ὄντα προαγορευόμενα, τοῖς νέοις ὅλως μὴ
διαλέγεσθαι. καὶ ὁ Σωκράτης, ἵνα τοίνυν, ἔφη, μὴ ἀμφί-
βολον ἦ, ὡς ἄλλο τι ποιῶ ἢ τὰ προηγορευμένα, ὀρίσατέ
μοι, μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ νομίζεσθαι εἶναι τὰς ἀνθρώπους.
Καὶ ὁ Χαρικλῆς, ὅσα περ, εἶπε, χρόνος βελεύειν ἔκ ἐξεσι,
36 ὡς ἔπω φρονίμοις ἔσι· μηδὲ σὺ διαλέγε νεωτέροις τριάκον-
τα ἐτῶν. μηδὲ ἂν τι ἠνώμαι, ἔφη, ἢν πωλῆ νεώτερος τριά-
κοντα ἐτῶν, ἔρωμαι ὅποσα πωλεῖ; καὶ τὰ γε τοιαῦτα, ἔφη
δ

t) ἔτε ante αὐτὸς vulg. repetitum primus delevit Schneide-
rus. abest etiam cod. Paris. 3.

u) τῷ δ' ἐφάτην e corr. V. D. in Obsf. Miscell. Belgg.
tom. III. p. 440. pro vulg. τῷ δὲ φάτην. Sic est in
MS. Vind. I.

v) vulg. ἐπειδὴν. ἐπειδὴ cum Porto et Leuncl. corrigebat
Reiske, quod Ern. ed. V. ex MS. Vind. recepit.

ὁ Χαρικλῆς· ἀλλά τοι σύ γε, ὦ Σώκρατες, εἴωθας, εἰδὼς πῶς ἔχει τὰ πλεῖστα, ἐρωτᾷν ταῦτα ἢ μὴ ἐρώτα. μηδ' ἀποκρίνωμαι ἢν, ἔφη, ἂν τίς με ἐρωτῶν τάχα ἐξετάσῃ, πᾶ οἰκεῖ Χαρικλῆς, ἢ πᾶ ἐσι Κριτίας; ναὶ τά γε τοιαῦτα, ἔφη ὁ Χαρικλῆς. ὁ δὲ Κριτίας, ἀλλὰ τῶνδε w τοί σε ἀπέ- 37
 χροῦμαι, ἔφη, δεῖσαι, ὦ Σώκρατες, τῶν σκυτέων, καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν χαλκίων. καὶ γὰρ οἶμαι αὐτὰς ἤδη κατατετρίφθαι διατρυλλεμένους ὑπό σᾶ. εἰκὼν, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τῶν ἐπομένων τέτοις, τᾶ τε δικαίαι, καὶ τᾶ ὀσίαι, καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων x, ναὶ μὰ Δί, ἔφη ὁ Χαρικλῆς, καὶ τῶν βυκόλων γε· εἰ δὲ μὴ, φυλάττε, ὅπως μὴ καὶ σὺ ἐλάττεαι τὰς βᾶς ποιήσης. ἐνθα καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι, 38
 ἀπαγγελλθέντος αὐτοῖς τᾶ περὶ τῶν βοῶν λόγος, ὠργίζοντο τῷ Σωκράτει. οἷα μὲν ἢν ἡ συνασία ἐγγόνει Κριτίας πρὸς Σωκράτην, καὶ ὡς ἔχον πρὸς ἀλλήλους, εἴρηται. Φαίνην 39
 δ' ἂν ἔγωγε, μηδενὶ μηδεμίαν εἶναι παιδείου παρὰ τᾶ μὴ ἀρέσκοντος. Κριτίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ἐκ ἀρέσκοντος αὐτοῖς Σωκράτους ἠμισάτην, ὃν χρόνον ὠμιλείτην αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ὠρμηκότε προεσάναί τῆς πόλεως· ἔτι γὰρ *) Σωκράτῃ μόνοντες ἐκ ἄλλοις τισὶ μᾶλλον ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι ἢ τοῖς μάλιστα πράττεσαι τὰ πολιτικά. λέγεται 40
 γὰρ Ἀλκιβιάδην, πρὶν εἴκοσιν ἐτῶν εἶναι, Περικλεῖ ἐπιτρόπῳ μὲν ὄντι ἑαυτῷ, προσάτη δὲ τῆς πόλεως, τοιαῦδε διαλεχθῆναι περὶ νόμων· εἶπέ μοι, Φάναι, ὦ Περικλεῖς, ἔχοις ἂν 41
 με διδάξαι, τί ἐσι νόμος; πάντως δήπερ, Φάναι τὸν Περικλέα. δίδασσον δὴ πρὸς τῶν θεῶν, Φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς ἔγωγ' ἀκίων τινῶν ἐπαινεμένων, ὅτι νόμιμοι ἄνδρες εἰσὶν, οἶμαι μὴ ἂν δικαίως τᾶ τυχῶν τᾶ ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδόντα, τί ἐσι νόμος. ἀλλ' εἴεν τι χαλεπῶ πράγματος ἐπιθυμῆις, 42
 ὦ Ἀλκιβιάδη, Φάναι τὸν Περικλέα, βυλόμενος γινῶναι τί ἐσι νόμος. πάντες γὰρ ἔτοι νόμοι εἰσὶν, ἔς τὸ πλῆθος συνελθόν

w) τῶνδε conjungendum esse, pro vulg. τῶν δὲ recte monuit Hindenb.

x) τοιούτων recte recepit Schneiderus e cod. Paris. I. Vulg. δικαίων.

*) Hoc γὰρ delendum putat Ern. ed. V. quia ὠρμηκότε non habeat verbum, quocum cohaereat. Sed cohaeret utique cum ὠμιλησάτην; et ἐκ ἀρέσκοντος — et ἀλλ' — ὠρμηκότε relationem inter se habent.

- τὸν καὶ δοκιμάσαν ἔγραψε, φράζον, ἅ, τε δεῖ ποιεῖν, καὶ ἄ
 μή. πότερον δὲ γ τὰγαθὰ ἐνόμισαν z δεῖν ποιεῖν, ἢ τὰ
 κακὰ; τὰγαθὰ νῆ Δία, φάσαι, ὦ μενράκιον, τὰ δὲ κακὰ,
 43 εἰ. εἰάν δὲ μὴ τὸ πλῆθος, ἀλλ' (ὡςπερ ὅπερ ὀλιγαρχία ἐστίν)
 ὀλίγοι συνελθόντες γράψωσιν, ὅτι χρὴ ποιεῖν, ταῦτα τί
 ἐστὶ; πάντα, φάσαι, ὅσα γ' ἂν a τὸ κρατῆν τῆς πόλεως,
 βαλευσάμενον, ἅ χρὴ ποιεῖν, γράψῃ, νόμος καλεῖται. καὶ
 ἂν τύραννος ἐν κρατῶν τῆς πόλεως γράψῃ τοῖς πολίταις, ἅ
 χρὴ ποιεῖν, καὶ ταῦτα νόμος ἐστὶ; καὶ ὅσα τύραννος ἀρχῶν,
 44 φάσαι, γράφῃ, καὶ ταῦτα νόμος καλεῖται. βία δὲ, φάσαι,
 καὶ ἀνομία τί ἐστίν, ὦ Περικλῆαι; ἀρ εἶχ' ὅταν ὁ κρείττων
 τὸν ἥττω, μὴ πείσας, ἀλλὰ βιασάμενος ἀναγκάσῃ ποιεῖν
 ὅτι ἂν αὐτῷ δοκῆ; ἐμοὶ γε δοκεῖ, φάσαι τὸν Περικλέα. καὶ
 ὅσα ἄρα τύραννος μὴ πείσας τὰς πολίτας ἀναγκάζει ποιεῖν
 γράφων, ἀνομία ἐστὶ; δοκεῖ μοι, φάσαι τὸν Περικλέα. ἀνα-
 τίθεμαι γάρ τοι, ὅσα τύραννος μὴ πείσας γράφῃ, νόμον
 45 εἶναι. ὅσα δὲ οἱ ὀλίγοι τὰς πολλὰς b καὶ πάντας ἀλλοῖς
 κρατῆντες γράψωσι, πότερον βίαν φῶμεν εἶναι ἢ φῶμεν εἶναι;
 πάντα μοι b δοκεῖ, φάσαι τὸν Περικλέα. τίς μὴ πεί-
 σας ἀναγκάζει τινὰ ποιεῖν, εἴτε γράφων εἴτε μὴ; βία μᾶλ-
 λον ἢ νόμος εἶναι. καὶ ὅσα ἄρα τὸ πᾶν πλῆθος κρατῆν τῶν
 τὰ χρήματα ἔχόντων, γράφῃ μὴ πείσας, βία μᾶλλον ἢ
 νόμος ἂν εἴη; μάλα τοι, φάσαι τὸν Περικλέα, ὦ Ἀλκιβιά-
 46 δῃ. καὶ ἡμεῖς τηλικῆτοι ὄντες, δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἡμεν
 τοιαῦτα γὰρ καὶ ἐμελετῶμεν καὶ ἐσαφισθόμεθα, οἷαπερ καὶ
 σὺ νῦν ἐμοὶ δοκεῖς μελετᾶν τὸν δὲ Ἀλκιβιάδην φάσαι, εἶθε
 σοι, ὦ Περικλῆαι, τότε συνεγεγόμεν, ὅτε δεινότατος σαυτῆ
 ταῦτα ἦδα. ἐπεὶ τοίνυν τάχιιστα τῶν πολιτευομένων ὑπέλαβον
 47 κρείττονες εἶναι, Σωκράτης μὲν εἶπε ἐτι προσήεσαν (εἰδὲ γὰρ
 αὐτοῖς ἄλλως ἤρεσκεν· εἰ δὲ c προσέλθοιεν, ὑπὲρ ὧν ἡμάρ-
 τανον

y) δὲ abest MS. Merm. quod melius putat Ern.

z) Reiske conj. νομίσαν probante Ernesti.

a) ὅσα γ' ἂν correxit Ern pro vulg. ὅσα δ' ἂν.

b) τοῖς πολλοῖς marg. Steph. Post μοι restituit Ern. ex ed. pr. Ald. Bas. 1. 2. Steph. it. Mil. Vindd.

c) εἰ δὲ dedit Ern. pro vulg. εἴτε. Tota parenthesis εἴτε — ἤχθοντο abest ed. pr. cuius primam particulam εἴτε auctore Hindeburgio mutavimus in εἰδὲ. εἴτε enim per se stare non potest, nisi alterum sequatur membrum, quod cum illo τε copuletur.

τανον ἐλεγχόμενοι, ἤχθοντο) τὰ δὲ τῆς πόλεως ἐπραττον,
 ὧνπερ ἔνεκεν καὶ Σωκράτει προσῆλθον. ἀλλὰ Κρίτων τε 48
 Σωκράτης ἦν ὁμιλητῆς, καὶ Χαιρεφῶν, καὶ Χαιρεκράτης,
 καὶ Ἑρμοκράτης ^d, καὶ Σιμμίας, καὶ Κέβης, καὶ Φαίδων δὲ
 καὶ ἄλλοι, οἱ ἐκείνῳ συνῆσαν, ἔχ' ἵνα δημηγορικοὶ ἢ δικανικοὶ
 γένοιτο, ἀλλ' ἵνα καλοὶ τε καὶ γαστροὶ γινόμενοι, καὶ οἴκῳ, καὶ
 οἰκέταις, καὶ οἰκείοις, καὶ φίλοις, καὶ πόλει, καὶ πολίταις
 δύναντο καλῶς χρῆσθαι καὶ τέτων ἐδείξ' ἔτε νεώτερος ἔτε
 πρεσβύτερος ὢν, ἔτ' ἐποίησε κακὸν ἔδεν, ἔτ' αἰτίαν ἔσχεν.
 Ἀλλὰ Σωκράτης γ', ἔφη ὁ κατήγορος, τὰς πατέρας προπη- 49
 λακίζαν ἐδίδασκε, παίδων μὲν τὰς συνόντας αὐτῷ, σοφωτέ-
 ρες ^e ποιῆν τῶν πατέρων, Φίσκων δὲ κατὰ νόμον ἐξῆναι
 πικρανοίας ἐλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι, τεκμηρίῳ τέτῳ
 χρώμενος, ὡς τὸν ἀμαθέστερον ὑπὸ τῆ σοφωτέρῃ νόμιμον εἶη
 δεδέσθαι. Σωκράτης δὲ τὸν μὲν ἀμαθίας ἔνεκα δισμεύον- 50
 τα δικαίως ἂν καὶ αὐτὸν ἄετο δεδέσθαι ὑπὸ τῶν ἐπισαμένων
 ἢ μὴ αὐτὸς ἐπίσταται. καὶ τῶν τοιούτων ἔνεκα πολλάκις
 ἐσκήπει, τί διαφέρει μανίας ἀμαθία; καὶ τὰς μὲν μαινομέ-
 νους ἄετο συμφερόντως ἂν δεδέσθαι καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς φί-
 λοις, τὰς δὲ μὴ ἐπισαμένους τὰ δέοντα δικαίως ἂν μανθά-
 νειν παρὰ τῶν ἐπισαμένων. Ἀλλὰ Σωκράτης γε, ἔφη 51
 ὁ κατήγορος, ἔ μόνον τὰς πατέρας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας
 συγγειῆς ἐποίησεν ἐν ἀτιμίας εἶναι παρὰ τοῖς αὐτῷ συνῆσι, λέ-
 γων, ὡς ἔτε τὰς κάμνοντας, ἔτε τὰς δικαζομένους οἱ συγγε-
 νεῖς ὠφελεῖσιν, ἀλλὰ τὰς μὲν οἱ ἰατροὶ, τὰς δὲ οἱ συνδικεῖν
 ἐπιτάμενοι. ἔφη δὲ καὶ περὶ τῶν φίλων αὐτὸν λέγειν, ὡς ἔδεν 52
 ὄφελος εὖνεσ εἶναι, εἰ μὴ καὶ ὠφελῆν δυνήσονται; μόνους δὲ
 φάσκων αὐτὸν ἀξίους εἶναι τιμῆς τὰς εἰδύτας τὰ δέοντα, καὶ
 ἐρμηνεύσαι δυναμένους. ἀναπέθοντα ἔν τὰς νέους αὐτὸν, ὡς
 αὐτὸς εἶη σοφώτατός τε, καὶ ἄλλας ἰκανώτατος ποιῆσαι σο-
 φῆς, ἔτω διατιθέσθαι τὰς αὐτῷ συνόντας, ὡσε μῆδαμῆ ^f
 παρ'

d) Hermocratis nomen e cod. Paris. inseruit Schneiderus. Pro καὶ Φαίδων δὲ legitur καὶ Φαιδώνδης MS. Leid. teste Ruhnkenio.

e) Portus conjiciebat addendum esse ἑαυτῆς, vel, quod et Ernestio placebat, αὐτῆς. ἑαυτῆς add. MS. Voff.

f) ὡσε μῆδὲν μῆδαμῆ coniecerat Ruhnkenius; postea tamen servandam putavit vulgatam. Hindeb. affert etiam μῆδαμῆς, pro μῆδαμῆ.

- 53 παρ' αὐτοῖς τὰς ἄλλας εἶναι πρὸς ἑαυτὸν, ff ἐγὼ δὲ αὐτὸν οἶδα μὲν καὶ περὶ πατέρων τε, καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν. g καὶ περὶ φίλων ταῦτα λέγονται. h καὶ πρὸς τέτοις γε, ὅτι τῆς ψυχῆς ἐξελεύσεως, ἐν ἣ ἡ μόνη γίνεται φρόνησις, τὸ σῶμα τῶ οἰκειοτάτῃ ἀνθρώπῳ τὴν ταχίστην ἐξενέγκαντες
- 54 ἀφανίσασιν i. ἔλεγε δὲ, ὅτι καὶ ζῶν ἕκαστος ἑαυτῶν, ὁ πάντων μάλιστα φίλῃ, τῶ σώματος ὅ τι ἂν ἀχρεῖον ἦ καὶ ἀνωφελές, αὐτὸς τε ἀφαιρῆ καὶ ἄλλω παρέχει. αὐτοὶ τε γὰρ αὐτῶν ὄνυχάς τε καὶ τρίχας καὶ τύλας ἀφαιρῶσι, καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν k, καὶ τέτα χάριν οἶόνται δεῖν αὐτοῖς καὶ μισθὸν τίνειν. καὶ τὸ σφάλον ἐκ τῶ σώματος ἀποπτύσασιν ὡς δύνανται προῤῥώτατῳ, διότι ὠφελῆ μὲν ἔδεν αὐτῶ ἐνόν,
- 55 βλάπτει δὲ πολὺ μᾶλλον. ταῦτα μὲν ἔν ἔλεγεν, ἔ τὸν μὲν πατέρα ζῶντα κατορύττειν διδάσκων, ἑαυτὸν δὲ κατυτέμνειν. ἄλλ' ἐπιδεικνύων, ὅτι τὸ ἄφρον ἄτιμὸν ἐστὶ. καὶ παρεκάλεσεν ἐπιμελεῖσθαι τῶ ὡς φρονιμώτατον εἶναι, καὶ ὠφελιμώτατον. ὅπως εἴαν τε ὑπὸ πατρὸς, εἴαν τε ὑπὸ ἀδελφῶν, εἴαν τε ὑπ' ἄλλῃ τινὸς βέληται τιμᾶσθαι, μὴ, τῶ οἰκείῳ εἶναι πιστεύων, ἀμελῆ, ἀλλὰ παρᾶται, ὅφ' ὧν ἂν βέλοιο τιμᾶσθαι, τῶτοις ὠφέλιμος εἶναι.
- 56 Ἐφη δ' αὐτὸν ὁ κατήγορος καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ποιητῶν ἐκλεγόμενον τὰ πονηρότατα, καὶ τέτοις μαρτυρίαις χρώμενον, διδάσκειν τὰς συνόχας κακέργους εἶναι καὶ τυραννικῶν Ἡσιόδῳ l μὲν τὸ,
Ἔργον δ' ἔδεν ὄνειδος, ἀεργεῖη δὲ τ' ὄνειδος.

τῶτο

ff) πρὸς αὐτὸν conj. Ernesti.

g) hic iterum addebatur τε, quod auctore Moro ap. Hindenb. exprunximus. Refertur enim καὶ περὶ φίλων ad καὶ περὶ πατέρων.

h) Ruhnkenius hic lacunam esse suspicatur; quam nullam esse idoneis argumentis demonstrarunt Hindenb. et qui ab eo laudatur Morus.

i) Ita recte MS. Voss. ed. pr. Bas. i. 2. Steph. alii ἀφανίσασιν.

k) Hindenburg eleganter conj. αὐτοὶ τέ γε αὐτῶν ὄνυχάς τε καὶ τρίχας ἀφαιρῶσι, καὶ τύλας τοῖς ἰατροῖς π. μ. π. τ. καὶ ἀλγηδόνων ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν. Pro αὐτοὶ τέ γε recte rescripsit Ern. e MS. Voss. αὐτοὶ τε γάρ.

l) Ἔργ. καὶ Ἡμερ. v. 311.

τῷτο δὴ ^m λέγειν αὐτόν, ὡς ὁ ποιητὴς κελεύει μηδενὸς ἔργου, μήτε ἀδικεῖν, μήτε αἰχρῶ ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρδει. Σωκράτης δ' ἐπειδὴ ὠμολογήσατο, 57 τὸ μὲν ἐργάτην εἶναι, ὠφελιμὸν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἄργον, βλαβερόν τε καὶ κακόν· καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἄργεῖν κακόν· τὰς μὲν ἀγαθὸν τε ποιῶντας ἐργάζεσθαι τε, ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθὰς εἶναι τὰς δὲ κυβεύοντας, ἢ τι ἄλλο ποιηρὸν καὶ ἐπιζήμιον ποιῶντας, ἄργὰς ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τῶτων ὁρθῶς ἂν ἔχοι τὸ

Ἔργον δ' ἄδεν ὄνειδος, ἀεργεῖν δὲ τ' ὄνειδος.

τὸ δὲ Ουῆρξ ⁿ ἔφη ὁ κατήγορος πολλάκις αὐτόν λέγειν, 58 ὅτι Ὀδυσσεὺς

Ὀντινα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κίχρει,
 Τόνδ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παρυσάς·
 Δαιμόνι, ἧ σε ἔοικε κακὸν ὡς δειδίσεισθαι,
 Ἄλλ' αὐτὸς τε κάθησο, καὶ ἄλλας ἴδρνε λακός.

Ὀν δ' αὖ δῆμα τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
 Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ·
 Δαιμόνι, ἀτρέμας ἦσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκχε,
 Οἱ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἀναλκις,
 Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρτίθμιος, ἔτ' ἐνὶ βελῆ

ταῦτα δὴ ^o αὐτόν ἐξηγεῖσθαι, ὡς ὁ ποιητὴς ἐπαινοῖα παίδεσθαι τὰς δημότας καὶ πένητας. Σωκράτης δ' ἐ ταῦτ' ἔλεγε 59 γε· (καὶ γὰρ ἑαυτὸν ἔτω γ' ἂν ἄπειτο δεῖν παίδεσθαι,) ἀλλ' ἔφη, δεῖν τὰς μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ ὠφελίμους ὄντας, καὶ ^p μήτε στρατεύματι, μήτε πόλει, μήτε αὐτῷ τῷ δήμῳ, εἴ τι δέοι,

m) τῷτο δὴ reposuit Ern. ex edd. pr. Ald. Basf. Steph. et MS. Vind. pro τῷτο δὲ. Eiusdem ex conjectura post pro vulg. κελεύει dedi κελεύει. Sic postea in simili constructione ponitur optativus ἐπαινοῖα n. 58. extr. Paullo post Schneiderum secutus ὠμολογήσατο recepi, pro vulg. ὁμολογήσαιτο.

n) Iliad. β'. 189. 198.

o) Hic quoque iisdem fere auctoritatibus usus rescripsit Ernesti δὴ pro δὲ.

p) καὶ inserui e conj. Ernesti, quod connexio verborum postulat.

- δέοι, βοηθεῖν ἰκανῶς, ἄλλως τ' εἰάν ῥα πρὸς τέτῳ καὶ θρασείῳ ὦσι, πάντα τρόπον κωλύεσθαι, καὶ πάνυ πλάσιαι τυγχάνωσιν ὄντες. Ἄλλὰ Σωκράτης γε, τάναντία τέτων, Φανερός ἦν καὶ δημοτικός καὶ φιλόανθρωπος ὢν. ἐκεῖνος γὰρ πολλὰς ἐπιθυμητάς καὶ ἀσῶς καὶ ξένους λαβῶν, ἔδενά πώποτε μισθὸν τῆς συνουσίας ἐπράξατο, ἀλλὰ πᾶσιν ἀφθόνησ ἐπήρκει τῶν ἑαυτῷ ὦν τινες μικρὰ μέρη, παρ' ἐκεῖνα προῖκα λαβόντες, πολλὰ τοῖς ἄλλοις ἐπώλην, καὶ ἐκ ἧσαν, ὡσπερ ἐκεῖνος, δημοτικοί. τοῖς γὰρ μὴ ἔχουσι χρήματα δίδοναι, ἐκ ἠθέλον
- 61 διαλέγεσθαι. Ἄλλὰ Σωκράτης γε καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀνθρώπων κόσμον τῇ πόλει παρεῖχε, πολλῶ μᾶλλον ἢ Λίχας τῇ Λακεδαιμονίων, ὅς ὀνομαστός ἐπὶ τέτῳ γέγονε. Λίχας μὲν γὰρ ταῖς γυμνοπαιδείαις ἰ τὰς ἐπιδημῶντας ἐν Λακεδαίμονι ξένους ἐδείπνιζε. Σωκράτης δὲ διὰ παντὸς τῶ βίῃ τὰ ἑαυτῷ δαπανῶν τὰ μέγιστα πάντας τὰς βελομένους ὠφέλει· βελτίους
- 62 γὰρ ποιῶν τὰς συγγιγνομένους ἀπέπεμπεν. ἐμοὶ μὲν δὴ Σωκράτης, τοιῶτος ὢν, ἐδόκει τιμῆς ἀξίος εἶναι τῇ πόλει μᾶλλον ἢ θανάτου· κατὰ τὰς νόμους δὲ σκοπῶν ἂν τις τῶ εὖροι. κατὰ γὰρ τὰς νόμους, εἰάν τις Φανερός γένηται κλέπτων, ἢ λωποδυτῶν, ἢ βαλαντιοτομῶν, ἢ τοιχωρυχῶν, ἢ ἀνδραποδιζόμενος, ἢ ἱεροσυλῶν, τέτοις θάνατός ἐστιν ἢ ζημία· ὦν ἐκεῖνος πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον ἀπεῖχεν.
- 63 ἀλλὰ μὲν τῇ πόλει γε ἔτε πολέμου κακῶς συμβάντος, ἔτε σάσεως, ἔτε προδοσίας, ἔτε ἄλλα κακὰ ἔδενός πώποτε αἰτίος ἐγένετο. ἐδὲ μὲν ἰδίᾳ γε ἔδενά πώποτε ἀνθρώπων ἔτε ἀγαθῶν ἀπεσέρησεν, ἔτε κακοῖς περιέβαλεν·
- 64 ἀλλ' ἐδ' αἰτίαν τῶν εἰρημένων ἔδενός πώποτ' ἔσχε. πῶς ἐν ἔνοχος ἂν εἴη τῇ γραφῇ, ὅς ἀντὶ μὲν τῶ μὴ νομίζεσθαι θεῶς, (ὡς ἐν τῇ γραφῇ ἐγγέγραπτο ^s), Φανερός ἦν θρασυτέρων τὰς θεῶς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων· ἀντὶ δὲ τῶ διαφθεῖρειν τὰς νέους, (ὁ δὲ ὁ γραφάμενος αὐτὸν ἠτιᾶτο,) Φανερός ἦν, τῶν συνόντων τὰς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας,
- τέτων

q) Ernesti conj. ἄλλως τε καί. Hindenb. id necessarium non esse exemplis docuit locorum, in quibus ἄλλως τε est sine καί.

r) quidam edd. ut Ald. γυμνοπαιδείαις scribunt. Hindenb. cum Fischero praefert scripturam γυμνοπαιδείαις, quam exhibet margo Leuncl.

s) ὡς — ἐγγέγραπτο abest ed. pr.

τέτων μὲν παύων, τῆς δὲ καλλίστης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ἣ πόλεις τε καὶ οἴκους εὖ οἰκῶσι, προτρέπων ἐπιθυμεῖν. ταῦτα δὲ πράττων, πῶς ἔμεγάλης αξίος ἦν τιμῆς τῆ πόλεως;

CAPVT III.

Ostenditur qualis Socrates fuerit circa Deorum cultum 1. preces 2. sacrificia 3. oracula 4. quam abstinens fuerit in victu 5-7. et quam diligenter suos, ut ab amore sibi caverent, admonuerit, quod illustratur exemplo colloquii cum Xenophonte habiti, praesente quidem Critobulo, qui Alcibiadem puerum osculatus erat, 8-13; quam bene denique in his doctrinae vitae doctoris responderit 14. 15.

Ὡς δὲ δὴ καὶ ὠφελᾶν ἐδόκει μοι τὰς ζυόντας, τὰ μὲν ἔργῳ δεικνύων ἑαυτὸν οἷος ἦν, τὰ δὲ καὶ διαλεγόμενος, τέτων δὴ γράψω, ὅποσα ἂν διαμνημονεύσω. τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τὰς θεὰς φανερὰς ἦν καὶ ποιῶν καὶ λέγων. Ἐπερ ἡ Πυθία ὑποκρίνεται^t τοῖς ἐρωτῶσι, πῶς δὲ ποιῶν ἢ περὶ θυσίας, ἢ περὶ προγόνων θεραπέας, ἢ περὶ ἄλλων τινὸς τῶν τοιῶτων ἢτε γὰρ Πυθία νόμῳ πόλεως ἀναιρεῖ ποιῶντας εὐσεβῶς ἂν ποιῶν Σωκράτης τε^u ἔτω καὶ αὐτὸς ἐποίει, καὶ τοῖς ἄλλοις παρήνει^v τὰς δὲ ἄλλως πως ποιῶντας περιέρχας καὶ ματαίως ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ εὐχετο δὲ πρὸς τὰς θεὰς ἀπλῶς τὰγαθὰ δίδοναι, ὡς τὰς θεὰς κάλλιστα εἰδότας, ὑποῖα ἀγαθὰ ἔστι τὰς δὲ εὐχομένους χρυσίον, ἢ ἀργύριον, ἢ τυραννίδα, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιῶτων, ἔδὲν διάφορον ἐνόμιζεν εὐχεσθαι, ἢ εἰ κυβείαν, ἢ μάχην, ἢ ἄλλο τι εὐχοῖντο τῶν φανερῶς ἀδήλων, ὅπως ἀποβήσοιτο^x. Θυσίας δὲ θύων³ μικρὰς ἀπὸ μικρῶν, ἔδὲν ἠγῆτο μειῶσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν καὶ μεγάλων πολλά καὶ μεγάλα θυόντων. ἔτε γὰρ τοῖς θεοῖς ἔφη καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγάλας θυσίαις μᾶλλον

B 2

ἢ

- t) ὑποκρίνεται restituit Ern. e prioribus edd. pro ἀποκρίνεται
 u) Hindenb. conj. legendum esse δὲ, quamvis Morus ita τε defenderet, ut ad antecedens ἢτε referretur.
 x) Edd. vett. mendose ἀποβήσετο, unde Ern. conj. ἀποβήσεται.

ἢ ταῖς μικραῖς ἔχαιρον* (πολλάκις γὰρ ἂν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα*) ἔτ' ἂν ὕ τοῖς ἀνθρώποις ἀξίον εἶναι ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν μᾶλλον ἢν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν· ἀλλ' ἐνόμιζε τὰς θεὰς ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβεσάτων τιμαῖς μάλιστα χαίρειν. ἐπαινέτης δ' ἦν καὶ τῶ ἔπος τῶτ'·

Καδδύναμιν δ' ἔρδειν ἱερ' ἀθανάτοισι θεοῖσι· z

καὶ πρὸς φίλους δέ, καὶ ξένους, καὶ πρὸς τὴν ἄλλην δίαιταν,
 4 καλὴν ἔφη παραίνεσιν εἶναι τὴν Καδδύναμιν ἔρδειν. εἰ δέ τι δόξαιεν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν θεῶν, ἦττον ἂν ἐπειόθῃ παρὰ τὰ σημαίνόμενα ποιῆσαι, ἢ εἴ τις αὐτὸν ἐπειθεὶν ὁδὸν λαβεῖν ἠγεμόνα τυφλὸν καὶ μὴ εἰδότα τὴν ὁδὸν, ἀντὶ βλέποντος καὶ εἰδότος. καὶ τῶν ἄλλων δέ μωρίαν κατηγόρει, οἵτινες παρὰ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαίνόμενα ποιῶσι τι, φυλαττόμενοι τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδοξίαν. αὐτὸς δέ πάντα a τῶν ἀνθρώπων
 5 πινα ὑπερεώρα πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν συμβαλίαν. διαίτη δέ τὴν τε ψυχὴν ἐπαίδευσε καὶ τὸ σῶμα, ἢ χρώμενος ἄν τις, εἰ μὴ τι δαιμόνιον εἴη, θαρράλέως καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ ἐκ ἂν ἀπορήσειε τοσαύτης δαπάνης. ἔτω γὰρ εὐτελής ἦν, ὡς ἐκ οἴδ' εἴ τις ἔτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκῶντα. σίτω μὲν γὰρ τοσάτω ἔχρητο, ὅσον ἠδέως ἦοιε. καὶ ἐπὶ τῶτ' b ἔτως παρεσκευασμένος ἦει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τῶ σίτῃ ὕψον αὐτῷ εἶναι. ποτὸν δέ πᾶν ἠδύ ἦν αὐτῷ, διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ
 6 διψᾷη. εἰ δέ ποτε κληθεῖς ἐθελήσειεν ἐπὶ δᾶπνον ἐλθεῖν, ὁ τοῖς πλείοις ἐργωδέσατόν ἐστιν, ὥστε φυλάττασθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν c ἐμπίπλασθαι, τῶτο ῥαδίως πάνυ ἐφυλάττετο. τοῖς δέ μὴ δυναμένοις τῶτο ποιῆν συνεβέβηκε φυλάττεσθαι τὰ ἀναπεύθοντα d μὴ πεινῶντας ἐδίαιν, μηδὲ διψῶντας πίνειν.
 καὶ

y) ἔτ' αὖ conj. Reisk. Paullo post μάλιστα recepit Schneiderus e cod. Paris. Vulg. μάλα.

z) Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 336.

a) παντ' ἀνθρ. vulg. πάντα τ' ἀνθρ. conj. Reisk. Sic Paris.

b) ἐπὶ τῶτο conj. Steph. ἐπὶ τῶτον scil. σίτον, Reisk.

c) et hie et post ῥ. 7. Ern. ex MS. Merm. et Vind. 2. reposuit κόρον. Sed vid. quae diximus in app. obsf.

d) Vulg. πείθοντα. Sed ἀναπεύθοντα, quod est in MS. Stob. et ap. Clem. Alex. auctoribus Ern. et Schneidero recepinus.

καὶ γὰρ τὰ λυμαινόμενα γαστέρας καὶ κεφαλᾶς, καὶ ψυχᾶς, ταῦτ' ἔφη εἶναι. οἰέσθαι δ' ἔφη ἐπισκώπτων καὶ τὴν Κίρ- 7 κην ὡς ποιῆν, τοιάτοις πολλοῖς δαιπνίζεσαν. τὸν δὲ Ὀδυσσεῖα Ἔρμῃ τε ὑποθήμοσύνῃ, καὶ αὐτὸν ἐγκρατῆ ὄντα, καὶ ἀποχόμενον τῷ ὑπὲρ τὸν καιρὸν τῶν τοιᾶτων ἀπτεῖσθαι, διὰ ταῦτα ἔδὲ γενέσθαι ἔν. τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐπαιζεν, ἅμῃ σπευδάζων. ἀφροδισίων δὲ, παρήνει τῶν καλῶν ἰαχυρῶς 8 ἀπέχεσθαι. ἔ γὰρ ἔφη ῥάδιον εἶναι τῶν τοιᾶτων ἀπτόμενον σωφρονεῖν. ἀλλὰ καὶ Κριτόβελόν ποτε τὸν Κρίτωνος πυθόμενος, ὅτι ἐφίλησε τὸν Ἀλκιβιάδῃ υἱὸν καλὸν ὄντα, παρόντος τῷ Κριτοβέλῃ ἤρετο Ξενοφῶντα· εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ 9 Ξενοφῶν, ἔ σὺ Κριτόβελον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων^f, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν θρασέων τε καὶ ῥιψοκινδύνων; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. νῦν τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατον τε^{ff} εἶναι καὶ λεουργότατον. ἔτος κἄν εἰς μαχαίρας κυβισήσῃ, κἄν εἰς πῦρ ἄλλοιτο. καὶ τί δὴ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν 10 ποιῆντα, ταῦτα ἔ κατέγνωκας αὐτῷ; ἔ γὰρ ἔτος, ἔφη, ἐτόλμησε τὸν Ἀλκιβιάδῃ υἱὸν φιλήσας, ὄντα εὐπροσωπότατον καὶ ὠραιότατον; ἀλλ' εἰ μὲν τοι, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιᾶτόν ἐστι τὸ ῥιψοκινδύνου^h ἔργον, κἄν ἐγὼ δοκῶ μοι τὸν κίνδυνον τῷτον ὑπομῆναι. ὦ τλήμων, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τί ἂνⁱ 11 οἶε παθεῖν καλὸν φιλήσας; ἄρ' ἔκ ἀν' αὐτίκα μάλ' ἀδελος μὲν εἶναι ἀντ' ἐλευθέρῃ; πολλὰ δὲ δαπανᾶν εἰς βλαβεράς ἡδονάς; πολλὴν δὲ ἀχολίαν ἔχεν τῷ ἐπιμεληθῆναί τινος καλῷ κατ' γαθῷ; σπευδάζειν δὲ ἀναγκαθῆναι ἐφ' οἷς ἔθ' ἂν μαινόμενος

B 3

σπε-

e) τῷ est Steph. conjectura, et lectio ed. pr. Bas. 1. 2. pro vulg. τό.

f) De lectione hujus loci copiose differui in appendice observationum.

ff) τε post Schneiderum auctoritate cod. Paris. recepimus. Deinde λεουργότατον Pollux III. 139.

g) τοιαῦτα MS. Merm.

h) Sic MS. Merm. et recepit Schneiderus. Vulg. ῥιψοκίνδυνον.

i) recepi τί ἂν οἶε pro τί ἄρ' οἶε ex MS. Merm. et Vind. 2. Ernesti vidit ἂν praeferendum, cum ἄρ' non bene consentiat sequentibus ἄρ' ἔκ ἀν', e quibus repetitum videatur. In sequentibus duce Schneidero secutus sum ordinem Stobaei. Vulg. μάλ' ἀδελος ἀντ' ἐλ. εἶναι.

- 12 σπερδάσειεν; ὦ Ἡράκλειε, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ὡς δεινὴν τινα λέγεις δύναμιν τῆς φιλήματος εἶναι! καὶ τῆτο, ἔφη ὁ Σωκράτης, θυμαίσεις; ἔκ οἷδα, ἔφη, ὅτι τὰ φαλάγγια, ἔδ' ἡμιωβολιαῖα τὸ μέγεθος ὄντα, προσαψάμενα μόνον τῷ σώματι, ταῖς τε ὀδύναϊς ἐπιτρίβει τὰς ἀνθρώπους, καὶ τῆς φρονεῖν ἐξίσησι; ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ξενοφῶν. ἐνίησι γὰρ τι
- 13 τὰ φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα κ. ὦ μωρὲ, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὰς δὲ κελὰς ἔκ οἷα φιλεῖντας ἐνιέναι τι, ὅτι σὺ ἔχ' ὄραϊς; ἔκ οἷδ' ὅτι τῆτο τὸ θηρίον, ὃ καλεῖται καλὸν καὶ ὠραῖον, τοσάτω δεινότερόν ἐστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκῆνα μὲν ἀψάμενα, τῆτο δὲ ἔδ' ἀπτόμενον, εἴαν τις αὐτὸ θεᾶται m, ἐνίησί n τι καὶ πάνυ πρόσωθεν o τοιαῦτον, ὡς μαίνεσθαι ποιεῖν; ἴσως δὲ καὶ οἱ ἔρωτες τοξόται διὰ τῆτο καλεῖνται, ὅτι καὶ πρόσωθεν o οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ συμβαλεύω σοι, ὦ Ξενοφῶν, ὁπότ' ἂν ἴδῃς τινὰ καλὸν, φεύγειν προτροπάδην. σοὶ δὲ, ὦ Κριτίβελε, συμβαλεύω ἀπειναυτίσαι. μόλις γὰρ ἂν ἴσως ἐν τοσάτω χρόνῳ τὸ δῆγμα
- 14 ὑγιῆς γένοιτο p. Οὕτω δὲ καὶ ἀφροδιτιάσει τὰς μὴ ἀσφαλῶς ἔχοντας πρὸς ἀφροδίσια ἄετο χρῆναι πρὸς τοιαῦτα, οἷα, μὴ πάνυ μὲν δεομένε τῆς σώματος, ἔκ ἂν προσδέξαιτο ἢ
- 15 ψυχῆ, δεομένε δὲ, ἔκ ἂν πράγματα παρέχοι. αὐτὸς δὲ πρὸς ταῦτα φανερός ἦν ἔτω παρεσκευασμένος, ὡς ῥᾶον ἀπέχεσθαι τῶν καλλίστων καὶ ὠραιωτάτων, ἢ οἱ ἄλλοι τῶν αἰχίλων καὶ ἄωροτάτων. περὶ μὲν δὲ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ἀφροδισίων ἔτω κτεσκευασμένος ἦν, καὶ ἄετο ἔδεν ἂν ἦτον ἀρκέντως ἠδεσθαι τῶν πολλὰ ἐπὶ τέτοις πραγματευομένων, λυπεῖσθαι δὲ πολὺ ἔλαττον.

k) Verba ἐνίησι γὰρ — τὸ δῆγμα omnes fere referunt ad responzionem Socratis, et commate post δῆγμα distinguunt. Concinnius autem est, Xenophonti ea tribuere, ut Steph. et Simsonus fecerunt. Et jam Bessario recte verterat: *Per Iovem, inquit Xenophon, insigunt enim aliquid phalangia morsu. O stulte, ait Socrates etc.*

l) ὅ σὺ conj. Steph.; qui ὅτι dedit in textu.

m) θεᾶσεται MS. Merm.

n) ἐνίησί τι ed. Steph. 2. Vulg. ἐνίησί τε. at MS. Merm. omittit τε.

o) o) utroque loco pleraeque edd. πόρρωθεν. Sed πρόσωθεν legitur in Iunt. et ap. Stob. p) ὑγιῆς γένοιτο Stob.

CAPVT

CAPVT IV.

Socratem non solum ad virtutem alios cohortatum esse, sed etiam imbuisse virtute animos hominum, primum hoc capite e colloquio cum Aristodemo de natura deorum habito, demonstratur. In quo Socrates initio docet, opera ad certam utilitatem composita, mentem effectoris testari 2-4. mundus igitur quin a natura mente et consilio praedita conditus sit, dubitari non posse 5-8. licet mens divina in oculos non incurrat 9. Hanc autem, quia infinitae sit magnitudinis, ideo colendam esse, injuria negari 10. errare autem qui putent, deos humana non curare, qui praeter plurima alia et maxima beneficia generi humano tributa 11-14. singulis etiam hominibus quae agenda sunt significant 15 sqq.

Ei δὲ τινες Σωκράτην νομίζουσιν (ὡς ἐνιοὶ γράφουσι τε καὶ λέγουσι περὶ αὐτῶν τεκμαιρόμενοι) προτρέψασθαι μὲν ἀνθρώπους ἐπ' ἀρετὴν κράτιστον γεγονέναι, προαγαγεῖν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἔχ' ἰκανὸν σκεψάμενοι· μὴ μόνον ἂν ἐκείνος κολασηρίῃς ἕνεκα τῶν πάντ' οἰομένους καὶ ἐρωτῶν ἤλεγχεν, ἀλλὰ καὶ ἂν λέγων συνημέρευε τοῖς συνδιατρίβουσι, δοκιμαζόντων, εἰ ἰκανὸς ἦν βελτίους ποιεῖν τῶν συνόντων. Λέξω 2 δὲ πρῶτον, ἃ ποτε αὐτῶν ἤκουσα περὶ τῶν δαιμονίῃς διαλεγόμενων πρὸς Ἀριστόδημον τὸν μικρὸν ἐπικαλούμενον. καταμαθὼν γὰρ αὐτὸν ἔτε θύοντα τοῖς θεοῖς P, ἔτε μαντικῶν χρώμενον, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιόντων ταῦτα καταγελῶντα· ἐπέ μοι, ἔφη, ὦ Ἀριστόδημε, ἔστιν ἔς τινὰς ἀνθρώπων Q τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ; ἔγωγ' ἔφη. καὶ ὅς, λέξον ἡμῖν, ἔφη, τὰ ὀνόματα 3 αὐτῶν. ἐπὶ μὲν τοίνυν ἐπῶν ποιήσει Ὀμηρον ἔγωγε μάλιστα τεθαύμακα, ἐπὶ δὲ διθυράμβῳ Μελανιππίδην, ἐπὶ δὲ τραγωδία Σοφοκλέα, ἐπὶ δὲ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον, ἐπὶ δὲ ζωγραφίᾳ Ζεῦξιν. πότερά σοι δοκῶσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἰδῶ- 4 λα ἀφρονά τε καὶ ἀκίνητα, ἀξιοθαυμαστότεροι εἶναι, ἢ οἱ ζῶα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά; πολὺ, νῆ Δία, οἱ ζῶα, εἶπερ

B 4

γε

- p) Hic vulg. additur μηχανώμενον, pro quo Leuncl. conj. ἔτ' εὐχόμενον. Sed recte delendum censuerunt Ern. et Ruhnken. praesertim quum absit MS. Voss.
- q) ἔς τινὰς ἀνθρώπους. Iunt Bas. 1. 2. Deinde §. 4. praeeuntibus Welfio, Simfione, Schneidero expressimus lectionem γεγένηται, quam olim Steph. suaserat. Vulg. γένηται.

γε μὴ τύχη τινὶ. ἀλλὰ ὑπὸ γνώμης ταῦτα γεγένηται. τῶν δὲ ἀτεκμάρτως ἔχόντων, ὅτι ἐνεκά ἐσι, καὶ τῶν φανερώς ἐπ' ὠφελείᾳ ὄντων, πότῃ τύχης καὶ πότῃ γνώμης ἔργα κρίνεις; πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὠφελείᾳ γεινόμενα ἢ γνώμης εἶναι ἔργα. Οὐκ ἔν δοκεῖ σοι ὁ ^s ἐξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώπος, ἐπ' ὠφελείᾳ προδιδῆναι αὐτοῖς, δι' ὧν αἰσθάνονται, ἕκαστα, ὀφθαλμοῖς μὲν, ὡς ὁρᾶν τὰ ὄρατα, ὠτι δὲ, ὡς ἀκῆν τὰ ἀκῆα; ὁσμῶν γε μὴν, εἰ μὴ ῥῖνες προσετέθησαν ἢ, τί ἂν ἡμῖν ὄφελος ἦν; τίς δ' ἂν αἰσθήσις ἦν γλυκέων καὶ ὀσμῶν καὶ πάντων τῶν διὰ σώματος ἡδέων, εἰ μὴ ⁶ γλῶττα τέτων γνώμων ἐνεργάσθῃ; πρὸς δὲ τέτοις, ἔδοκε σοι καὶ τὴν προνοίας ἔργον ^u εἰκέναι, τὸ, ἐπεὶ ἀσθενῆς μὲν ἔστιν ἡ ὄψις, βλεφάρους αὐτὴν θυρώσαι, ἃ, ὅταν μὲν αὐτῇ χρῆσθαι τι δεῖ, ἀναπετάννυται, ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ συγκλείεται; ὡς δ' ἂν μηδὲ ἀνεμοὶ βλάπτωσιν, ἡθμὸν ^v βλεφαρίδας ἐμφύσαι. ὀφρῦσί τε ἀποστῆσαι τὰ ὑπὲρ τῶν ὀμμάτων, ὡς μηδ' ὁ ἐκ τῆς κεφαλῆς ^z κακῶς τὸ δὲ, τὴν ἀκοὴν δεχέσθαι μὲν πῶς φωνῆς, ἀποστῆσαι δὲ μήποτε καὶ τὰς μὲν πρόθεν ὀδόντας πῶς ζῶν οἷς τέμνειν ἄναι, τὰς δὲ γομφίους οἷς παρὰ τέτων δεξαμένους λεινῶν καὶ σώμα μὲν, δι' ^z ὧν ἐπιθυμῶν τὰ ζῶα, εἰσπέμπεται, πλησίον ὀφθαλμῶν καὶ ῥινῶν καταθεῖναι ἐπεὶ ^x δὲ τὰ ἀποχωρῶντα δυσχερῆ, ἀποστῆσαι τὰς τέτων ὀχετὰς, καὶ ἀπενεγκεῖν, ἢ δυνατόν προσωτάτω, ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ταῦτα ἔτω προνοητικῶς πεπραγμένα, ἀπορεῖς, πότῃ τύχης ἢ γνώμης ἔργα ἐσίν; ^z, μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' ἔτω γε σκοπῆμένῳ πάνυ εἴκει ταῦτα σοφῶ τινὸς ἡμιουργῆ καὶ φιλοζῶα τεχνήματι. τὸ δὲ ἐμφύσαι μὲν ἔρωτα τῆς τεκνοποιίας, ἐμφύσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἔρωτα τὰ ἐκτρέφειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόθον τὰ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον

r) Pro vulg. γιγνόμενα recte dedit Ern. e MS. Voss. γεινόμενα.

s) articulum ὁ recte recepit Ern. post etiam in MS. Voss. inventum.

t) προσετέθησαν marg. Leuncl. MS. Voss. quod secuti sunt Welf. Ern. Antea legebatur προετέθησαν.

u) recte Ern. vulgatae ἔργον praetulit conj. Leuncl. ἔργω. Sic et MS. Voss. Merm. At MS. Vind. 2. ἔργοις.

v) conjectura Victorii θρίγκον pro ἡθμὸν substituentis Var. Lectr. XXIV. 16. Ruhnkenio probatur, Ernestio non item. x) pro ἐπεὶ Gesn. περί. Sed illud verum.

βον τῆ θανάτῃ ἀμέλει καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήμασι τινος
 ζῶα εἶναι βεβηλαμένα. σὺ δὲ σαυτὸν φρόνιμον τι δοκεῖς ὅ
 ἔχαι· ὃ ἄλλοτε δὲ ἔδαμῃ ἔδεν οἷα φρόνιμον εἶναι, καὶ ταῦ-
 τα, εἰδὼς ὅτι γῆς τε μικρὸν μέρος ἐν πῶ σώματι, πολλῆς
 ἔσης, ἔχαι, καὶ ὑγρῆ βραχὺ, πολλῆ ὄντος, καὶ τῶν ἄλ-
 λων δῆπερ μεγάλων ὄντων ἑκάστω μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ
 σῶμα συνήρμοσά σοι. γὰρ δὲ μόνον ἄρα ἔδαμῃ ὄντα σε
 εὐτυχῶς πως ἂν δοκεῖς συναρπάσαι, καὶ τὰδε τὰ ἄ ὑπερμεγέθη
 καὶ πλήθος ἄπειρα δι' ἀφροσύνην τινὰ ὡς οἷα ἂν εὐτάκτως
 ἔχαι; Μὰ Δί'· ἂν γὰρ ὄρω τὰς κυρίας, ὡς περ τῶν ἐν- 9
 θάδε γινομένων τὰς δημογυγίας. ἔδὲ γὰρ τὴν ἑαυτῆς ἑ
 γε ψυχὴν ὄρω, ἢ τῆ σώματος κυρία ἐστίν. ὡς κατὰ γε
 τῆτο ἔξει σοὶ λέγειν, ὅτι ἔδεν ἂν γνώμη, ἀλλὰ τύχη πάν-
 τα πράττει. Καὶ ὁ Ἀριστόδημος, ἔτοι, ἔφη, ἐγὼ, ὡ 10
 Σώκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' ἐκείνο ἑ μεγαλοπρε-
 πέστερον ἢ ἡγῆμαι, ἢ ὡς τῆς ἑ Θεραπείας προσδεῖσθαι.
 ἔκῃν, ἔφη, ὅσω μεγαλοπρεπέ- ἑ σοῖ σε Θεραπεύειν, το-
 σάτω μᾶλλον τιμητέον αὐτὸν. ἔν ἰσθι, ἔφη, ὅτι εἰ 11
 νομίζοιμι θεὸς ἀνθρώπων ἑ φη ἰσαν, ἔκ ἂν ἀμελοῖην αὐ-
 τῶν.

B 5

τῶν.

- y) Post ἔχειν addebatur ἐρώτα γὰρ καὶ ἀποκρινῆμαι· quod
 et sensum vix habet, et aperte interpolatorem sapit.
 Itaque auctore Ruhnkenio, quicum consentit Erne-
 stius, e contextu eiecimus. Ernestio etiam adjecti-
 vum φρόνιμον ante εἶναι frigidius repetitum videtur.
 Sed repetitio vim habet ex oppositione.
- z) εὐτυχῶς πόθεν ap. Sext. Empir. adv. Math. p. 573.
 ed. Fabr.
- a) τὰδε vulg. τὰ MS. Merm. τὰδε τὰ primus recepit
 Schneiderus e Vatic. 1.
- b) ἔτως οἷα e MS. Voss. recepit Ern. pro vulg. ὡς οἷα.
 ἔτως tamen, ut observat Leuncl. glossa videtur esse
 particulae ὡς, quam ὀξυτόνας h. l. non ut vulgo ἄτό-
 νως scribendam esse monuit Hindeb.
- c) σεαυτῆ MS. Voss.
- d) ἔδεν e conj. Gesn. et Ernesti; adstipulante MS. Voss.
 pro vulg. ἔδέ. e) ἐκείνον Ald. Steph. 1.
- f) μεγαλοπρεπέστερον ὃν conj. Wytttenbach ad Plut. de S.
 N. V. p. 36.
- g) post φροντίζειν recentiores edd. addunt τι. Sed abest
 ed. pr. Ald. Bas. Sane hic intrusum videtur. Itaque
 expunxi.

τῶν. ἔπειτ' ἐκ οἷα φροντίζειν, οἱ πρῶτον μὲν μόνον τῶν ζώων ἄνθρωπον ὀρθὸν ἀνέστησαν (ἢ δὲ ὀρθότης καὶ προορᾶν πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι, καὶ τὰ ὑπερθεῖν μᾶλλον θεᾶσθαι^h, καὶ ἥττον κακοπαθεῖν) καὶ ὄψιν καὶ ἀκοὴν καὶ σῶμα ἐνεποίησαν· ἔπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οἱ
12 τὸ πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν· ἄνθρωπῳ δὲ καὶ χεῖρας προσέθεσαν, αἱ τὰ πλεῖστα, οἷς εὐδαιμονέστεροι ἐκείνων ἔσμεν, ἐξεργάζονται· καὶ μὴν γλωττάν γε πάντων τῶν ζώων ἔχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἷαν, ἄλλοτε ἀλλαχῆ ψύχσαν τῆς σῶματος, ἀρθρῶν τε τὴν φωνήν, καὶ σημαίνειν πάντα ἀλλήλοις, ἃ βεβλόμεθα; τὸ δὲ ⁱ καὶ τὰς τῶν ἀφροδισίων ἡδονὰς τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις δέναι περιγράψαντας τῆ ἔτης χρόνον, ἡμῖν δὲ συνεχῶς μέχρι γήρως ταῦτα ^k
13 παρέχειν; ἔ τοίνυν μόνον ἔθηκεσε τῷ θεῷ τῆς σῶματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ' ὅπερ μέγιστον ἐστὶ καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέφυσεν^m. ἄλλοις γὰρ ἄλλα ζῶα ψυχὴ πρῶτα μὲν θεῶν, τῶν τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντωνⁿ, ἠθροῦται ὅτι εἰσί; τί δὲ φῦλον ἄλλο ἢ οἱ ἄνθρωποι θεῶς θεραπεύουσι^o; ποία δὲ ψυχὴ ἀνθρωπίνης ἰκανωτέρα προφυλάττεσθαι, ἢ λιμὸν, ἢ δίψαν, ἢ ψύχην, ἢ θάλαπην, ἢ νόσοις ἐπικερῆσαι, ἢ ῥώμην ἀσπασαί, ἢ προσμάθησιν^p ἐκπονήσαι,
 ἢ

h) θεᾶσθαι MS. Merm.

i) τὸ δὲ Steph. interrogative legi malebat, et intelligi ποσόν ἐστὶ. Leuncl. conj. τί δέ, quod Ernesti reperit in MS. Voff.

k) ταῦτας vulg. Sed ταῦτα habent MSS. Merm. et Vindd. it. ed. pr. Bas. recteque praetulit, quamvis non receperit, Ernesti; est enim lectio exquisitior; sive Atticorum more neutrum post femininum positum sit, sive ταῦτα ad ἀφροδισίων referendum.

l) οὐ τοίνυν merito suspectum est Ernestio; cum sensus postulet enimvero non. Puto Xenophontem scripsisse ἔδε μὴν, aut οὗτοι δέ.

m) ἐνέφυσαν MS. Merm. verba τῶν τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα συνταξάντων glossatorem olere videntur Ern.

n) In MS. Merm. est θεῶν, τὸν — συντάξαντα — ἐστίν.

o) In MS. Merm. est τί δὲ φῦλον ἄλλο ὡς ἄνθρωποι, omissis θεῶς θεραπεύουσι.

p) προσμάθησιν Ald. Steph. i. Alii autem habent πρὸς μάθησιν quod expressit Ern. Mihi προσμάθησιν ἐκπονήσαι

ἢ ὅσα ἂν ἀκέραια, ἢ ἰσθμῶν, ἢ μάθη, ἰκανωτέρα ἐστὶ διαμεμνη-
 θαι; ἔ γὰρ πάνυ σοὶ κατέδηλον ὅτι παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα, ¹⁴
 ὡς περ θεῶν, οἱ ἄνθρωποι βιοτεύουσι, φύσει ἢ καὶ τῷ σώμα-
 τι καὶ τῇ ψυχῇ κρατισεύοντες; ἔτε γὰρ βοῦς ἂν ἔχων σώ-
 μα, ἀνθρώπος δὲ γνώμην, ἠδύνατ' ἂν πράττειν, ἢ ἐβέλετο
 ἔθ' ὅσα χεῖρας ἔχει, ἀφρονι δ' ἐστὶ, πλέον ἔδεν ἔχει· σὺ δὲ
 ἀμφοτέρω^ς τῶν πλείω ἀξίων τετυχηκώς, ἔκ οἷα σὺ θεῶς
 ἐπιμελεῖσθαι; ἀλλ' ὅταν τί^ς ποιήσῃσι, νομιεῖς αὐτὰς σὺ
 φροντίζαν; Ὅταν πέμπωσιν, ὡς περ σοὶ ἢ φῆς πέμπειν ¹⁵
 αὐτὰς, συμβέλλεις, ὅτι χρὴ ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν. ὅταν
 δὲ Ἀθηναίοις, ἔφη, πυνθανομένοις τι διὰ μαντικῆς φράζω-
 σιν, ἔ καὶ σοὶ δοκεῖς φράζειν αὐτὰς· ἔδ' ὅταν τοῖς Ἑλλησι
 τέρατα πέμποντες προσημαίνωσιν, ἔδ' ὅταν πᾶσιν ἄνθρώ-
 ποις; ἀλλὰ μόνον σε ἐξαιρῶντες ἐν ἀμελείᾳ κατετίθενται;
 οἷα δ' ἂν, τὰς θεῶς τοῖς ἀνθρώποις δόξαν ἐμφύσαι, ὡς ἰκα- ¹⁶
 νοί εἰσιν εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, εἰ μὴ δυνατοὶ ἦσαν; καὶ ἄν-
 θρώπους ἐξαπατωμένους τὸν πάντε^ς νόνον ἔδέποιτ' ἂν αἰσθέ-
 θαι; ἔχ ὄρα^ς, ὅτι τὰ πολυχρό^ς καὶ σοφώτατα τῶν
 ἀνθρωπίνων, πόλεις καὶ ἔθνη, θεοσεβέστατά ἐσιν, καὶ ἰ-
 φρονημώτατα ἡλικία, θεῶν ἐπιμελέστατα; ὦ γὰρ ἔ^ς, ¹⁷
 ἔφη,

ἦσαι et concinnitati verborum melius respondere, et ad usum loquendi Xenophonteum propius accedere videbatur; qui ἐκπονεῖν solet cum quarto casu construere.

- q) οἱ e conj. Hindenburgii quam et probat Ern. inferuimus.
 r) φύσει displicet Ernestio, eique a Xenophonte profectum non videtur. Defendi tamen potest, cum auctor significet jam ipsa natura sua homines tum propter corpus, tum propter animam ceteris animalibus praeferre.
 s) ἀμφοτέρω^ς pro vulg. ἀμφοτέρων dedit Ern. e MS. Merm. Vind. 2. ed. pr. Bas.
 t) ὅταν τί rescripti e conjectura Stephani, quam recte defenderunt Hindenb. et Morus. Accessit etiam Ernesti ed. V. sed ita ut pro ποιήσῃσι legatur ποιήσαντας, quod tamen non est necessarium.
 u) Vulg. σὺ legebatur. At jam Steph. lectionem quorundam exemplarium commendavit, quam nunc recepimus. Schneiderus utramque σὺ σοὶ conjunxit; itemque μὲν post ὅταν ex ed. Paris. adjecit.
 x) ὦ γὰρ ἔ^ς pro vulg. ὦ ἀγαθέ restituit Ern. ex edd. pr. et Vind. 1. 2.

ἔφη, κατάμαθε, ὅτι καὶ ὁ σοὺς νῆς ἐνῶν ὕ τὸ σὸν σῶμα,
 ὅπως βέλεται, μεταχαρίζεται. οἶεσθαι ἔν χρῆ καὶ τὴν ἐν τῷ
 παντὶ φρόνησιν τὰ πάντα, ὅπως ἂν αὐτῇ ἡδὺ ἦ, ἔτω τίθε-
 σθαι καὶ μὴ, τὸ σὸν μὲν ὄμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ σάδια
 ἐξικνεῖσθαι, τὸν δὲ τῶ θεῶ ὀφθαλμὸν ἀδύνατον εἶναι ἅμα
 πάντα ὁρᾶν· μηδὲ τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε
 καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασθαι φροντί-
 ζειν, τὴν δὲ τῶ θεῶ φρόνησιν μὴ ἱκανὴν εἶναι ἅμα πάντων
 18 ἐπιμελεῖσθαι. ἦν μὲν τοι, ὡς περ ἀνθρώπου θεραπεύων γι-
 γνώσκεις τὴν ἀντιθεραπεύειν ἐθέλοντας, καὶ χαρίζομενος
 τὴν ἀντιχαρίζομένους, καὶ συμβαλεόμενος καταμανθάνεις
 τὴν φρονίμους, ἔτω καὶ τῶν θεῶν πείραν λαμβάνης θερα-
 πείων, εἴ τι σοι θελήσῃσιν περὶ τῶν ἀδήλων ἀνθρώποις συμ-
 βαλεῖν, γνῶσθαι τὸ θεῖον, ὅτι τοσῶτον καὶ τοιῶτόν ἐστιν, ὡδ'
 ἅμα πάντα ὁρᾶν, καὶ πάντα ἀκῆν, καὶ πανταχῶ παρῆ-
 19 ναι, καὶ ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι z. ἐμοὶ μὲν ταῦτα λέ-
 γων ἔ μόνον τὴν συνόντων φρονίμους ποιῆν, ὅποτε ὑπὸ τῶν ἀν-
 θρώπων ὁρῶντο a, ἀπὸ τῶν ἀνοσίων τε, καὶ ἀδίκων
 καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ ὅποτε ἐν ἐρημίᾳ εἴησαν b, ἐπεὶ περ
 ἐγγήσαιντο μηδὲν ἂν ποτε, ὡν πράττοιεν, θεὸς διαλαθεῖν.

y) καὶ ὁ σοὶ νῆς ἐνῶν· conj. Reiske. ἐνῶν vitiosum esse
 putat Ern., Hindenb. utrumque defendit: σοὺς, et ἐνῶν.
 Paulo post de Hindenburgii sententia vocabulo παντὶ
 articulum praefiximus; cum de rerum universitate hic
 agatur.

z) Recte delevit Ern. vulgatum αὐτῶς post ἐπιμελεῖσθαι,
 et abest MS. Merm. In Voss. et Vind. 2. est αὐτό.

a) ὁρῶντο Ald.

b) pro Attica forma εἶεν quae vulg. legebatur, restitui
 communem auctoritate Grammatici veteris in Bibl.
 Sangerm. quam Ruhnkentius commemoravit. Is sic ha-
 bet: εἴησαν ἀντὶ τῶ εἶεν. Ξενοφῶν ἀπομνημονευμάτων α.

CAPVT

CAPVT V.

Ostenditur temperantiam non laudatam solum esse a Socrate, quod absque ea nemo vel officiis idoneus, vel sibi utilis esse possit, 1-5. sed eandem quoque diligentissime ab ipso cultam fuisse 6.

Εί δὲ δὴ καὶ ἐγκριταὶ καλὸν τε καὶ γαθὸν ἀνδρὶ κτήμια ἔσιν, ἐπισκεψώμεθα, εἴ τι πρὸ βίβαζε, λέγων εἰς αὐτὴν ^c τοιαύδε· ὦ ἄνδρες, εἴ, πολέμου ἡμῖν γενομένου, βηλοίμεθα ἐλέσθαι ἄνδρα, ὑφ' ἧς μάλιστα ἂν αὐτοὶ μὲν σωζοίμεθα, τῶς δὲ πολεμίας χειροίμεθα, ἅρ' ὄντιν' ἂν αἰσθανοίμεθα ἥττω γαστρός, ἢ οἴνου, ἢ ἀφροδισίων, ἢ πόνου, ἢ ὕπνου, τῶτον αἰροίμεθα; καὶ πῶς ἂν οἴηθεῖν μὲν τὸν τοιοῦτον ἢ ἡμᾶς σῶσαι, ἢ τῶς πολεμίας κρατῆσαι; εἴ δ' ἐπὶ τελευτῇ τῶ βίβη γενομένου βηλοίμεθα τῷ ἐπιτρέψαι, ἢ παιδάς ^d ἅρ' ἔργων παιδεῦσαι, ἢ θυγατέρας πατρὸς διαφυλάξαι, ἢ χρήματα διασῶσαι, ἅρ' ἀξιοπίστον εἰς τὸν οἶκον ἡγησάμεθ' ἂν ^e τὸν ἀκρατῆ; δὲ λῶ δ' ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαι μὲν ἂν, ἢ βοσκήματα, ἢ ταμίειαν ^f, ἢ ἔργων ἐπιστάσιαν ^g, διάκονον δὲ καὶ ἀγοραστὴν τὸν τοιοῦτον ἐθελήσαι μὲν ἂν προῖκα λαβεῖν; Ἀλλὰ μὲν ³ εἴ γε μηδὲ δὲ λῶν ἀκρατῆ δεξάμεθ' ἂν, πῶς ἔκ' ἀξίον αὐτὸν γε φυλάξασθαι τοιοῦτον γενέσθαι; καὶ γὰρ ἔχ', ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀφαιρέμενοι χρήματα, ἑαυτῶς δοκῶσι πλεονέκται, ἕτως ὁ ἀκρατῆς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβερός, ἑαυτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακῆργος μὲν τῶν ἄλλων, ἑαυτῷ δὲ πολὺ κακῆργότερος· εἴγε κακῆργότατόν ἐστι, μὴ μόνον τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῷ φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὴν ψυχὴν. ἐν συνουσίᾳ δὲ τίς ἂν ἠοδεῖη τῷ τοιοῦτῳ, ὅν ⁴ εἰ-

- c) Stephano placebat lectio Stobaei ταύτην. Vulg. τοιαύτην. Sed recte iudicavit Ern. syllabam τοι ex τοιαύδε repetitam esse, et legendum αὐτήν, quod recipere non dubitavi. Atque sic jam Paris. d) ἢ add. Ald.
- e) Ita Schneiderus auctoritate Stobaei edidit. vulg. ἡγησόμεθα. Optativum ἡγησοίμεθα reposuit Ern. ed. ult. auctore Moro.
- f) ταμίειαν MS. Merm. ed. pr. Bas. Vulg. ταμίειαν.
- g) Ita Stob. Edd. ἐπισκασιν. Paulo post articulum τὸν ante τοιοῦτον Stobaei et Athenaei auctoritate Schneiderum imitati recepimus.

εἰδείη τῷ ὕψω τε καὶ τῷ οἴνω χείροντα μᾶλλον ἢ τοῖς φί-
 λοις, καὶ τὰς πόρναις ἀγαπῶντα μᾶλλον ἢ τὰς ἐταίρους;
 ἀρὰ γε ἔχρη πάντα ἄνδρα ἠγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρε-
 τῆς εἶναι κρηπίδα, ταύτην πρῶτον ἐν τῇ ψυχῇ κατασκευά-
 5 σαῖσαι, τίς γὰρ ἄνευ ταύτης ἢ μάθοι τι ἂν ἀγαθὸν ἢ με-
 λετήσασεν ἀξιολόγως; ἢ τίς ἔκ ἂν ταῖς ἡδοναῖς δαλεύων,
 αἰσχροῦς διατεθείη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν; ἐμοὶ μὲν
 δοκεῖ, καὶ τὴν Ἡραν, ἐλευθέρω μὲν ἄνδρὶ εὐκτόν εἶναι, μὴ
 τυχεῖν ἄλλο τιούτις, δαλεύοντα δὲ ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς,
 ἰκετεύειν ἢ τὰς θεάς, δεσποτῶν ἀγαθῶν τυχεῖν. ἔγω γὰρ
 6 ἂν μόνον ἰ ὁ τοιοῦτος σωθείη. Τοιαῦτα δὲ λέγων, ἔτι
 ἐγκρατέστερον τοῖς ἔργοις ἢ τοῖς λόγοις ἑαυτὸν ἐπεδείκνυεν.
 ἔ γὰρ μόνον τῶν διὰ τῆς σώματος ἡδονῶν ἐκράτει. ἀλλὰ καὶ
 τῆς διὰ τῶν χρημάτων, νομίζων τὸν παρὰ τῆς τυχόντος χρη-
 ματα λαμβάνοντα, δισπότην ἢ ἑαυτῆς καθεύδουσα, καὶ δα-
 λεύειν δαλείαν ἐδεμιάς ἢ τὸν αἰσχροῦς.

CAPVT VI.

*Sequuntur Socratis habitae cum Antiphonte Sophista disputatio-
 nes. Prima efficit parce vivere, non esse, ut Antiphon vole-
 bat, 1-3. misere vivere; seque propterea quod parce vivere
 didicerit, nulla in re aliis inferiorem esse 4-7. multis potius
 voluptatibus, quas luxuriosi homines ignorent, frui 8-10. Al-
 tera docet, haud recte se ab Antiphonte insipientiae argui,
 quod mercedem doctrinae non accipiat 11-14. His adjicitur,
 quomodo Antiphonti responderit. Socrate Inanti, quod
 temp. ipse non capessat, cum tamen artem ip. gerendi
 profiteatur.*

²¹ **Α**ξιὸν δὲ αὐτῆς, καὶ ἂν πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν
 διελέχθη, μὴ παραλιπεῖν. ὁ γὰρ Ἀντιφῶν ποτὲ βε-
 λόμενος τὰς συνουσίας ἰ αὐτῆς παρελῆσθαι, προσελθὼν
 τῷ

h) ἰκετευτέον τὰς θεάς Stob. ἰκετεύειν δεῖν τ. 9. MS. Voss.

i) μόνος Steph. 1. μόνως Steph. 2.

k) αὐτὸν inferendum putat Reiske, scil. cum a quo pecu-
 niam acceperit. Fortasse tamen, ut opinatur Ernesti,
 Xenophon scripsit ἑαυτῷ

l) τὰς συνουσίας τὰς αὐτῆς mendose Ald. Bas. 2. MS. Voss.
 τὰς συνουσίας αὐτῆς.

τῷ Σωκράτει, παρόντων αὐτῶν, ἔλεξε τάδε· ὦ Σώκρατες, 2
 ἐγὼ μὲν ἄμην τῆς φιλοσοφίας εὐδαιμονεσέρας χρῆσαι γί-
 γνεσθαι· σὺ δὲ μοι δοκεῖς τάναντία τῆς σοφίας ἀπολελαυκέ-
 ναι. ζῆς γὰρ ἔτις, ὡς εἴδ' ἂν εἷς δῆλος ὑπὸ δεσπότη διαι-
 τώμενος μένειε ^m, σιτία τε σιτῆ, καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυ-
 λότατα, καὶ ἱμάτιον ἠμφίεσαι ἔ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ
 αὐτὸ δέρας τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων ⁿ
 διατελεῖς. καὶ μὴν χρήματά γε ἔ λαμβάνεις, ἃ καὶ κτω- 3
 μένης εὐφραίνει καὶ κεκτημένους ἐλευθεριώτερόν τε καὶ ἥδιον
 ποιεῖ ζῆν. εἰ ἔν, ὡς περ καὶ ^o τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδάσκα-
 λοι τῆς μαθητῶν μιμητῶν ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν, ἔτις καὶ
 σὺ τῆς συνόντας διαθήσεις, νόμιζε κακοδαιμονίας διδάσκαλος
 εἶναι. Καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· δοκεῖς μοι, 4
 εἶφ' ^p, ὦ Ἀντιφῶν, ὑπειληφέναι με ἔτις ἀνιαρῶς ζῆν, ὡς περ
 πέπεισμαι, σὲ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἂν ἐλέοθαι, ἢ ζῆν, ὡς περ
 ἐγώ. ἴθι ἔν, ἐπισκεψώμεθα, τί χαλεπὸν ἦδησαι τῆ ἐμῆ
 βίῃ; πότερον, ὅτι τοῖς μὲν λαμβάνουσιν ἀργύριον ἀναγκαῖόν ^s
 εἰσιν ἀπεργάζεσθαι τῆτο, εἶφ' ὦ ἂν μισθὸν λαμβάνουσιν· ἐμοὶ
 δὲ μὴ λαμβάνοντι ἐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι, ὦ ἂν μὴ βέλω-
 μαί ^q; ἢ τὴν διαίτην με φαυλίζεις, ὡς ἦττον μὲν ὑγιεινὰ
 ἐσθίωντος ἐμῆ ἢ σῆ, ἦττον δὲ ἰσχύον παρέχοντα, ἢ ὡς χαλε-
 πώτερα πορίσασθαι τὰ ἐμὰ διαιτήματα τῶν σῶν, διὰ τὸ
 σπανιώτερά τε καὶ πολυτελέστερα εἶναι; ἢ ὡς ἠδῶ σοι, ἃ σὺ
 παρασκευάζῃ ^r, ὄντα, ἢ ἐμοὶ ἢ ἐγώ ^s. ἐκ οἴδ', ὅτι ὁ μὲν
 ἠδισα ἐσθίων ἠκισα ὄψα δῆται· ὁ δὲ ἠδισα πίνων ἠκισα τῆ
 μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ ποτῆ; τὰ γε μὴν ἱμάτια οἴδ' ὅτι οἱ ⁶
 μεταβιλλόμενῶ φύχης καὶ θάλπος ἕνεκα μεταβάλλοντα,
 καὶ ὑποδήματα ὑποδύντα, ὅπως μὴ διὰ τὰ λυπῆντα τῆς
 πόδας κωλύωνται πορεύεσθαι· ἠδῆ ἔν ποτὲ ἦδῆ ἐμὲ ἢ διὰ
 φύχος μᾶλλον τῆ ἔνδον μένοντα, ἢ διὰ θάλπος μαχόμενόν
 τῶ περὶ σκιᾶς, ἢ διὰ τὸ ἀλγεῖν τῆς πόδας ἔ βαδίζοντα, ὅπως
 ἂν βέλωμαι; ἐκ οἴδ', ὅτι οἱ φύσει ἀδενέστατοι τῶ σώματι ⁷
 μελε-

m) ὑπομείνειε *tolerare posset*, conj. Valkenaer. Sed verum esse μείνειε recte iudicavit Schneiderus.

n) ἀχίτων ὦν conj. Fischer. ad Aesch. Dial. II. 54. et Valkenaer ad h. l.

o) καὶ abest Ald.

p) εἶφ' abest Ald.

q) βέλωμαι Ald.

r) ἢ σοὶ παρασκευάζει Ald.

s) Verissima est emendatio Ernestii ἢ ἐγώ, pro vulg. λέγω.

μελετήσαντες τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων κρείττους τε
 γίνονται, πρὸς ἃ ἂν^t μελετῶσι, καὶ ῥᾶον αὐτὰ φέρουσιν; ἐμὲ^u
 δὲ ἄρα ἔκ οἷα, τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα μελετῶν-
 τα καρτερεῖν, πάντα ῥᾶον φέρειν τῶ^v μὴ μελετῶντος;
 8 Τῶ δὲ μὴ δελεῦεν γαστήρ, μηδ' ὑπὶν, καὶ λαγνεῖα, οἷα τι
 ἄλλο αἰτιώτερον εἶναι ἢ τὸ ἕτερον ἔχειν τέτων ἠδῶν, ἃ ἔ-
 μινον ἐν χρεῖα ὄντα εὐφραίνει, ἀλλὰ καὶ ἐλπίδας παρέχον-
 τα ὠφελήσκειν ἀεὶ; καὶ μὴν τῶτό γε οἶσθα, ὅτι οἱ μὲν οἴο-
 μενοι μηδὲν εὖ πράττειν ἔκ εὐφραίνονται, οἱ δὲ ἠγόμενοι
 καλῶς προχωρεῖν ἑαυτοῖς ἢ γεωργίαν, ἢ ναυκληρίαν, ἢ ἄλλ'
 ὅτι^x ἂν τυγχάνουσιν ἐργαζόμενοι, ὡς εὖ πράττοντες εὐφραίν-
 9 ονται. οἷα ἔν ἀπὸ πάντων τέτων τσακύτην ἠδονὴν εἶναι,
 ὅσην ἀπὸ τῶ ἑαυτὸν τε ἠγεῖσθα βελτίω γίνεσθα, καὶ Φί-
 λης ἀμείνως κτᾶσθα; ἐγὼ τοίνυν διατελῶ ταῦτα νομίζων.
 ἔάν δὲ δὴ Φίλης ἢ πόλιν ὠφελεῖν δεῖ, ποτέρω ἂν εἴη πλείων
 σχολὴ τέτων ἐπιμελεῖσθα, τῷ, ὡς ἐγὼ νῦν, ἢ τῷ, ὡς σὺ μα-
 καρίζεις, δικαιωμένω; στρατεύοιτο δὲ πότερος ἂν ῥᾶον, ὁ μὴ
 δυνάμενος ἄνευ πολυτελῆς διαίτης ζῆν, ἢ ὧ τὸ παρὸν ἀρκοίη;
 ἐκπολιορκηθεῖη δὲ πότερος ἂν θᾶττον, ὁ τῶν χαλεπωτάτων
 εὐρεῖν^y δεόμενος μᾶλλον, ἢ ὁ τοῖς ῥᾶσις^z ἐντυγχάνειν
 10 ἀρκέντως χρώμενος; εἰκας, ὧ Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν
 οἴομένω τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι; ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν
 μηδενὸς δέεσθα θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων, ἐγγυτάτω
 τῶ θεῖα καὶ τὸ μὲν θεῖον, κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τῶ
 11 θεῖα, ἐγγυτάτω τῶ κρατίστε. Πάλιν δὲ ποτε ὁ Ἀντι-
 φῶν διαλεγόμενος τῷ Σωκράτει εἶπεν· ὦ Σώκρατες, ἐγὼ τοι
 σὲ μὲν δίκαιον νομίζω, σοφὸν δὲ ἔθ' ὅπως ἔχ' δοκεῖς δὲ μοι
 καὶ αὐτὸς τῶτο γινώσκειν· ἐδένα γ' ἔν τῆς συνουσίας ἀργύ-
 ριον πράττη. καί τοι τὸ γε ἱμάτιον, ἢ τὴν οἰκίαν, ἢ ἄλλο

t) ἂν quod vulg. omittunt edd. add. Paris. et codd. Va-
 tic. 1. Florentini tres et Paris. 3. u) ἐμοὶ Ald.

v) τῶ recte reposuit Ern. pro vulg. σῶ.

x) ἄλλό τι Ald.

y) εὐρεῖν addidit Ern. e MS. Voss. Vind. 2. et ed. Bas. 2.
 Steph. affert pro V. L. χαλεπωτάτων εὐρεῖν τι δεόμε-
 νος, quod placebat Reiskio, et est in Paris. In MS.
 Vind. 1. ed. pr. Ald. Bas. etc. εὐρεῖν δυνάμενος.

z) ῥᾶσις ῥᾶσις vulg. Sed hoc ῥᾶσις jam Gesnero suspe-
 ctum recte delevit Ernesti, qui etiam abesse illud a
 MS. Voss. et Stob. MS. notavit. Abest etiam Paris.

τι, ὧν κέκτησθαι, νομίζων ἀργυρίε ἀξίον εἶναι, εἰδενὶ ἂν μὴ
 ὅτι προῖκα δοίης, ἀλλ' εἰδ' ἔλαττον τῆς ἀξίας λαβών. δὴ- 12
 λον δὲ^a, ὅτι εἰ καὶ τὴν συνεσίαν ὡς τινὸς ἀξίαν εἶναι, καὶ
 ταύτης ἂν εἰς ἔλαττον τῆς ἀξίας ἀργύριον ἐπράττε. δίκαιος
 μὲν ἔν ἂν εἴης, ὅτι εἰς ἑξαπατάς ἐπὶ πλεονεξία, σοφὸς δὲ
 εἰς ἂν, μηδενὸς γε ἀξία ἐπιστάμενος. ὁ δὲ Σωκράτης πρὸς 13
 ταῦτα εἶπεν, ὦ Ἀντιφῶν. παρ' ἡμῖν νομίζεται, τὴν ὥραν
 καὶ τὴν σοφίαν, ὁμοίως μὲν καλόν, ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατί-
 θεσθαι εἶναι. τὴν τε γὰρ ὥραν εἰάν μὲν τις ἀργυρίε πωλῆ
 τῷ βελομένῳ, πόρον αὐτὸν ἀποκαλεῖσιν· εἰάν δέ τις, ὃν ἂν
 γνῶ καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν^b ἐραστὴν ὄντα, τῆτον φίλον ἑαυτῷ
 ποιῆται^c, σώφρονα νομίζομεν καὶ τὴν σοφίαν ὡσαύτως τὰς
 μὲν ἀργυρίε τῷ βελομένῳ πωλῆντες, σοφιστὰς [ὡσπερ
 πόρους^d,] ἀποκαλεῖσιν ὅς τις δὲ, ὃν ἂν γνῶ ευφρα^e ὄντα,
 διδάσκων ὅτι ἂν ἔχη ἀγαθόν, φίλον ποιῆται, τῆτον νομίζο-
 μεν, ἂ τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ πολίτη προσήκει, ταῦτα ποιῆν.
 ἐγὼ δ' ἔν καὶ αὐτός, ὦ Ἀντιφῶν, ὡσπερ ἄλλος τις, ἢ ἴπ 14
 πῶ ἀγαθῷ, ἢ κυνί, ἢ ὄρνιθι ἴδεται. εἴτω καὶ ἔτι μᾶλλον
 ἴδομαι φίλοις ἀγαθοῖς. καὶ εἰάν τι σχῶ^f ἀγαθόν, διδάσκω,
 καὶ ἄλλοις συνίστημι, παρ' ὧν ἂν ἠγῶμαι ὠφελήσεσθαι τε
 αὐτὰς εἰς ἀρετήν. καὶ τὰς θησαυροὺς τῶν πύλαι σοφῶν ἀν-
 δρῶν, εἰς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλίοις γράψαντες. ἀνελίτ-
 των, κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχομαι καὶ ἂν τι ὀρῶμεν
 ἀγαθόν, ἐκλεγόμεθα, καὶ μέγα νομίζομεν κέρδος εἰάν ἀλ-
 λήλοις ὠφέλιμοι^g γινώμεθα. ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκρόντε
 ἐδόκα αὐτός τε μακάριος εἶναι, καὶ τὰς^h ἀκρόντας ἐπὶ κα-
 λοκαγαθίαν ἄγειν. Καὶ πάλιν ποτὲ τῷ Ἀντιφῶντος 15
 ἐρομένε

a) δῆλον δὲ edd. pr. Bas. Steph.

b) vulg. καλόν τε καὶ ἀγαθόν. Genitivum plur. invexit Ern. praeunte Wels.

c) ποιῆται Ald. Sed paullo post φίλον ποιῆται ed. Paris. Stob. Rell. ποιῆται.

d) acutissime divinavit Ruhnkenius ὡσπερ πόρους a glossatoris manu esse. Plane enim hoc additamento vis et venustas sententiae corrumpitur.

e) atticam formam ευφρα^α jam ab Hindenburgio probatam addicentibus Codd. Florentt. A. B. C. restituit Schneiderus. Vulg. ευφρῆ.

f) ἔχω MS. Stobaei.

g) ὠφέλιμοι dedit Ern. e MS. Voss. pro vulg. φίλοι.

h) articulum restituit Ern. ex edd. vet. et Steph.

ἔρομένῃ αὐτὸν, πῶς ἄλλως μὲν ἠγοῖτο πολιτικῆς ποιεῖν, αὐ-
τὸς δὲ ἔπράττει τὰ πολιτικὰ, εἴπερ ἐπίσταιτο ⁱ; ποτέρως
δ' ἂν, ἔφη, ὦ Ἀντιφῶν, μᾶλλον τὰ πολιτικὰ πράττοιμι,
εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι, ἢ εἰ ἐπιμελοίμην ^k τῶν πλείστων
ἑκκενῆς εἶναι πράττειν αὐτά;

CAPUT VII.

Quomodo Socrates a jactantia averterit homines, veraeque non
fucatae gloriae cupidos effecerit.

Επισκεψώμεθα δὲ, εἰ καὶ ἀλαζονείας ἀποτρέπων τῆς
συνόντας, ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι προέτρεπεν. αἰεὶ γὰρ ἔλε-
γεν, ὡς ἔκ εἴη καλλίων ὁδὸς ἐπ' εὐδοξίᾳ ^l, ἢ δὲ ἢς ἂν τις
ἀγαθὸς τῆτο γένοιτο, ὃ καὶ δοκεῖν βέλοιο ^m. ὅτι δ' ἀλη-
²θῆ ἔλεγεν, ὥδε ἐδίδασκεν. ἐνθυμώμεθα γὰρ, ἔφη, εἴ τις,
μὴ ὦν ἀγαθὸς ἀύλητης, δοκεῖν βέλοιο, τί ἂν αὐτῷ ποιη-
τέον εἴη; ἂρ' ἔ τὰ ἔξω τῆς τέχνης μιμητέον τῆς ἀγαθῆς
ἀύλητάς; καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι ἐκεῖνοι σκευή τε καλὰ κέ-
κτηνται, καὶ ἀκολύθως πολλὰς περιάγονται, καὶ τῶν
ταῦτα ποιητέον. ἔπειτα, ὅτι ἐκεῖνους πολλοὶ ἐπαινῶσι, καὶ
τῶν πολλὰς ἐπαινέτας παρασκευασέον. ἀλλὰ μὴν ἔργον ⁿ
γε ἔδαμῃ ληπτέον, ἢ εὐθύς ἐλεγχθῆσεται γελοῖος ὦν, καί
ἔ μόνον ἀύλητης κακός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ἀλαζών. καί-
τοι πολλὰ μὲν δαπανῶν, μηδὲν δὲ ^o ὠφελόμενος, πρὸς δὲ τέ-
τοις κακοδοξῶν, πῶς ἔκ ἐπιπόνως τε καὶ ἀλυσιτελῶς καὶ
³καταγελάσως βιώσεται; ὡσαύτως, εἴ τις βέλοιο στρατηγὸς
ἀγαθός, μὴ ὦν, φαίνοσθαι, ἢ κυβερνήτης, ἐννοῶμεν, τί ἂν
συμ-

i) vulg. ἠγεῖται — πράττει — ἐπίσταιται. Optativos repo-
suit Ern. adjutus MS. Stob. et MSS. Vindd.

k) ἐπιμελοίμι Paris.

l) εὐδοξίαν Castal. et Ern. ult.

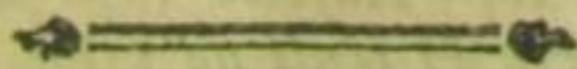
m) Sic Iunt. et codd. Vindeb. nisi quod absorptum est ὃ
— Quam quidem lectionem jam a Gesnero conje-
ctura repertam nunc verissimam judico. Ern. emen-
darat ἀγαθός τι γένοιτο καὶ μ. δ. β. Vulg. ἀγαθός τὸ
γένοιτο καὶ μὴ δοκεῖν βέλοιο.

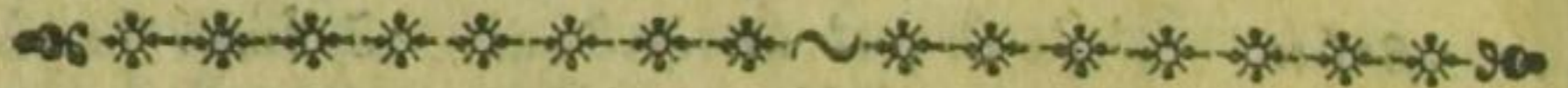
n) ἔργον conj. Valkenaer.

o) δὲ abest Paris.

συμβαίνοι. ἄρ' ἐκ ἂν, εἰ μὲν ἐπιθυμῶν τῶ δοκεῖν ἱκανὸς εἶναι ταῦτα πράττειν, μὴ δύναίτο πείθειν ταύτην ῥ λυπηρόν; εἰ δὲ πείσαιεν, ἔτι ἀθλιώτερον; δῆλον γὰρ, ὅτι κυβερνῶν τε κατασαθεὶς ὃ μὴ ἐπιστάμενος, ἢ στρατηγῶν, ἀπολέσειεν ἂν, ἄς ἤκιστα βάλοιτο, καὶ αὐτὸς αἰσχροῦς ἂν καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πλάσιον, καὶ τὸ ἀνδρείον, καὶ τὸ ἰσχυρὸν μὴ ἔντα δοκεῖν, ἀλυσιτελὲς ἀπέφαινε προστάττειν γὰρ αὐτοῖς ἔφη μείζω ἢ κατὰ δύναμιν, καὶ μὴ δυνάμενος ταῦτα ποιεῖν, δοκῆντας ἱκανὸς εἶναι, συγγνώμης ἐκ ἂν τυγχάνειν. ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει ἔ μικρὸν μὲν, εἴ τις ἀργύριον ἢ ἢ σκεῦος παρὰ τῆ παροῦ λαβῶν ἀποσεροίη, πολὺ δὲ μέγιστον, ὅσις μηδενὸς ἄξιος ὢν ἐξηπατήκει, πείθων ὡς ἱκανὸς εἶη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι. ἐμοὶ μὲν ἔν ἐδόκει καὶ τῶ ἀλαζονεύεσθαι ἀποτρέπειν τὰς συνόντας τοιαύδε διαλεγόμενος.

- p) πάνυ corr. Reiske. n. n. Paullo post αἰσχροῦς ἂν καὶ Schneiderus dedit e Paris. 1. Vulg. αἰσχροῦς τε καὶ.
- q) Hic locus vulgo sic legebatur: ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει τὸν ἔ μικρὸν μὲν, ἔδ' εἴ τις ἀργ. etc. Articulum τὸν ab Aldo additum omittunt edd. pr. Bas. MS. Vind. 1. MS. Merm. In Vind. 2. omittitur οὐ ante μικρὸν. MS. Voss. sic habet: ἀπατεῶνα δ' ἐκάλει μικρὸν μὲν τὸν εἴ τις ἀ. π. Ernesti ed. V. sic rescriptit ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει, ἔ μικρὸν μὲν, ἔδ' εἴ τις ἀργ. Schneiderus οὐ τὸν μικρὸν μὲν, εἴ τις etc. Quia tamen illud ἔδ' ante εἴ τις ab interpolatore intrusum esse videtur, omissum etiam in MS. Voss., praeferendam censui Ruhnkenii rationem ita emendantis: ἀπατεῶνα δ' ἐκάλει ἔ μικρὸν μὲν εἴ τις ἀργ. Nisi forte melius sit etiam ἔ cum Vind. 2. delere; hoc sensu: *Impostorem autem appellabat parvum quidem si quis — — longe maximum autem eum qui — —*. Ceterum hallucinatus est Aemil. Portus, qui μικρὸν μὲν pro neutro accepit, quasi scriptum esset, οὐ τὸν μὲν λαβόντα μικρὸν τι, vertitque: *non qui aliquid exigui pretii, neque qui pecuniam etc.* Pro vulgata lectione optime dixit Hindenb. neque tamen eam veram esse nobis persuasit.

XENOPHONTIS
MEMORABILIVM
SOCRATIS
LIBER II.

CAPVT I.

Socratem ad continentiam cibi, potus, omniumque voluptatum, atque ad frigoris, aestus et laboris patientiam familiares incitasse, demonstratur exemplo colloquii cum Aristippo habiti. Quem cum intemperantius se gerere accepisset, quaesivit ex eo, num existimaret, eum, qui ad imperandi artem instituendus sit, ad cibi, potus, somni, rerum venerearum continentiam, atque ad frigoris, aestus, laborumque tolerantiam exercendum esse. 1-6. Quod cum affirmasset Aristippus, porro eum interrogavit, utrum ipse se in ordine eorum ponat, qui ad remp. gerendam adspirent. 7. Id negat Aristippus, seque tantum ad rationem commode suaviterque vivendi animum adiecisse significat. 8. 9. Interrogatus deinde a Socrate, utrum putaret servientes an imperantes suavius vivere, negat se, quod ab imperio abhorreat, ideo serviendi conditionem amplecti: mediam potius inter utrumque libertatem sibi unice placere. 10. 11. Cum autem Socrates negasset facile esse libere vivere inter potentiores viventi, 12. 13. reponit Aristippus, se id agere, non ut in unam quandam remp. se concludat, sed ut ubique peregrinetur; quam vitam vitalem non esse Socrates demonstrat. 14-16. Aristippus non habet quidem quod contra dicat, sed novo tamen argumento utitur, stultum esse pronuntians, sua sponte multas molestias suscipere, quod imperia capessentibus facere necessarium sit. 17. Socrates id argumentum nihil valere demonstrat, quod in laboribus propter virtutem susceptis magna voluptas insit, et quod optima quaevis maximo labore constent. 18-20. Adjecta denique Prodicis narratione de Virtute et Ignavia Herculi de vitae ineundae ratione deliberanti apparentibus, 21-33. Aristippum de futura vita deliberare jubet. 34.

Ἐδοξε

Εδόκει δέ μοι καὶ τοιαῦτα λέγων προτρέπειν τὰς συνόν-
 τας ἀσκειν ἐγκράτειαν ^a πρὸς ἐπιθυμίαν βρωτῶ, καὶ πυ-
 τῶ, καὶ λαγνείας, καὶ ὕπνου, καὶ ῥίγους, καὶ θάλπους,
 καὶ πόνου. γνῶς δέ τινα τῶν συνόντων ἀκολαστοτέρως ^b ἔχον-
 τα πρὸς τὰ τοιαῦτα, εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Ἀρίστιππε, εἰ δέοι σε
 παιδεύειν παραλαμβάντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, ὅπως ἱκανὸς
 ἔσαι ἄρχαι, τὸν δέ, ὅπως μὴ ἀντιποιήσεται ἀρχῆς, πῶς ἂν
 ἐκίτερον παιδεύοις; βέβαια σκοπῶμεν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς
 τροφῆς, ὡσπερ ἀπὸ τῶν σοιχείων; καὶ ὁ Ἀρίστιππος ἔφη,
 δοκεῖ γὰρ μοι ἡ τροφή ἀρχὴ εἶναι. εἰδὲ γὰρ ζῶν γ' ἂν τις,
 εἰ μὴ τρέφοιτο. εἰκὲν ^c τὸ μὲν βέβαιον σίτε ἀπτεῖσθαι, ²
 ὅταν ὦρα ἦκη, ἀμφοτέροις εἰκὸς παραγίγνεσθαι; εἰκὸς γὰρ,
 ἔφη. τὸ ἂν προαιρέσθαι, τὸ κατεπέμγον μᾶλλον πράττειν,
 ἢ τῇ γαστρὶ χαρίζεσθαι, πότερον ἂν αὐτῶν ἐθίζοιμεν; τὸν
 εἰς τὸ ἄρχαι, ἔφη, ἢ Δία παιδευόμενον, ὅπως μὴ τὰ τῆς
 πόλεως ἀπρακτα γίγνηται παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχὴν ^d. εἰκὲν,
 ἔφη, καὶ ὅταν πιῖν βέλωνται, τὸ δύνασθαι διψῶντα ἀνε-
 χεῖσθαι τῷ αὐτῷ προσδετέον; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. τὸ δέ ³
 ὕπνου ἐγκρατῆ εἶναι, ὡσεὶ δύνασθαι καὶ ὄψε κοιμηθῆναι, καὶ
 πρῶτ' ἀναστῆναι, καὶ ἀγρυπνήσαι, εἰ τι δέοι, ποτέρῳ ἂν προσ-
 δεῖναι; καὶ τῷτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. τί δέ, ἔφη, τὸ ἀφρο-
 δισίων ἐγκρατῆ εἶναι, ὡσεὶ μὴ διὰ ταῦτα κωλύεσθαι πράτ-
 τειν, εἰ τι δέοι; καὶ τῷτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. τί δέ; τὸ μὴ
 φεύγειν τὰς πόνους, ἀλλὰ ἐθελοντήν ^e ὑπομένειν, ποτέρῳ ἂν
 προσδεῖναι; καὶ τῷτο, ἔφη, τῷ ἄρχαι παιδευομένῳ. τί
 δέ; τὸ μαθεῖν, εἰ τι ἐπιτήδειον ἐστὶ μάθημα πρὸς τὸ κρατεῖν
 τῶν ἀντιπάλων, ποτέρῳ ἂν προσεῖναι μᾶλλον πρέποι; πολὺ
 νῆ Δί', ἔφη, τῷ ἄρχαι παιδευομένῳ. καὶ γὰρ καὶ ^f τῶν
 ἄλλων εἰδὲν ὄφελος ἄνευ τῶν τοιούτων μαθημάτων. εἰκὲν ⁴

C 3

δ

- a) καρτερίαν marg. Sylb. b) ἀκολάσως Paris.
 c) οὐκοῦν sine interrogandi nota post παραγίγνεσθαι Bas. I.
 Steph. Sylb.
 d) Ernesti suspicatur legendum esse παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρ-
 γίαν, quamquam non negat vulgatam defendi posse sic,
 ut sensus sit: propter ipsius imperium. Sane Bessario
 ἀργίαν aut simile quid legisse videtur, qui ita locum
 vertit: ne res civitatis propter otium illius languescant.
 e) ἐθελοντῆς Iunt 1. 2. Ald.
 f) καὶ abest Iunt. 1. 2. Ald.

ὁ ἔτιω πεπαιδευμένος ἦττον ἂν δοκεῖ σοι ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων,
 ἢ τὰ λοιπὰ ζῶα ἀλίσκεσθαι; τέτων γὰρ δήπερ τὰ μὲν γασ-
 τρὶ δελεαζόμενα β, καὶ μάλα ἔνια δυσωπόμενα, ὅμως τῇ
 ἐπιθυμίᾳ τῶ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ, ἀλίσκεται
 τὰ δὲ ποτῶ ἐνεδρεύεται. πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἔκῃν καὶ ἄλλα
 ὑπὸ λαγνείας, οἷον οἱ τε ὄρτυγες καὶ οἱ κέρδικες πρὸς τὴν
 τῆς θηλείας φωνὴν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι τῶν ἀφροδι-
 σίων φερόμενοι, καὶ ἐξιζόμενοι τῶ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι,
 5 τοῖς θηράτροις ἢ ἐπιπίπτουσι; συνέφη καὶ ταῦτα. ἔκῃν
 δοκεῖ σοι αἰσχρὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ταῦτ' ἀσχεῖν τοῖς ἀφρο-
 νεστάτοις τῶν θηρίων; ὡσπερ οἱ μοιχοὶ εἰσέρχονται εἰς τὰς
 εἰρηκτὰς, εἰδότες ὅτι κίνδυνος τῶ μοιχεύοντι, ἃ τε ὁ νόμος
 ἀπειλεῖ, παθεῖν, καὶ ἐνεδρευθῆναι, καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆ-
 νοῦν καὶ τηλικέτων μὲν ἐπικειμένων τῶ μοιχεύοντι κακῶν
 τε καὶ αἰσχυρῶν, ὄντων δὲ πολλῶν τῶν ἀπολυσόντων τῆς
 τῶν ἀφροδισίων ἐπιθυμίας ἐν ἀδείᾳ i, ὅμως εἰς τὰ ἐπικίνδυ-
 να φέρεσθαι, ἄρ' ἔκ ἤδη τῶτο παντάπασι κακοδαμονῶντός
 6 ἔστιν; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. τὸ δὲ εἶναι μὲν τὰς ἀναγκασιότα-
 τας πλείστας πράξεις τοῖς ἀνθρώποις ἐν ὑπαίθρῳ (οἷον τὰς τε
 πολεμικὰς καὶ τὰς γεωργικὰς καὶ τῶν ἄλλων ἔ τὰς ἐλα-
 χίστας,) τὰς δὲ πολλὰς ἀγυμνάσως ἔχειν πρὸς τε ψύχῃ καὶ
 πρὸς θάλλῃ ἔ δοκεῖ σοι πολλὴ ἀμέλεια εἶναι; συνέφη καὶ
 τῶτο. ἔκῃν δοκεῖ σοι τὸν μέλλοντα ἄρχεῖν ἀσκεῖν δεῖν καὶ
 7 ταῦτα εὐπετῶς φέρειν; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. Οὐκῃν,
 εἰ

g) Voces γαστρὶ δελεαζόμενα putat Valkenarius a glossa-
 tore adjectas esse. Nihil autem hic intrusum videtur.
 Certe si quid hoc loco supposititium esse existimandum
 sit, verisimilius fuerit verba τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶ φαγεῖν
 ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ e margine in textum irre-
 pisse, quibus scilicet aliquis circumscribere ac decla-
 re voluerit illud γαστρὶ δελεαζόμενα. Saltem ad sen-
 sum nihil desideraretur, si Xenophon scripsisset: τὰ
 μὲν γαστρὶ δελεαζόμενα καὶ μάλα ἔνια δυσωπόμενα
 ὅμως ἀλίσκεται.

h) θηραταῖς Iunt. 1. 2. Ald. θηράτροις Paris. etc.

i) Lectionem Cod. Paris. 1. ἐν ἀδείᾳ oppositione commen-
 dabilem praetuli vulgato ἐλαύνεται, quod est a constru-
 ctione verborum alienum. Bessario legisse videtur
 ὅτι ἐλαύνεται -- φέρεσθαι, ἄρ' --- vel ὅμως -- φέρε-
 σθαι, ἄρ' -- sine ἐλαύνεται.

εἰ τὰς ἐγκρατεῖς τῶν ἀπάντων εἰς τὰς ἀρχικὰς τάττομεν,
 τὰς ἀδυνατὰς ταῦτα ποιεῖν εἰς τὰς μὴδ' ἀντιποιησομένους κ
 τῶ ἀρχαῖν τάξομεν; συνέφη καὶ τῷτο. τί ἔν; ἐπειδὴ καὶ
 τῶν ἑκατέρω τῶ φύλα τὴν τάξιν οἶδα, ἤδη ποτ' ἐπισκέψω
 εἰς ποτέραν τῶν τάξεων τῶν σαυτὸν δικαίως ἂν τάττοισ;
 Ἐγὼ, ἔφη ὁ Ἀρίστιππος, εἰδ' ὅλως ¹ γε τάττω ἑμαυτὸν δ
 εἰς τὴν τῶν ἀρχαῖν βελομένων τάξιν. καὶ γὰρ πάνυ μοι
 δοκεῖ ἀφρονος ἀνδρῶπα εἶναι τὸ, μεγάλη ¹¹ ὄντος τῶ
 ἑαυτῶ τὰ δέοντα παρασκευάζειν, μὴ ἀρκεῖν τῷτο ^m, ἀλλὰ
 προσαναθέσθαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὧν δέονται, πο-
 ρίζειν καὶ ἑαυτῶ μὲν πολλὰ, ὧν βέλεται, ἐλλείπειν ⁿ,
 τῆς δὲ πόλεως προεσῶτα, εἰάν μὴ πάντα, ὅσα ἡ πόλις βέ-
 λεται, καταπράττη, τὰτα δίκην ὑπέχειν τῷτο πῶς εἰ πολ-
 λὴ ἀφροσύνη ἐστί; καὶ γὰρ ἀξιῶσιν αἱ πόλεις τοῖς ἀρχαῖν, ⁹
 ὡσπερ ἐγὼ τοῖς οἰκέταις, χρῆσθαι. ἐγὼ τε γὰρ ἀξιῶ τὰς
 θεράποντας ἑμοὶ μὲν ἀφθονὰ τὰ ἐπιτήδεια παρασκευάζειν,
 αὐτὰς δὲ μηδενὸς τῶν ἀπτεσθαι· αἱ τε πόλεις οἰόνται
 χρῆσαι τὰς ἀρχοντας ἑαυταῖς μὲν ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ πορί-
 ζειν, αὐτὰς δὲ πάντων τῶν ἀπέχεσθαι. ἐγὼ ἔν τὰς μὲν
 βελομένους πολλὰ πράγματα ἔχειν αὐτὰς τε ^o, καὶ ἄλλοις
 παρέχειν, ἔτως ἂν παιδείσας εἰς τὰς ἀρχικὰς καταστήσομαι.
 ἑμαυτὸν τοίνυν τάττω εἰς τὰς βελομένους ἢ ^p ῥῶσά τε καὶ
 ἠδῖα βιοτεύειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, βέλει ἔν καὶ ¹⁰
 τῷτο σκεψώμεθα, πότεροι ^q ζῶσιν ἠδῖον, οἱ ἀρχοντες ἢ

C 4

οἱ

k) ἀντιποιησομένους Paris. Quod conjectura assecutus Leun-
 clavius commendabat. Idem Ernesti reperit in MS.
 Vind. Vulgo legebatur ἀντιποιησαμένους.

l) εἰδ' ὅλως γε Cod. Paris. I. Vulg. καὶ εἰδαμῶς γε.

m) Sustulimus ἔργα quod nec Bessarion legit, et abest Iunt.
 I. 2. Ald. recentiores edd. inseruerunt.

n) ἀρκεῖν τῷτο Leuncl. conj. quod merito improbat Ern.

o) ἐλλείπειν Paris.

p) αὐτὰς τε recepimus e conj. Reiskii pro vulg. αὐτοῖς τε.
 Morus autem deleto παρέχειν legendum conjiciebat
 πράγματα ἔχειν αὐτοῖς τε καὶ ἄλλοις, hoc sensu: qui
 multis cupiunt et suis atque aliorum negotiis distineri.
 Sed unice verum est αὐτὰς τε, quod praeter Reiskium
 etiam Valkenarion in mentem venit, ab eoque multis
 similibus locorum exemplis confirmatum est.

q) ὡς malunt quidam pro ἢ. Falso.

r) πότερον Bas I. Steph. I.

- οἱ ἄρχόμενοι; πάνυ μὲν εν, ἔφη. πρῶτον μὲν τοίνυν τῶν
 ἐθνῶν, ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ, Πέρσαι μὲν ἀρχο-
 σιν, ἀρχονται δὲ Σύροι, καὶ Φρύγες, καὶ Λυδοί. ἐν δὲ τῇ
 Εὐρώπῃ. Σκύθαι μὲν ἀρχοσι, Μαιῶται δὲ ἀρχονται. ἐν
 δὲ τῇ Λιβύῃ, Καρχηδόνιοι μὲν ἀρχοσι, Λίβυες δὲ ἀρχονται.
 τέτων εν ποτέρως ἡδιον οἶα ζῆν; ἢ τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ
 αὐτὸς εἶ, πότεροί σοι δοκῶσιν ἡδιον, οἱ κρατῦντες ἢ οἱ κρα-
 11 τέμενοι. ζῆν; ἀλλ' ἐγὼ τοι s, ἔφη ὁ Ἀρίστιππος t, εἰς
 τὴν δεξιάν αὐ u ἐμαυτὸν τάττω· ἀλλ' εἶναί τις μοι δο-
 κεῖ x μέση τέτων ὁδὸς, ἣν παρῶμαι βαδίζειν, ἕτε δι' ἀρ-
 χῆς. ἕτε διὰ δεξιάς, ἀλλὰ δι' ἐλευθερίας, ἥπερ μάλιστα
 12 πρὸς εὐδαιμονίαν ἄγει. Ἀλλ' εἰ μὲν τοι, ἔφη ὁ Σω-
 κράτης, ὡσπερ ἕτε δι' ἀρχῆς, ἕτε διὰ δεξιάς ἢ ὁδὸς αὕτη
 φέρει, ἕτω y μηδὲ δι' ἀνθρώπων, ἴσως ἂν τι λέγοις· εἰ μὲν
 τοι ἐν ἀνθρώποις ὧν, μήτε ἀρχεῖν ἀξιῶσαι z, μήτε ἀρχε-
 θαι, μήτε τὰς ἀρχοντας ἐκὼν θεραπεύσαι z, οἷμαί σε ὄραίν,
 ὡς ἐπίστανται οἱ κρείττονες τὰς ἥττονας, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ
 13 κλαίοντες καθισάντες, δέλοισι χρῆσθαι a. ἢ λανθάνουσί σε
 οἱ, ἄλλων σπειράντων καὶ φυτευσάντων, τὸν τε σῖτον τέ-
 μνοντες καὶ δειδροκοπῦντες, καὶ πάντα τρόπον πολιιορκεῦντες
 τὰς ἥττονας καὶ μὴ θέλοντες θεραπεύειν, εἴως ἂν πείσωσιν
 ἐλέσθαι δελεῦσαι ἀντὶ τῆς πολεμειῖν τοῖς κρείττοσι; καὶ ἰδίᾳ
 αὐ οἱ ἀνδρεῖοι καὶ δυνατοὶ τὰς ἀνάδρες καὶ ἀδυνατάς εἰ
 οἶδα ὅτι καταδελωσάμενοι καρπῦνται; ἀλλ' ἐγὼ τοι, ἔφη,
 ἵνα μὴ πάσχω ταῦτα, εἰς πολιτείαν ἐμαυτὸν κατα-
 κλείω, ἀλλὰ ξένος πανταχῶ εἶμι. Καὶ ὁ Σωκράτης
 14 ἔφη, τῆτο μὲν τοι ἤδη λέγεις δεινὸν πάλαισμα. τὰς γὰρ
 ξένους,

r) οἱ inferendum putavi, quod vidit et Hindenb.

s) τοίνυν Paris.

t) Reiske hic excidisse putat, εἰς τὴν ἀρχὴν n. n.

u) αὐ abest MS. Vind. 1

x) ἀλλ' ἵνα τις μοι δοκῆ Ald. Bas 1. ἀλλ' ἵνα τις μοι δοκεῖ
 Iunt. 1. 2. ἀλλ' ἢ ἂν τις MS Voss. Sed in Vind. 2.
 est εἶναί, quod conjectura jam affecutus erat Leuncl.

y) ἕτω Iunt 1. Paris.

z) Bene Schneiderus in verbis ἀξιῶσαι — θεραπεύσαι in-
 dicativum pro subjunctivo, quem edd. exhibent, re-
 posuit.

a) κλαίοντες καθισάντες δέλοισι Iunt. 1. 2. Ald.

ξένους, ἐξ ἧς ὅ τε Σίνυις καὶ ὁ Σκεῖρων καὶ ὁ Προκρόσης
 ἀπέθανον, εἰδὲς ἔτι ἀδικεῖ· ἀλλὰ νῦν οἱ μὲν πολιτευόμενοι
 ἐν ταῖς πατρίσι, καὶ νόμους τίθενται, ἵνα μὴ ἀδικῶνται,
 καὶ φίλους πρὸς τοῖς ἀναγκαίοις καλεσμένοις ἄλλους κτῶνται
 βοηθούς, καὶ ταῖς πόλεσιν ἐρύματα περιβάλλονται, καὶ
 ὅπλα κτῶνται, οἷς ἀμύνονται^b τῶν ἀδικῶντων, καὶ πρὸς
 τέτοις ἄλλους ἐξωθεν συμμάχους κατασκευάζονται. καὶ οἱ
 μὲν πάντα ταῦτα κεκτημένοι ὅμως ἀδικῶνται· σὺ δὲ εἰδὲν¹⁵
 μὲν τέτων ἔχων, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς ἐνθα πλείους ἀδικῶνται,
 πολὺν χρόνον διατρίβων, εἰς ὁποίαν δ' ἂν πόλιν ἀφίκη, τῶν
 πολιτῶν πάντων^c ἥττων ᾖν, καὶ τοιῶτος, οἷοις μάλιστα
 ἐπιτίθενται οἱ βεβλόμενοι ἀδικεῖν, ὅμως, διὰ τὸ ξένος εἶναι,
 εἴκῃ ἂν οἶε ἀδικηθῆναι; ἢ διότι αἱ πόλεις σοι κηρύττουσιν
 ἀσφάλειαν, καὶ προσιόντι καὶ ἀπιόντι, θαρμῆεις; ἢ διότι
 καὶ δῶλος ἂν^d οἶε τοιῶτος^e εἶναι, οἷος μηδενὶ δεσπότη λυσι-
 τελεῖν^f; τίς γὰρ ἂν ἐθέλοι ἄνθρωπον ἐν οἰκίᾳ ἔχειν, πονεῖν
 μὲν μηδὲν ἐθέλοντα, τῇ δὲ πολυτελεσάτῃ δικαίτῃ^g χαίρον-
 τα; σκεψώμεθα δὲ καὶ τῆτο· πῶς οἱ δεσπότηται τοῖς τοιῶτοις¹⁶
 οἰκέταις χρῶνται. ἄρα εἰ τὴν μὲν λαγνεῖαν αὐτῶν τῷ λιμῷ
 σωφρονίζουσι, κλέπτειν δὲ κωλύουσιν, ἀποκλείοντες ὅθεν ἂν
 τι λαβεῖν^h ἢ, τῆ δὲ δραπετεύειν δεσμοῖς ἀπείργουσι, τὴν
 ἀργίαν δὲ πληγαῖς ἐξαναγκάζουσιν; ἢ σὺ πῶς ποιεῖς, ὅταν
 τῶν οἰκετῶν τινὰ τοιῶτον ὄντα καταμανθάνης; κολάζω,
 ἔφη, πᾶσι κακοῖς, ἕως ἂν δαλείην ἀναγκάσω. Ἄλλὰ¹⁷
 γὰρ, ὦ Σώκρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευόμε-
 νοι, ἣν δοκεῖς μοι σὺ νομίζεαι εὐδαιμονίαν εἶναι, τί διαφέρει
 τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθόντων, εἴγε παινήσουσι, καὶ διψήσου-
 σιⁱ, καὶ ῥιγώσουσι, καὶ ἀγρυπνήσουσι^k, καὶ τᾶλλα πάντα
 C 5 μοχθη-

b) ἀμύνωνται conj. Ernesti.

c) πάντα Ernesti repetiit e Caseliana.

d) δῶλος ᾖν Bas. 2.

e) τοιῶτος abest Iunt. 1. Bas. 1. 2.

f) Reiske conj. λυσιτελεῖ, vei λυσιτελοῖη.

g) δικαίτη διὰ τῆ ex mendo typogr. Ald. Alio mendo pec-
cat Iunt. 2. omittens δικαίτη.

h) ἀντιλαβεῖν Iunt. 2.

i) εἴ τε καὶ διψήσουσι Ald. εἴ τε καταδιψήσουσι Iunt. 1. 2.
Bas. 1.

k) καὶ ἀγρυπνήσουσι abest Iunt. 1. 2. Bas. 1.

μοχθήσασιν ἐκόντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι διαφέρει, τὸ αὐτὸ δέρμα ἐκόντα ἢ ἄκοντα μασιγᾶσθαι, ἢ ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἐκόντα ἢ ἄκοντα πολιορκεῖσθαι ἄλλο γε ^l ἢ ἀφροσύνη πρόσσει τῷ θέλοντι ^m τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν; **18** Τί δ', ὦ Ἀρίσιππε, ὁ Σωκράτης ἔφη, οὐ δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων ⁿ διαφέρειν τὰ ἐκείσια τῶν ἀκασίων, ἢ ὁ ὅ μὲν ἐκὼν πεινῶν φάγοι ἂν ὅποτε βέλοιο, καὶ ὁ ἐκὼν διψῶν πίοι, καὶ τὰλλ' ὡσαύτως τῷ δ' ἐξ ἀνάγκης ταῦτα πάσχοντι οὐκ ἐξίστιν, ὅπότε ἂν βέληται, παύεσθαι; ἔπειτα ὁ μὲν ἐκασίως ταλαιπωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν ^p εὐφραίνεται, οἷον οἱ ^q τὰ θηρία θηρῶντες ἐλπίδι τῆς λήψεσθαι ἠδέως μοχθήσει. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἄλλα τῶν πόνων μικρὰ τινος ἀξιά ἐσι. τὰς δὲ πονῶντας, ἵνα φίλος ἀγαθὸς κτήσωνται, ἢ ὅπως ἐχθρὸς χειρώσωνται, ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμενοι καὶ τοῖς σώματι καὶ ταῖς ψυχαῖς, καὶ τὸν ἑαυτῶν οἶκον καλῶς οἰκῶσι, καὶ τὰς φίλους εὖ ποιῶσι, καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι, πῶς οὐκ οἶεσθαι χρὴ ^r τέττας καὶ πονεῖν ἠδέως εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ζῆν εὐφραϊνομένους, ἀγαμένους ^s μὲν ἑαυτὰς, ἐπαινεμένους δὲ καὶ ζηλωμένους ὑπὸ τῶν ἀλλῶν; ἔτι

l) Morus cum negatione legendum putabat οὐκ ἄλλογε. Et sic jam Bessario verterat: *Nihil enim aliud nisi insani- nire mihi videtur, qui haec ultro sustinere velit.* Sin autem quis malit interrogandi notam post ὑπομένειν servare, eum aut ἄλλο τι aut ἄλλο δὲ rescribere jubet Ernesti. Ruhnkenio placet οὐ πολλή γε ἀφροσύνη πρόσσει;

m) ἐθέλοντι, adverbium, hic melius poni arbitratur Hindenburg.

n) τῷ τοιούτῳ Leuncl. et sic Bessario: *ista ratione.* Sed verum est τῶν τοιούτων et regitur a nominativo τὰ ἐκείσια.

o) ἢ Iunt 2. vitiose. Budaeus, Stephano probante, malebat εἰ. Sed n. n.

p) ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν recepit Ernesti e conj. Taylor ad Lysiam p. 491. confirmata etiam MS. Stob. Vulgatam ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι φρονῶν ita defendit Hindenb. ut sit i. q. *bona spe fretus.*

q) οἱ excidit Iunt. 1. 2. Ald. Bas. 1.

r) Ante Schneiderum edebatur πῶς οὐκ οἶεσθαι ὡς χρὴ. Sed πῶς οὐκ οἶεσθαι χρὴ MS. Stob. πῶς οὐκ οἶεσθαι χρὴν Vind. 2. cujus scriptor Ernestio χρῆναι dare voluisse videtur.

s) ἀγασαμένους MS. Stob.

ἔτι δὲ αἱ μὲν ῥαδιουργίαι καὶ ἐκ τῆ παραχρῆμα ἰδοναὶ ἔτε 20
 σώματι εὐεξίαν ἱκαναὶ εἰσιν ἐνεργάζεσθαι^t, ὡς Φασὶν οἱ
 γυμνασαί, ἔτε ψυχῇ ἐπισήμην ἀξιόλογον ἔδεμίαν ἐμποιῶ-
 σιν· αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι τῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν
 ἔργων ἐξικνεῖσθαι ποιῶσιν, ὡς Φασὶν οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες. λέ-
 γει δὲ πρ καὶ Ἡσίοδος^u

Τὴν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἰλαδὸν εἰς ἐλέσθαι
 Ῥηιδίως· λείη^x μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθει ναίει.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωῖτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθησαν

Ἄθανάτοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἴμος ἐπ' αὐτήν,

Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἴκηται^y,

Ῥηιδίη δ' ἠπειτα πέλα, χαλεπή περ ἔσσα.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ἐν τῷδε^z

Τῶν πόνων πωλῶσιν ἡμῖν πάντα τὰγαθ' οἱ θεοί^a.

[Καὶ ἐν ἄλλῳ δὲ τόπῳ^b φησὶν·

ὦ πόνηρε μὴ τὰ μαλακὰ μῶεο^c μὴ τὰ σκληρ' ἔχης.]

Καὶ

t) ἐνεργάζεσθαι e conj. Reiskii; atque sic est in Vind. 2.
 Vulgo ἐργάζεσθαι. Illud praetulimus, cum sequatur
 mox ἐμποιεῖν.

u) Ἐργ. v. 287. sqq.

x) vulgg. Hesiodi edd. habent ὀλίγη.

y) ἴκηται conj. Graev. ad Hesiod. v. 291.

z) utrumque versum Epicharmi Trochaicum esse primus
 vidit Valkenarius. Vulgo, cum Jambicos trimetros
 putarent, ita eos collocabant:

— — — τῶν πόνων et — — — ὦ πονηρέ σὺ
 Πωλῶσιν ἢ. π. τ. θ. et Μή μοι τ. μ. μ. etc.

a) Vulg. πάντα τὰγαθὰ θεοὶ. Ed. Bas. I. et Neander in
 opere aureo τὰγαθοὶ θεοί, in quo latet vestigium verae
 lectionis.

b) Valkenarius jam ad Herodotum ed. Wesseling. lib. II.
 p. 157. doctissime observaverat, apud antiquos scri-
 ptores vocabulum τόπος hoc sensu non inveniri, ut
 locum libri aut scriptoris denotet. Et quoniam totus
 hic locus, a Bessarione quoque omissus, ὦ πόνηρε σὺ
 κ. τ. λ. non satis convenire Xenophontis sententiae
 videtur, existimat omnem illam ἔησιν καὶ ἐν ἄλλῳ —
 σκληρ' ἔχης, a recentiore philologo adjectam esse. Quod
 cum mihi plane persuaserit V. D. uncis inclusi.

c) μῶεο Sylb. Vulg. μῶμεο. In Iunt. I. 2. Ald. Paris.
 Bas. I. mendose scribitur μὴ τι μάλα κακῶς ὃ μὴ τὰ
 σκληρ'

- 21 Καὶ Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ τῆς Ἡρακλέους, ὅπερ δὴ καὶ πλείοις ἐπιδείκνυται, ὡσαύτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὡδὲ πως λέγων, ὅσα ἐγὼ μνημαί. Φησὶ γὰρ Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἡβὴν ὠρμαῖτο, (ἐν ἣ ὁί νεοὶ ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας) ἐξελεθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀπορῶντα,
- 22 ὁποτέραν δ τῶν ὁδῶν τρέπηται καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προϊέναι ^e μεγάλας ^f, τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἑλευθέριον φύσει ^g, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι ^h, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῦ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνη ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἑτέραν τετραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὡσεὶ λευκότεραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τῆς ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα, ὡσεὶ δοκεῖν ὀρθότεραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀνυπεπταμένα, ἐσθῆτα δὲ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ὦρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δὲ θεάμα ⁱ ἑαυτὴν, ἐπισκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεῖται·
- 23 πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιάν ἀποβλέπειν. ὡς δ' ἐγένοντο ^k πλησιαιότερον ^l τῆς Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόθεν ῥηθεῖσαν ἰέναι τὸν αὐτὸν τρόπον, τὴν δὲ ἑτέραν, φθάσαι βυλο-

σκληρῆ ἔχεις. Victorius locum primus integritati restituit, servato tamen μῶμεο. In Steph. I. est ὡ πόνηρε μὴ τὰ μαλακὰ μῶμεο, μὴ τὰ σκληρῆ ἔχεις. Ernesti rescripsit: Μὴ μοι τὰ μαλακὰ μῶμεο, μὴ τὰ σκληρῆ ἔχεις. Ego Valkenarium secutus sum.

d) ὁποτέραν Stob. edd. pr. Bas. I. 2. Ern. ed. V. vulgo ποτίραν.

e) προϊέναι conj. Reiske.

f) post μεγάλας vulgo addebatur καὶ, quod Ernesti prae-euntibus MSS. Merm. et Vind. 2. it. Edd. pr. Bas. I. 2. Stob. delevit.

g) φύσει conjungitur cum κεκοσμημένην, commate post ἑλευθέριον posito, Steph. I. Leuncl. Sylb.

h) καθαριότητι hic requiri existimat Valkenarius, ubi mundities significatur.

i) κατασκοπεῖσθαι δ' ἑαυτὴν Bas. I.

k) ἐγένετο vulg. ἐγενέσθη Paris. ἐγένοντο ex emend. Leuncl. primus recepit Ern.

l) πλησιαιότερον Paris. marg. Steph. MSS. Voss. Merm. Vind. 2. Vulgo πλησιέστερον.

βελομένην, προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν· ὄρω σε,
 ὦ Ἡράκλεις, ἀπορῶντα, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη.
 εἰάν κ' ἐμὲ φίλην ποιησάμενος ^m, ἐπὶ τὴν ἠδίστην τε καὶ ῥά-
 σην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν ἔδενός ἀγευσος ἔσῃ,
 τῶν δὲ χαλεπῶν ἀπειρος διαβιώσῃ. πρῶτον μὲν γὰρ ἔ πο 24
 λέμων ἔδὲ πραγμάτων φροντιῆς, ἀλλὰ σκοπούμενος δὴ
 ἔσῃ ⁿ, τί ἂν κεχαρισμένον ἢ σῖτον ^o ἢ ποτὸν εὐροῖς· ἢ τί ἂν
 ἰδῶν ἢ τί ἀκέρσας ^p τερφθεῖης, ἢ τίνων ὀσφραϊνόμενος ἢ ἀπτό-
 μενος ἠδείης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὑμιλῶν μάλις ἂν εὐφρανθεῖ-
 ης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπο-
 νώτατα τῶν πάντων τυγχάνοις· εἰάν δέ ποτε γένη- 25
 ταί τις ὑποφία σπάνεως ^q ἀφ' ὧν ἔσαι ταῦτα, ἔ φό-
 βος, μή σε ἀγάγω ^r ἐπὶ τὸς πονῆντα καὶ ταλαιπωρῶντα
 τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι· ἀλλ' οἷς ἂν
 οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τῆτοις σὺ χρήσῃ, ἔδενός ἀπεχόμενος,
 ὅθεν κ' δυνατόν ἢ τι κερδαῖναι. πανταχόθεν γὰρ ὠφελῆ-
 θαι τοῖς ἐμοὶ ζυνῆσιν ἐξῆσίαν ἔγωγε παρέχω. καὶ ὁ Ἡρα 26
 κλῆς ἀκέρσας ταῦτα, ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν;
 ἢ δέ, οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλῆσί με Εὐδαίμονίαν,
 οἱ δὲ μισῶντες ὑποκοριζόμενοι ^t ὀνομάζουσί με Κακίαν.
 καὶ ἐν τῷ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθῆσα εἶπεν· καὶ ἐγὼ ἦκω 27
 πρὸς σε, ὦ Ἡράκλεις, εἰδυῖα τὸς ^u γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν
 φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμαθῆσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ
 τὴν

m) ποιήσης, Ald. Paris. Steph.

n) δὴ ἔσῃ Budaei est conjectura, quam Steph. probavit, Ernesti vero etiam ed. V. in textum recepit. Ante eum fere omnes διέση. In Paris. est διάξεις, sine dubio e conjectura editoris. Valkenario in mentem venit δικιτήση. E Vind. 2. Ernesti enotavit δεήση.

o) σῖτον Iunt. 1. 2. Ald. Bas. 1. Paris. σιτιον Steph.

p) ἢ τί ἀκέρσας excidit Iunt. 2. Ald. Bas. 1.

q) σπανίως Iunt. 2. Ald. σπανίας Bas. 1.

r) ἀφίβως μὲν ἀπάγω MS. Merm. vitiose.

s) ἐπὶ τὸν Iunt. 2. Ald. Victor. Recte autem Steph. τὸ.

t) ὑποκοριζόμενοι (quia id verbum plerumque significat, rei cuiusdam tristitiam aut foeditatem verbi bonitate mitigare) Ruhnkenius transponendum ad φίλους, Valkenarius autem spurium iudicat. Toupius conj. μὴ ὑποκοριζόμενοι. Post μισῶντες vulg. addebatur με, quod Schneiderus auctoritate codd. Flor. A. et C. omisit.

u) εἰ δυνατοῦς mendose Iunt. 2.

τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν καὶ
 σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντι-
 μοτέρην καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεσέραν Φανῆναν. ἐκ ἐξα-
 πατήσω δέ σε προοιμίῳ ἡδονῆς, ἀλλ', ἥπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν
 28 τὰ ὄντα x, διηγῆσομαι μετ' ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων y
 ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἔδεν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ δι-
 δόασιν ἀνθρώποις. ἀλλ' εἴτε τὰς θεὰς ἴλεως εἶναι σοὶ βέλ-
 λαι, θεραπευτέον τὰς θεὰς· εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις z ἀγα-
 πᾶσθαι, τὰς φίλους εὐεργετητέον· εἴτε ὑπὸ τίνος πόλεως ἐπι-
 θυμῶς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον· εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλ-
 λάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα
 πειρατέον εὖ ποιεῖν· εἴτε τὴν γῆν φέρειν σοὶ βέλλαι καρπὸς
 ἀφθόνους, τὴν γῆν θεραπευτέον· εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἶα
 δεῖν πλατίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον· εἴτε διὰ
 πολέμου ὀρμᾶς αὐξέσθαι, καὶ βέλλαι δύνασθαι τὰς τε φίλους
 ἐλευθερῶν, καὶ τὰς ἐχθρὰς χειρᾶσθαι, τὰς πολεμικὰς τέ-
 χνας αὐτὰς τε παρὰ τῶν ἐπισαμένων a μαθητέον, καὶ
 ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι ἀσκητέον· εἰ δὲ καὶ b τῷ σώματι
 βέλλαι δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐπισέον τὸ σῶμα,
 29 καὶ γυμνασεῖν σὺν πόνοις c καὶ ἰδρῶτι d. καὶ ἡ Κακία
 ὑπολαβῆσα εἶπεν, ὡς φησι Πρόδικος, ἐννοῶς, ὡς Ἡράκλεις,
 ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνὴ σοὶ
 αὕτη διηγᾶται; ἐγὼ δὲ ῥαδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν e ἐπὶ τὴν
 εὐ-

x) Vulg. ἥπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν, τὰ ὄντα διηγῆσομαι μετ'
 ἀληθείας. At cum tautologia oriatur vocabulis τὰ
 ὄντα et μετ' ἀληθείας ad idem verbum relatis, bene
 monuit Hindenb. commate post τὰ ὄντα distinguen-
 dum esse. Hunc igitur secuti sumus, quod et sequen-
 tia τῶν γὰρ ὄντων κ. τ. λ. postulare videbantur. Er-
 nesti tamen aut τὰ ὄντα delendum, aut τὰ πάντα scri-
 bendum putat.

y) Elegans est conjectura Valkenarii Xenophontem ὄντως
 ἀγαθῶν scripsisse suspicantis.

z) ἐθέλεις recte Ern. restituit e prioribus edd. pro Leuncl.
 ἐθέλοις.

a) τῶν ἐπισαμένων MS. Merm.

b) εἴτε καὶ Xenophontem scripsisse suspicatur Hindenburg.

c) ἐν πόνοις reponendum existimat Wolffius in notis ad
 Paraen. Isocr.

d) ἰδρῶσι MS. Merm. ὡς abest eod.

e) ἔδεν post βραχεῖαν omittit MS. Merm.

εὐδαιμονίαν ἄξω σε. καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν, ὦ τλήμων, τί δὲ 30
 σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ οἶδα, μηδὲν τέτων ἕνεκα πράτ-
 τειν ἐθέλῃσα; ἢ τις εἰδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμέ-
 νεις ^f, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι· πρὶν
 μὲν παυῆν, ἐδίξασα, πρὶν δὲ διψῆν, πίνῃσα. καὶ β' ἵνα μὲν
 ἡδέως φάγῃς, ὄψοποιός μηχανωμένη· ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς,
 οἶνός τε πολυτελεῖς παρασκευάζῃ, καὶ τῆς θερμότητος χιόνα πε-
 ριθέσασα ζητεῖς· ἵνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, ε' μόνον τὰς
 σρωμνάς μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλῖνας καὶ τὰ ὑπόβα-
 θρα ταῖς κλῖναις παρασκευάζεις. ε' γὰρ διὰ τὸ πονεῖν,
 ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὅτι ποιῆς ^h, ὕπνῃς ἐπιθυμεῖς.
 τὰ δ' ἀφροδίσιμα πρὸ τῆς δεῖσθαι ἀναγκάζεις, πάντα μηχαν-
 ωμένη, καὶ γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι ⁱ χρωμένη· εἴτω γὰρ παι-
 δεύεις τὴν ἑαυτῆς ^k φίλῃς, τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρίζῃσα, τῆς
 δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζῃσα. ἀθάνατος δὲ 31
 εἶσα, ἐκ θεῶν μὲν ἀπέρριψαί, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν
 ἀτιμάζῃ. τῆς δὲ πάντων ἡδίστη ἀκέραιος, ἐπαίνῃ ἑαυ-
 τῆς ^l, ἀνήκοος εἶ, καὶ τῆς πάντων ἡδίστη θεάματος ἀθέατος.
 εἰδὲν γὰρ πώποτε σαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέσασα. τίς δ' ἂν
 σοὶ λεγέσῃ τί ^m πισεύσεις; τίς δ' ἂν δεομένη τινὸς ἐπυρ-
 κέσκειν; ἢ τίς ἂν εὖ φρονῶν τῆς σῆς θιάσῃς τολμήσειεν εἶναι;
 οἱ νέοι μὲν ὄντες, τοῖς σώμασιν ἀδύνατοι εἰσὶ, πρεσβύτεροι
 δὲ γινόμενοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι· ἀπόνως μὲν λιπαροὶ διὰ
 νεότητος τρεφόμενοι ⁿ, ἐπιπόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως πε-
 ρῶντες· τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυνόμενοι, τοῖς δὲ πρατ-
 τομένοις βαρυνόμενοι· τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόν-
 τες,

f) ἐπιθυμίαν ἀναμένεισ' Ed. Bas. Neand.

g) καὶ abelt Iunt. 1. 2. Bas. 1. ἵνα δὲ καὶ al.

h) ποιεῖς Iunt. 2. Ald. Paris.

i) Restituimus lectionem Iunt. 1. 2. Ald. Paris. Bas. 1. ut Ignavia, femina, et cum viris et cum feminis rem habere dicatur, adeoque non ad paederastas, ut in lectione recentiorum καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι, sed ad tribadas s. frictrices illas turpissimas respiciatur.

k) ἑαυτῆς MS. Merm. edd Iunt. 1. 2. Bas. 1. 2. Recen-
 tiores edd. σεαυτῆς imitante Ernesti.

l) σεαυτῆς Vind. 2. quod recepit Ern.

m) τί Iunt. 2. Paris.

n) φερόμενοι eleganter conj. Ruhnkenius, quam conjectu-
 ram firmat vicinitas participii περῶντες.

- 32 *τες*, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ δὲ σύ-
 νειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς. ἔργον
 δὲ καλὸν ἔτε θεῖον ἔτε ἀνθρώπινον χωρὶς ἐμῶ^ο γίνεται. τι-
 μῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώ-
 πους, οἷς προσήκει P, ἀγαπητὴ μὲν Q συνεργὸς τεχνίταις,
 πιστὴ δὲ Φύλαξ οἴκων δεσπότηται, εὐμενὴς δὲ παραστάτις
 οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βε-
 βαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ Φιλίας
 33 κοινωνίς. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδέια μὲν καὶ ἀπράγ-
 μων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις· ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν
 ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. ὕπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίον ἢ τοῖς
 ἀμόχθοις, καὶ ἔτε ἀπολείποντες^Γ αὐτὸν ἄχθονται, ἔτε
 διὰ τῆτον μετιᾶσι τὰ δεόντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι
 τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ δὲ γεραίτεροι
 ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγέλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τῶν πα-
 λαιῶν πράξεων μέμνηνται, εὐ δὲ τὰς παρῆστας ἡδόνται πράτ-
 τοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις,
 τίμιοι δὲ πατρίσιν ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος,
 ἔ μετὰ λήθης ἀτιμοὶ κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰεὶ
 χρόνον ὑμνέμενοι θάλλουσι. τοιαῦτά σοι, ὦ παῖ τοκέων
 ἀγαθῶν Ἡρακλῆς, ἔξεσι διαπονησαμένῳ τὴν μακαριστοτάτην
 34 εὐδαιμονίαν κεκτηῖσθαι. Οὕτω πως διώκει^δ Πρόδικος
 τὴν ὑπ' ἀρετῆς Ἡρακλέους παιδείαν. ἐκόσμησε μὲν τοὺς
 τὰς γνῶμας ἔτι μεγαλειότεροις ῥήμασιν, ἢ ἐγὼ νῦν. σοὶ δ'
 ἔν ἄξιον, ὦ Ἀρίσιππε, τῆτων ἐνθυμημένῳ περᾶσθαι τι καὶ
 τῶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον τῆ βίῃ φροντίζειν.

ο) Schneiderus e Zeunii conjectura inferuit ἔ.

ρ) οἷς προσήκει quo pertineat, aut quid sit h. l. se videre negat Ernesti. Accedo autem iis, qui ad τιμῶμαι re-ferunt, ut sit i. q. afficior omnibus honoribus debitis, οἷς προσήκει scil. τιμᾶσθαι.

q) μὲν γὰρ Iunt. 1. 2. Ald. Paris. Bas. 1.

γ) ἀπολείποντες ex MS. Merm. et Vind. 1. 2. dedit Ernesti pro vulg. ἀπολιπόντες.

δ) διώκει (a διοικεῖν) conj. Tib. Hemsterhuis probante Ruhnkenio.

CAPVT

CAPVT II.

Socrates Lamprocleum filium matri iratum placaturus, praemissa disputatione de ingrato animo 1. 2. ingratisimos omnium esse demonstrat, qui erga parentes ingrati sint, quanta sint parentum erga liberos beneficia, declarans, 3-6. Deinde excusationem Lamproclis ab asperitate matris sumtam conuincit 7. 8. et asperiora ejus dicta aequo animo ferenda esse docet 9. 10. denique si quis alius, omnium maxime parentes colendos esse probat 11-13. Postremo deorum veniam exorandam esse Lamprocli, quod matrem neglexerit, et ab hominum animadversione cavendum esse monet. 14.

Αἰσθόμενος δὲ ποτε Λαμπροκλέα, τὸν πρεσβύτατον υἱὸν ἑαυτῆς, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα, εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ παῖ, οἷσθ' ἀ τίνος ἀνθρώπου ἀχαρίστου καλεμένους; καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανίσκος. καταμεμάθηκας ἐν τίνος τί ποιῶντας τὸ ὄνομα τῆτο ἀποκαλεῖσθαι; ἔγωγ', ἔφη. τὸς γὰρ εὐπαθόντας, ὅταν δυνάμενοι χάριν ἀποδῶναι, μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαρίστου καλεῖσθαι. οὐκοῦν^{tt} δοκῆσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκουσι καταλογίζεσθαι^u τὸς ἀχαρίστου; ἔμοιγ', ἔφη. ἤδη δέ² ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα, ὡς περ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τὸς μὲν φίλους ἀδίκον εἶναι δοκεῖ, τὸς δὲ πολεμικοῖς, δίκαιον. ἔτω^x καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τὸς φίλους ἀδίκον ἐστὶ, πρὸς δὲ τὸς πολεμικοῖς, δίκαιον; καὶ μάλα, ἔφη καὶ δοκεῖ μοι. ὑφ' ἧς ἂν τις εὖ παθῶν, εἴτε φίλος, εἴτε πολεμικός, μὴ πειρᾶται χάριν ἀποδιδῶναι, ἀδίκος εἶναι. ἔκῃν, εἴγ' ἔτως ἔχει τῆτο, εἰλικρινῆς τις ἂν εἴη ἀδικία ἢ ἀχαριστία; συνωμολόγησεν. ἔκῃν ὅσω ἂν τις μείζω ἀγαθὰ παθῶν, μὴ ἀποδιδῶ χάριν, τοσούτω ἀδικώτερος ἂν εἴη; συνέφη καὶ τῆτο. Τίνος ἔν,³ ἔφη, ὑπὸ τίνων εὐροῖμεν ἂν μείζονα εὐεργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ

t) Vulg. τὸς τί ποιῶντας, quod recte damnavit Valkenarius. Idem vel οἷς vel ἔς volebat substitui. Sed praestat τίνος τί ut ἡ. 3. τίνος ὑπὸ τίνων.

ei) Reiskius ante δοκῆσι putabat excidisse δικαίως.

u) λογίζεσθαι MS. Stob.

x) ἔτω ante καὶ add. Steph. Prioribus abest. Ante ἔτω post δίκαιον vulgo repetebant εἶναι, quod recte omisit Schneiderus.

ὑπὸ γ γονέων; ἔς οἱ γονεῖς ἐκ μὲν ἐκ ὄντων ἐποίησαν εἶναι, τσαῦτα δὲ καλὰ ἰδεῖν καὶ τσαύτων ἀγαθῶν μετασχεῖν, ὅσα οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. ἃ δὲ καὶ ἔτις ἡμῖν δοκεῖ παντὸς ἀξία εἶναι, ὥστε πάντες τὸ καταλιπεῖν αὐτὰ πάντων μάλιστα φεύγομεν. καὶ αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὡς ἐκ ἂν μείζονος
 4 κακῆ φόβῳ τὴν ἀδικίαν παύσοντες. καὶ μή που ζ τῶν γε ἀφροδισίων ἕνεκα παιδοποιεῖσθαι τῆς ἀνθρώπου ὑπολαμβάνουσι^a. ἐπεὶ τῆ^b γε τῶν ἀπολυσόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὁδοί, μεστὰ δὲ τὰ οἰκήματα. φανεροὶ δ' ἐσμὲν καὶ σκοπόμενοι ἐξ ὁποίων ἂν γυναικῶν βέλτιστα ἡμῖν τέκνα γένοιτο, αἷς συν-
 5 ελθόντες τεκνοποιήμεθα. καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ^c τὴν τε συντεκνοποιήσασαν^d ἑαυτῷ τρέφει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἐσεσθαι παισὶ προπαρασκευάζει πάντα, ὅσα ἂν οἴηται συνοῖσθαι αὐτοῖς πρὸς τὸν βίον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν δύνηται πλεῖστα. ἡ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τῆτο, βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τῆ βίᾳ, καὶ μεταδίδουσα τῆς τροφῆς, ἢ^e καὶ αὐτὴ τρέφεται, καὶ σὺν πολλῷ πόνῳ διενέγκουσα καὶ τεκῶσα, τρέφει τε καὶ ἐπιμελεῖται, ἕτε προπεπονθυῖα ἔδεν ἀγαθόν, ἕτε γιγνώσκον τὸ βρέφος, ὑφ' ὅτε εὐπάσχει^f, ἔδεν ἔ σημαίνειν δυνάμενον, ὅτε δεῖται. ἀλλ' αὐτὴ στοχασο-
 μένη

- γ) ὑπὸ cum Welfio, Strothio, Schneidero, Stobaei auctoritate restituumus. Vulg. ἀπὸ.
 ζ) καὶ μὴν οὐ Ald. Iunt. Bas. 2. Leuncl. Paris. Steph. 1. Ernesti ed. V. pro quo καὶ μὲν in alias editiones irreperat. Sed nobis dubium non est, quin verum sit μή πρ, quemadmodum Latini quoque dicunt: *Ac ne forte pntes.*
 α) ὑπολαμβάνουσι Ald. Iunt. 2. ὑπολαμβάνει Bas. 2. ὑπολάμβανε conj. Brodaeus.
 β) τῆ γε restitui ex MS. Vind. 1. et edd. Ald. Iuntt. Bas. 2. pro vulg. τῆτε γε. Exquisitius enim est τῆ γε pro τῆτε γε positum. Τῶν γε ἀπολυσόντων MS. Voff.
 γ) καὶ ὁ μὲν γὰρ ἀνὴρ Iunt. 2. Paris.
 δ) συντεκνοποιήσαν Stobaeus.
 ε) ἢ Ald. Iuntt. Bas. 2. Paris.
 ς) συμπάσχει vitiose Iunt. 2. Bas. 2.
 ζ) ἕτε emendandum censebat Hindenb. Sed praeferranda est lectio codd. MSS. et edd. omnium. Est enim *imo ne quidem.* Post eodem auctore dedi αὐτὴ pro vulg.

μένη τὰ τε συμφέροντα καὶ τὰ κεχαρισμένα πειρᾶται ἐκπλη-
 ρῆν, καὶ τρέφει πολὺν χρόνον, καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας ἢ
 ὑπομένασα ποιεῖν, ἢ εἰδυῖα, τίνα ἰ τέτων χάριν ἀπολήφε-
 ται. καὶ ἢ ἀρκεῖ θρέψαι μόνον, ἀλλὰ καὶ, ἐπειδὴν δόξω-
 σιν ἱκανοὶ εἶναι οἱ παῖδες μανθάνειν τι, ἢ μὲν ἂν αὐτοὶ κ
 ἔχωσιν οἱ γονεῖς ἀγαθὰ πρὸς τὸν βίον, διδάσκουσιν· ἢ δ' ἂν
 οἴωνται ἢ ἄλλον ἱκανώτερον εἶναι διδάξαι, πέμπουσι πρὸς
 τῆτον ἢ δαπανῶντες, καὶ ἐπιμελῶνται, πάντα ποιῶντες,
 ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατὸν βέλτιστοι ἢ.
 Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος ἔφη, ἀλλὰ τοι εἰ καὶ ταῦτα ὀ πάντα Ζ,
 πεποίηκε καὶ ἄλλα τέτων πολλαπλάσια, εἰδὲς ἂν δύναίτο
 αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. καὶ ὁ Σωκράτης, πό-
 τερα δὲ οἷα, ἔφη, θηρίων ἀγριότητα δυσφορωτέραν εἶναι ἢ
 μητρὸς; ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τῆς μητρὸς τῆς γε τοιαύτης.
 ἤδη πώποτε ἂν ἢ δακῶσα κακὸν τί σοι ἔδωκεν, ἢ λακτίσα-
 σα; οἷα ὑπὸ θηρίων ἤδη πολλοὶ ἔπαθον. ἀλλὰ νῆ Δία, 8
 ἔφη, λέγει, ἢ ἢ ἂν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βέλτοιο ἀκῶ-
 σαι. σὺ δὲ πόσα, ἔφη ὁ Σωκράτης, οἷα ταύτη P δυσά-
 νεκτα καὶ τῆ Φωνῆ καὶ τοῖς ἔργοις Q ἐκ παιδὶς δυσκολαί-
 νων καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς πράγματα παρασχεῖν, πόσα δὲ
 λυπῆσαι κάμνων; ἀλλ' εἰδὲ πώποτε αὐτὴν, ἔφη, ἔτ' εἶπα,
 D 2 ἔτ'

vulg. αὐτῆ, quod etiam Ernesti ed. V. recepit. Ante
 κεχαρισμένα apud Stobaeum legitur articulus, quem
 Schneidero praeeunte recepimus.

h) νυκτὸς Stob. Paris. it. margg. Leuncl. et Steph.

i) εἰ τίνα Stobaeus.

k) ἢ μὲν αὐτοὶ sine ἂν Bas. 2. Paris.

l) ἢ ἂν οἴωνται Ald. Iunt. 2. Bas. 2.

m) πρὸς τῆτον vitiose Bas. 2.

n) αὐτοῖς ἀγαθοὶ γένωνται καὶ ὡς δυνατὸν βέλτιστοι margg.
Leuncl. et Steph.

o) εἰ ταῦτα vulgo. καὶ autem e MS. Voss. inferuimus.

p) αὐτῆ mavult Ernesti.

q) Reiske post ἔργοις addendum censebat παρασχεῖν, ac
 deinde pro παρασχεῖν scribendum παρασχών. Recte
 tamen statuunt Morus et Hindenb. nihil hic mutandum
 esse, cum δυσάνεκτα adverbii loco ponatur, et hic sit or-
 do constructionis: σὺ δὲ πόσα οἷα ταύτη, καὶ ἡμ. καὶ
 ν. πράγματα παρασχεῖν, καὶ τῆ Φωνῆ, καὶ τοῖς ἔργοις
 δυσάνεκτα δυσκολαίωσι. Post νυκτὸς praefert Hindenb.

9 ἔτ' ἐποίησα ἔδεν, ἐφ' ᾧ ἠσχύνθη ^τ. Τί δαί; οἶα, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναι σοι ἀκάν, ὧν αὐτὴ λέγει, ἢ τοῖς ὑποκριταῖς, ὅταν ἐν ταῖς τραγωδίαις ἀλλήλους ^ς τὰ ἔσχατα λέγωσιν ^τ; ἀλλ' οἶμαι, ἐπειδὴ ἔκ οἴοντα τῶν λεγόντων ἔτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, ἔτε τὸν ἀπειλῶντα ἀπειλῶν, ἵνα κακὸν τι ποιήσῃ, βραδίως φέρουσι· σὺ δ' εὖ εἰδώς, ὅτι, ἂ ^υ λέγει σοι ἡ μήτηρ, ἔ μόνον ἔδεν κακὸν νοῆσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βελομένη σοι ^ν ἀγαθὰ εἶναι, ὅσα ἔδενι ἄλλω ^χ, χαλεπαίνεις. ἢ νομίζεις κακόνην τὴν μητέρα σοι εἶναι; ἔ δῆτα, ἔφη, τῆτό γε ἔκ οἶομαι. καὶ ὁ Σωκράτης, ἔκῃν, ἔφη, ταύτην, εὐνην τέ σοι ἔσαν, καὶ ἐπιμελομένην, ὡς μάλιστα δύναται, κάμνοντος, ὅπως ὑγιανεῖς ^υ τε καὶ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεὴς ἔσῃ, καὶ πρὸς τέτοις, πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ^z ὑπὲρ σῆ, καὶ εὐχὰς ἀποδιδῆσαν, χαλεπὴν εἶναι φῆς; ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα, τὰγαθὰ σε ἔ δύνασαι φέρειν. Εἶπέ δέ μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινα οἶα

τ) Lectionem ἠσχύνθη e Stobaeo commendat Hindenb. hoc sensu: at ego matri neque dixi neque feci quicquam, quod me puderet. Mihi tamen recte se habere videtur vulg. ἠσχύνθη. Cum enim Lamprocles antea dura matris verba et convicia questus esset, Socrates autem molestias matri ab eo puero creatas recensuisset, Lamprocles ita respondet, ut dicat: Atqui ego nunquam quicquam dixi aut feci, cujus ipsam puderet, s. quo ipsa contumelia afficeretur, qualis mihi ab ea perferenda est. Post pro τί δ' οἶει, quod adhuc legitur in edd. substituiimus lectionem Stobaei τί δαί; ut h. l. concinniore.

ς) ἀλλήλοις Stobaeus.

τ) λέγουσιν Paris.

υ) ἂ abest MSS. Vindd. ed. Ald. Paris. quod secutus est Leuncl. in textu, lectione ἂ λέγει in margine posita. ἂ λέγει est lectio Stobaei, quam Ernesti primus in textum recepit. Castalio dederat ὁ λέγει. At edit. Rom. habet εἰδώς, ὡς, ὅ τι λέγει σοι, quod si esset e libris scriptis, lectioni Stobaei praeferrem.

ν) καὶ βελομένη σοι excidit Iunt. 2. Bas. 2.

χ) ἄλλω abest Iunt. 2. Bas. 2.

υ) ὑγιαίνεις vulg. ὑγιαίνῃς Stob. unde Schneiderus effecit ὑγιανεῖς, quod sane ad constructionem cum ὅπως est optimum.

z) ἀγαθὰ sollicitandum non esse, bene monuit Hindenb.

οἷα δεῖν θεραπεύειν; ἢ παρεσκευάσαι μηδενὶ ἀνθρώπων πε-
 ρῦσθαι ἀρέσκειν, μηδ' ἐπεσθαι^a, μήτε στρατηγῶ, μήτε
 ἄλλω ἀρχοντι; ναὶ μὰ Δία ἐγὼ γε, ἔφη. ἔκῃν, ἔφη 12
 ὁ Σωκράτης, καὶ τῷ γείτονι βάλει σὺ^b ἀρέσκειν, ἵνα σοι
 καὶ πῦρ ἐναύη, ὅταν τέττε δέη, καὶ ἀγαθῶ τέ σοι γίγνη-
 ται^c συλλήπτωρ, καὶ, ἂν τι σφαλλόμενος τύχης, εὐνοϊ-
 κῶς ἐγγύθεν βοηθῆ σοι; ἐγὼ γ' ἔφη. τί δέ; συνοδοιπόρον
 ἢ σύμπλεον, ἢ εἴ τῳ^d ἄλλω ἐντυγχάνοις, ἔδεν ἂν σοι δια-
 φέροι φίλον ἢ ἐχθρὸν γενέσθαι, ἢ καὶ τῆς παρὰ τέτων εὐ-
 νοίας οἷα δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; ἐγὼ γ', ἔφη. εἶτα τέτων 13
 μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκευάσαι, τὴν δὲ μητέρα τὴν πάντων^e
 μάλιστα σε φιλεῖσαν ἔκ οἷα δεῖν θεραπεύειν^f; ἔκ οἷσθα,
 ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας ἐδεμῖας ἐπιμελεῖται,
 ἔδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾷ τὰς εὐπεπονδότας χάριν ἐκ
 ἀποδιδόντας· εἰ δέ τις γονέας μὴ θεραπεύη, τέττω δίκην
 τε ἐπιτίθεισι, καὶ ἀποδοκιμάζουσα ἔκ ἑῶν ἄρχαιον τέττον, ὡς
 ἔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θύομενα ὑπὲρ τῆς πόλεως, τέττε
 θύοντος, ἔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως ἔδεν ἂν^g τέττε πρά-
 ζαντος; καὶ νῆ Δία εἰάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τὰς
 τάφους μὴ κοσμηῆ, καὶ τέττω ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν
 ἀρχόντων δοκιμασίαις. Σὺ ἔν, ὦ παῖ, ἂν σωφρονῆς, 14
 τὰς μὲν θεὰς παραιτήσῃ^h συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι πα-

D 3

ρημέ-

- a) μήτε πείθεσθαι, quod vulgo hic additur, abest Stob.
 Iuntt. Bas. 2. Et recte spurium judicaverunt Steph.
 et Schneiderus.
- b) βελήση Stobaeus. MS. Vind. 2. βάλει σοι MS. Vind. 1.
 optimum judicat Ernesti σὺ delere.
- c) γίνεται Iunt. 2. γένηται Bas. 1. 2.
- d) τῷ Casel. Welf. male.
- e) τὴν δὲ μητέρα τῶν πάντων Casel. Welf. Perperam.
- f) οὐκ οἷει δεῖν τε θεραπεύειν Paris.
- g) Post ἔδεν ἂν Reiske πραττόμενον addi volebat, quod fa-
 ne venustiore redderet orationem, vel Ernestio iudice.
 Attamen ἀπὸ τῶ κοινῶ repeti et intelligi potest. Ges-
 nerus εὐσεβῶς referebat ad τέττε θύοντος. Mihi Erne-
 stii ratio verior esse videtur, qui in istis verbis τὰ
 ἱερὰ — θύομενα accusativos consequentiae positos esse
 existimat, qui altero membro ἔτε ἄλλο πράζαντος
 mutantur in genitivos. Hindenb. nescio quam vere,
 saltem eleganter conj. ἔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως
 ἔδεν ὄν τέττε πράζαντος. h) παρεστήσεις Stob.

ρημέληκας τῆς μητρὸς, μή σε καὶ ἔτοι νομίσαντες ἀχάρια στον εἶναι, ἐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν· τὰς δὲ ἀνθρώπους αὐ φυλάξῃ¹, μή σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελῆντα πάντες ἀτιμάσωσιν, καὶ ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῆς. εἰ γὰρ σε ὑπολάβοιεν πρὸς τὰς γονέας ἀχάριστον εἶναι, εἰδὲς ἂν νομίσαιεν εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεσθαι.

CAPVT III.

Socrates Chaerephonta et Chaerecratem fratres inimicitias exercentes placaturus, hunc jubet fraternae necessitudinis emolumenta cogitare 1-4. eumque artem docet fratris animum sibi reconciliandi 5-13. negatque ei quamvis junior sit exspectandum esse, donec alter incipiat 14-16. neque vero de alterius voluntate desperandum 17. addit denique fratrum discordia summas utilitates ex eorum conjunctione sperandas intercipi 18. 19.

Χαιρεφῶντα δὲ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφῶ μὲν ὄντα ἀλλήλοιν, ἑαυτῶ δὲ γνωρίω, αἰσθόμενος διαφορομένω, ἐδῶν τὸν Χαιρεκράτην, εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ δὴπε καὶ σύ εἶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἱ χρησιμώτερον νομίζεσι χρήματα ἢ ἀδελφὸς^κ, καὶ ταῦτα¹, τῶν μὲν ἀφρόνων ὄντων, τῆ δὲ φρονίμου καὶ τῶν μὲν βοηθείας δεομένων, τῆ δὲ βοηθεῖν δυναμένων καὶ πρὸς τέτοις, τῶν μὲν² πλειόνων ὑπαρχόντων, τῆ δὲ ἐνός. θαυμαστὸν δὲ καὶ τῆτο, εἴ τις τὰς μὲν ἀδελφὸς ζημίαν ἠγεῖται, ὅτι εἰ καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν κέρηται, τὰς δὲ πολίτας εἰς ἠγεῖται ζημίαν, ὅτι εἰ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν δύναται³ λογι-

i) οὐ φυλάξῃ Stobaeus. Ald. Iunt. 2. αὐτὴ φυλάξῃ Bas. 2. lectum quoque a Bessarione, qui αὐτὴ vertit quoque. Paulo post Zeunio auctore rescriptimus κατὰ. Vulg. εἶτα.

k) ἢ ἀδελφὸν marg. Leuncl. Sylb. Idem Stephano placebat, et a Welfio praeter rem receptum est.

l) καὶ ταῦτα recte defendit Hindenburg; est enim i. q. et maxime quidem, praesertim, ut l. 4. 8.

m) δύναται marg. Leuncl. Et Steph. vel δύναται cum ἀγνοεῖ, vel δύναται cum seq. ἀγνοεῖσιν legendum censebat, ita quidem ut posterius praesferret. Reiskio δύναται servandum, post autem ἀγνοεῖ scribendum videbatur.

λογίζεσθαι, ὅτι κρεῖττον σὺν πολλοῖς οἰκῆντα, ἀσφαλῶς
 τὰ ⁱⁱⁱ ἀρκῆντα ἔχειν ἢ μόνον διακτώμενον τὰ τῶν πολιτῶν
 ἐπικινδύνως πάντα κικτῆσθαι. ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐ-
 τὸ τῆτο ἀγνοῶσι. καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι ὠνῆνται, **3**
 ἵνα συνεργῆς ἔχωσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὡς βοηθῶν δεόμε-
 νοι τῶν δὲ ἀδελφῶν ἀμελεῖσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνο-
 μένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ ἔγγιγομένους. καὶ μὴν πρὸς **4**
 Φιλίαν μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν Φῦλαι, μέγα δὲ
 τὸ ὁμῶς τραφῆναι. ἐπεὶ καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνε-
 ται τῶν συντρόφων. πρὸς δὲ τέτοις καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι
 τιμῶσί τε μᾶλλον τῆς συναδέλφους ὄντας τῶν ἀναδέλφων,
 καὶ ἥττον τέτοις ἐπιτίθενται. Καὶ ὁ Χαιρέκρατης εἶπεν, **5**
 ἀλλ' εἰ μὲν, ὦ Σώκρατες, μὴ μέγα εἴη τὸ διάφορον, ἴσως
 ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφόν, καὶ μὴ μικρῶν ἕνεκα φεύγειν
 (ἀγαθὸν γάρ, ὥσπερ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφός, ὡν οἶον δεῖ)
 ὅποτε μὲν τοι παντὸς ἐνδέοι, καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἴη,
 τί ἂν τις ἐπιχειροίη ⁿ τοῖς ἀδυνάτοις; καὶ ὁ Σωκράτης **6**
 ἔφη, πότερα δὲ, ὦ Χαιρέκρατες, ἐδενὶ ἀρέσκει δύναται Χαι-
 ρεφῶν, ὥσπερ εἰδὲ σοι, ἢ ἔστιν, οἷς καὶ πάνυ ἀρέσκει ^o; διὰ
 τῆτο γάρ τοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀξίον ἔστιν ἐμέ ^p μισεῖν
 αὐτὸν, ὅτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκει δύναται, ἐμοὶ δὲ, ὅπερ ἂν
 παρῆ, πανταχῶ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ζημία μᾶλλον ἢ ὠφέ-
 λειά ἐστιν. ἀρ' ἔν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ ἵππος τῷ ἀνε- **7**
 πιστήμονι μὲν, ἐγχειρῶντι δὲ χρῆσθαι ζημία ἐστίν, ἔτω καὶ
 ἀδελφός, ὅταν τις αὐτῷ μὴ ἐπιστάμενος ἐγχειρῆ χρῆσθαι,
 ζημία ἐστὶ; πῶς δ' ἂν ἐγὼ, ἔφη ὁ Χαιρέκρατης, ἀνεπιστή- **8**
 μων εἶην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἐπιστάμενός γε καὶ εὖ λέγειν τὸν
 εὖ λέγοντα, καὶ εὖ ποιεῖν τὸν εὖ ποιῶντα; τὸν μὲν τοι καὶ
 λόγῳ καὶ ἔργῳ παρῶμενον ἐμέ ἀνιᾶν, ἔκ ἂν δυναίμην ἔτ'
 εὖ λέγειν, ἔτ' εὖ ποιεῖν, ἀλλ' εἰδὲ παρᾶσομαι. καὶ ὁ Σω- **9**
 κράτης ἔφη, θαυμαστά γε λέγεις, ὦ Χαιρέκρατες, εἰ κῦνα

D 4

μὲν,

batur. Ego vero Hindenburgio accedo, qui nihil mu-
 tandum esse docuit. Paulo post ante ἀρκῆντα inserui
 τὰ, quod hic abesse non potest.

n) ἂν τις ἐπιχειροίη Ald. Iunt. 2. Paris. τίς ἂν ἐπιχειροίη
 Bas. 2.

o) ἀρέσκει Bas. 2.

p) ἐμοὶ Stob. Ald. Bas. 2.

μὲν, εἰ σοὶ ἦν ^q ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος, καὶ τὰς μὲν
 ποιμένας ἠσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλέπαινε, ἀμελή-
 σασ ἂν τῷ ὀργίζεσθαι, ἐπειρῶν ^r εὖ ποιήσας πρᾶναι [αὐτόν]. ^s
 τὸν δὲ ἀδελφόν, ὃν ^s φῆς μὲν μέγα ἂν ἀγαθόν εἶναι, ὄντα
 πρὸς σε οἷον δεῖ, ἐπίστασθαι δὲ ὁμολογῶν καὶ εὖ ποιεῖν καὶ
 εὖ λέγειν, ἐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, ὅπως σοι ὡς βέλτι-
10 στος ἔσται, καὶ ὁ Χαιρεκράτης, δέδουκα, ἔφη, ὦ Σώκρατες, μὴ
 ἐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν, ὥστε Χαιρεφῶντα ποιῆσαι πρὸς
 ἐμὸν οἷον δεῖ. καὶ μὴν ἔδεν γε παικίλον, ἔφη ὁ Σωκράτης,
 ἐδὲ κακὸν δεῖ ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μηχανᾶσθαι. οἷς
 δὲ καὶ σὺ ἐπίστασαι αὐτὸς, οἶμαι ἂν αὐτὸν ἀλόντα περὶ πολ-
11 λῶ ποιεῖσθαι σε. ἐκ ἂν φθάνοις ^{tt}, ἔφη, λέγων, εἴ τι ἤσθη-
 σαί ^u με φίλτρον ἐπιστάμενον, ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέληθα ἐμαυ-
 τόν; λέγε δὴ μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων βέλοιο κα-
 τεργάσασθαι, ὅποτε θύοι, καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον, τί ἂν ποι-
 οίης; δῆλον ὅτι κατάρχοιμι ἂν τῷ αὐτῷ, ὅτε θύοιμι, κα-
12 λῶν ἐκείνων. εἰ δὲ βέλοιο τῶν φίλων τινὰ προτρέψασθαι,
 ὅποτε ἀποδημοίης, ἐπιμελεῖσθαι τῶν σῶν, τί ἂν ποιοίης; δῆ-
 λον ὅτι ^v πρότερος ἂν ἐγχειροῖν ἐπιμελεῖσθαι τῶν ἐκείνων,
13 ὅποτε ἀποδημοίη. εἰ δὲ βέλοιο ξένον ποιῆσαι ὑποδέχεσθαι
 σεαυτὸν, ὅποτε ἔλθοις εἰς τὴν ἐκείνην, τί ἂν ποιοίης; δῆλον
 ὅτι ^v καὶ τῷτον πρότερος ὑποδεχοίμην ἂν, ὅποτε ἔλθοι
 Ἀθήναζε. καὶ εἶγε βελοίμην αὐτὸν προθυμεῖσθαι δια-
 πράττειν μοι ἐφ' ἃ ἠκοιμι, δῆλον ὅτι ^v καὶ τῷτο δεῖαι ἂν
 πρό-

q) εἰ κῦν μὲν σοὶ ἦν Ald. Iuntt. Basf. 2. mendose. Forte da-
 re voluerunt εἰ κύων. Atque sic est in ed. Paris. et
 marg. Leuncl. r) πειρῶ marg. Sylb.

s) αὐτόν a grammatico adjectum videtur, qui antea lege-
 rat εἰ κύων. at cum lectio εἰ κύων μὲν, quod ex op-
 posito τὸν δὲ ἀδελφόν intelligitur, unice vera sit,
 facile illo additamento caremus, quod constructionem
 turbat. ἔν additum e conj. Valkenarii, et MS. Stobaei.

t) ἔσται pro vulg. ἦ dedit Schneiderus e codd. Flor. A.
 B. C. et Paris. 3.

tt) οὐκᾶν φθάνοις marg. Sylb.

u) conjecturam Brodaeii ἴσθαι, nosti, pro ἤσθησαι legen-
 tis, merito improbavit Fischer in anim. ad Welleri
 gram. p. 242.

v) hic et post scripsi cum Steph. δῆλον ὅτι pro vulg.
 δηλονότι.

πρότερον αὐτὸν ἐκεῖνον ^w ποιεῖν. πάντα ἄρα σὺ γε τὰ ἐν 14
 ἀνθρώποις φίλτρα ἐπιστάμενος πάλαι ἀπεκρύπτει. Ἡ δὲ
 κνεῖς, ἔφη, ἄρξαι, μὴ αἰσχρὸς φανῆς, εἴαν πρότερος τὸν ἀδελ-
 φὸν εὖ ποιῆς, καὶ μὴν ^x πλείστει γε δοκεῖ ἀνὴρ ἐπαίνει ἀξίος
 εἶναι, ὅς ἂν φθάνη τὰς μὲν πολεμίας κακῶς ποιῶν, τὰς δὲ
 φίλτρας εὐεργετῶν. εἰ μὲν ἔν ἐδόκει μοι Χαιρεφῶν ἡγεμονι-
 κώτερος εἶναι σὲ πρὸς τὴν φύσιν ταύτην ^y, ἐκεῖνον ἂν ἐπειρώ-
 μην πείθειν πρότερον ἐγχειρεῖν τῷ σε φίλον ποιῆσθαι. νῦν
 δὲ μοι σὺ δοκεῖς ἡγέμενος μᾶλλον ἂν ἐξεργάσασθαι τῆτο.
 καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν, ἄτοπα λέγεις ὦ Σώκρατες, καὶ 15
 ἔδαμῶς πρὸς σὲ, ὅς γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὄντα καθε-
 γεῖσθαι ^z. καὶ τοι τῆτοι ^a γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τὰ-
 ναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἡγεῖσθαι παντὸς καὶ ἔργει
 D 5 καὶ

w) ἐκεῖνον marg. Leuncl. Steph. vulg. ἐκεῖνω.

x) καὶ μὴν Ald. Iuntt. Bas. 2. Leuncl. vulg. καὶ μὲν.

y) Hic locus nondum sanatus est, ut opinor; nam lectio-
 nem textus πρὸς τὴν φύσιν ταύτην corruptam esse ne-
 mo sane negaverit. Stobaeus pro φύσιν habet Φιλίαν,
 MS. Voss. πρᾶξιν. At si Φιλίαν aut πρᾶξιν a manu Xe-
 nophontis esset, quis umquam librarius aut hoc aut
 illud potuisset in φύσιν mutare? Itaque locum sic re-
 stituendum esse arbitror, ut legatur: εἰ μὲν ἔν ἐδόκει
 μοι X. ἡγεμονικώτερος εἶναι σὲ πρὸς ταῦτα τὴν φύσιν
 h. e. si mihi videretur Chaerephon aptior natura ad hanc
 rem incipiendam (wenn mir Chärephon seinem Natu-
 rrell nach hiezu den Anfang zu machen geschickter dünk-
 te). Varietatem autem lectionis ita ortam esse suspi-
 cor. Primum aliquis forte ex compendio scribendi si-
 nistre intellecto scripsit πρὸς ταύτην (pro ταῦτα) τὴν
 φύσιν. Id deinde sic alius transposuit πρὸς τὴν φύσιν
 ταύτην. Stobaei lectio Φιλίαν viderur interpretamen-
 tum esse ejus qui vellet πρὸς ταῦτα supplere. Πρᾶξιν
 autem scripsit aliquis, qui illud πρὸς τὴν φύσιν ταύτην
 jam non concoqueret. Legendum autem esse ἡγεμονι-
 κώτερος πρὸς ταῦτα τὴν φύσιν etiam sequentibus verbis
 confirmari viderur, νῦν δὲ — ἐξεργάσασθαι τῆτο. Ut
 enim antea infinite dixit πρὸς ταῦτα, (non definite
 πρὸς Φιλίαν, aut aliquid ejusmodi) sic h. l. iterum in-
 finite loquitur ἐξεργάσασθαι τῆτο.

z) ἡγεῖσθαι Stob.

a) τῆτων Paris. Paulo post ante πρεσβυτέρω Schneiderus
 articulum restituit e Stob.

- 16 καὶ λόγῳ. πῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης. εἰ γὰρ καὶ ὁδὲ παραχωρήσαι τὸν νεώτερον τῷ πρεσβυτέρῳ συντυγχάνοντι πανταχῶ νομίζεται, καὶ εἰ καθήμενον ὑπαναστήνηκα, καὶ κοίτη [μαλακῆ^c] τιμῆσαι, καὶ λόγων ὑπεῖξαι^d; ὦ ἀγαθέ, μὴ ὄκνει, ἔφη ἀλλ' ἐγχείρει τὸν ἄνδρα καταπραΰνειν. καὶ πάνυ ταχύ σοι ὑπακίσειται. εἴχ' ὄρεός, ὡς φιλότιμός ἐστι καὶ ἐλευθέριος; τὰ μὲν γὰρ πονηρὰ ἀνθρώπια^e εἴη ἂν ἄλλως μᾶλλον ἔλοις, ἢ εἰ δίδοις τι. τὰς δὲ καλὰς καὶ γαθὰς ἀνθρώπων προσφιλῶς χρώμενος μάλιστα ἂν κατεργάσαιτο.
- 17 Καὶ ὁ Χαιρέκράτης εἶπεν, εἴαν ἂν ἐμὲ ταῦτα ποιῶντος ἐκεῖνος μηδὲν βελτίων γίγνηται; τί γὰρ ἄλλο, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἢ κινδυνεύσεις ἐπιδειῖσαι, σὺ μὲν χρηστός τε καὶ φιλάδελφος εἶναι, ἐκεῖνος δὲ φαῦλός τε καὶ εἰς ἀξίους εὐεργεσίας; ἀλλ' εἴδεν οἶμαι τέτων ἔσεσθαι. νομίζω γὰρ αὐτὸν, ἐπειδὴν αἰσθηταί σε προκαλέμενον ἑαυτὸν εἰς τὸν ἀγῶνα τέτον, πάνυ φιλονικῆσαι^f, ὅπως περιγένηται σε λόγῳ καὶ ἔργῳ εὖ ποιῶν.
- 18 Νῦν μὲν γὰρ εἴτως, ἔφη, διάκεισθε^g, ὡς περ εἰ τῷ χεῖρε, ἅς ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ συλλαμβάνειν ἀλλήλων^h ἐποίησεν, ἀφαιμένῳ τέτῳⁱ τράποιντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλων. ἢ εἰ τῷ

b) εἰ non est apud Stobaeum, et Stephanus delendum censebat. Reiskius emendabat πρ. Hindenb. καὶ εἰ per σύγχυσιν dictum putat pro εἰ καὶ.

c) Valkenarius ad Herodot. II. 80. p. 140. ed. Wesseling. verba καὶ κοίτη μαλακῆ τιμῆσαι graeculo ludimagistro potius quam Socrate digna censet, atque ejicienda. cf. ejus obsl. ad h. l. In quo, quia μαλακῆ certe vitiosum est, κοίτη τιμῆσαι autem iudice Ernestio potest esse, locum superiorem in discumbendo cedere, μαλακῆ saltem uncis inclusi.

d) λόγων ὑπεῖξαι est e certissima emendatione Valkenarii, pro λόγῳ ὑπεῖξαι. Illud enim est priorem aliquam loqui sinere, quod h. l. contextus postulat, hoc autem esset dictis obtemperare.

e) ἀνθρώπινα vitiose Ald. Iuntt. Bas. I. 2.

f) φιλονικῆσαι auctore Gesnero in Chrestom. dedit Ernesti ed. V. pro vulg. φιλονεικῆσαι.

g) διακεισθαι. Ald. Iuntt. 2. mendose. διακείσθον marg. Leuncl. ed. Paris. MSS. Vind. Paris. 3. Vulg. legebatur διακείσθε.

h) ἀλλήλαις Bas. 2.

i) τέτο Bas. 2.

τὴν πόδε θείας μοίρας πεποιημένω πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλή-
 λωιν, ἀμελήσαντε τὰ τε ἐμποδίζοιεν ἀλλήλω. ἐκ ἂν πολ-
 λὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία, τοῖς ἐπ' ὠφελείας πεποιη-
 μένοις ἰ ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; καὶ μὴν ^m ἀδελφῶ γε, ὡς **19**
 ἔμοι δοκεῖ, ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείας ἀλλήλοιν,
 ἢ χεῖρέ τε, καὶ πόδε, καὶ ὀφθαλμῶ, καὶ τ' ἄλλα, ὅσα ἀδελ-
 φὰ ἔφυσεν ἀνθρώποις. χεῖρες μὲν γάρ, εἰ θεοὶ αὐτὰς τὰ
 πλέον ὀργυιάς διέχοντα ἅμα ποιῆσαι, ἐκ ἂν δύναιντο. πόδες
 δ' ἔδ' ἂν ἐπὶ τὰ ὀργυιᾶν διέχοντα ἔλθοιεν ἅμα. ὀφθαλ-
 μοὶ δέ, οἱ καὶ δοκῶντες ἐπιπλεῖστον ἐξικνεῖσθαι, ἔδ' ἂν τῶν
 ἔτι ἐγγυτέρω ὄντων τὰ ἔμπροσθεν ἅμα καὶ τὰ ὕπισθεν ἰδεῖν
 δύναιντο. ἀδελφῶ δέ φίλω ὄντε, καὶ πολὺ διστῶτε, πράτ-
 τετον ἅμα τὰ ἐπ' ὠφελείας ἀλλήλοιν ⁿ.

CAPVT IV.

*Negligentia hominum in observandis amicitiiis vituperatur 1-4.
 et quantum sit in amicitia boni ostenditur 5-7.*

Ηκιστα δέ ποτε αὐτῶ καὶ περὶ φίλων διαλεγόμενα, ἐξ
 ὧν ἔμυγε ἔδοκει μάλιστα ἂν τις ὠφελείσθαι πρὸς φίλων
 κτησίαν τε καὶ χρεῖαν. τῆτο μὲν γάρ, δὴ πολλῶν ἔφη
 ἀκχεῖν, ὡς πάντων κτημάτων κράτιστον ἂν εἴη φίλος σαφῆς
 καὶ ἀγαθός. ἐπιμελημένους δέ παντὸς μᾶλλον ὄραϊν ἔφη
 τὰς πολλὰς ἢ φίλων κτήσεως. καὶ γὰρ οἰκίας, καὶ ἀγροῦς, ²
 καὶ ἀνδράποδα, καὶ βοσκήματα, καὶ σκεύη κτωμένους τε
 ἐπιμελῶς ὄραϊν ἔφη, καὶ τὰ ὄντα σώζειν περρωμένους. φί-
 λων

1) verba ἐπ' ὠφελείας — ἐπὶ μείζονι exciderunt Ald. Iuntt.
 Bas. 1. 2. ἐπ' ὠφελείας ἀλλήλοιν πεπ. Stobaeus.

m) καὶ μὴν Leuncl. recte. Vulg. καὶ μὲν.

n) πράττετον ἅμα καὶ ἐπ' ὠφελείας Ald. Iuntt. Bas. οὐ
 πράττετον ἅμα τὰ ἐπ' ὠφελείας ἀλλήλοιν ed. Rom.
 atque sic alicubi legi testatur Steph. et interrogative
 accipiendum esse monet. Ceterum exprunxi καὶ post
 ἅμα. Etenim ἅμα καὶ esset pariter ac, quod hic lo-
 cum non habet. Simpliciter posuit Xenophon ἅμα,
 ut antea post διέχοντα, et post ἔλθοιεν.

λων δὲ, ὃ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασίν, ὁρᾶν, ἔφη, τὰς πολ-
 λὰς, ἕτε, ὅπως κτήσονται, φροντίζοντας, ἕτε ὅπως οἱ ὄντες
 3 ἑαυτοῖς σώσονται. ὁ ἀλλὰ καὶ καμνόντων φίλων τε καὶ
 οἰκετῶν, ὁρᾶν τινὰς ἔφη τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ ἰατρὰς εἰσ-
 ἄγοντας, καὶ τὰλλα πρὸς ὑγιείαν ἐπιμελῶς παρασκευάζον-
 τας, τῶν δὲ φίλων ὀλιγορῶντας. ἀποθανόντων τε ἀμφο-
 τέρων, ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις ἀχθομένους τε καὶ ζημίαν ἠγχα-
 μένους, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις ἕδὲν οἰομένους ἐλαττῶσαι. καὶ τῶν
 μὲν ἄλλων κτημάτων ἕδὲν εἶντας ἀφεράπευτον, ἕδ' ἀνεπί-
 σκεπτον, τῶν δὲ φίλων ἐπιμελείας δεομένων ἀμελῶντας.
 4 ἔτι δὲ πρὸς τέτοις ὁρᾶν ἔφη τὰς πολλὰς τῶν μὲν ἄλλων
 κτημάτων, καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄντων τὸ πλῆθος
 εἰδότες, τῶν δὲ φίλων ὀλίγων ὄντων ἕ μόνον τὸ πλῆθος
 ἀγνοῶντας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πυνθανομένοις τῆτο καταλέγειν
 ἔγχα-

o) Hic locus adhuc ita legebatur: φίλον δὲ, ὃ μ. ἀ. εἶναι
 φασίν, ὁρᾶν, ἔφη, τὰς πολλὰς, ἕτε, ὅπως κτήσονται,
 (Ern. indicativum κτήσονται revocavit e Paris. Wels.)
 φροντίζοντας, ἕτε, ὅπως οἷόν τε, ἑαυτοῖς σώζοντας. hoc
 sensu: amicis vero, quod quidem bonum maximum esse
 dicunt, multos se ait videre, neque ut parent, curantes,
 neque, quantum fieri possit, sibi conservantes. Sed ὅπως
 οἷόν τε pro ὡς οἷόν τε pro vivibus, insolens est Xeno-
 phonti, et concinnitati, cuius eum studiosissimum fuisse
 scimus, adversatur, cum ὅπως in altero membro finem
 denotet, id statim in sequente aliter poni. Itaque cum
 etiam in edd. Iuntt. Hal. et Bas. legatur σώζονται, non
 σώζοντας, ita rectius ut spero locum constitui: φίλων
 δὲ, (quod construendum cum φροντίζοντας) ὃ μέγι-
 στον ἀγαθὸν εἶναι φασίν, ὁρᾶν, ἔφη, τὰς πολλὰς, ἕτε
 ὅπως κτήσονται (scil. αὐτὰς), φροντίζοντας, ἕτε ὅπως
 οἱ ὄντες ἑαυτοῖς σώσονται. h. e. amicorum autem, quod
 quidem maximum bonum esse dicant, multos se videre,
 neque ut eos sibi parent, rationem habentes, neque ut ii
 qui jam sunt, sibi conserventur. Sic eodem modo ut
 ante opponuntur τὰ σκευῆ κτώμενοι et τὰ ὄντα σώζειν
 πειρώμενοι, hoc loco ii qui non curant ut amicos sibi
 parent, cum iis componuntur, qui ut amici jam parati,
 οἱ ὄντες, conserventur curare negligunt. Atque ut
 ex emendatione nostra dicit Socrates se videre φίλων --
 φροντίζοντας, sic postea dicitur τοσῶτον αὐτὰς τῶν φί-
 λων φροντίζειν. — Ceterum Simsonus suspicabatur le-
 gendum ἕτε ὅπως ὄντα ἑαυτοῖς σώζονται.

ἔγχειρήσαντας, ἔς ἐν τοῖς φίλοις ἔθεντο P, πάλιν τε
 τες q ἀνατίθεσθαι. τοσῶτον αὐτὰς τῶν φίλων φροντίζεν r.
 Καί τοι πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων παραβαλλόμενος φί- 5
 λος ἀγαθός, ἔκ ἂν πολλῶ κρείττων φανεῖη; ποῖος γὰρ ἵπ-
 πος ἢ ποῖον ζεύγος ἔτω χρήσιμον, ὡσπερ ὁ χρηστὸς φίλος;
 ποῖον δὲ ἀνδράποδον ἔτως εὖνεν καὶ παραμόνιμον; ἢ ποῖον 6
 ἄλλο κτῆμα ἔτω πάγχρηστον; ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν
 τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον τῷ φίλῳ καὶ τῆς τῶν ἰδίων
 κατασκευῆς, καὶ τῶν κοινῶν πράξεων· καὶ ἂν τέ τινα εὖ
 ποιῆσαι δέη, σιωπεσχύει· ἂν τέ τις φόβος ταράττει s, συμ-
 βοηθεῖ, τὰ μὲν συναναλίσκων, τὰ δὲ t συμπράττων, καὶ
 τὰ μὲν, συμπείδων, τὰ δὲ, βιαζόμενος· καὶ εὖ μὲν πρᾶτ-
 τοντας πλεῖστα εὐφραίνων, σφαλλομένους δὲ, πλεῖστα ἐπανορ-
 θῶν. ἂ δὲ αἶ τε χεῖρες ἐκάσῳ ὑπηρετῶσι, καὶ οἱ u ὀφθαλ- 7
 μοὶ προορῶσι, καὶ τὰ ὠτα προακέχθῃσι, καὶ οἱ πόδες διανύ-
 τθῃσι x, τῶν φίλος εὐεργετῶν ἕθενός λείπεται. πολλά-
 κισ δὲ y ἂ πρὸ αὐτῶ z τις ἢ ἔκ ἐξαιργάσατο, ἢ ἔκ εἶδεν, ἢ
 ἔκ

p) vulg. ἐθεάσαντο. At Iunt. 2. Hal. Basf. 1. ἐθέασαν.
 Inde Leuncl. conj. ἔθεσαν, quod recepit Ernesti. Mihi
 potior visa est Valkenarii ratio ἔθεντο, cum ἔθεσαν
 apud poetas obvium in his libris insolens sit.

q) τῆτες pro vulg. τῆτοις emendavit Gesnerus. Et sic jam
 erat in marg. Welf.

r) τοσῶτον δ' αὐτὰς conj. Hindenburg. Non assentior.
 Sensus ironicus est: *Tantum eos amicos curare scilicet!*
 Hujus epiphonematis vis nescio quomodo debilitari
 videtur inserta particula δέ.

s) ταράττει Iunt. 2.

t) τὰ δὲ καὶ Basf. 2.

u) οἱ inseruimus auctore Hindenb. quem secutus est Ern.
 ed. V.

x) Ita edd. Iuntt. Ald. Basf. Steph. more attico. Alii de-
 derunt διανύτθῃσι.

y) πολλάκισ δὲ ex edit. Basf. 2. Vulgo δὲ omittebatur.
 πολλάκισ γὰρ conjectura emendabat Portus pater.

z) πρὸς αὐτῶ marg. Leuncl. πρὸς αὐτῶ ed. Rom. Vulg.
 πρὸ αὐτῶ. Nos autem Stephani conjecturam praetu-
 limus πρὸ αὐτῶ, pro se ipso.

ἐκ ἤκαστον, ἢ ἔδιδύνουσε, ταῦτα ὁ φίλος πρὸς τὰς φίλας ἐξήρκεσεν. ἀλλ' ὅμως ἐνίοι μὲν δένδρα περιώνται θεραπεύειν τῶν καρπῶν ἕνεκεν· τῶν δὲ παμφωρωτάτων κτήματος, ὃ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνειμένως οἱ πλείστοι ἐπιμέλονται.

CAPVT V.

Explorare se quemque debere, quanti ab amicis aestimari possit, et ut permagno aestimetur elaborandum esse.

Ἡκαστα δὲ ποτε καὶ ἄλλον αὐτῶν λόγον, ὃν ἄ εἶδομαι μοι προτρέπειν τὸν ἀκρόντα ἐξετάζειν ἑαυτὸν, ὑπόσχε τοῖς φίλοις ἀξίος εἶη. ἰδὼν γάρ τινα τῶν ζυγόντων ἀμελῶντα φίλων πενίας πιεζομένον, ἤρτο Ἀντισθένη ἐναντίον τῶν ἀμελῶντος αὐτῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν, ἄρα, ἔφη, ὦ Ἀντισθένης, εἰσὶ τινες ἀξία φίλων ὡςπερ ^b οἰκετῶν; τῶν γὰρ οἰκετῶν ὁ μὲν πρὸ δύο μνῶν ^c ἀξίος ἐστίν, ὁ δ' ἔδ' ἡμιμναίξ, ὁ δὲ πέντε μνῶν, ὁ δὲ καὶ δέκα. Νικίας δὲ ^d ὁ Νικηράτης λέγεται ἐπιστάτην εἰς τὰργύρια ^e πρὸς ἑκατὸν ταλάντων. σκοπῶμεν ^f δὴ τῶντο, ἔφη, εἰ ἄρα, ὡςπερ τῶν οἰκετῶν, ἔτι καὶ τῶν φίλων εἰσὶν ἀξία; ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἀντισθένης. ἔγωγ' ἔν βελοίμην ἂν τὸν μὲν τινα φίλον μοι εἶναι μᾶλλον ἢ δύο

a) ὡς Ald. Iuntt. Vulgo ὅς. At Paris. habet ὃ, quod melius.

b) ὡςπερ ἐπὶ οἰκετῶν Ald. et qui eam sequuntur. ὡςπερ οἰκετῶν Iuntt. 2. Basf. 2. Paris. Olim suspicabar ὡςπερ εἰσὶν οἰκετῶν; deinde idem jam Simsono placuisse vidi. Atque id etiamnum placet.

c) μναίξ marg. Leuncl.

d) καὶ vulgo additum et abest edd. Basf. Steph. Leuncl. Wels; et recte delevit Ernesti ed. V.

e) τὰργυρία Paris.

f) σκοπῶμεν vulgato σκοπῶμαι substituendum censuerunt Leuncl. et Steph., hosque nunc, praeunte Schneidero, secuti sumus, propterea quod Socrates hic utique in societatem disquirendi vocat Antisthenem, non tantum se id meditari significat, et Antisthenis iudicium exspectare. Ceterum in MS. Voss. et h. l. legitur σκοπῶ.

ἢ δύο μνας, τὸν δ' ἔδ' ἂν ἡμιμναίῃς προτιμησαίμην, τὸν δὲ καὶ πρὸ δέκα μνῶν ἐλοίμην, τὸν δὲ πρὸ πάντων χρημάτων καὶ πόρων ἔ προτιμησαίμην ἂν φίλον μοι εἶναι. ἐκὼν, 4
 ἔφη ὁ Σωκράτης, εἶγε ταῦτα τοιαῦτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν τινὰ ἑαυτὸν, πόσῃ ἄρα τυγχάνει ἢ φίλοις ἢ ἀξίους ὧν καὶ παρᾶσθαι ὡς πλείστῃ ἀξίους εἶναι, ἵνα ἦττον αὐτὸν οἱ φίλοι προδιδῶσιν. ἐγὼ γάρ τοι, ἔφη, πολλάκις ἀκῶ τῷ μὲν, ὅτι πρῶτον αὐτὸν φίλος ἀνὴρ, τῷ δ', ὅτι μνῶν ἂν ἑαυτῷ μᾶλλον εἴλετο ἀνὴρ, ὃν ᾤετο φίλον εἶναι. τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μὴ ὡς περ, ὅταν τις οἰκέτην ἔχη^k πονηρὸν, πωλῆ, καὶ ἀποδῶται^l τῷ εὐρόντος^m, ἔτω καὶ τὸν πονηρὸν

g) πόρων dudum viris doctis probatum, pro vulg. πόρων Ernesti tandem invexit ed. V.

h) τυγχάνεις Iunt. 2. Bas. 2. forte τυγχάνοι Hindenb.

i) τοῖς φίλοις Iunt. 2. Bas. 2.

k) Non dubitavi ἔχη hic inferere, quod et Bessario in codice suo legisse videtur; qui ita vertit: *Cogito itaque ne sicut quum quispiam pravum habet servum, vendit eum cuiuscunque obvio. Similis est locus II. 9. 7. τότε, ὡς περ, ὅταν νομεὺς ἀγαθὸν κύναι ἔχη, καὶ οἱ ἄλλοι νομῆες βάλωνται — — ἔτω καὶ — —*. Sane nisi ἔχη hic inferatur, manca est oratio. Etenim μὴ refertur ad ἔτω καὶ, ὡς περ ad πωλῆ καὶ ἀποδῶται, adeoque ὅταν nihil habet ad quod referatur. Hindenburgius quidem ita constituit ordinem constructionis: σκοπῶ, μὴ, ὡς περ καὶ — ἀποδῶται ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῆ. Sed primum πωλῆ sejungendum non est ab ἀποδῶται, cum in hoc sit ἐπεξήγησις illius; (ut Sympos. 8. πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος) deinde vera vis comparationis hac constructione obscuratur. Nam Socrates non dicit: *quemadmodum cum quis servum pravum vendit, eum quovis pretio abalienas*; sed potius hoc dicit: *se quaerere, num quemadmodum si quis pravum habeat servum, eo ipso adducatur, ut eum vendat, et quamvis exiguo pretio abalienet, sic etiam amicum malum, si liceat plus quam pro ejus pretio accipere, id ipsum prodere suadeat*. Verum Schneiderus ἀποδιδῶται rescripsit e MS. Voss.

l) ἀποδίδωται Paris.

m) Leuncl. conj. εὐρεθέντος recepta est in edd. Paris. Rom. τυχόντος, quod jam multis in mentem venerat, Ruhnkenius reperit in MS. Leid. Sed verum esse εὐρέντος, idoneis nuper argumentis docuit Schneiderus.

πονηρὸν φίλον ^η, ὅταν ἐξῆ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπαγωγὸν ἢ προδίδουσαι ^ο. τὰς δὲ χρηστὰς ἔτε οἰκέτας πάνυ τὶ πωλημένους ὄρω, ἔτε φίλους προδιδόμενους.

CAPVT VI.

In deligendis amicis ita versandum esse, ut intemperantes 1. prodigos 2. avaros et lucri cupidos 3. et seditiosos fugiamus 4. eos autem, qui contrariis virtutibus ornati sint nobis conciliemus. 5. Deinde quomodo explorandi sint, quos amicos habere cupiamus, breviter indicat. 6. 7. Denique de ratione amicos conciliandi disputat; cuius rei caput esse dicit, ut aliquis se ipsum virtute sua quam dignissimum amicitia reddat 8-27. Postremo qua ratione aliquis amicitiam inter duo alios jungere possit, ostendit. 28-39.

Εδόκει δὲ μοι καὶ εἰς τὸ δοκιμάζειν φίλους, ὁποῖους ἀξίον κτᾶσθαι, Φρενῶν, τοιάδε λέγων· εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, εἰ δευόμεθα φίλους ἀγαθῶ, πῶς ἂν ἐπιχειροῖημεν σκοπεῖν; ἄρα πρῶτον μὲν ζητητέον, ὅστις ἄρχει γαστροῦ τε, καὶ φιλοποσίας, καὶ λαγνείας, καὶ ὕπνου, καὶ ἀργίας; ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν κρατέμενος, ἔτ' αὐτὸς ἐαυτῷ δύναται ἂν, ἔτε φίλῳ τὰ δεόντα πράττειν. μὰ Δί', εἰ δῆτα, ἔφη. ἔκῃν τῶ μὲν ὑπὸ τῶν ἀρχομένων ἀφεκτέον δοκεῖ σοι εἶναι; ² πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. τί γάρ; ἔφη, ὅς τις δαπανηρὸς ὢν μὴ αὐτάρκης ἐστίν, ἀλλ' αἰεὶ ^p τῶν πλησίων δεῖται, καὶ λαμβάνων μὲν, μὴ δύναται ἀποδιδόναι, μὴ λαμβάνων δέ, τὸν μὴ δίδοντα μισεῖ ^q, εἰ δοκεῖ σοι καὶ ἕτος χαλεπὸς φίλος εἶναι; πάνυ, ἔφη. ἔκῃν ἀφεκτέον καὶ τῶν; ἀφεκτέον μὲν τοι, ³ ἔφη. τί γάρ; ὅς τις χρηματίζεσθαι μὲν δύναται, πολλῶν δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τῶτο δυσζύμβολός ἐστι, καὶ λαμβάνων μὲν ἠδέεται, ἀποδιδόναι δὲ εἰ βέλεται; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, ἕτος ἔτι πονηρότερος ἐκείνους εἶναι. τί δέ; ὅς τις διὰ τὸν ἔρωτα ^r τῶ χρηματίζεσθαι μηδὲ πρὸς ἕν ἄλλο σχολήν

η) τῶν πονηρῶν φίλων marg. Leuncl. ed. Rom.

ο) προδίδουσαι dedit Ernesti e MS. Voss. pro vulg. ἀποδίδουσαι.

p) ἀλλὰ καὶ MS. Voss.

q) μισεῖν Ald. Iuntt.

r) τί δ' ὅστις τὸν ἔρωτα Bas. 2. in textu. At in margine ejusd. affertur ὅστις ἔχει τὸν ἔρωτα.

λὴν ποιῆται, ἢ ὁπόθεν αὐτὸς κερδανεῖ; ἀφεκτέον καὶ τῆτα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἀνωφελὴς γὰρ ἂν εἴη τῷ χρωμένῳ. τί δέ; 4 ὅστις στασιώδης τέ^s ἐστὶ καὶ θέλων πολλὰς τοῖς φίλοις ἐχθρὰς παρέχει; φευκτέον, νῆ Δία, καὶ τῆτον. εἰ δέ τις τῆτων μὲν τῶν κακῶν μηδὲν ἔχει^t, εὖ δὲ πύσχων ἀνέχεται, μηδὲν φροντίζων τῆ ἀντευεργετεῖν; ἀνωφελὴς ἂν εἴη καὶ ἄτος. ἀλλὰ πύϊον, ὧ Σώκρατες, ἐπιχειρήσομεν φίλον ποιῆσθαι; οἶμαι μὲν^u ὅς, τάναντία τῆτων, ἐγκρα-^s τῆς μὲν ἐστὶ^v τῶν διὰ τῆ σώματος ἡδονῶν, εὖσργος^w δέ, καὶ εὐζύμβολος ὧν τυγχάνει, καὶ φιλόνικος^x πρὸς τὸ μὴ ἐλλείπεσθαι εὖ ποιῶν τὰς εὐεργετῆντας ἑαυτὸν, ὥστε λυ-
σιτε-

s) τί Ald. Iunt.

t) ἔχοι Iunt. Ald.

u) Reiske add. ἔφη. n. n.

v) ὡς — εἶναι Iuntt. Ald.

w) Vulgo εὖσργός, pro quo reponendum putat Hindenb. εὐαρκῆς, eo sensu, quo dicitur etiam ἐξαρκῆς, vel etiam ipsum, quod ei magis placet, αὐταρκῆς. Et hoc Ernesti probat. Verissima autem est emendatio Ruhnkenii, quam nunc in ordinem recepimus, existimantis Xenophontem scripsisse εὖσργος, h. e. qui summa lenitate est, qui in bonam partem accipit omnia. Et hujus lectionis interpretamentum potest esse, quod legitur in MS. Vind. 2. εὐνῆς. Atque ex εὖσργος facile librarius efficere potuit εὖσργος. Sic etiam εὖσργησία et εὖσργησία permutantur; v. c. Eurip. Hippol. 1079. ubi cf. Valkenaer. Quod autem Hindenburgius conjecturam suam firmat ordine membrorum oppositorum, (quo scilicet αὐταρκῆς opponeretur τῷ δαπανηρῷ), id h. l. parum valet, cum oppositio non omnino exacta, et quasi ad numeros facta sit. Etenim §. 1-4. enumerantur sex genera amicorum fugiendorum. 1. ὁ ἀκρατής. 2. ὁ δαπανηρὸς καὶ μὴ αὐταρκῆς. 3. ὁ δυσζύμβολος. 4. ὁ φιλοκερδῆς. 5. ὁ στασιώδης. 6. ὁ μηδὲν φροντίζων τῆ ἀντευεργετεῖν. His deinde §. 5. quatuor tantum genera opponuntur; adeo ut ὁ ἐγκρατής referatur ad duo prima genera, ὁ εὖσργος ad quintum ἰ. τὸν στασιώδη, ὁ εὐζύμβολος ad tertium, denique ὁ φιλόνικος πρὸς τὸ μὴ ἐλλείπεσθαι etc. ad quartum et sextum. Ceterum infra §. 19. quinque genera recensentur hominum amicitiae minime aptorum, ἀχάριστοι, ἀμελεῖς, πλεονέκται, ἀπιστοι, ἀκρατεῖς.

x) Φιλόνικος Ald. Iuntt. Paris. Leuncl. Sed Φιλόνικος verum esse intellexit Gesnerus et post eum Ernesti.

E

- 6 σιτελεῖν τοῖς χρωμένοις. Πῶς ἔν' ἂν ὕ ταῦτα δοκιμάσαιμεν, ὦ Σώκρατες, πρὸ τῆς χρῆσθαι; τὸς μὲν ἀνδριαντοποιῆς, ἔφη, δοκιμάζομεν, ἔ τοῖς λόγοις αὐτῶν τεκμαιρόμενοι, ἀλλ' ὄν' ἂν ὀρώμεν τὸς πρόσθεν ἀνδριάντας καλῶς εἰργασμένον, τέτῳ πιστεύομεν καὶ τὸς λοιπῆς εὖ ποιήσιν.
- 7 καὶ ἄνδρα δὴ λέγεις, ἔφη, ὃς ἂν τὸς φίλους τὸς πρόσθεν εὖ ποιῶν φαίνεται, δῆλον εἶναι καὶ τὸς ὑστέρας εὐεργετήσονται. καὶ γὰρ ἵπποις, ἔφη, ὄν' ἂν τοῖς πρόσθεν ὀρώ καλῶς χρωμένον, τέτῳ καὶ ἄλλοις οἴμαι καλῶς χρῆσεσθαι^z. εἶεν, ἔφη.
- 8^a Ὁς δ' ἂν ἡμῖν ἀξίος Φιλίας δοκῆ εἶναι, πῶς χρὴ φίλον τέτῳ ποιεῖσθαι; πρῶτον μὲν, ἔφη, τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐπισκεπτέον, εἰ συμβελεύουσιν αὐτὸν φίλον ποιεῖσθαι. τί ἔν', ἔφη, ὄν' ἂν ἡμῖν δοκῆ, καὶ οἱ θεοὶ μὴ ἐναντιῶνται, ἔχεις εἰπεῖν,
- 9 ὅπως ἔστος θηρατέος; μὰ Δί', ἔφη, ἔ κατὰ πόδας, ὡς περ ὁ λαγῶς, ἔδ' ἀπάτη, ὡς περ αἱ ὄρνιθες, ἔδ' ἐ βία, ὡς περ οἱ ἐχθροὶ^b. ἄκοντα γὰρ φίλον ἐλεῖν ἐργῶδες, χαλεπὸν δὲ καὶ δῆσαντα κατέχειν, ὡς περ δῆλον. ἐχθροὶ γὰρ μᾶλλον
- 10 ἢ φίλοι γίνονται ταῦτα πάσχοντες. φίλοι δὲ πῶς; ἔφη. εἶναι μὲν τινὰς φασι ἐπώδαις, ἃς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπάδοντες, οἷς^c ἂν βέλωνται, φίλους ἑαυτοῖς ποιῶνται· εἶναι δὲ καὶ φίλτρα, οἷς οἱ ἐπιστάμενοι, πρὸς ἑς ἂν βέλωνται, χρωμένοι
- 11 φιλεῖνται ὑπ' αὐτῶν. πόθεν ἔν', ἔφη, ταῦτα μάθοιμεν ἂν; ἃ μὲν αἱ Σαρῆνες ἐπῆδον τῷ Ὀδυσσεῖ, ἠκυσας Ὀμίρου, ὧν ἔστιν ἀρχὴ τοιαύδε τις·

Δεῦρ' ἄγε δὴ πολύαιν' Ὀδυσσεῦ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν^d.

ταύτην

y) ἂν abest Ald. Iuntt. Paris.

z) Valkenario auctore futurum χρῆσεσθαι rescriptimus, cum vulgo ederetur χρῆσθαι, tempore minus ad consecutionem verborum apto.

a) ὃς ἂν praefert Hindenb. Post ἡμῶν τε δοκῆ Paris. 3.

b) in hoc verbo Ernesti putat nomen ferae latere et arbitratur rescribendum κάπροι, aprī. Ingeniosa conjectura, sed non necessaria. Nam et de hostibus τὸ θηρῶν usurpatur, et h. l. respici potest ad rationem veterum hostes captivos tamquam praedam distribuendi, quod vidit Heinzius in obs. ad h. l. vers. germ. Denique et sequentia ὡς περ δῆλον, lectionem οἱ ἐχθροὶ firmare videntur, quoniam hostes captivi deinde in servitutem vendebantur. c) ἑς Ald. Iuntt. Paris. d) Verba ἂν ἔστιν ἀρχὴ τοιαύδε τις cum versu Homerico a litteratore quodam adjecta, haud abs re existimat Valkenarius.

ταύτην ἔν, ἔφη, τὴν ἐπωδὴν, ὡς Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἀνθρώποις αἱ Σειρήνες ἐπάδουσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπιέναι
 ἀπ' αὐτῶν τὰς ἐπασθέντας ^e; ἔκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ
 φιλοτιμημένοις ἔτως ἐπῆδον. σχεδόν τι λέγεις τοιαῦτα ¹²
 χρῆναι ἐκάστῳ ἐπάδειν, οἷα μὴ νομιεῖ ^f ἀκίων τὸν ἐπαινεῖντα
 καταγελῶντα λέγειν. ἔτω μὲν γὰρ ἐχθίων τ' ἂν εἴη, καὶ
 ἀπελαίνοι τὰς ἀνθρώπους ἀφ' ἑαυτῆ, εἰ τὸν εἰδότες ὅτι μι-
 κρός τε καὶ αἰτήχρος καὶ ἀσθενής ἐσιν, ἐπαινοῖη, λέγων ὅτι
 καλός τε καὶ μέγας καὶ ἰσχυρός ἐστίν. ἄλλας δέ τινας ¹³
 οἶσθαι ἐπιδάσ; ἔκ' ἀλλ' ἠκαστα μὲν, ὅτι Περικλῆς πολλὰς
 ἐπίστατο ^g, ὡς ἐπάδων τῇ πόλει, ἐποίησε αὐτὴν φιλεῖν αὐτόν.
 Θεμιστοκλῆς δὲ πᾶς ἐποίησε τὴν πόλιν φιλεῖν αὐτόν; μὰ
 Δί' ἔκ ἐπάδων, ἀλλὰ περιάψας τὴν ἀγαθὸν αὐτῇ ^h. δοκεῖς ¹⁴
 μοι λέγειν, ὡς Σώκρατες, ὡς εἰ μέλλοιμεν ἀγαθὸν τινα
 κτήσεσθαι φίλον, αὐτὰς ἡμᾶς ἀγαθὰς δι' ἡ γενέσθαι, λέγειν
 τε [καλὰ] ⁱ καὶ πράττειν. σὺ δὲ ἄκ, ἔφη ὁ Σωκράτης,
 οἷόν τ' εἶναι πονηρὸν ὄντα χρηστὰς φίλους κτήσεσθαι; ἐώρων ¹⁵
 γὰρ, ἔφη ὁ Κριτόβελος, ῥήτορας τε φαύλους ἀγαθοῖς δημη-
 γόροις φίλους ὄντας, καὶ στρατηγεῖν ἔχ' ἰκανὰς, πάνυ στρατη-
 γικοῖς ἀνδράσιν ἑταίρους ^k. ὅρ' ἔν, ἔφη, καὶ περὶ ἔ διαλε- ¹⁶
 γόμεθα, οἶσθ' αἰ τινας, οἱ ἀνωφελεῖς ὄντες, ὡφελίμως δύναν-
 ται φίλους ποιεῖσθαι; μὰ Δί', ἔ δῆτ', ἔφη. ἀλλ' εἰ ἀδύ-
 νατόν ἐστι, πονηρὸν ὄντα καλὰς καὶ ἀγαθὰς φίλους κτήσεσθαι ^l,
 E 2 ἐκεῖ.

e) ἐπαινεθέντας Ald. Paris. Hal. Brod. e glossa.

f) νομιεῖ Ald.

g) ἐπίστατο Brodaeus correxit. Vulg. ἐπίστατο. Sed hoc temporum consecutioni adversari bene monuit Schneiderus.

h) ἑαυτῆ Iunt. Ald. male.

i) καλὰ abest Iunt. Ald. In Paris. apparet. Leuncl. id vocabulum inclusit tamquam spurium. Neque Bessario legisse videtur, qui vertit: ipsum oportere bonum evadere ac dicendi agendique peritum. Sane inrusum a glossatore arbitror. Quid si totum illud λέγειν τε καλὰ καὶ πράττειν ab alio adjectum esse dicamus? Effet enim satis grave, si ita dixisset: *Videris mihi hoc dicere, si quidem virum bonum amicum nobis conciliare velimus, nos ipsos bonos fieri debere.* Et quae sequuntur, confirmare hanc suspicionem videntur.

k) ἑτέρους Iunt. vitiose.

l) κεκτῆσθαι Paris.

ἐκεῖνο ἤδη μέλει μοι^m, εἴ ἐστιν, αὐτὸν καλὸν καὶ γαθὸν γενό-
17 μενον, ἐξ ἑτοίμα τοῖς καλοῖς καὶ γαθοῖς φίλον εἶναι. ἢ τα-
 ράττειⁿ σε, ὦ Κριτόβελε, ὅτι πολλάκις ἀνδρας καὶ καλὰ
 πράττοντας, καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἀπεχομένους, ὄρῳ ἀντὶ τῶ
 φίλων εἶναι, στασιάζοντας ἀλλήλοις, καὶ χαλεπώτερον χρω-
18 μένους τῶν μηδενὸς ἀξίων ἀνθρώπων; καὶ εἰ μόνον γ', ἔφη
 ὁ Κριτόβελος, οἱ ἰδιῶται τῶτο ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεις αἰ-
 τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελόμεναι, καὶ τὰ αἰσχυρὰ ἠκιστα
 προσιέμεναι, πολλάκις πολεμικῶς^o ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας.
 ὁ λογιζόμενος, πάνυ ἀθύμως ἔχω πρὸς τὴν τῶν φίλων κτῆ-
19 σιν. εἰ δὲ^p γὰρ τὰς πονηρὰς ὄρῳ φίλων ἀλλήλοις δυναμέ-
 νους εἶναι. πῶς γὰρ ἂν ἢ ἀχάριστοι, ἢ ἀμελεῖς, ἢ πλεονέ-
 κται, ἢ ἀπιστοι, ἢ ἀκρατεῖς ἀνθρώποι δύναντο φίλοι γενέ-
 σθαι; οἱ μὲν ἔν πονηροὶ πάντως^q ἔμοιγε δοκῶσιν ἀλλήλοις
20 ἐχθροὶ μᾶλλον ἢ φίλοι πεφυκέναι. ἀλλὰ μὴν, ὡς περ σὺ
 λέγεις, εἰ δ' ἂν τοῖς χρηστοῖς οἱ πονηροὶ ποτε συναρμόσειαν εἰς
 φιλίαν. πῶς γὰρ οἱ τὰ πονηρὰ ποιῶντες τοῖς τὰ τοιαῦτα
 μισῶσι φίλοι γένοιντ' ἂν; εἰ δὲ δὴ καὶ οἱ ἀρετὴν ἀσκῶντες
 στασιάζουσι τε περὶ τῶ προτεύειν ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ φθο-
 νῶντες ἑαυτοῖς μισῶσιν ἀλλήλους, τίνες ἔτι φίλοι ἔσονται,
21 καὶ ἐν τίσιν ἀνθρώποις εὐνοία καὶ πίστις ἔσται; ἀλλ' ἔχει
 μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ποιήλω πῶς ταῦτα, ὦ Κριτόβελε.
 φύσει γὰρ ἔχουσιν οἱ ἀνθρώποι τὰ μὲν, φιλικὰ, (δέονται γὰρ
 ἀλλήλων, καὶ ἐλεῶσι, καὶ συνεργῶντες ὠφελεῶσι, καὶ τῶτο
 συνιέν-

m) Vulg. ἤδη λέγε μοι. ἤδη μέλλει μοι Iunt. quae lectio prodit scriptum fuisse μέλει μοι, quod reperitur etiam in marg. Steph. Et haec lectio sane exquisitior est, sequentibusque ἢ τὰράττει σε convenientior. Itaque nunc eam in textum admilimus.

n) ὁ τὰράττει Iunt. Ald.

o) Ernestio videtur legendum πολεμικῶς. Pierson ad Moe-
 rin, qui tradit Xenophontem ἐν ἀπομνημονεύμασι voca-
 bulo ἐθελέχθρος usum esse, suspicatur id vel ad hunc
 locum pertinere, vel ad III. 5, 2. ubi est δυσμενῶς
 ἔχειν. Prius arbitror verum esse, et πολεμικῶς glof-
 fatoris esse, qui τὸ ἐθελέχθρος vellet explicare.

p) dedi εἰ δὲ, pro vulg. εἴτε, quod recte admonuit Hin-
 denburg.

q) πάντως, quod est in edd. vert. recte restituit Schneide-
 rius. πάντες Steph. et qui eum sequuntur.

συνιέντες χάριον ἔχουσιν ἀλλήλοις·) τὰ δὲ, πολεμικά. τὰ τε γὰρ αὐτὰ καλὰ καὶ ἠδέα νομίζοντες, ὑπὲρ τῶν μάχονται, καὶ διχογνωμονῶντες ἐναντιῶνται. πολεμικὸν δὲ καὶ ἔρις καὶ ὄργη. καὶ δυσμενὲς ^τ μὲν ὁ τῷ πλεονεκτεῖν ἔρις, μισητὸν δὲ ὁ φθόνος. ἀλλ' ὅμως διὰ τῶν πάντων ἡ Φιλία ²² διαδυομένη συνάπτει τὰς καλὰς τε καὶ γαθὰς. διὰ γὰρ τὴν εἰρετήν αἰρῶνται μὲν ἄνευ πόνου ^ς τὰ μέτρια κερτῆσθαι μάλλον, ἢ διὰ πολέμου πάντων κυριεύειν, καὶ δύνανται πεινῶντες καὶ διψῶντες ἀλύπως σίτη καὶ ποτὲ κοινωνεῖν, καὶ τοῖς τῶν ὠραίων ἀφροδισίοις ἐλκόμενοι ^τ ἐγκαρτερεῖν ^{ιι}, ὥστε μὴ λυπεῖν, ἔς μὴ προσήκει. δύνανται δὲ καὶ χρημάτων ^ε μόνον, ²³ τῷ πλεονεκτεῖν ἀπεχόμενοι, νομίμων ^ν κοινωνεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκεῖν ἀλλήλοις· δύνανται δὲ καὶ τὴν ἔριν ^ε μόνον ἀλύπως, ἀλλὰ καὶ συμφερόντως ἀλλήλοις διατίθεσθαι, καὶ τὴν ὄργην κωλύειν εἰς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι. τὸν δὲ φθόνον παντάπασιν ἀφαιρῶσι ^κ, τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀγαθὰ τοῖς φίλοις οἰκειὰ παρέχοντες, τὰ δὲ τῶν φίλων, ἑαυτῶν νομίζοντες. πῶς ²⁴ ἔκ εἰκὸς τὰς καλὰς τε καὶ γαθὰς, καὶ τῶν πολιτικῶν τιμῶν μὴ μόνον ἀβλαβεῖς, ἀλλὰ καὶ ὠφελίμως ἀλλήλοις κοινωνῆς εἶναι; οἱ μὲν γὰρ ἐπιθυμῶντες ἐν ταῖς πόλεσι τιμᾶσθαι τε καὶ ἄρχειν, ἵνα ἐξουσίαν ἔχωσι ^γ, χρήματά τε κλέπτειν,

E 3

καὶ

- τ) Rescripsi *δυσμενὲς* et *μισητὸν* ex ed. Paris. pro vulg. *δυσμενῆς* et *μισητὸς*. Et sic in Exc. Voss. et MS. Leid. legi testatur Ruhnkenius. *μισητὸν* h. l. ponitur pro *μισητικόν*, sed non opus est hoc ipsum cum Salgasio rescribere.
- ς) ἄνευ πόνου Bessario in suo codice legisse non videtur, qui sic vertit h. l. *nam propter virtutem eligunt potius mediocria possidere, quam bello omnibus dominari*. Sed verum est ἄνευ πόνου et opponitur sequenti διὰ πολέμου.
- τ) ἠλωμένοι Iunt. Paris. Bas. Brod. quod participium inauditum putat Ruhnkenius. ἐλόμενοι Ald. ἐλκόμενοι MS. Voss. et sic Bessario legisse videtur, interpretatus: *quavis voluptate ducantur*. Atque hoc praefendum duxi etiam vulg. quod Steph. dedit ἠδόμενοι. Nam hic propter sequens ἐγκαρτερεῖν opus est verbo quod vim quandam aut molestum sensum denotet, qui *tolerari* et *perferri* dicatur. Aliquando suspicabar Xenophontem scripsisse *κηλόμενοι ἐγκαρτερεῖν*. ii) *καρτερεῖν* Iunt.
- ν) *νομίμως* post Castalionem conj. Ernesti.
- κ) ἀφαιρῶσι Ald.
- γ) ἔχουσι Iunt. Paullo post ἀλλὰ τῷ conj. Edwards.

καὶ ἀνθρώπους βιάζεσθαι, καὶ ἠδυναθεῖν, ἀδικοῖ τε καὶ πονη-
 25 ροῖ ἂν εἶεν, καὶ ἀδύνατοι ἄλλω συναρμόσασθαι· εἰ δέ τις ἐν πό-
 λει τιμᾶσθαι βεβλόμενος, ὅπως αὐτός τε ^z μὴ ἀδικῆται,
 καὶ τοῖς φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν δύνηται, καὶ ἄρξας ἀγα-
 θόν τι ποιεῖν τὴν πατρίδα πειρᾶται, διὰ τί ὁ τοιοῦτος ἄλλω
 τοιούτῳ, ἢ ἂν δύνατο συναρμόσασθαι; πότερον τῆς φίλης ὠφε-
 λεῖν μετὰ τῶν καλῶν καὶ γαθῶν ἢ ττον δυνήσεται, ἢ τὴν πό-
 λιν εὐεργετεῖν ἀδυνατώτερος ἔσται, καλῆς τε καὶ γαθῆς ἔχων
 26 συνεργῆς; ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι δῆλόν ^a ἔστι,
 ὅτι, εἰ ἐξῆν τοῖς κρατίστοις συνθεμένους ἐπὶ τῆς χειρὸς ἵεναι,
 πάντας ἂν τῆς ἀγῶνας ἔτοι ἐνίκων, καὶ πάντα τὰ ἄθλα
 ἔτοι ἐλάμβανον. ἐπεὶ ἔν ἐκεῖ ^b μὲν ἔκ ἑῷσι τᾶτο ποιεῖν,
 ἐν δὲ τοῖς πολιτικοῖς, ἐν οἷς οἱ καλοὶ καὶ γαθοὶ κρατιστεύουσιν,
 εἰδὲς κωλύει, μεθ' ἧ ἂν τις βέληται, τὴν πόλιν εὐεργετεῖν·
 πῶς ἔν ἔ λυσιτελεῖ ^c τῆς βελτίστης φίλης κτησάμενον πολι-
 τεύεσθαι, τῆτοις κοινωνοῖς καὶ συνεργοῖς τῶν πράξεων μάλ-
 27 λον ἢ ἀνταγωνισταῖς χρώμενον; ἀλλὰ μὴν καὶ κεῖνο δῆλον,
 ὅτι, καὶ ἂν πολεμῆ τις τινί, συμμαχῶν δεήσειται ^d, καὶ τῶ-
 των πλείονων. ἐν ^e καλοῖς καὶ γαθοῖς ἀντιτάττηται. καὶ
 μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ ποιητέοι, ἵνα θέλωσε
 προθυμεῖσθαι. πολὺ δὲ κρεῖττον τῆς βελτίστης ἐλάττονας
 εὖ ποιεῖν, ἢ τῆς χειρόνας πλείονας ἄντας οἱ γὰρ πανηροὶ
 πολὺ πλείονων εὐεργεσιῶν ^f ἢ οἱ χρηστοὶ δεόνται. ἀλλὰ
 θαρρῶν, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, πειρᾶ ἀγαθὸς γίνεσθαι, καὶ
 τοιοῦτος γινόμενος, θηροῦν ἐπιχειρεῖ τῆς καλῆς τε καὶ γαθῆς.
 28 Ἴσως δ' ἂν τί σοι καὶ γὰρ συλλαβεῖν εἰς τὴν τῶν καλῶν τε
 καὶ γαθῶν θῆραν ἔχοιμι, διὰ τὸ ἐρωτικὸς εἶναι. δεινῶς γὰρ,
 ὧν ἂν ἐπιθυμήσω ἀνθρώπων, ὅλος ὥρμημαι ἐπὶ τὸ φίλων τε
 αὐτῆς ἀντιφιλεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, καὶ ποθῶν ἀντιποθεῖσθαι,
 καὶ

z) τί Iunt. Ald.

a) δῆλος Ald.

b) ἐν ἐκεῖ abest Iunt.

c) Schneiderus monet ante τῆς usum loquendi poscere τὸν, recte, si h. l. definite, non infinite diceretur.

d) δεήσειται Steph. δέηται Iunt. Ald. δείται Paris.

e) ἐὰν abest Iunt. additum ab Aldo; quod Castalio corri- gebat ὅσον.

f) εὐεργεσιῶν recte emendavit Ernesti pro vulg. εὐεργετῶν. Atque sic etiam Bessarion in suo codice legisse videtur, qui vertit: quibus multo pluribus beneficiis opus est.

καὶ ἐπιθυμῶν ζυνεῖναι β ἀντεπιθυμεῖσθαι τῆς ζυνεσίας. ἔρῳ δὲ καὶ σοὶ τάτων δεῖσον, ὅταν ἐπιθυμήσης Φιλίαν πρὸς ²⁹ τινὰ ποιεῖσθαι. μὴ σὺ ἔν ἀποκρύπτει με, οἷς ἂν βέλοιο φίλος γενέσθαι. διὰ γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαι τῆ ἀρέσσει τῶ ἀρέσκοντί μοι, ἔκ ἀπείρωσ οἶμαι ἔχειν πρὸς θῆραν ἀνθρώπων ^h. καὶ ὁ Κριτόβελος ἔφη· καὶ μὴν, ὦ Σώκρυτες, ³⁰ τάτων ἐγὼ τῶν μαθημάτων πάλα ἐπιθυμῶ, ἄλλως τε καὶ εἰ ἐξαρκέσει μοι ἢ αὐτῇ ἐπιστήμῃ ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς τὰς ψυχὰς καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς τὰ σώματα. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· ³¹ ἀλλ' ὦ Κριτόβελε, ἔκ ἐνεστὶν ἐν τῇ ἐμῇ ἐπιστήμῃ τὸ τὰς χεῖρας προσφέροντα ποιεῖν ὑπομένειν τῆ καλῆς. πέπεισμαι ⁱ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Σκύλλης διὰ τῆτο φυγεῖν τῆς ἀνθρώπου, ὅτι τὰς χεῖρας αὐτοῖς προσέφερε· τὰς δὲ γε Σειρήνας, ὅτι τὰς χεῖρας ἔδενι προσέφερον, ἀλλὰ πᾶσι πόρρωθεν ἐπῆδον, πάντας φασὶν ὑπομένειν, καὶ ἀκόντας αὐτῶν κηλεῖσθαι. καὶ ὁ Κριτόβελος ἔφη· ὡς ἔ προσοίσοντος τὰς ³² χεῖρας, εἴ τι ἔχεις ἀγαθὸν εἰς φίλων κτήσιν, δίδασκε. ἔδὲ τὸ στόμα ἔν, ἔφη ὁ Σωκράτης, πρὸς τὸ στόμα προσθήσεις; θάρρει, ἔφη ὁ Κριτόβελος. ἔδὲ γὰρ τὸ στόμα ^k προσοίσω ἔδενι, ἔάν μὴ καλὸς ἦ. εὐθύς ^l, ἔφη, σύγε ὦ Κριτόβελε, τῆναντίον τῆ συμφέροντος εἶρηκας. οἱ μὲν γὰρ καλοὶ τὰ τοιαῦτα ἔχ ὑπομένουσιν· οἱ δὲ αἰσχροὶ καὶ ἡδέως προσίενται,

E 4

νομί-

g) post ζυνεῖναι perperam in edd. addebatur καὶ, quod recte delevit Ernesti, ut Leuncl. et alii censuerant.

h) θῆραν ἀνθρώπων Iunt. θηρᾶν ἀνθρώπου Ald. θηρᾶν ἀνθρώπου Leuncl. Steph. πρὸς θῆραν ἀνθρώπων marg. Leuncl. Steph. et habet Paris. Hoc vulgatae praetuli; nam sic saepius noster verbum ἔχειν adjuncto adverbio qualitatis cum πρὸς conjungit.

i) πέπεισμαι conjiciebat Ernesti. πέπεισμαι tuetur Hindenb. coll. Oecon. 15, 8. et 6, 1. Paullo post recte vulgatum φεύγειν Schneiderus mutavit in φυγεῖν.

k) πρὸς τὸ στόμα, quod hic vulgo additur, unco et asterisco inclusit Leuncl. et Steph. 1. 2. tanquam spurium, nec legit Bessarion in suo codice. Et inficete hic repetitum est ex antecedentibus. A Paris. plane abest. Itaque delevi.

l) αὐθύς corrigendum videtur Ernestio. Bene autem defendit vulg. Hindenburgius, q. d. Socrates: bono jubes me animo esse, et protinus tamen dixisti quod inutile est.

- 33 νομίζοντες διὰ τὴν ψυχὴν καλοὶ καλεῖσθαι. καὶ ὁ Κριτόβελος ἔφη· ὡς τὰς μὲν καλὰς φιλήσοντός με, τὰς δ' ἀγαθὰς καταφιλήσοντος, Σαρρῶν δίδασκει τῶν φίλων τὰ θηρατικὰ. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· ὅταν ἔν, ὦ Κριτόβελε, φίλος τινὶ βέλη^m γενέσθαι, εἴσπαις με καταπαῖν σε πρὸς αὐτόν, ὅτι ἀγαθαί τε αὐτῶⁿ, καὶ ἐπιθυμῆς φίλος αὐτῶ εἶναι; κατηγόρει, ἔφη ὁ Κριτόβελος, εἰδέναι γὰρ οἶδα μισῶντα τὰς
- 34 ἐπαινῶντας. εἰάν δέ σῶ προσκατηγορήσω, ἔφη, ὅτι διὰ τὸ ἀγαθῶν αὐτῶ, καὶ εὐνοικῶς ἔχεις πρὸς αὐτόν, ἄρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμῶ; ἀλλὰ καὶ αὐτῶ μοι ἔφη ἐγγίγνεται εὐνοια. πρὸς ἑς ἂν ὑπολάβω εὐνοικῶς ἔχειν πρὸς ἐμέ.
- 35 ταῦτα μὲν δὴ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξέσται μοι λέγειν περὶ σῶ, πρὸς ἑς ἂν βέλη^o φίλος ποιήσασθαι. εἰάν δέ μοι ἔτι ἐξασίαν δῶς λέγειν περὶ σῶ, ὅτι ἐπιμελής τε τῶν φίλων εἶ, καὶ εἰδέναι ἔτω χαίρεις ὡς φίλοις ἀγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τε τοῖς καλοῖς ἔργοις τῶν φίλων ἀγάλλῃ, ἔχῃ ἥττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαίρεις εἰδέναι ἥττον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶ, ὅπως τε ταῦτα γίγνεται τοῖς φίλοις, ἔκῃ ἀποκάμνεις μηχανώμενος, καὶ ὅτε ἔγνωκας, ἀνδρὸς P ἀρετὴν εἶναι, νικῶν τὰς μὲν φίλος εὐ
- 36 ποιῶντα, τὰς δέ ἐχθρὸς κακῶς· πάντῃ ἂν οἶμαί σοι ἐπιτήδειον εἶναί με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων. τί ἔν, ἔφη ὁ Κριτόβελος, εἰμοὶ τῶντο λέγεις, ὡς περ ἔκῃ ἐπὶ σοὶ ὄν, ὅ τι Q ἂν βέλη, περὶ ἐμῶ λέγειν; μὰ Δί' ἔχῃ, ὡς ποτε ἐγὼ Ἀσπασίας ἤκασα. ἔφη γὰρ, τὰς ἀγαθὰς προμνηστρίας^r, μετὰ μὲν ἀληθείας τὰγαθὰ διηγγελλάσας, δαναὶς εἶναι συνάγειν ἀνθρώπους εἰς κηδείαν, ψευδομένας δ' ἔκῃ ὠφελεῖν ἐπαινέσας. τὰς γὰρ ἐξαπατηθέντας, ἅμα μισῶν ἀλλήλους τε καὶ τὴν προμνησιμένην. ἀ δὴ καὶ ἐγὼ πεσθεῖς, ὁρθῶς ἔχαιν ἠγῶμαι, ἔκῃ ἐξῆναί μοι περὶ σῶ λέγειν ἐπαινῶντι εἰδέναι, ὅ τι ἂν μὴ ἀληθεύω. σὺ μὲν ἄρα, ἔφη ὁ Κριτόβελος, τοιῶτός μοι φίλος εἶ, ὦ Σώκρατες, οἷος, ἂν μὲν τι αὐτὸς ἔχω ἐπιτήδειον εἰς τὸ φίλος κτήσασθαι, συλλαμβάνειν μοι· εἰ δέ μὴ, ἔκῃ ἂν ἐθέλοις πλάσας τι εἰπεῖν ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφελείῃ.

m) βέλοιο edd. vett.

n) αὐτὸν marg. Leuncl.

o) βέλη Steph. 2. Paris. recte ob antecedens ἂν, alii βέλει.

p) ἀνδρὸς abest Iunt.

q) ὅτε Iunt.

r) atticam formam substitui vulg. προμνηστρίδας, auctore Valkenariorum ad Eurip. Hippol. 589.

λεία. πότερα δ' ἂν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Κριτόβελε, δο-
κῶ σοι μᾶλλον ^s ὠφελεῖν σε ^t τὰ ψευδῆ ἐπαινῶν, ἢ πείθων
πειρᾶσθαι σε ἀγαθὸν ἄνδρα γενέσθαι; εἰ δὲ μὴ φανερὸν ἔτω
σοι, ἐκ τῶνδε σκέψαι εἰ γάρ σε βεβλόμενος φίλον ποιῆσαι 38
ναυκλήρω, ψευδόμενος ἐπαινοῖν, φάσκων ἀγαθὸν εἶναι κυ-
βερνήτην, ὁ δὲ μοι πεισθεὶς ἐπιτρέψειέ σοι τὴν ναῦν μὴ ἐπι-
σταμένῳ κυβερνᾶν, ἔχεις τινὰ ἐλπίδα, μὴ ἂν σαυτόν τε καὶ
τὴν ναῦν ἀπολέσῃ; ἢ εἰ σοι πείσομαι κοινῇ τὴν πόλιν, ψευ-
δόμενος, ὡς ἂν στρατηγικῶ τε καὶ δικαστικῶ καὶ πολιτικῶ
ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι, τί ἂν οἶαι σαυτόν καὶ τὴν πόλιν ὑπὸ σὲ
παθεῖν; ἢ εἰ τινὰς ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν πείσομαι, ψευδόμενος,
ὡς ὄντι οἰκονομικῶ τε καὶ ἐπιμελεῖ, τὰ ἑαυτῶν ἐπιτρέψαι,
ἄρ' ἔκ ἂν πείραν διδῆς, ἅμα τε βλαβερὸς εἴης, καὶ κατα-
γέλαστος φαίνοιο; ἀλλὰ συντομωτάτη τε, καὶ ἀσφαλεστάτη, 39
καὶ καλλίστη ὁδὸς, ὦ Κριτόβελε, ὅτι ἂν βέβλη δοκεῖν ἀγα-
θὸς εἶναι, τῆτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν πειρᾶσθαι. ὅσαι δ' ἐν
ἀνθρώποις ἀρεταὶ λέγονται, σκοπόμενος εὐρήσεις πάσας μα-
θήσει τε καὶ μελέτη αὐξανόμενας. ἐγὼ μὲν ἔν, ὦ Κριτό-
βελε, οἶμαι δεῖν ἡμᾶς ταύτη θηρᾶσθαι ^u. εἰ δὲ σύ πως
ἄλλως γινώσκεις, δίδασκε. καὶ ὁ Κριτόβελος, ἀλλ' αἰ-
σχυνοίμην ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀντιλέγων τέτοις· ἔτε
γὰρ καλὰ, ἔτε ἀληθῆ λέγοιμ' ἂν.

s) MS. Voss. add. ἂν.

t) ὦ Κρ. τῶν συντυχόντων μᾶλλον ὠφελεῖ σε Iunt. quam
lectionem non esse librarii aberrationem, judicat Er-
nesti, idemque monet eam requirere, ut deinde scri-
batur ὁ τὰ ψευδῆ. Sed Grammatici glossema putat
Schneider. Κριτόβελε μᾶλλον ὠφελοῖν σε marg.
Leuncl.

u) vulgo legebatur οἶμαι δεῖν ἡμᾶς ταύτας θηρᾶσθαι. ταύτας
θηρᾶσθαι excidit Iunt. Ald. Paris. Idem abfuit, ut opinor,
codice Bessarionis, qui vertit sic faciendum est. Ernesti
autem ed. V. dedit e MS. Voss. ἔτως οἶμαι δεῖν θηρᾶν
ἡμᾶς. In marg. edit. Rom. pro varia lectione affertur
ἡμᾶς ταύτη θηρᾶσθαι. Hoc, quia sic optime potest
explicari ortus lectionis ταύτας θηρᾶσθαι, in textum
recepit.

CAPVT VII.

Socratem inopiae amicorum subuenisse probatur exemplo colloquii cum Aristarcho habiti. Ad quem cum iniquo tempore multae propinquae et cognatae se applicassent, questus erat apud Socratem, sibi magnum onus accessisse, quod sibi videret necessitatem tot corporum alendorum impositam. Socrates autem ei suaserat, ut eas ad honestum laborem incitaret; ita facile eas victum sibi paraturas 1-10. Cui obsecutus Aristarchus postea rediit Socrati narraturus, magno se iam onere levatum esse; necessarias operi intentas esse, seque adeo ipsum, quod solus ab opere cesset, reprehendere; 11. 12. quo audito Socrates eum fabulam de cane et ovibus narrare iis iubet 13 sqq.

Καὶ μὲν ^a τὰς ἀπορίας γε τῶν φίλων, τὰς μὲν δὲ ἀγνοίαν, ἐπειρᾶτο γνώμη ἀκείσθαι, τὰς δὲ δι' ἐνδειαν, διδάσκων κατὰ δύναμιν ἀλλήλοις ἐπαρκεῖν. ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τέτοις, ἃ συνοίδα αὐτῶ. Ἀριστάρχον γὰρ ποτε ὄρων σκυθρωπῶς ἔχοντα, ἔοικας, ἔφη, ὦ Ἀριστάρχε, βαρέως φέρειν τι. χρὴ δὲ τῆ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις. ἴσως γὰρ ² ἂν τί σε καὶ ἡμεῖς κερφίσαιμεν. καὶ ὁ Ἀριστάρχος, ἀλλὰ μὲν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γε εἰμὶ ἀπορία. ἐπεὶ γὰρ ἐστασίασεν ἡ πόλις πολλῶν φυγόντων ὡς τὸν Πειραῖα, συνεληλύθασιν ὡς ἐμὲ καταλελειμμένοι ἀδελφί τε, καὶ ἀδελφίδαϊ ^b, καὶ ἀνεψιαὶ τοσαῦτα, ὥστ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τεσσαρακαίδεκα ^c τῶν ἐλευθέρων. λαμβάνομεν δὲ ἔτε ἐκ τῆς γῆς ἔδην· οἱ γὰρ ^d ἐναντίοι κρατῶσιν αὐτῆς, ἔτε ἀπὸ τῶν οἰκιῶν· ὀλιγανθρωπία γὰρ ἐν τῷ ἄστεϊ γέγονε. τὰ ἐπιπλα δὲ ἔδειξ ὠνεῖται, ἔδὲ δανείσασθαι ἔδαμόθεν ἐστὶν ἀργύριον, ἀλλὰ πρότερον ἂν τις μοὶ δοκῆ ^e ἐν τῇ ὁδῷ ζητῶν εὐρεῖν, ἢ δανειζόμενος λαβεῖν. χαλεπὸν μὲν ἔν ἐστιν, ὦ Σώκρατες, τῶν οἰκείων περιορᾶν ἀπολλυμένων, ἀδύνατον δὲ ³ τοσάτους τρέφειν ἐν τοιούτοις πράγμασιν. ἀκέραια ἔν ταῦτα ὁ Σωκράτης, τί ποτέ ἐστιν, ἔφη, ὅτι ὁ Κεράμων μὲν πολλὰς

a) καὶ μὲν recte Ern. restituit ex edd. vett. pro καὶ μὲν. Item postea: ἀλλὰ μὲν pro ἀλλὰ μὲν.

b) et hic addebatur τε, quod recte abest edd. vett. Deinde autem cum Schneidero dedimus ὥστ' ex ed. Paris. pro vulg. ὡς.

c) al. τεσσαρεςκαίδεκα. τεσσαραςκαίδεκα malit Steph.

d) οἱ γε Iunt.

e) δοκῆ Iunt. Ald.

λῆς τρέφων f, ἔ μόνον ἑαυτῷ τε καὶ τέτοις τὰ ἐπιτήδεια
 δύναται παρέχειν, ἀλλὰ καὶ περιποιῆται τοσαῦτα, ὥστε καὶ
 πλετεῖν· σὺ δὲ πολλὰς τρέφων δέδοικας μή δι' ἔνδειαν τῶν
 ἐπιτηδείων ἅπαντες ἀπόλησθε; ὅτι νῆ Δί', ἔφη, ὁ μὲν δέ-
 λης τρέφει, ἐγὼ δὲ ἑλευθέρως. καὶ πρότερον, ἔφη, τῆς πα- 4
 ρά σοι ἑλευθέρως οἷα βελτίως εἶναι ἢ τῆς παρὰ Κεράκωνε
 δέλης; ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τῆς παρὰ ἐμοὶ ἑλευθέρως.
 οὐκᾶν, ἔφη, αἰσχρὸν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν ποιηροτέρων εὐπο-
 ρεῖν B, σὲ δὲ πολλῶν βελτίως ἔχοντα ἐν ἀπορίαις εἶναι.
 νῆ Δί', ἔφη. ὁ μὲν γὰρ τεχνίτας τρέφει, ἐγὼ δὲ ἑλευθε-
 ρίως πεπαιδευμένως. ἄρ' ἔν, ἔφη, τεχνίται εἰσὶν οἱ χρήσι- 5
 μόν τι ποιῶν ἐπιστάμενοι; μάλιστα γ', ἔφη. ἔκᾶν χρήσιμα
 γ' ἄλφιστα; σφόδρα γε. τί δ' ἄρτοι; ἔδεν ἦττον. τί γάρ;
 ἔφη, ἱμάτια τε ἀνδρεῖα καὶ γυναικῆα, καὶ χιτωνίσκοι h
 καὶ χλαμύδες καὶ ἐξωμίδες; σφόδρα γ' ἔφη, καὶ πάντα
 ταῦτα χρήσιμα. ἔπειτα, ἔφη, οἱ παρὰ σοι i τῶν ἔδεν
 ἐπίστανται ποιῶν; πάντα μὲν ἔν, ὡς ἐγῶμαι. εἴτ' ἔκ k 6
 οἶσθα, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν, ἄλφιτοποιίας Ναυσι-
 κύδης ἔ μόνον ἑαυτὸν τε καὶ τῆς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ
 πρὸς τέτοις καὶ ὅς πολλὰς, καὶ βῆς, καὶ περιποιῆται το-
 σαῦτα, ὥστε καὶ τῆ πόλει πολλάκις λειτεργεῖν· ἀπὸ δὲ
 ἀρτοποιίας Κιριβὸς l τὴν τε οἰκίαν πᾶσαν διατρέφει, καὶ ζῆ
 δαψιλῶς; Δημέας δὲ ὁ Κολυτεὺς m, ἀπὸ χλαμυδουργίας·
 Μένων

f) Reiskius conjiciebat ἔ πολλὰς τρέφων. male. Hindenb.
 autem suspicatus erat, postea legendum esse σὺ δὲ ἔ
 πολλὰς τρέφων, quam rationem, si quid mutandum
 esset, quod tamen minime opus est, Reiskianae prae-
 ferrem. Sed veritatem receptae lectionis optime asse-
 ruit Io. Melch. Faber in obsl. in loca quaedam obscu-
 riora Xenoph. memorabb. Socr. p. 8. sqq. cf. append.
 ad h. l.

g) εὐ ποιεῖν Iunt. Ald.

h) Cum deinde §. 6. ad haec genera τῶν χρησίμων singu-
 la iterum respiciatur, recte miratur Valkenaer h. l.
 non scriptum esse a Xenophonte καὶ χλαμύδες. Meno-
 ni enim post tribuitur χλαμυδοποιία. Schneiderus pro-
 babiliter conj. auctorem dedisse χλαμύσκια.

i) ἔφη — ἔπειτα ἔφη παρὰ σοι vitio tyogr. exciderunt
 Iunt.

k) ἔκ abest Iunt.

l) Κυκίβιος legendum conj. Ruhnken. Κυρικὸς MS. Vind. I.
 marg. Leuncl.

m) Κολυτεὺς rescripsit Ern. pro vulg. Κολλυτεὺς.

Μένων δ', ἀπὸ χλανοδοποιίας^π Μεγαρέων δὲ οἱ πλείστοι, ἔφη, ἀπὸ ἐξωμιδοποιίας^π διατρέφονται; νῆ Δί', ἔφη. ἔτσι μὲν γὰρ ὠνόμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους ἔχουσιν, ὥστε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι, ἃ καλῶς ἔχει^ο ἐγὼ δ' ἐλευθέρους τοὺς καὶ
 7 συγγενεῖς. ἔπειτ', ἔφη, ὅτι ἐλεύθεροί τ' εἰσὶ καὶ συγγενεῖς σοι, οἷα χρῆναι αὐτοῖς μηδὲν ἄλλο ποιεῖν, ἢ ἐσθίειν καὶ καθεύδειν; πότερον καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθέρων τὰς ἔτι ζῶντας ἄμεινον διάγοντας ὄρας, καὶ μᾶλλον εὐδαιμονίζεις, ἢ τὰς, ἃ ἐπίστανται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον, τῶν ἐπιμελουμένων; ἢ τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν αἰσθάνη τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τε τὸ μάθεῖν, ἃ προσήκει ἐπίσκασαι, καὶ πρὸς τὸ μνημονεύειν, ἃ ἂν μάθωσι, καὶ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν τε καὶ ἰσχύειν τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὸ κτήσασθαι τε καὶ σώζειν τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον, ὠφέλιμα ὄντα, τὴν δὲ ἐργασίαν καὶ
 8 τὴν ἐπιμέλειαν ἔδεν χρήσιμα; ἔμαθον δὲ, ἃ φῆς ρ, αὐτὰς ἐπίσκασαι, πότερον ὡς ἔτε χρήσιμα ὄντα πρὸς τὸν βίον, ἔτε ποιήσασθαι αὐτῶν ἔδεν, ἢ, τὸναντίον, ὡς καὶ ἐπιμεληθησόμενα τῶν, καὶ ὠφεληθησόμενα ἀπ' αὐτῶν; ποτέρως γὰρ ἂν μᾶλλον ἀνθρώποι σωθρονοῖεν, ἀργῆντες, ἢ τῶν χρησίμων ἐπιμελόμενοι; ποτέρως δ' ἂν δικαιότεροι εἶεν, εἰ ἐργάζοντο,
 9 ἢ εἰ ἀργῆντες βεβλήοντο περὶ τῶν ἐπιτηδείων; ἀλλὰ καὶ ρ νῦν μὲν, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἔτε σὺ ἐκεῖνος φίλος, ἔτε ἐκεῖναί σε· σὺ μὲν ἠγόμενος αὐτὰς ἐπιζημίως εἶναι σεαυτῶ, ἐκεῖναί δὲ σε ὀρώσασθαι ἀχθόμενον ἐφ' ἑαυταῖς. ἐκ δὲ τῶν κίνδυνος μείζω τε ἀπέχθειαν γίνεσθαι, καὶ τὴν προγεγονυῖαν ρ χάριν μειῶσθαι. εἰ δὲ προστατήσης^ς, ὅπως ἐνεργοὶ ὦσι, σὺ μὲν

n) verba Μεγαρέων — ἐξωμιδοποιίας exciderunt Paris.

o) ἃ καλῶς ἔχει vel est quod reprehendi non potest, quae interpretatio maiorem distinctionem postulat post ἐργάζεσθαι, id quod recte monuit Ernesti. Et sic in Ald. vel quae bene se habent, aut ut Hindenburgius vult, quae ipsis conveniunt. Nisi forte melius fuerit legere οὓς τε ἀναγκάζειν ἐργάζεσθαι καλῶς ἔχει, et quos ad opus faciendum cogere deceat. p) ὡς φῆς Iunt.

q) καὶ merito suspectum est Schneidero. In ὡς ἐγὼ οἶμαι particula ὡς abest Iunt. ἐγῶμαι marg. Leuncl.

r) προσγεγονυῖαν Ald. Iunt. 2.

s) Edd. vett. προστατής ἢς. Sed προστατήσης conj. Reisk. quod repertum in MS. Vind. 2. Ernesti in textum recepit

μὲν ἐκείνας Φιλήσεις, ὁρῶν ὠφελίμους σεαυτῶ ἕσας· ἐκεῖνοι δὲ
 σε ἀγαπήσασιν, αἰσθόμενοι χαίροντά σε αὐταῖς· τῶν δὲ προ-
 γεγονυῶν εὐεργεσιῶν ἠδῖον μεμνημένοι, τὴν ἀπ' ἐκείνων χά-
 ριν ἀυξήσετε, καὶ ἐκ τρίτων Φιλικώτερόν τε καὶ οἰκειότερον
 ἀλλήλοις ἔχετε. εἰ μὲν τοίνυν αἰσχροὺν τι ἐμελλον ἐργάσα- 10
 σθαι, θάνατον ἀντ' αὐτῆ προαιρετέον ἦν· νῦν δὲ ἂ μὲν δοκεῖ
 κάλλιστα καὶ πρεπωδέστερα^τ γυναικί εἶναι, ἐπίστανται, ὡς
 εἴκει. πάντες δὲ ἂ ἐπίστανται, ῥᾶσά τε, καὶ τάχιστα, καὶ
 κάλλιστα, καὶ ἠδιστα^υ ἐργάζονται. μὴ ἔν σκεῖ, ἔφη, ταῦ-
 τα εἰσηγεῖσθαι αὐταῖς, ἂ σοί τε λυσιτελεῖ καὶ κείναις^χ. καὶ,
 ὡς εἴκος, ἠδέως ὑπακίβονται. Ἄλλω^ν ἢ τῆς θεῆς, ἔφη 11
 ὁ Ἀρίσταρχος, ἔτω μοι δοκεῖς^γ καλῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες,
 ὡς προῦθεν μὲν ἔ προσιέμην δανείσασθαι, εἰδὼς ὅτι, ἀναλώ-
 σασ, ὅ τι^ζ ἂν λάβω, ἔχ' ἔξω ἀποδεῖναι· νῦν δὲ μοι δοκῶ εἰς
 ἔργων ἀφορμὴν ὑπομένειν αὐτὸ ποιῆσαι. ἐκ τρίτων δὲ ἐπο- 12
 κρίσθη μὲν ἀφορμὴ, ἐωνήθη δὲ^α ἔρια· καὶ ἐργαζόμεναι μὲν
 ἠρίστων, ἐργασάμεναι δὲ ἐδειπνῶν, ἴλαραὶ δὲ ἀντὶ σκυθροπῶν
 ἦσαν, καὶ ἀντὶ ὑφορωμένων ἑαυτὰς^β, ἠδέως ἀλλήλας εὐρίων.
 καὶ αἱ μὲν ὡς κηδεμόνα ἐφίλῶν, ὁ δὲ ὡς ὠφελίμους ἠγάπα.
 τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην, χαίρων διηγῆτο ταῦτά
 τε, καὶ ὅτι αἰτιῶνται αὐτὸν μόνον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν
 εἶσθαι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· εἴτα ἔ λέγεις αὐταῖς τὸν 13
 τῆ κυνὸς λόγον; φασὶ γάρ, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν
 οἶν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν, θυμαστὸν ποιεῖς, ὅς ἡμῖν μὲν
 ταῖς καὶ ἔριά σοι, καὶ ἄρνας, καὶ τυρὸν παρεχέσαις ἔδεν
 δίδως, ὅ τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν· τῶ δὲ κυνὶ, ὅς
 ἔδεν

cepit pro vulg. προστάτης ἦς. Habent quoque Flo-
 rentini quatuor. Valkenario placebat εἰάν δ' ἐπιστά-
 της ἦς; melius certe quam προστάτης ἦς, puellis
 enim non patrono, sed operis inspectore opus erat.
 Sed προστατήσης unice verum.

τ) πρεπωδέστατα conj. Reisk. n. n.

υ) καὶ ἠδιστα omittit Paris.

χ) ἢ ἐκείναις Iunt.

γ) δοκεῖ Iunt.

ζ) ὅ τι ἂν dedit Schneiderus duce Paris. 3. Antea ὁ ἂν —
 Paullo post ὑπομένειν praeferebat Steph.

α) δὲ abest Iunt.

β) Leuncl. ed. 2. notat se alicubi reperisse lectionem
 ἑαυτῆς.

ἔδεν τοιαῦτόν σοι παρέχει μεταδίδως ἕπερ αὐτὸς ἔχεις σίτη.
 14 τὸν κύνα ἔν ἀκέσαντα εἰπεῖν· ναὶ μὰ Δία. ἐγὼ γὰρ εἰμὶ
 ὁ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σώζων, ὥστε μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτε-
 σθαι, μήτε ὑπὸ λύκων ἀρπάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ
 ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς ^c, ἔδ' ἂν νέμεσθαι δύνασθε ^d,
 φοβόμενοι μὴ ἀπόλησθε. ἔτω δὴ λέγεται καὶ τὰ πρόβα-
 τα συγχωρῆσαι, τὸν κύνα προτιμᾶσθαι. καὶ σὺ ἔν ἐκεί-
 ναις λέγε, ὅτι ἀντὶ κυνὸς εἶ Φύλαξ καὶ ἐπιμελητὴς, καὶ
 διὰ σε ἔδ' ὑφ' ἐνὸς ^e ἀδικέμενοι ἀσφαλῶς τε καὶ ἠδέως
 ἐργαζόμενοι ζῶσιν.

CAPVT VIII.

Euthereum belli calamitatibus ad inopiam redactum et mercede operas locantem ad convenientius vitae genus compellit.

²¹ **Α**λλον δὲ ποτε ἀρχαῖον ἑταῖρον διὰ χρόνον ἰδὼν, πόθεν,
 ἔφη, Εὐθήρη, Φαίνη· ὑπὸ μὲν τὴν κατάλυσιν τῆς πολέμου,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῆς ἀποδημίας, νυνὶ μὲν τοι αὐτό-
 θεν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφηρέθην μὲν ^f τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτή-
 ματα, ἐν δὲ τῇ Ἀττικῇ ὁ πατήρ μοι ἔδεν κατέλιπεν,
 ἀναγκάζομαι νῦν ἐπιδημήσας, τῷ σώματι ἐργαζόμενος τὰ
 ἐπιτήδεια πορίζεσθαι. δικαῖ δὲ μοι τῆτο κρεῖττον εἶναι, ἢ
 δεῖσθαι τινος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, ἔφ'
 2 ὅτῳ ἂν δανειζοίμην. καὶ πόσον χρόνον οἶε σοὶ, ἔφη, τὸ σῶμα
 ἱκανὸν εἶναι μισθῶ ^{ff} ἐργάζεσθαι; μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἔ πολὺν
 χρόνον.

c) ὑμῶν rescribi volebat Steph. n. n.

d) δύνασθε Iunt. e) ὑπ' ἔδενός marg. Leuncl.

f) ἀφηρέθηνμεν conjectura indagatum a Reiskio, post reper-
 tum in MSS. Vindd. Ernesti recepit pro vulg. ἀφηρέ-
 θην μὲν. Et hoc jam expressit ed. Rom. Hindenburgio
 magis placebat ἀφηρέθην μὲν, quod et concinnius est,
 cum sequatur δὲ, et sequentium verborum numero
 aptius, et confirmatur Sympos. 4, 31.

ff) Quod hic vulgo addebatur, τὰ ἐπιτήδεια, id recte Er-
 nesti insirritium iudicavit, et ex antecedentibus temere
 repetitum. Neque nos dubitavimus id e textu cir-
 cumscribere. Hindenburgius non satis assecutus est ra-
 tionem hujus correctionis. Non enim ideo delendum
 cense-

χρόνον. καὶ μὴν, ἔφη, ὅταν γε πρεσβύτερος γένη, δῆλον
 ὅτι δαπάνης μὲν δεήσῃ, μισθὸν δὲ εἰσὶ σοι θελήσει τῶν τᾶ
 σώματος ἔργων δίδοναι. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. εἰκᾶν, ἔφη,
 κριττόν ἐστιν αὐτόθεν τοῖς τοιαύτοις τῶν ἔργων ἐπιτίθεσθαι,
 ἢ καὶ πρεσβυτέρῳ γενομένῳ ἐπαρκέσει, καὶ προσελθόντα
 τῷ ἢ τῶν πλείονα χρήματα κεκτημένων, τῷ δεομένῳ τᾶ ἢ
 συνεπιμελησομένῳ, ἔργων τε ἐπιστατᾶντα, καὶ συγκομίζοντα
 καρπῆς, καὶ συμφυλάττοντα τὴν εἰσίαν, ὠφελᾶντα ἀντωφε-
 λῆσθαι. χαλεπῶς ἂν, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, δαλείαν
 ὑπομειναιμι. καὶ μὴν οἳ γε ἐν ταῖς πόλεσι προστατεύοντες
 καὶ τῶν δημοσίων ἐπιμελόμενοι, ἔ δαλατρεπέστεροι ἔνεκα
 τᾶτᾶ, ἀλλ' ἐλευθεριώτεροι νομίζονται. ὅλως μὴν, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες, τὸ ὑπαίτιον εἶναι τινὶ ἔ πάνυ προσίεμαι. καὶ
 μὴν, ἔφη, Εὐθήρη, ἔ πάνυ γε ῥαδίον ἐστιν εὐρεῖν ἔργον, ἔφ'
 ὦ εἰ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ ἔτω τι ποιῆσαι,
 ὥστε μηδὲν ἀμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιή-
 σαντας ἰ μὴ ἀγνώμονι κριτῆ περιτυχᾶν. ἐπεὶ, καὶ οἷς νῦν
 ἐργάζεσθαι φῆς, θαυμάζω, εἰ ῥαδίον ἐστιν ἀνέγκλητον δια-
 γίνεσθαι. χρὴ ἔν περᾶσθαι τᾶς τε φιλαίτις φεύγειν, καὶ
 τᾶς εὐγνώμονας διώκειν. καὶ τῶν πραγμάτων ὅσα μὲν δύνα-
 σαι ποιῆν, ὑπομένειν, ὅσα δὲ μὴ δύνασαι, φυλάττεσθαι.
 ὅ τι δ' ἂν πράττης, τᾶτων κ ὡς κάλλιστα καὶ προθυμότα-
 τα ἐπιμελεῖσθαι. ἔτω γὰρ ἠκίστα μὲν σε οἶμαι ἐν αἰτίᾳ
 εἶναι, μάλιστα δὲ τῆ ἀπορίας βοήθειαν εὐρεῖν, ῥᾶστα δὲ καὶ
 ἀκινδυνότατα ζῆν, καὶ εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα.

CAPVT

censebat Ernesti τὰ ἐπιτήδεια, quod dici non posset τὰ
 ἐπιτήδεια ἐργάζεσθαι, sed quod ad sensum hic satis
 erat dixisse, μισθᾶ ἐργάζεσθαι, et ἐπιτήδεια huc in-
 trusum est, et e superioribus tractum.

- g) προσελθόντα τῷ Ald. Iunt. 2. Sylb. id recte recepit Ern.
 pro vulg. τῷ. Reiskius τῷ plane delendum et post
 κεκτημένων τῷ scribendum censebat.
- h) πᾶ Ald. Bas. 2. quod olim recepit pro τᾶ, quod est
 in reliquis. Nunc vero melius videtur τᾶ pro τινός,
 quod ex ed. Paris. recepit Schneiderus.
- i) ποιήσαντα melius putat Ern.
- k) τᾶτων vulg. Verum τᾶτων ut exquisitius restitui ex ed.
 pr. Bas. MS. Voff. In Bas. 2. est τᾶτω mendose pro
 τᾶτων. Ceterum paullo ante pro εὐγνώμονας Paris. 1.
 habet συγγνώμονας.

CAPVT IX.

Critonem a sycophantis tutum reddit.

Οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν καὶ Κρίτωνος ἀκέσαντα, ὡς χαλε-
πὸν ὁ βίος Ἀθήνησιν εἶη ἀνδρὶ Βελομένῳ τὰ ἑαυτῷ πράτ-
τειν, νῦν γὰρ, ἔφη, ἐμέ τινες εἰς δίκας ἄγχουσιν. ἔχ' ὅτι ἀδι-
κῆνται ὑπ' ἐμῶ, ἀλλ' ὅτι νομίζουσιν, ἥδιον αὖν με ἀργύριον
2 τελέσαι, ἢ πράγματα ἔχειν. καὶ ὁ Σωκράτης, εἶπέ μοι,
ἔφη, ὦ Κρίτων, κύνους δὲ τρέφεις ἵνα σοὶ τὰς λύκους ἀπὸ
τῶν προβάτων ἀπερύκωσιν; καὶ μάλα ἔφη. μᾶλλον γὰρ
μοι λυσιτελεῖ τρέφειν ἢ μὴ. ἔκ' ἂν ἔν τρέφεις καὶ ἄν-
δρα, ὅστις ἐθέλοι τε καὶ δύναιτο σὲ ἀπερύκειν τὰς ἐπιχειροῦν-
τας ἀδικεῖν σε. ἠδέως γ' ἂν, ἔφη, εἰ μὴ φοβοίμην, ὅπως μὴ
3 ἐπ' αὐτὸν με τρώποιτο. τί δ', ἔφη, ἔχ' ὄρας, ὅτι πολλῶν
ἥδιόν ἐστι, χαριζόμενον οἷῳ σοὶ ἀνδρὶ ἢ ἀπεχθανόμενον ὡφε-
λεῖσθαι; εὐ ἴσθ' ὅτι εἰσὶν ἐνθάδε τῶν τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ πά-
νυ ἂν φιλοτιμηθεῖεν, φίλῳ σοι χρῆσθαι. καὶ ἐκ τῶν ἀνευ-
ρίσκουσιν Ἀρχέδημον, πάνυ μὲν ἱκανὸν εἰπεῖν τε καὶ πράττειν,
πένητα δέ. ἔ γὰρ ἦν οἷος ἀπὸ παντὸς κερδαίνειν, ἀλλὰ φι-
λόχρηστος τε, καὶ εὐφυνέστερος ὢν, ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν
4 λαμβάνειν m. Τῷ τῷ ἔν ὁ Κρίτων, ὅποτε συγκομίζοι, ἢ
σῖτον,

1) ἀπεχθόμενον Iunt. Ald.

m) Verissimam hanc lectionem primus eruit Ruhnkenius e MS. Voss. Ante eum corrupte legebatur καὶ ἔφη ῥᾶστον εἶναι. Mihi quidem olim sic scripsisse videbatur Xenophon: Φιλόχρηστος τε καὶ εὐφυνέστερος, ἢ ὡς ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν: ut εὐφυνέστερος esset meliori animi indole praeditus, quo sensu quater occurrit apud nostrum Memor. I. IV. c. 1. sensus autem totius ῥήσεως hic esset: Non enim is erat Aristodemus, qui a quovis homine lucrum capere s. proficere vellet, sed erat hominum proborum amans, et meliori animo et natura praeditus, quam ut a sycophantis pecuniam acciperet. Nunc vero magis arridet lectio MS. Voss. integra, quam sic interpretatur Schneiderus: Non enim erat is, qui abs quovis homine lucrum caperet, sed quia viros honestos amabat, et prae ceteris ingeniosus erat (scil. ad impostores ipsos inducendos in fraudem), a sycophantis potius sumeret.

σίτον, ἢ ἔλαιον, ἢ οἶνον, ἢ ἕρια ^π, ἢ ἄλλο τι τῶν ἐν ἀγρῶν
 γιγνομένων χρησίμων πρὸς τὸν βίον, ἀφελὼν ἔδωκε· καὶ
 ὅποτε θύοι, ἐκάλει, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμελεῖτο.
 νομίσας δὲ ὁ Ἀρχέδημος ἀποτροφὴν ^ο οἱ τὸν Κρίτωνος υἱ-
 κόν, μάλα περιεῖπεν αὐτόν· καὶ εὐθύς τῶν συκοφαντῶντων
 τὸν Κρίωνα ἀνευρήκει ^ρ πολλὰ μὲν ἀδικήματα, πολλὰς
 δ' ἐχθρὰς, καὶ αὐτῶν τινὰ ^q προεκαλεῖτο ^γ εἰς δίκην δημο-
 σίαν, ἐν ἣ αὐτὸν ἔδει κριθῆναι, ὅτι δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτί-
 σαι. ὁ δὲ, συνειδὼς αὐτῷ πολλὰ καὶ πονηρὰ, πάντ' ^δ
 ἐποίησεν, ὥστε ἀπαλλαγῆναι τῷ Ἀρχεδήμῳ. ὁ δὲ Ἀρχέδημος
 ἐκ ἀπηλλάττετο, ἕως τὸν τε Κρίωνα ἀφῆκε, καὶ αὐτῷ
 χρήματα ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ τῆτό τε καὶ ἄλλα τοιαῦτα ^ζ
 ὁ Ἀρχέδημος διεπράξατο ἤδη, τότε, ὥσπερ, ὅταν νομεὺς
 ἀγαθὸν κῦνα ἔχη ^ς, καὶ οἱ ἄλλοι νομεῖς βέλωνται πλησίον
 αὐτῆ τὰς ἀγέλας ἰσχύνας, ἵνα τῆ κυνὸς ἀπολαύσιν, ἔτω
 καὶ τῆ Κρίτωνος πολλοὶ τῶν φίλων ἐδέοντο, καὶ σφίσι πα-
 ρέχειν φύλακα τὸν Ἀρχέδημον. ὁ δὲ Ἀρχέδημος τῷ ^δ
 Κρίτῳ ἠδέως ἐχαρίζετο, καὶ ἐχ' ὅτι ^τ μόνος ὁ Κρίτων ἐν
 ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτῆ. εἰ δὲ τις αὐτῷ ^ι τῆ-
 των, οἷς ἀπήχθετο, ὀνειδίζοι, ὡς ὑπὸ Κρίτωνος ἀφελόμε-
 νος κολακεύοι ^κ αὐτόν, πότερον ἔν, ἔφη ὁ Ἀρχέδημος, αἰ-
 σχροῦν

- n) ἢ ἕρια, quod est in edd. vett. et MSS. Vindd. excidit in recentioribus, recte restitutum ab Ernestio ed. V.
 o) ἀποτροφὴν in textu, vulgata in margine posita, ed. Rom.
 p) ἀνευρήσκει dedit Castalio.
 q) αὐτῶν τινὰ addidit Ernesti e MS. Voss. quod sequentia requirunt. Sic non opus est cum Reiskio suspicari, post Κρίωνα excidisse τινὲς.
 γ) προεκαλεῖτο MS. Vind. 2. quod pro vulg. προεκαλέσατο temporum consecutionis causa, Ernestio auctore praetulimus.
 δ) ἔχει Iunt. Rom.
 ε) ὅτι Ernesti alienum esse putat ab hoc loco, et conjicit rescribendum esse καὶ ἐχ' ὁ Κρίτων μόνος, vel ἔ μόνος ὁ Κρίτων. Non assentior.
 ι) αὐ τῶ reponendum videbatur Budaeo, ut sit τῶ pro τινι. Male.
 κ) κολακεύοι corrigendum censuit Hindenburg. pro vulg. κολακεύει. Recte. Sed ita jam editum in Paris. Accedunt codd. Vatic. 1. Florent. A. C. F.

σχρόν ἐστὶν εὐεργετούμενον ὑπὸ χρηστῶν ἀνθρώπων καὶ ἀν-
 τευεργετούμενον, τὰς μὲν τοιαύτας φίλους ποιῆσθαι, τοῖς δὲ πον-
 ηροῖς διαφέρεισθαι· ἢ τὰς μὲν καλὰς καὶ γὰρ ἀδικεῖν πει-
 ρώμενον ἐχθρὰς ποιῆσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς συνεργῆντα πει-
 ρᾶσθαι φίλους ποιῆσθαι, καὶ χρῆσθαι τέτοις ἀντ' ἐκείνων;
 ἐκ δὲ τούτων εἰς τε τῶν Κρίτωνος φίλων Ἀρχέδημος ἦν, καὶ
 ὑπὸ τῶν ἄλλων Κρίτωνος φίλων ἐτιμᾶτο.

CAPVT X.

Amicis benefaciendum esse docet.

Οἶδα δὲ καὶ Διοδώρῳ αὐτὸν γ' ἑταίρῳ ὄντι τοιαύτε διαλε-
 χθέντα. εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Διόδωρε, ἂν τις σοὶ τῶν οἰκε-
 τῶν ἀποδράῃ, ἐπιμελήῃ, ὥπως ἀνακομίσει; καὶ ἄλλως γε νῆ
 2 Δί', ἔφη, παρακαλῶ σωστρα τούτου ἀνακηρύσσω. τί
 γὰρ, ἔφη, εἰάν τις σοὶ κἀμνη τῶν οἰκετῶν, τούτων ἐπιμελήῃ,
 καὶ παρακαλεῖς ἰατρὰς, ὥπως μὴ ἀποθάνῃ; σφόδρα γ', ἔφη.
 εἰ δὲ τις σοὶ τῶν γνωρίμων, ἔφη, πολὺ τῶν οἰκετῶν χρησι-
 μώτερος ὢν, κινδυνεύει δι' ἔνδειαν ἀπολέσθαι, καὶ οἷα σοὶ ἄξιον
 3 εἶναι ἐπιμεληθῆναι, ὥπως διασωθῆ; καὶ μὴν οἶσθ' ἄγε,
 ὅτι καὶ ἀγνώμων ἐστὶν Ἐρμογένης. αἰσχύνοιτο δ' ἂν, εἰ ὠφε-
 λόμενος ὑπὸ σὲ μὴ ἀντωφελοῖή σε. καὶ τοι τὸ ὑπηρέτην
 ἐκόν-

γ) αὐτῶν Paris.

z) Σώστρατον ἀνακηρύσσειν mendose Iunt. 2. vulgo σωστρα
 τούτων ἀνακηρύσσειν, quod Ernesti in editionibus prio-
 ribus int. et jubeo praemia declarare si quis eum e fuga
 retraxerit. Sed huic interpretationi obstabat hoc, quod
 credible non erat παρακαλῶ hic alio sensu poni, quam
 deinceps ante ἰατρὰς, ubi est arcessere. Itaque hacten-
 us recte Ernesti ed. V. conjecturam Reiskii ἀνακη-
 ρύσσων recepit, reperta etiam hac lectione in MS.
 Voss. et Vind. 2. Reiskius vero etiam ἐπὶ τούτων legi
 volebat. Equidem jam olim, antequam Reiskii con-
 jecturam cognovissem, ita legendum esse censebam:
 σωστρα τέτοις ἀνακηρύσσων hoc sensu: imo et alios in
 subsidium voco, praemia his declarans si e fuga retraxe-
 rint. Atque etiamnum placeret, nisi Brodaeii lectio-
 nem vel emendationem τούτων, cui et Schneiderus fa-
 vet, praeferebam ducerem.

ἐκόντα τε καὶ εὐκην καὶ παράμονον ^a ἔχειν, καὶ μὴ μόνον τὸ
 κελευόμενον ἱκανὸν ὄντα ποιῆν ^b, ἀλλὰ δυνάμενον καὶ ἀφ'
 ἑαυτῶν χρήσιμον εἶναι, καὶ προνοεῖν καὶ προβιβλεύεσθαι, πολ-
 λῶν οἰκετῶν οἶμαι ἀντίξιον εἶναι. οἱ μέντοι ^c ἀγαθοὶ ^d
 οἰκονόμοι ὅταν τὸ πολλῶν ἀξίον μικρῶν ἐξῆ πρίασθαι, τότε
 φασὶ δεῖν ἀνεῖσθαι. νῦν δὲ διὰ τὰ πράγματα εὐωνοτάτης
 ἐστὶ φίλος ἀγαθὸς κτήσασθαι. καὶ ὁ Διόδωρος, ἀλλὰ ^e
 καλῶς γε, ἔφη, λέγεις, ὦ Σώκρατες· καὶ κέλευσον ἔλ-
 θεῖν ὡς ἐμὲ τὸν Ἑρμογένην. μαὶ Δί', ἔφη, ἐκ ἔγωγε.
 νομίζω γὰρ ἔτε σοὶ κάλλιον εἶναι τὸ καλέσαι ἐκεῖνον τῶ
 αὐτὸν ἔλθεῖν πρὸς ἐκεῖνον, ἔτε ἐκεῖνῳ μεῖζον ἀγαθὸν τὸ πρα-
 χθῆναι ταῦτα ἢ σοί. οὕτω δὲ ὁ Διόδωρος ἤχετο πρὸς ^f
 τὸν Ἑρμογένην, καὶ ἔργον πολὺ τελέσας, ἐκτήσατο φίλον, ὃς
 ἔργον εἶχεν σκοπεῖν, ὅ τι ἂν, ἢ λέγων, ἢ πράττων, ὠφελοῖη
 τε καὶ εὐφραίνει Διόδωρον.

a) παραμόνον conj. Valkenaer.

b) Vulgo hic locus ita legebatur in edd. omnibus: καὶ
 τοι τὸ ὑπέρητην ἐκόντα τε καὶ εὐκην καὶ παράμονον, καὶ
 τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ποιῆν ἔχειν, καὶ μὴ μόνον τὸ
 κελευόμενον ἱκανὸν ὄντα ποιῆν, ἀλλὰ etc. ubi vitium
 latere sagacissime vidit Ruhnkenius. Legendum au-
 tem putabat vir summus καίτοι — ἔχειν καὶ μὴ μόνον
 τῶτο, abiecris verbis κελευόμενον ἱκανὸν ὄντα ποιῆν,
 quorum ingratiā esse repetitionem rectissime judica-
 verat. Ego vero hanc repetitionem alia via rectius
 evitari arbitror, sublatis verbis prioribus καὶ τὸ κε-
 λευόμενον ἱκανὸν ποιῆν. Sic enim ingratus ille con-
 cursus infinitivorum ποιῆν et ἔχειν tollitur; deinde
 quomodo lapsus librarii ortus sit, melius demonstrari
 potest. Cum enim duas syllabas μόνον in παράμονον
 scripsisset, aberravit oculis ad μόνον, quod sequitur
 verba καὶ μὴ, atque sic scripsit τὸ κελευόμενον —
 ποιῆν; idem deinde suo loco repetit. Quae cum ita
 sint, et integritatem et concinnitatem Xenophonti suam
 nobis videmur reddidisse, ejectis e contextu verbis καὶ
 τὸ κελευόμενον ἱκανὸν ποιῆν, inter παράμονον et ἔχειν.

c) οἱ μὲν δὲ MS. Voss.

XENOPHONTIS
MEMORABILIVM
SOCRATIS
LIBER III.

CAPVT I.

Socratem amicos honestarum rerum cupidos eorum quae expeterent studiosos effecisse, primum hoc capite probatur exemplo familiaris cuiusdam, quem ad imperatoris munus adspirantem, ut Dionysodori artem imperatoriam profitentis institutione uteretur permovet 1-3. a quo cum nihil praeter tactica didicisset, docet eum Socrates, multo plura et maiora bono imperatori sciri necessaria esse — 4. sqq.

Οτι δὲ τὰς ὀρεγομένους τῶν καλῶν, ἐπιμελεῖς ὧν ὀρέγοιντο ποιῶν, ὠφέλει, νῦν τῷτο διηγήσομαι ἀκέραια γὰρ πρὸς Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν ἦκειν ἐπαγγελλούμενον στρατηγεῖν διδάξαι, ἔλεξε πρὸς τινὰ τῶν ζυόντων, ὃν ἤσθάνετο βελόμενον τῆς τιμῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυχεῖν·
2 αἰσχρὸν μέντοι, ὧ νεανία, τὸν βελόμενον ἐν τῇ πόλει στρατηγεῖν, ἐξὸν τῷτο μαθεῖν, ἀμελήσῃ αὐτῷ καὶ δικαίως ἂν ἔτος ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιόιτο πολὺ μᾶλλον, ἢ εἴ τις ἀνδριάντας ἐργολαβοίη, μὴ μεμαθηκῶς ἀνδριάντοποιεῖν.
3 ὅλης γὰρ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπομένης τῷ στρατηγῷ, μεγάλα τὰ τε ἀγαθὰ ^a, κατορθῶντος αὐτῷ, καὶ τὰ κακὰ, διαμαρτάνοντος, εἰκὸς γίνεσθαι πῶς ἔν ἐκ ἂν δικαίως ὁ τῷ μὲν μαρτάνειν τῷτο ^b ἀμελῶν, τῷ δὲ αἰρεθῆναι ἐπιμελόμενος, ζημιόιτο; τοιαῦτα
4 μὲν δὴ λέγων ἐπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μαρτάνειν. Ἐπεὶ δὲ

a) μεγάλα τε ἀγαθὰ Iunt.

b) τῷτο recte e corr. Steph. recepit Ern. et est in ed. Paris. itemque in tribus codd. Vaticc.

δὲ μεμαθηκώς ἦκε, προσέπαιζεν ^c αὐτῷ, λέγων· ἔδοκεῖ
 ὑμῖν, ὦ ἄνδρες, ὡς περὶ Ὀμηροῦ ^d τὸν Ἀγαμέμνονα γεραρὸν
 ἔφη εἶναι, καὶ ἔτω ὅδε στρατηγεῖν μαθῶν, γεραρώτερος Φαί-
 νεσθαί; καὶ γὰρ ὡς περὶ ὁ κίθαρίζειν μαθῶν, καὶ εἰ μὴ κί-
 θαρίζει, κίθαριστὴς ἐστὶ· καὶ ὁ μαθῶν ἰᾶσθαι, καὶ μὴ ἰα-
 τρεύῃ, ὅμως ἰατρός ἐστίν· ἔτω καὶ ὅδε ἀπὸ τῶδε τῶ χρόνου
 διατελεῖ στρατηγὸς ὢν, καὶ μὴδὲ αὐτὸν ἔληται· ὁ δὲ μὴ
 ἐπιστάμενος, ἔτε στρατηγός ^e, ἔτε ἰατρός ἐστίν, ἔδὲ εἰ μὴ ὑπὸ
 πάντων ἀνθρώπων ^f αἰρεθῆ. ἀτὰρ, ἔφη, ἵνα καὶ εἰ μὴ ^g
 ἡμῶν τις ταξιαρχῆ ἢ λοχαγῆ σοι ^h ἐπισημονέστεροι τῶν πο-
 λεμικῶν ὦμεν, λέξον ἡμῖν, πόθεν ἤρξαστό σε διδάσκειν τὴν
 στρατηγίαν. καὶ ὅς, ἐκ τῶ αὐτῶ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ ἐτε-
 λεύτα. τὰ γὰρ τακτικά ἐμέ γε καὶ ἄλλο ἔδὲν ἐδίδαξεν.
 Ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τῶτό γε πολλοστὸν μέρος ^δ
 ἐστὶ στρατηγίας. καὶ γὰρ ^ε παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πό-
 λεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι χρῆ, καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδεῶν
 τοῖς στρατιώταις, καὶ μηχανικὸν, καὶ ἐργαστικὸν, καὶ ἐπι-
 μελῆ, καὶ καρτερικὸν, καὶ ἀγχλίνην, καὶ φιλόφρονά τε καὶ
 ὠμόν, καὶ ἀπλῆν τε καὶ ἐπίβηλον, καὶ φυλακτικὸν τε καὶ
 κλέπτην, καὶ προετικὸν, καὶ ἄρπαγμα, καὶ φιλόδωρον, καὶ
 πλεονέκτην, καὶ ἀσφυλῆ, καὶ ἐπιθετικὸν, καὶ ἄλλα πολ-
 λά καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμη δεῖ ^h τὸν εὖ στρατηγήσοντα
 ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικὸν εἶναι. πολὺ γὰρ δια· ⁷
 φέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτως, ὡς περὶ λίθοι τε καὶ
 πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ κέραμος, ἀτάκτως μὲν ἐρριμμένα,
 ἔδὲν χρήσιμά ἐστιν· ἐπειδὴν δὲ ταχθῆ κάτω μὲν καὶ ἐπι-
 πολῆς τὰ μῆτε σηπόμενα, μῆτε τηκόμενα, οἳ τε λίθοι καὶ
 ὁ κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αἱ τε πλίνθοι καὶ τὰ ξύλα, ὡς περὶ
 F 3 ἐν

c) προσέπαιζεν Ald. Steph. Ernesti, si quid mutandum sit, praefert προσέπαισεν.

d) γε add. Iunt. I.

e) Steph. putabat hic excidisse ἔτε κίθαριστῆς. n. n.

f) πάντων τῶν ἀνθρώπων Paris.

ff) λοχαγήση edidit Steph. Rom.

g) Post γὰρ Ern. suspicatur excidisse καί.

h) vulg. ἔδὲ. Sed quia ἔδὲ non est in MS. Stob. et edit. Stob. Venet. et sequens ἔχειν melius cum ἄλλα πολλὰ coit, quam antecedens εἶναι, recte, puto, expunxit Ernesti.

ἐν οἰκδομίᾳ συντίθενται ⁱ, τότε γίνεται πολλῶν ἄξιον
 8 κτήμα οἰκία. ἀλλὰ πάνυ, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὅμοιον, ὡς
 Σώκρατες, εἴρηκας. καὶ γὰρ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς τε πρώ-
 τας ἀρίστους δεῦρ' ἀτάττειν καὶ τὰς τελευταίας, ἐν δὲ μέσῳ τὰς
 χειρίστους, ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ^k ἀγωνταί, ὑπὸ δὲ τῶν ὠθῶνται.
 9 εἰ μὲν τοίνυν, ἔφη, καὶ διαγιγνώσκαι σε τὰς ἀγαθὰς καὶ
 τὰς κακὰς ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μὴ, τί σοι ὄφελος ὧν ἔμαθες;
 εἰδὲ γὰρ εἴ σε ἀργύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον
 τὸ κάλλιστον ἀτάττειν, ἐν μέσῳ δὲ τὸ χειρίστον, μὴ διδάξας
 διαγιγνώσκαι τὸ τε καλὸν καὶ τὸ κίβδηλον, εἰδὲν ἂν σοι
 ὄφελος ἦν. ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, εἴ ἐδίδαξεν, ὥστε αὐτὰς
 10 ἂν ἡμᾶς δεοὶ τὰς τε ἀγαθὰς καὶ τὰς κακὰς κρίνειν. τί ἔν
 εἰ σκοπῶμεν ^l, ἔφη, πῶς ἂν αὐτῶν ^m μὴ διαμαρτάνοιμεν;
 βέλομαι, ἔφη ὁ νεανίσκος. εἰ μὲν γὰρ ἀργύ-
 ριον δεοὶ ἀρπάζειν, τὰς φιλαργυρωτάτας πρώτας κωδιστάντες,
 ὀρθῶς ἂν ἀτάττοιμεν; ἔμοιγε δοκεῖ. τί δὲ, τὰς κινδυνεύου-
 μέλλοντας ⁿ, ἄρα τὰς φιλοτιμοτάτας προτακτέον; εἴτοι-
 γῶν εἰσὶν, ἔφη, οἱ εἴνεκα ἐπαίνου κινδυνεύουσι ἐθέλοντες. οὐ
 τοίνυν εἴτοι γὰρ ἀθῆλοι, ἀλλ' ἐπιφαινεῖς πανταχῶς ὄντες, εὐαί-
 11 ρεφοὶ ἂν εἴεν. ἀτὰρ, ἔφη, πότερά σε ἀτάττειν μόνον ἐδί-
 δαξεν, ἢ καὶ ὅποι καὶ ὅπως χρηστέρην ἐκάστῳ τῶν ταγμα-
 τῶν ^o; εἰ πάνυ, ἔφη. καὶ μὴν πολλὰ γ' ἐστὶν, πρὸς ἃ εἴτα
 ἀτάττειν,

i) συντίθεται Ald. Paris.

k) αὐτῶν Ald. Leuncl. quod et Steph. malebat. Ceterae αὐτῶν, praeter Caselianam, quae omittit αὐτῶν, quod recte secutus est Ernesti. MS. Voss. autem αὐτῶν ponit post alterum τῶν.

l) τί ἐν σκοπῶμεν Iuntt. Ald.

m) αὐτῶν vitiose Iuntt.

n) Ernesti sensus causa aut εἰ ἀτάττοιμεν, vel εἰ τακτέον intelligendum existimat, aut legendum εἰ δὲ τὰς κινδυνεύουσας scil. τακτέον.

o) Recepi lectionem Stobaei ταγματῶν, pro vulg. τακτέων, quod aperte vitiosum est. Nam h. l. de modo aciei instruendae sermo est, non de delectu militum ipsorum, qui ordinandi sint ab imperatore. Itaque nec ταγματῶν satis commodum esse vidit Ernesti. Certe si scriptum esset in Codice aliquo ἐκάστῳ τῶν τάξεων, hoc praeferebam. Ut nunc est, ταγματῶν melius arbitror, et potest sic explicari, ut agmen, pro agmine hoc vel illo modo instructo dictum sit.

τάττειν, ἅτε ἄγειν P ὡσαύτως προσήκει. ἀλλὰ μὰ Δί',
 ἔφη, κδὲ Q διεσαφηνίζε ταῦτα. νή Δί', ἔφη, πάλιν τοίνυν
 ἔλθων ἐπανερῶτα. ἦν γὰρ ἐπίσθηται, καὶ μὴ ἀναιδῆς ἦ,
 αἰσχυνεῖται, ἀργύριον εἰληφῶς, ἐνδεῶ σε ἀποπέμψασθαι.

CAPVT II.

*Cum incidisset Socrates in aliquem imperatorem electum, docet
 eum summum esse belli ducis officium, ut eos quibus imperet
 beatos reddat.*

Εντυχῶν δὲ ποτε στρατηγεῖν ἤρημένῳ τῷ, τῷ ἔνεκεν,
 ἔφη, "Ὀμηρον οἶα τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγορευῆσαι ποι-
 μένα λαῶν r; ἄρα γε ὅτι ὡσπερ τὸν ποιμένα ἐπιμελεῖσθαι
 δεῖ, ὅπως σῶαί τε ἔσονται s αἱ οἶες, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξχ-
 σιν, ἔτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως σῶοί τε
 οἱ στρατιῶται ἔσονται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξχσι, καὶ ἔνεκα
 στρατεύονται, τῷτο ἔσται; στρατεύονται δὲ, ἵνα κρατῶντες
 τῶν πολεμίων εὐδαιμονέστεροι ᾖσιν. ἢ τί δήποτε ἔτως z
 ἐπήνεσε τὸν Ἀγαμέμνονα, εἰπὼν t

Ἄμφότερον, βασιλεὺς τ' ἀγαθός, κριτερός τ' αἰχ-
 μητής;

F 4

ἄρα

p) Ex eodem Stobaeo, qui habet οὔτε ἄγειν οὔτε τάττειν
 ὡσαύτως — ἄγειν pro λέγειν recepit; sic ut ἄγειν
 posteriori loco, quod melius est, poneremus. Nam λέ-
 γειν plane ἀπροσδιόνυσον est. Quamquam Ernesti et
 Morus vulgatam sic explicari posse putabant: *Quem-
 admodum non omnis res eandem orationem, ita non
 omne tempus eandem aciem postulat.* Wels lectionem
 λέγειν ex loco c. 3. §. II. defendit, qui tamen huc
 non pertinet. Verissima autem est lectio Stobaeana,
 et ab Hindenburgio pulcre confirmatur illo loco Cy-
 rop. I. ὅπως δὲ χρὴ τάσσειν εἰς μάχην στρατιάν, ἢ
 ὅπως ἄγειν ἡμέρας καὶ νυκτὸς etc. Et facillime ἄγειν
 et λέγειν permutari potuerunt. Ceterum ἅτε λέγειν
 vitiose omittitur Iunt. Bas.

q) οὐ Iunt.

r) Iliad. A. 263.

s) ὡσπερ — τε ἔσονται excidit Iunt. 2.

t) Iliad. Γ. 179.

ἀρά γε ὅτι αἰχμητής τε ^u κρατερός ἂν εἴη, ἔκ εἰ μόνος ^v
 αὐτὸς εὖ ἀγωνίζοιτο πρὸς τὰς πολέμιας, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ
 τῷ στρατοπέδῳ τέτρα αἴτιος εἴη; καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, ἔκ
 εἰ μόνον τῷ ἑαυτῷ βίῃ καλῶς προεστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ ὧν βα-
 3 σιλεῦσι, τέτοις εὐδαιμονίας αἴτιος εἴη; καὶ γὰρ βασι-
 λεὺς αἰρεῖται, ἔκ ἵνα ἑαυτῷ καλῶς ἐπιμελῆται, ἀλλ' ἵνα
 καὶ οἱ ἐλόμενοι διὰ τῆτον εὖ πράττωσι ^w. καὶ στρατεύον-
 ται δὲ πάντες, ἵνα ὁ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ἦ καὶ στρα-
 τηγὰς αἰρῶνται τέτρα ἕνεκα, ἵνα πρὸς τῆτο ^x αὐτοῖς ἡγε-
 4 μόνες ὦσι. δεῖ ἂν τὸν στρατηγῶντα τῆτο παρασκευάζειν τοῖς
 ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν. καὶ γὰρ ἔτε κάλλιον τέτρα ἄλ-
 λο ῥάδιον εὐρεῖν, ἔτε αἰσχίον τῷ ἐναντίῳ. καὶ ἔτως ἐπι-
 σκοπῶν, τίς εἴη ἀγαθῷ ἡγεμόνος ἀρετῇ, τὰ μὲν ἄλλα πε-
 ριῆσαι, κατέλειπε δὲ τὸ εὐδαιμόνας ποιεῖν, ὧν ἂν ἡγῆται ^y.

CAPVT III.

*Praefecto cuidam equitum creato demonstrat Socrates in officio
 ejus esse, ut et equos et equites meliores efficiat, iisque ad
 reip. salutem utatur.*

Καὶ ἱππαρχεῖν δὲ τιμὴ ἡρημένῳ οἶδά ποτε αὐτὸν τοιαύτῃ
 διαλεχθέντα. Ἐχούσιν ἂν, ἔφη, ὦ νεανία, εἰπεῖν ἡμῖν,
 ὅτι ἕνεκα ἐπεθύμησας ἱππαρχεῖν; ἔκ γὰρ δὴ τῷ πρῶτος
 τῶν ἱππέων ἐλαύνειν. καὶ γὰρ οἱ ἱπποτοξόται τέτρα γε
 ἀξιοῦνται. προελαύνουσι γὰρ καὶ τῶν ἱππάρχων. ἀληθῆ
 λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἔδὲ τῷ γνωσθῆναί γε. ἐπεὶ καὶ
 οἱ

- u) Vulg. additur καὶ inter τε et κρατερός, quod quia con-
 cinnitatem turbat, et versui Homerico pariter ac se-
 quenti βασιλεὺς ἀγαθός parum respondet, de consilio
 Hindenburgii deleui. Sic αἰχμητής τε κρατερός bene
 refertur ad sequens καὶ βασιλεὺς ἀγαθός.
- v) μόνον marg. ed. Rom.
- w) διὰ τῆτον εὖ πράττωσι Iunt. 2. Ald. δι' αὐτὸν εὖ πράτ-
 τωσι edd. cert. διὰ τῆτον ed. V. restituit Ern.
- x) Vulg. πρὸς τέτοις. ἐπὶ τῆτο malebat Steph. sed verum
 est πρὸς τῆτο, quod legitur apud Stob. it. ed. Brod.
 Steph. 2. et nuper post Strothium recepit Schneiderus.
- y) ἡγῆται, quod jam est in Paris. Ern. e Vind. I. et Stob.
 dedit pro vulg. ἡγείται.

οἱ μαινόμενοι z γε ὑπὸ πάντων γινώσκονται. ἀληθεῖς, ἔφη, καὶ τῷ λέγεις. ἀλλ' ἄρα ὅτι τὸ ἵππικὸν οἷα τῆ 2 πόλει βέλτιον ἂν ποιήσας παραδῆναι; καὶ, εἴτις χρεία γίγνοιτο ἵππέων, τῶν ἠγάμενος ἀγαθῶ τινος αἴτιος γενέσεται τῆ πόλει; καὶ μάλα, ἔφη. καὶ ἔστι γε νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, καλὸν, ἐὰν δύνῃ ταῦτα ποιῆσαι. ἢ δὲ ἀρχή τις, ἔφ' ἧς ἤρησαι, ἵππων a τε καὶ ἀμβατῶν ἔστιν. ἔστι γὰρ 3 ἔν, ἔφη. ἔτι δὴ λέξον ἡμῖν πρῶτον τῷ, ὅπως διανοῆ τῶν ἵππων βελτίως b ποιῆσαι; καὶ ὅς, ἀλλὰ τῷ μὲν, ἔφη, ἐκ ἐμὸν οἶμαι τὸ ἔργον εἶναι c, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον δεῖν τῷ ἑαυτῷ ἵππων d ἐπιμελεῖσθαι. ἐὰν ἔν, ἔφη ὁ Σωκράτης, πα- 4 ρέχονται e σοι τῶν ἵππων, οἱ μὲν ἔτι κακόποδας, ἢ f κακοσκελεῖς, ἢ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ ἔτι ἀτρόφως, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀκολυθεῖν, οἱ δὲ ἔτι ἀναγύγως, ὥστε μὴ μένειν, ἢ ἂν σὺ τάξῃς, οἱ δὲ ἔτι λακτιστάς, ὥστε μὴ τάξαι g δυνατόν εἶναι, τί σοι τῷ ἵππικῷ ὄφελος ἔσται; ἢ πῶς δεινήσῃ τοιούτων ἠγάμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν; καὶ ὅς, ἀλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ παρύσομαι τῶν ἵππων εἰς τὸ δυνατόν ἐπιμελεῖσθαι. τί δέ; τῶν ἵππων ἐκ ἐπι- 5 χαρήσας, ἔφη, βελτίονας ποιῆσαι; ἔγωγε, ἔφη. ἐκῶν πρῶτον μὲν ἀναβατικωτέρως ἐπὶ τῶν ἵππων ποιήσεις αὐτῶν. δεῖ γὰρ, ἔφη. καὶ γὰρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μάλλον ἂν ἔτι σῶζοιτο. τί γὰρ, ἐὰν περὶ κινδυνεύειν δέη, πότερον 6 ἐπάγειν τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν ἄμμον κελεύσεις, ἐνθάπερ εἰώθατε ἵππεύειν, ἢ παρὰ τὰς μελέτας ἐν τοιούτοις ποιεῖ- 7 σθαι

z) μαινόμενοι mihi suspectum est. Nam cur hic a furiosis exemplum peteret? Nec video quomodo furiosi recte dicantur omnibus noti. Suspicio in μαινόμενοι latere verbum σημαίνοντες, vel σημειόφοροι. Nam qui buccina signum dabant, ante signiferi non minus noti esse debebant militibus, quam imperatores.

a) ἵππέων Paris.

b) τῶν ἵππων βελτίστως marg. ed. Rom. βελτίως pro vulg. βελτίστως restituit Ernesti e MS. Vind. I. Stob. Iunt. I. Ald.

c) οὐκ ἐμὸν οἶμαι γε ἔργον εἶναι conj. Valkenaer.

d) ἵππων Stob. Casel. Ern. Aliae ἔργων.

e) παρὶχωνται Ald.

f) κακόποδας ἢ deleri volebat Reiskius sine causa idonea.

g) μή με τάξαι Iunt. Ald.

σθαι χωρίοις, ἐν οἷοις περὶ ^h οἱ πολέμιοι γίνονται; βέλτιον
 7 γῆν, ἔφη. τί γάρ ⁱ; τῶ βάλλειν ^k ὡς πλείστον ἀπὸ
 τῶν ἵππων ἐπιμέλειάν τινα ποιήσῃ; βέλτιον γῆν, ἔφη, καὶ
 τῶτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν ἵππέων καὶ ἐξοργίζειν πρὸς
 τὰς πολεμίους, εἴπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν διανενοῦσαι ^l; εἰ
 8 δὲ μὴ, ἀλλὰ νῦν γε πειράσομαι, ἔφη. ὅπως δὲ σοι πεί-
 θονται ^m οἱ ἵππεῖς, πεφρόντικάς τι; ἄνευ γὰρ δὴ τάτῃ
 ἔτε ἵππων ⁿ ἔτε ἵππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκιμῶν ἔδεν ὄφελος.
 ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ πῶς ἂν τις μάλιστα, ὦ Σώκρα-
 9 τες, ἐπὶ τῶτο αὐτὰς προτρέψαιτο; ἐκεῖνο μὲν δήπερ οἶ-
 σθα, ὅτι ἐν παντὶ πράγματι οἱ ἄνθρωποι τέτοις μάλιστα
 ἐθέλῃσι πείθεσθαι, ἔς ἂν ἠγῶνται βελτίστους εἶναι. καὶ γὰρ
 ἐν νόσῳ, ὃν ἂν ἠγῶνται ἰατρικώτατον εἶναι, τέτῳ μάλιστα
 πείθονται· καὶ ἐν πλοίῳ οἱ πλείοντες, ὃν ἂν κυβερνητικώ-
 τατον· καὶ ἐν γεωργίᾳ, ὃν ἂν γεωργικώτατον. καὶ μάλᾳ,
 ἔφη. ἔκῃν εἰκὸς, ἔφη, καὶ ἐν ἵππικῇ, ὃς ἂν μάλιστα εἰδῶς
 φαίνηται, ἃ δεῖ ποιεῖν, τέτῳ μάλιστα ἐθέλειν τὰς ἄλλας
 10 πείθεσθαι. ἔάν ἔν, ἔφη, ἐγὼ, ὦ Σώκρατες, βέλτιστος
 ὢν αὐτῶν δῆλος ὢ, ἀρκέσει μοι τῶτο εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτὰς
 ἐμοί;

h) ἐν τέτοις — οἷσπερ MS. Stob.

i) τί δέ; MS. Voss. et Stob. quod recipere non dubitarem, nisi supra II. 10, 2. eodem modo τί γάρ pro τί δέ positum esset.

k) τῶ λαβεῖν MS. Vind. 1. Post βάλλειν in edd. et codd. legebatur ὡς πλείστους, quod certissime Zeunius adhibito simili loco de Mag. Equ. l. 6. mutavit in ὡς πλείστον, quam longissime.

l) In ed. Iunt. 1. Bas. Stob. et MS. Vind. 1. ἄπερ legitur pro εἴπερ. Stephanus conjiciebat legendum ἀπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖ. Sed haec parenthesis valde languet. Reiskius verba εἴπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν nata esse putabat e scholio grammatici cujusdam, qui illud ἐξοργίζειν per ἀλκιμωτέρους ποιεῖν explicasset. Optima autem ratio est Mori, quam Hindenburgius commemorat, ut διανενοῦσαι cum ποιεῖν construatur, idem tamen etiam ad Θήγειν et ἐξοργίζειν referatur; hoc sensu: num tibi in mentem venit incendere exercitum — siquidem fortiozem reddere cogitas?

m) πείθονται Ald.

n) ἔτε ἵππων, quod est in edd. Iuntt. Ald. Bas. 1. 2. Leuncl. Steph. pessimo vitio in quibusdam sequentibus exciderat.

ἐμοί; εἰάν γε πρὸς τρίτῳ^ο, ἔφη, διδάξῃς αὐτὰς, ὡς τὸ πεί-
θεσθαί σοι κάλλιον τε καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς ἔσται. πῶς
ἔν, ἔφη, τρίτο διδάξω; πολὺν γὰρ Δί', ἔφη, ῥᾶρον ἢ εἴ σε Ρ
δέοι διδάσκειν, ὡς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω^q καὶ λυσιτε-
λέστερά ἐστι. λέγεις, ἔφη, σὺ, τὸν ἵππαρχον πρὸς τοῖς **II**
ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τῆ λέγειν δύνασθαι; σὺ δ' ὦρ,
ἔφη, χρῆναι σιωπῇ ἵππαρχεῖν; ἢ ἐκ ἐντεθύμησαι, ὅτι ὅσα
τε νόμῳ^r μεμαθήκαμεν κάλλιστα ὄντα, δι' ὧν γε ζῆν ἐπι-
στάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμάθομεν, καὶ εἴ τι ἄλλο
καλὸν μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου μανθάνει, καὶ οἱ
ἄριστα διδάσκοντες, μάλιστα λόγῳ χρῶνται, καὶ οἱ τὰ σπυ-
δαίότατα μάλιστα ἐπιστάμενοι, κάλλιστα διαλέγονται;
ἢ τότε ἐκ ἐντεθύμησαι, ὡς ὅταν γε χορὸς εἰς ἐκ τῆσδε **12**
τῆς πόλεως γίγνηται, ὡς περὶ ὁ εἰς Δῆλον πεμπόμενος, εἰς
ἄλλοθεν εἰσαμύθεν τρίτῳ ἐφάμιλλος γίγνεται^s, εἰς εὐαν-
δρία ἐν ἄλλῃ πόλει ὁμοία τῇ ἐνθάδε συνάγεται; ἀληθῆ
λέγεις, ἔφη. ἀλλὰ μὲν^t ἔτε εὐφωνία^u τοσῶτον δια- **13**
φέρω-

ο) πρὸς τρίτῳ MS. Voss. ed. Paris. — reliquae πρὸς τρίτο.

p) Vulgo σοι, quod manifeste falsum esse jam admonuit Hindenburgius coll. II, I. I. ut mirer, id Ernestium in ed. V. non sustulisse.

q) καὶ ἀμείνω Castal.

r) νόμῳ Salgafius inutile ac delendum putabat. Et ipsi adeo Ernestio non satis convenire videtur sententiae h. l. quamquam recte explicat more et instituto civitatis. Verum Salgafii correctioni nullus hic locus est. Si νόμῳ deleteretur, Xenophon dixisset, pulcherrima quaeque quae didicimus — oratione didicimus, et si quid aliud, quod pulchrum sit, aliquis discat etc. Atque sic enasceretur inepta repetitio priorum. Verissimum igitur est νόμῳ, et in primo membro ὅσα τε νόμῳ — ἐμάθομεν sermo est de iis doctrinis, quibus aliquis more et instituto civitatis imbuitur, in altero autem εἴ τι ἄλλο καλὸν etc. de iis artibus, quas suapte sponte aliquis addiscit, etsi more et instituto civitatis ad hominis liberaliter educati disciplinam referri non solent.

s) γίγνηται recentiores quidam; male.

t) ἀλλὰ μὲν recte restituit Ern. ex edd. Iuntt. Ald. pro vulg. ἀλλὰ μὲν.

u) Quamquam haec verba seorsim spectanti mire blanditur conjectura Valkenarii, qui pro εὐφωνία legendum

φέρουσιν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων, ἕτε σωματίων μεγέθει καὶ
 ῥώμῃ, ὅσον φιλοτιμία, ἥπερ μάλιστα παροξύνει πρὸς τὰ κα-
 14 λὰ καὶ ἐντιμα. ἀληθὲς, ἔφη, καὶ τῆτο. ἔκῃν οἶα,
 ἔφη, καὶ τῆ ἱππικῆ τῆ ἐνθάδε εἴ τις ἐπιμεληθεῖν, ὡς πολὺ
 ἂν καὶ τῆτο ὕ διενέγκοιεν x τῶν ἄλλων, ὀπλων τε καὶ ἱπ-
 πίων παρασκευῇ, καὶ εὐταξίᾳ, καὶ τῶ ἐτοίμως κινδυνεύειν
 πρὸς τῆς πολεμίας, εἰ νομίσαιαν ταῦτα ποιῶντες ἐπαίνε καὶ
 15 τιμῆς τεύξεσθαι; εἰκός γε, ἔφη. μὴ τοίνυν ὄκνε, ἔφη,
 ἀλλὰ παρῶ τῆς ἀνδρας ἐπὶ ταῦτα y προτρέπειν, ἀφ' ὧν αὐ-
 τός τε ὠφελήθησιν, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται διὰ σέ. ἀλλὰ
 νῆ Δία παράσομαι, ἔφη.

CAPVT

dum putat εὐφυνία, tamen universa orationis perpe-
 tuitate diligentius considerata veritas lectionis εὐφωνία
 extra omnem dubitationis aleam ponitur. Loquitur
 Socrates de legatione solemni quotannis in Delum mis-
 sa, in qua etiam erat χορὸς, qui certaminibus musicis
 interesset, et laudes Apollinis, Dianae, Latonae, deni-
 que Deli insulae cantibus celebraret. Et quoniam
 ad hunc chorum deligebantur praestantissimi quique,
 et cantus scientia, et corporis dignitate ac specie, ne-
 gat Socrates ex alia urbe quemquam posse Atheniensibus
 ἐφάμιλλον γίγνεσθαι h. e. cum iis cantu et voce
 contendere; neque vero ex ulla alia urbe tot homines
 corporis specie praestantes coire; eo enim pertinet
 εὐανδρία, quod recte vidit Heinzius ad h. l. Quod
 cum alter verum esse dixisset, haec addit Socrates:
Atqui nec vocis bonitate (quod refertur ad illa mu-
 sica certamina) *tantum Athenienses alias gentes supe-
 rant, nec corporum proceritate et robore* (quod perti-
 net ad illam εὐανδρίαν) *quantum laudis cupiditate, quae
 maxime omnium ad ea quae bona sunt et honesta inci-
 tare solet.*

v) Steph. corr. πολὺ καὶ τῆτω, Leuncl. autem καὶ κατὰ
 τῆτο. Neutra correctio necessaria.

x) Reiskius conj. ἔκ οἶα, εἴ τις — ἐπιμεληθεῖν, ὡς δεῖ,
 πολὺ — διενέχειν. n. n. Hindenb. afferebat hoc ut
 διενέγκοι ἂν legeretur et post τῆτο intelligeretur τὸ
 ἱππικόν, sic tamen ut opus non esse hic aliquid mutari
 agnosceret.

y) ἐπὶ τοιαῦτα conjectura est Hindenburgii, quam ipse
 coll. II. 7, 10. necessariam non esse vidit.

CAPVT IV.

Nicomachides cum questus esset Athenienses imperatorem elegisse Antisthenem, qui choragus tantum esset et oeconomus, Socrates ostendit bonum choragum et oeconomum posse etiam esse bonum imperatorem.

Ιδὼν δὲ ποτε Νικομαχίδην ἐξ ἀρχαιρεσιῶν ἀπιόντα, ἤρετο· τίνες, ὦ Νικομαχίδη, στρατηγοὶ ἤρηνται; καὶ ὅς, ἔ γάρ², ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοιῶτοί εἰσιν Ἀθηναῖοι, ὥσε ἐμὲ μὲν ἔχ εἴλοντο, ὅς ἐκ καταλόγου στρατεύομενος κατατέτριμμα, καὶ λοχαγῶν, καὶ ταξιαρχῶν, καὶ τραύματα ὑπὸ τῶν πολεμίων τοσαῦτα ἔχων· (ἀμα δὲ τὰς ἑλὰς τῶν τραυμάτων ἀπογυμνόμενος ἐπεδείκνυεν·) Ἀντισθένην δὲ, ἔφη, εἴλοντο, τὸν ἔτε ὑπλίτην πώποτε^a στρατεύσασμενον, ἐν τε τοῖς ἵππευσιν ἔδεν περιβλεπτον ποιήσαντα, ἐπιστάμενόν τε ἄλλο ἔδεν ἢ χρήματα συλλέγειν. ἔκῃν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆτο μὲν² ἀγαθόν, εἶγε τοῖς στρατιώταις ἱκανὸς ἔσται τὰ ἐπιτήδεια πορίζαν. καὶ γὰρ οἱ ἔμποροι, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, χρήματα συλλέγειν ἱκανοὶ εἰσιν· ἀλλ' ἔχ ἕνεκα τῆτος καὶ στρατηγεῖν δύναιν^b ἄν. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, ἀλλὰ καὶ Φιλό-³λόνικος^c Ἀντισθένης ἐστίν, ὁ στρατηγῶν προσεῖναι ἐπιτήδειόν ἐστιν. ἔχ ὁρᾶς, ὅτι καὶ ὁσάνκισ κεχορήγηκε, πᾶσι τοῖς χοροῖς νενίκηκε; μὰ Δί, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἀλλ' ἔδεν ὁμοίον ἐστίν χορᾶ τε καὶ στρατεύματος προεστάναι. καὶ μὴν, ἔφη⁴ ὁ Σωκράτης, ἔδὲ ᾤδῃς γε ὁ Ἀντισθένης, ἔδὲ χορῶν διδασκυλίας ἔμπειρος ὢν, ὅμως ἐγένετο ἱκανὸς εὐρεῖν τὰς κρατίστους ταῦτα. καὶ ἐν τῇ στρατιᾷ^d ἔν, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλως μὲν εὐρήσει τὰς τάξοντας ἄνθ' ἑαυτῆ, ἄλλως δὲ τὰς μαχομένους^e. ἔκῃν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰάν γε καὶ⁵ ἐν τοῖς πολεμικοῖς τὰς κρατίστους, ὡσπερ ἐν τοῖς χορικοῖς, ἐξευρί-

2) vel ἔ γάρ interrogative cum Leuncl. et Reiskio capiendum, vel legendum ἔ γάρ.

a) πω Iunt. 2.

b) δύναιτ' Ald. Iunt. 2.

c) Φιλόκεικος omnes praeter Caselianam, e qua recte Ern. recepit Φιλόνικος.

d) στρατηγία marg. Leuncl. Steph. ed. Rom. in textu.

e) μαχομένους malebat Steph. n. n.

ἔξευρίσκη τε ^f, καὶ προαιρῆται, εἰκότως ἂν καὶ τέτρα ^g νικηφόρος εἴη· καὶ δαπανᾶν δ' αὐτὸν εἰκὸς μᾶλλον ἂν ἐθέλειν εἰς τὴν ζῦν ὅλη τῇ πόλει τῶν πολεμικῶν νίκην, ἢ εἰς τὴν ζῦν τῇ φυλῇ ^h τῶν χορικῶν. λέγεις σὺ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὡς τῶ αὐτῶ ἀνδρὸς ἐστὶ χορηγεῖν τε καλῶς καὶ στρατηγεῖν; λέγω ἔγωγ', ἔφη, ὡς ὅτε ἂν τις προστατεύῃ, εἴαν γινώσκῃ τε ὧν δεῖ, καὶ ταῦτα πορίζεσθαι δύνηται, ἀγαθὸς ἂν εἴη προστατῆς, εἴτε χορῶ, εἴτε οἴκῃ, εἴτε πόλεως, ⁷ εἴτε στρατεύματος προστατεύοι ⁱ. καὶ ὁ Νικομαχίδης, μαὶ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἔκ ἂν ποτε ἄμην ἐγὼ σε ἀκῶσαι, ὡς ἀγαθοὶ οἰκονόμοι ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἂν εἴεν. ἴθι δὴ, ἔφη, ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρω αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πό- ⁸ τερον τὰ αὐτὰ ἐστίν, ἢ διαφέρει τι. πάνυ γε, ἔφη. ἔκῃν ^k, ἔφη, τὸ μὲν τῶς ἀρχομένους κατηκόους τε καὶ εὐπαιθεῖς ἑαυτοῖς παρασκευάζειν, ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; καὶ μάλα, ἔφη. τί δέ; τὸ προσάττειν ἑκάστοις τὰ ἐπιτηδεῖα πράττειν ^l; καὶ τέτρο, ἔφη.

f) ἔξευρίσκη τε e conj. Valkenarii recepimus. Vulg. ἔξευρίσκηται.

g) τέτρων emend. Reiske. h) Φυλακῆ Ald. Iunt. 2.

i) Vulg. προστατεύει. Illud Ernesti dedit e MS. Voss. Vind. 1.

k) ἔκῃν abest Iunt. 2. nec Bessario legisse videtur. Male.

l) Vulg. legebatur; τὸ προσάττειν ἑκάστους ἐπιτηδεῖους πράττειν. Bessario vertit: praecipere cuilibet quae facere sciat, ut legisse videatur τὸ προσάττειν ἑκάστοις τὰ ἐπιτηδεῖα πράττειν; atque id bene se habet, nec ut Hindenb. putabat, idem est cum κατηκόους — παρασκευάζειν. Nam aliud est efficere, ut quis imperata faciat, aliud imperare singulis quae facere eos conveniat. προσάττειν Stobaeus quoque legit. Ernestio in mentem venit τὸ προσάττειν ἑκάστους τὰ ἐπιτηδεῖα πράττειν, curare ut quisque faciat, quo maxime opus est facto. In ed. Rom. est ἑκάστοις ἐπιτηδεῖοις, it. ἑκάστους ἐπιτηδεῖοις. Morus reponendum censuit ποιεῖν pro πράττειν, hoc sensu: reddere quemlibet idoneum ad gubernandum h. e. ad curandum aliquid. Eodem modo locum intellexit Aem. Portus, nisi quod hic servari vellet πράττειν idque pro ποιεῖν vel παρασκευάζειν accipi. Fr. Portus conjecit τί δέ τὸ προσάττειν ἐν ἑκάστοις ἐπιτηδεῖοις πράττειν, id dare operam ut idonei praesint singulis. Leuncl. conj. τῶ προσάττειν. At Paris. edit. habet: τί δέ τὸ προσάττειν ἑκάστους ἐπιτηδεῖοις πράττειν.

ἔφη. καὶ μὴν καὶ^m τὸ τὰς κακὰς κολάζειν, καὶ τὰς ἀγα-
θὰς τιμᾶν, ἀμφοτέροις οἴμαιⁿ προσήκειν. πάνυ μὲν ἔν,
ἔφη. τὸ δὲ τὰς ὑψηλὰς εὐμενεῖς ποιεῖσθαι, πῶς ἔκαστον^q
ἀμφοτέροις; καὶ τῆτ', ἔφη. συμμάχους δὲ καὶ βοηθὰς
προσάγεσθαι δοκεῖ σοι συμφέρον ἀμφοτέροις, ἢ ἔ; πάνυ μὲν
ἔν, ἔφη. ἀλλὰ φυλακτικὰς τῶν ὄντων ἔκαστον ἀμφοτέρους εἶναι
προσῆκει; σφόδρα γ', ἔφη. ἔκαστον καὶ ἐπιμελεῖς καὶ φιλο-
πόνους ἀμφοτέρους εἶναι προσῆκει περὶ τὰ αὐτῶν ἔργα^o.
ταῦτα μὲν ἔν p, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμφοτέρων ἐστίν. ἀλλ' ἰο
λαὶ τὸ μάχεσθαι, ἔκαστον ἀμφοτέρων. ἀλλ' ἐχθροὶ γέ τοι
ἀμφοτέροις γίνονται; καὶ μάλα, ἔφη, τῆτό γε. ἔκαστον τὸ
περιγενέσθαι τῶν ἀμφοτέροις συμφέρον; πάνυ γ', ἔφηⁱ
ἀλλ' ἐκεῖνο παρὶς q, ἂν δέη μάχεσθαι, τί ὠφελήσει ἢ οἰκο-
νομική; ἐνταῦθα δὴ πκ καὶ πλεῖστον, ἔφη. ὁ γὰρ ἀγαθὸς
οἰκονόμος, εἰδὼς, ὅτι ἔδεν ἔτω λυσιτελές τε καὶ κερδαλέον
ἐστίν, ὡς τὸ μαχόμενον τὰς πολεμίας νικᾶν, ἔδεν ἔτως ἀλυ-
σιτελές τε καὶ ζημιώδες ὡς τὸ ἠττᾶσθαι, προθύμως μὲν τὰ
πρὸς τὸ νικᾶν συμφέροντα ζητήσῃ καὶ παρασκευάζεται, ἐπι-
μελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ ἠττᾶσθαι φέροντα σκέψεται καὶ φυλά-
ξεται, ἐνεργῶς^r δ', ἂν τὴν παρασκευὴν ὄρῃ νικητικὴν ἔσσαν,
μαχεῖται. ἔχ' ἡκιστα δὲ τῶν, ἔάν ἀπαράσκευος^s ἦ. φυ-
λάξεται συνάπτειν μάχην. μὴ καταφρόνῃ, ἔφη, ὡς Niⁱ
κομαχίῃ, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν. ἢ γὰρ τῶν ἰδίων ἐπι-
μέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς τῶν κοινῶν, τὰ δὲ ἄλλα
παραπλήσια ἔχει. τὸ δὲ μέγιστον^t, ὅτι ἔτε ἄνευ ἀνθρώπων
ἔδετέρα γίνονται, ἔτε δὲ ἄλλων μὲν ἀνθρώπων τὰ ἴδια
πράττεται, δὲ ἄλλων δὲ τὰ κοινά. ἔ γὰρ ἄλλοις τισὶν
ἀνθρώ-

m) καὶ abest Iunt. 2.

n) οἴομαι Iunt. 2. Paris.

o) τὰ αὐτὰ ἔργα Iunt. 2. αὐτῶν ἔργα Paris.

p) ἔν abest Iunt. 2.

q) παρὶς Steph. conj. et sic MS. Voss. Sed rectius cum Ernestio παρὶς servatur, subintellecto λέγε.

r) ἐνεργῶς MS. Voss. quod Zeunius recepit. Schneiderus tamen antiquam lectionem restituit. ἐνεργῶς δὲ τὴν παρασκευὴν ὄρῃ marg. Leuncl. Steph.

s) ἀπαράσκευατος marg. Leuncl.

t) Vulgo τὸ μέγιστον. At Bessarion: quod vero maximum est. Sane sic melius.

ἀνθρώποις οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελόμενοι ^u χρῶνται, ἢ οἷσπερ
τὰ ἴδια οἰκονομῶντες, οἷς οἱ ἐπιστάμενοι χρῆσθαι ^x καὶ τὰ
ἴδια καὶ τὰ κοινὰ καλῶς πράττειν· οἱ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι,
ἀμφοτέρωθεν πλημμελῶσιν.

CAPVT V.

*De revocandis ad pristinam fortitudinem Atheniensibus, disputa-
tatio habita cum Periclis filio spurio, quem Athenienses in
gratiam Periclis legitimis filiis orbati inter Φεράτορας rece-
perant, eique Periclis nomen indiderant.*

Περικλεῖ δὲ ποτε τῷ τῷ πάνυ Περικλέες υἱῷ διαλε-
γόμενος, ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Περικλεῖς, ἐλπίδα ἔχω, σὲ
στρατηγήσαντος ^y ἀμείνω τε καὶ ἐνδοξοτέραν τὴν πόλιν εἰς
τὰ πολεμικὰ ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολεμίων κρατήσαιν. καὶ
ὁ Περικλῆς, βελοίμην ἂν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀ λέγεις· ὅπως
δὲ ταῦτα γένοιτ' ἂν, εἰ δύναμαι γνῶναι. βέβαια ἔν, ἔφη ὁ Σω-
κράτης, διαλογιζόμενοι περὶ αὐτῶν ἐπισκοπῶμεν, ὅπερ ἤδη
² τὸ δυνατόν ἐστίν; βέλομαι, ἔφη. ἔκῃν οἶσθα, ἔφη, ὅτι
πλήθει μὲν ἔδὲν μείξ ἐῖσιν Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν; οἶδῃ γάρ,
ἔφη. σώματα δὲ ἀγαθὰ καὶ καλὰ πότερον ἐκ Βοιωτῶν
οἷα πλείω ἂν ἐκλεχθῆναι, ἢ ἐξ Ἀθηναίων ^z; ἔδὲ ταύτη
μοι δοκῶσι λείπεσθαι. εὐμενεστέρως δὲ ποτέρως ἑαυτοῖς εἶναι
νομί-

u) ἐπιμελόμενοι Paris.

x) Elegantissime hunc locum correxit Ernesti, cum vulgo
legeretur ὅσοι ἐπιστάμενοι. Steph. et Leuncl. post χρῆ-
σθαι putabant inferendum esse ἀνθρώποις. Hinden-
burgio sana omnia et integra videbantur, modo sic
construerentur: ὅσοι ἐπιστάμενοι χρῆσθαι πράττειν
καλῶς καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ, hoc sensu: Nam
qui publica procurant, non aliis utuntur hominibus, quam
quibus illi, qui privata administrant, quotquot eorum
uti sciunt privatam aequè ac publicam rem bene geren-
tibus. In quo V. D. putabat πράττειν participium
esse, quod fieri non potest, cum aperte inter se oppo-
nantur οἱ ἐπιστάμενοι — πράττειν, et οἱ δὲ μὴ —
πλημμελῶσιν.

y) στρατηγήσαντος malebat Leuncl. n. n.

z) rescripti Ἀθηναίων, quod Bessario legisse videtur et
probat Leunclav., pro vulg. Ἀθηναίων: est enim concin-
nium et praecedenti Βοιωτῶν aptius.

νομίζεις; Ἀθηναίους ἔγωγε· Βοιωτῶν μὲν γὰρ πολλοὶ πλεονεκτῆμενοι ὑπὸ Θηβαίων δυσμενῶς αὐτοῖς ἔχουσιν· Ἀθήνησι δὲ εὐδὲν ὄρω τοιᾶτον. ἀλλὰ μὴν φιλοτιμώτατοί γε καὶ 3 φιλοφρονέστατοι πάντων εἰσίν, ἅπερ ἔχ' ἠκίστα παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος. εὐδὲ ἐν τέτοις Ἀθηναῖοι μεμπτοί. καὶ μὴν προγόνων γε καλὰ ἔργα ἔκ' ἔστιν, οἷς μείζω καὶ πλείω ὑπάρχει ἢ Ἀθηναίοις· ὧ πολλοὶ ἐπαίρομενοι προτρέπονταί τε ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἄλκιμοι γίνεσθαι. ταῦτα μὲν ἀληθῆ λέγεις πάντα, ὧ Σώκρα- 4 τες· ἀλλ' ὄρας, ὅτι ἀφ' ἧ ἦτε σὺν Τολμίδῃ τῶν χιλίων ἐν Λεβαδείᾳ συμφορὰ ἐγένετο, καὶ ἡ μετ' Ἰπποκράτους ἐπὶ Δηλίῳ, ἐκ τέτων τεταπεινώται μὲν ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς τῆς Βοιωτῆς, ἐπῆρται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα πρὸς τῆς Ἀθηναίους· ὥστε Βοιωτοὶ ^a μὲν, οἱ πρόσθεν εὐδ' ἐν τῇ ἑαυτῶν τολμῶντες Ἀθηναίοις ἀνευ Λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων ἀντιτάττεσθαι, νῦν ἀπειλᾶσιν αὐτοὶ καθ' αὐτῆς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν· Ἀθηναῖοι δὲ οἱ πρότερον, ὅτε Βοιωτοὶ μόνοι ἐγένοντο, προθῆντες τὴν Βοιωτίαν, φοβῶνται μὴ Βοιωτοὶ δηώσωσι τὴν Ἀττικὴν. καὶ ὁ Σωκρά- 5 τῆς, ἀλλ' αἰσθάνομαι μὲν, ἔφη, ταῦτα ἔτῳς ἔχοντα· δοκεῖ δὲ μοι ἀνδρὶ ἀγαθῷ ἄρχοντι νῦν ^b εὐαρεσκοτέρως ^c διακειῖσθαι ἢ πόλις. τὸ μὲν γὰρ θάρσος ἀμέλειάν τε καὶ ἔραθυμίαν καὶ ἀπειθεῖαν ἐμβάλλει, ὁ δὲ φόβος προσεκτικώτερος τε, καὶ εὐπειθεστέρος, καὶ εὐτακτοτέρως ποιεῖ· τεκμήριο ^d δ' ἂν τῆτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν. ὅταν μὲν ^e γὰρ δήπῃ μηδὲν φοβῶνται, μεστοὶ εἰσιν ἀταξίας· ἔστ' ἂν ^e δὲ ἢ χειμῶνα ἢ πολεμίας ^f δείσωσιν, ἔ' μόνον τὰ κελευόμενα πάντα ποιῶσιν, ἀλλὰ καὶ σιγῶσι καταδοκῶντες τὰ προσ- 6 τα-

a) Βοιωτῶν marg. Steph. 2.

b) ἂν add. MS. Voss.

c) εὐαρεστοτέρως marg. Steph. 2.

d) τεκμήριον Iunt. 2. Paris.

e) ἔστ' ἂν e Iunt. Ald. Bas. Paris. ut aptius recepi pro ὅταν.

f) Recte Brodaeus et Ernesti πολεμίας pro vulg. πολέμους suaserunt. Ruhnkenius, qui olim conjecerat σκοπέλης, postea hanc conjecturam ipse abiecit, et lectionem πολεμίας probavit tum MS. Vossiani auctoritate, tum simillimo Polybii loco VI, 42. usus.

7 ταχθῆσόμενα, ὡς περ χορευταί. ἀλλὰ μὴν, ἔφη ὁ Περικλῆς, εἴγε νῦν μάλιστα πείθοιντο, ὥρα ἂν εἴη λέγειν, πῶς ἂν αὐτὰς προτρεψαίμεθα πάλιν ἀνερεθισθῆναι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς ἢ τε καὶ εὐκλείας καὶ εὐδαιμονίας. ἔκῃν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ μὲν ἐβαλόμεθα χρημάτων αὐτὰς, ὧν οἱ ἄλλοι εἶχον, ἀντιποιεῖσθαι. ἀποδεικνύντες αὐτοῖς ταῦτα πατρῷά τε ὄντα καὶ προσήκοντα, μάλιστα ἂν ἡ ἔτι αὐτὰς ἐξορμῶμεν ἀντέχεσθαι τῶν ἐπεὶ δὲ τῷ μετ' ἰ ἀρετῆς προτεύειν αὐτὰς ἐπιμελεῖσθαι βαλόμεθα, τῷ αὖ δαικτέον ἐκ παλαιῶ μάλιστα προσῆκον αὐτοῖς. καὶ ὡς τῶν ἐπιμελέμενοι, πάντων ἂν εἶεν κράτιστοι. πῶς ἔν ἂν τῷτο διδάσκωμεν; οἷμαί μὲν, εἰ τὰς γε παλαιότητας, ὧν ἀκούμεν, προγόνους αὐτῶν ἀναμιμνήσκωμεν αὐτὰς, ἀκηκούτας, ἀρίστους γεγονέναι. ὥρα λέγεις τὴν τῶν θεῶν κρίσιν, ἣν οἱ περὶ Κέκροπα δι' ἀρετὴν ἔκριναν; λέγω γὰρ καὶ τὴν Ἐρεχθίδεως γε τροφὴν καὶ ξένισιν^κ, καὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' ἐκείνῃ γενομένον πρὸς τὰς ἐκ τῆς ἐχομένης Ἡπειροῦ πάσης, καὶ τοῦ ἐφ' Ἡρακλειδῶν πρὸς τὰς ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ πάντας τὰς ἐπὶ Θησέως πολεμηθέντας, ἐν οἷς πᾶσιν ἐκεῖνοι δῆλοι γεγονόσιν^ι τῶν κατ' ἑαυτὰς ἀνθρώπων ἀριστεύσαντες. εἰ δὲ βέλαι, ἃ ὕστερον οἱ ἐκείνων μὲν ἀπόγονοι, ἔ ποτὺ δὲ πρὸ ἡμῶν γεγονότες ἐπραξαν, τὰ μὲν αὐτοὶ κατ' ἑαυτὰς ἀγωνιζόμενοι πρὸς τὰς κυριεύοντας τῆς τε Ἀσίας πάσης καὶ τῆς Εὐρώπης μέχρι Μακεδονίας, καὶ πλείστην τῶν προγεγονότων δύναμιν καὶ ἀφορμὴν κεκτημένους, καὶ μέγιστα ἔργα κατεργασμένους. τὰ δὲ καὶ μετὰ Πελοποννησίων ἀριστεύοντες καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, οἱ δὲ καὶ λέγονται πολὺ διενεγκεῖν τῶν κατ' ἑαυτὰς ἀνθρώπων. λέγονται γὰρ, ἔφη. τοιγαρῶν πολλῶν μὲν μεταναστάσεων ἐν τῇ Ἑλλάδι γεγονυῖων, διέμισαν

g) Reiskius corr. ἀνερεθίσαντες μνησθῆναι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς. MS. Voss. habet ἀνερατισθῆναι, pro quo tamen Ernestio iudice esse deberet ἀνερατίσαι. Zeunio placebat ἀντερασθῆναι, Schneidero autem ἀνερασθῆναι. Ceterum Leuncl. post ἀνερεθισθῆναι interjiciendum esse putabat ὑπὸ, quod tamen intelligendum est, non scribendum.

h) ἂν abest Iunt. 2.

i) μὲν Ald. Iunt. 2.

k) ξένισιν vera est, quam Ernesti laudavit, emendatio Leisneri, conferre iubentis Diod. Sic. I, 29. et Stephanum Byz. in Ἐρέχθια, quam recepimus pro vulg. γένεσιν.

ναν ἐν τῇ ἑαυτῶν, πολλοὶ δὲ ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντες, ἐπέ-
 τρεπον ἐκείνοις, πολλοὶ δὲ ὑπὸ κραιπτόνων ὑβρίζομενοι, κατέ-
 φευγον πρὸς ἐκείνους. καὶ ὁ Περικλῆς, καὶ Θαυμαζῶ γε, 13
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἡ πόλις ὅπως ποτ' ¹ ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκλι-
 νεν. ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ καὶ ἄλλοι
 τινὲς, διὰ τὸ πολὺ ὑπερενεγκεῖν καὶ κρατιστεῦσαι, καταρα-
 θυμήσαντες ὑστερίζουσι τῶν ἀντιπάλων, ἔτω καὶ Ἀθηναῖος
 παλὺ διενεγκόντας ἀμελήσασιν ἑαυτῶν, καὶ διὰ τῆτο χείρους
 γεγονέναι. νῦν ἔν, ἔφη, τί ἂν ποιῶντες ἀναλάβοιεν τὴν 14
 ἀρχαίαν ἀρετήν; καὶ ὁ Σωκράτης, ἔδεν ἀπόκρυφον δοκεῖ
 μοι εἶναι· ἀλλ' εἰ μὲν ἐξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύ-
 ματα, μηδὲν χεῖρον ἐκείνων ἐπιτηδείοιεν, ἔδεν ἂν χείρους ἐκεί-
 νων γενέσθαι· εἰ δὲ μὴ, τίς γε νῦν πρωτεύοντας μιμῶμενοι,
 καὶ τέτοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύοντες, ὁμοίως μὲν τοῖς αὐτοῖς
 χρώμενοι, ἔδεν ἂν χείρους ἐκείνων εἶεν· εἰ δ' ἐπιμελέστερον,
 καὶ βελτίως. λέγεις ^m, ἔφη, πόρρω πα εἶναι τῇ πόλει τὴν 15
 καλοκαγαθίαν. πότε γὰρ ἔτως Ἀθηναῖοι, ὥσπερ Λακε-
 δαιμόνιοι, ἢ πρεσβυτέρους αἰδέσονται, οἱ ἀπὸ τῶν πατέρων ⁿ
 ἀρχονται καταφρονεῖν τῶν γεραιτέρων, ἢ σωμασκῆσαι
 ἔτως, οἱ ἔ μόνον αὐτοὶ εὐεξίας ἀμελήσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ἐπιμελεμένων καταγελῶσι; πότε δὲ ἔτω ^o πείσονται 16
 τοῖς ἀρχαῖοις, οἱ καὶ ἀγάλλονται ἐπὶ τῷ καταφρονεῖν τῶν
 ἀρχόντων; ἢ πότε ἔτως ὁμονοήσασιν, εἴ γε ἀντὶ μὲν τῆ συν-
 εργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα, ἐπήρεάζουσιν ἀλλήλοις, καὶ
 φθονῶσιν ἑαυτοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις· μάλιστα
 δὲ πάντων ἐν τε ταῖς ἰδίαις συνόδοις καὶ ταῖς κοιναῖς διαφέ-
 ρονται, καὶ πλείστας δίκας ἀλλήλοις δικάζονται, καὶ προαι-
 ρῶνται μᾶλλον ἔτω κερδαίνειν ἀπ' ἀλλήλων ἢ συνωφελεῖν
 αὐτὰς· ^p τοῖς δὲ κοινοῖς ὥσπερ ἀλλοτριῶς χρώμενοι, περὶ
 τῶν αὐτῶν μάχονται, καὶ ταῖς εἰς τὰ τοιαῦτα δυνάμεσι μᾶ-
 λιστα χαίρουσιν· ἐξ ἧν πολλὴ μὲν ἀπειρία ^q καὶ κακία τῇ
 πόλει

G 2

πόλει

1) εἰ ἢ πόλις ἔτως ποτ' marg. Steph. 2.

m) λέγω conj. Edwards.

n) πρώτων marg. Leuncl. Paullo post σῶμα ἀσκήσασιν Paris.

o) ἔτω recte emendavit Hindenb. pro ἔτοι.

p) αὐτὰς Ald.

q) ἀπειροκαλία conj. Hindenb. Propius quidem a vestigio
 scripturae abest emendatio Ruhnkenii ἐπήρεια, et
 paullo

- πόλει ἐμφύεται¹, πολλή δὲ ἔχθρα καὶ μῖσος ἀλλήλων τοῖς
 17 πολίταις ἐγγίνεται. δι' ἃ ἔγωγε μάλα φοβῶμαι αἰεὶ, μή
 τι μείζον, ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι, κακὸν τῇ πόλει συμβῆ-
 18 μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὦ Περικλεῖς, ἔτω ἡγῶ
 ἀνηκέστῳ πονηρίᾳ νοσεῖν Ἀθηναίους. ἔχ ὄρα², ὡς εὐ-
 τακτοὶ μὲν εἰσὶν ἐν τοῖς ναυτικοῖς, εὐτάκτως δ' ἐν τοῖς
 19 γυμνικοῖς ἀγῶσι πεῖθονται τοῖς ἐπιστάταις, ἔδενῶν δὲ κατα-
 γάρ τοι, ἔφη, καὶ θαυμαστὸν ἐστὶ, τὸ τῶν μὲν τοιούτων³ παι-
 θαρχεῖν τοῖς ἐφεστῶσι, τῶν δὲ ὀπλίτας καὶ τῶν ἵππεις, οἳ
 δοκῶσι καλοκαγαθία προκεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, ἀπειθεστά-
 20 τας εἶναι πάντων. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, ἢ δὲ ἐν ἀρείῳ
 πάγῳ βελή, ὦ Περικλεῖς, ἔκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθί-
 σταται; καὶ μάλα, ἔφη. οἷσθα ἐν τινὲς, ἔφη, κάλλιον,
 ἢ νομιμώτερον, ἢ σεμνότερον, ἢ δικαιότερον τὰς τε δίκας δι-
 κάζοντας, καὶ τὰλλα πάντα πράττοντας; ἔ μὲν φομαί,
 ἔφη, τέτοις. ἔ τοίνυν, ἔφη, δεῖ ἀθυμεῖν, ὡς ἐκ εὐτάκτων
 21 ὄντων Ἀθηναίων. καὶ μὲν ἐν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη,
 ἐνθα μάλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ παιθαρχεῖν,
 ἔδενι τέτων προσέχουσιν. ἴσως γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν
 τέτοις οἳ ἠκιστα ἐπιστάμενοι ἄρχουσιν αὐτῶν. ἔχ ὄρα², ὅτι
 κιθαριστῶν μὲν, καὶ χορευτῶν, καὶ ὀρχηστῶν ἔδὲ εἰς ἐπιχει-
 ρεῖ ἄρχειν μὴ ἐπιστάμενος, ἔδὲ παλαιστῶν, ἔδὲ παγκρατια-
 στῶν· ἀλλὰ πάντες, ὅσοι τ³ τέτων ἄρχουσιν, ἔχουσι δεῖξαι,
 ὅπόθεν ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οἷς ἐφεστῶσι· τῶν δὲ στρατη-
 22 γῶν οἳ πλεῖστοι αὐτοσχεδιάζουσιν; ἔ μὲν τοι σέ γε τοιούτον
 ἐγὼ νομίζω εἶναι, ἀλλ' οἶμαί σε ἔδεν ἦττον ἔχειν εἰπεῖν,
 ὅποτε στρατηγεῖν, ἢ ὅποτε παλαίαν ἤρξω μανθάνειν. καὶ
 πολλὰ

paullo ante dictum ἐπηρεάζουσιν ἀλλήλοις. Sed quia ἀπειρία ortum esse potest e compendio scribendi male intellecto, si scripsisset Xenophon ἀπειροκαλία, melius-que ἀπειροκαλία et κακία ad civitatem, a qua abesse τὴν καλοκαγαθίαν ὁ. 15. questus erat, ἔχθρα vero et μῖσος ad singulos cives refertur, qui antea dicebantur ἐπηρεάζειν ἀλλήλοις καὶ φθονεῖν ἑαυτοῖς, Hindenburgii emendationem praeferendam censeo. Ceterum in Vatic. I. et Flor. E. est ἀτηρία καὶ κακία. In Flor. B. ἀπορία καὶ κακία.

1) ἐμφυτεύεται edd. Iuntt. Ald. MS. Vind. 1.

2) τοῖας Ald. Iunt. 2. Paris.

3) οἷοι Iunt. 2.

πολλά μὲν οἶμαι σε τῶν πατρώων στρατηγημάτων παρελη-
 φότα διασώζειν, πολλά δὲ πανταχόθεν συνεννηοχένας^u, ὅπο-
 θεν οἶόν τε ἦν μαθεῖν τι ὠφελίμον εἰς στρατηγίαν· οἶμαι²³
 δέ σε πολλά μεριμνᾶν, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι
 τῶν εἰς στρατηγίαν ὠφελίμων, καὶ εἴαν τι τοιᾶσον αἰσθῆ σε-
 αυτὸν^v μὴ εἰδύτα, ζητεῖν τῆς ἐπισταμένους ταῦτα, ἕτε δώ-
 ρων ἕτε χαρίτων φειδόμενον, ὅπως μάθῃς παρ' αὐτῶν, ἃ μὴ
 ἐπίστασαι, καὶ συνεργῆς ἀγαθῆς ἔχῃς^x. καὶ ὁ Περι-²⁴
 κλῆς, ἔλανθάνεις με, ὦ Σώκρατες, ἔφη, ὅτι εἰδ' οἰόμενός
 με τῶν ἐπιμελεῖσθαι, ταῦτα λέγεις, ἀλλ' ἐγχειρῶν με δι-
 δάσκεις, ὅτι τὸν μέλλοντα στρατηγεῖν τῶν ἀπάντων ἐπιμε-
 λεῖσθαι δεῖ. ὁμολογῶ μὲν τοι καὶ γὰρ σοι ταῦτα. τῆτο²⁵
 δ', ἔφη, ὦ Περικλῆς, κατανενόηκας, ὅτι πρόκειται τῆς χώ-
 ρας ἡμῶν ὄρη μεγάλη^y, καθήκοντα ἐπὶ τῆν Βοιωτίαν, δι'
 ὧν εἰς τὴν χώραν εἰσοδοὶ στεναί τε καὶ προσάνται εἰσὶ, καὶ
 ὅτι μέση διέζωσται ὄρεσιν ἐρυμνοῖς. καὶ μάλα, ἔφη. τί²⁶
 δέ; σύ γ' ἐκεῖνο^z ἀκήκοας, ὅτι Μυσοὶ καὶ Πισίδαι ἐν τῇ
 βασιλέως χώρα κατέχοντες ἐρυμνά πάνυ χωρία, καὶ κέφως
 ὠπλισμένοι, δύνανται πολλά μὲν τὴν βασιλέως χώραν κα-
 ταθέοντες κακοποιεῖν, αὐτοὶ δὲ ζῆν ἐλεύθεροι; καὶ τῆτό γε,
 ἔφη, ἀκῶ. Ἀθηναῖος δ' ἐκ ἂν οἶα^a, ἔφη, μέχρι τῆς²⁷
 ἑλαφροῦς ἡλικίας ὠπλισμένους κηφοτέροις ὄπλοις, καὶ
 τὰ προκείμενα τῆς χώρας ὄρη κατέχοντας, βλαβερῆς μὲν
 τοῖς πολεμίοις εἶναι, μεγάλην δὲ προβολὴν τοῖς πολί-
 ταις τῆς χώρας κατεσκευάσθαι; καὶ ὁ Περικλῆς, πάντ'
 οἶμαι,

G 3

οἶμαι,

- u) συνεννηοχένας mendose Ald. συνηλοχένας Iunt. I. Basf. I.
 vitio scribendi pro συνειλοχένας.
 v) ἀγνοῶν — αἰσθῆ σεαυτὸν incuria editoris omissa Iunt. 2.
 x) ἔχεις Ald. Iunt. 2. y) μεγάλη abest Iunt. I. 2.
 z) τίδε σε ἐκεῖνο Ald. Iunt. 2. τί δε; γε Leuncl. Steph.
 τί δέ; τόγ' ἐκεῖνο emend. Ernesti. Hindenb. conj. τί δέ
 γε; ἐκεῖνο etc. Valkenaer autem τί δέ; καὶ ἐκεῖνο.
 In Paris. est τί δέ; σύ ἐκεῖνο, qua lectione cum Aldina
 et Leuncl. comparata scripsisse mihi videtur Xenophon
 τί δέ; σύ γ' ἐκεῖνο, quod recipere non dubitavi. De-
 inde in verbis ἐν τῇ βασιλέως χώρα Edwards legi vult
 τῆ βασιλέως. Sed nihil opus.
 a) Zeunius ob adjunctum ἂν veterem lectionem οἶα revo-
 caverat; verum recte repugnavit Schneiderus, cum ἂν
 ad infinitivos pertineat.

28 οἶμαί, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταῦτα χρήσιμα εἶναι. εἰ τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχείρει αὐτοῖς, ὦ ἄριστε. ὅτι μὲν γὰρ ἂν τέτων καταπράξης, καὶ σοὶ καλὸν ἔσται, καὶ τῇ πόλει ἀγαθόν· εἰ δέ τι ἀδυνατῆς, ἔτε τὴν πόλιν βλάψεις, ἔτε σαυτὸν κατασχυνεῖς.

CAPVT VI.

Glauconem admodum adolescentem scientiaeque reip. gerendae ignarum Socrates a capessenda republica avertit.

Γλαύκωνα δὲ τὸν Ἀρίστωνος (ὅτ' ἐπιχείρει δημηγορεῖν, ἐπιθυμῶν προστατεύειν τῆς πόλεως, ἐδέπω εἴκοσιν ἔτη γεγονώς) ὄντων ἄλλων ^b οἰκείων καὶ φίλων, ἐδεῖς ἠδύνατο παῦσαι ἐλκόμενόν τε ἀπὸ τῆ βήματος καὶ καταγέλαστον ὄντα. Σωκράτης δέ, εὖνης ὢν αὐτῷ διὰ τε Χαρμίδην τὸν
 2 Γλαύκωνος καὶ διὰ Πλάτωνα, μόνος ἔπαυσεν. ἐπιτυχῶν γὰρ αὐτῷ, πρῶτον μὲν εἰς τὸ ἐθελῆσαι ἀκάν, τοιαύτη λέξας, κατέσχευ· ὦ Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν ἡμῖν διακινῶσαι τῆς πόλεως; ἔγωγ', ἔφη, ὦ Σώκρατες. νῆ Δί', ἔφη, καλὸν γὰρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. δῆλον γὰρ, ὅτι εἰάν τῆτο διαπράξῃ ^c, δυνατὸς μὲν ἔσῃ αὐτὸς ^d τυγχάνειν, ὅτῃ ἂν ἐπιθυμῆς ^e, ἱκανὸς ^f δὲ τὰς φίλους ὠφελεῖν, ἔπαρεῖς ^g δὲ τὸν πατρῶον οἶκον ^h, αὐξήσεις δὲ τὴν πατρίδα, ὀνομαστός ^δ ἔσῃ, πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει, ἔπειτα ^δ ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἴσως ^δ, ὡς περ Θεμιστοκλῆς, καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· ὅπῃ ^δ ἂν ᾖς, πανταχῆ περιβλεπτός ἔσῃ. ταῦτ' ἔν ἀκάν ὁ Γλαύκων ἐμεγαλύνετο, καὶ ἠδέως παρέμενε. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σωκράτης, ἐκῆν, ἔφη, τῆτο μὲν, ὦ Γλαύκων, δῆλον, ὅτι εἴπερ τιμᾶσθαι βέλει, ὠφελιτέα σοι ἢ πόλις

b) Aldobrandin. ad Diog. Laert. II. 5. 29. haec verba laudans posuit ὄντ' ἄλλων, incertum quos libros secutus; inde Hindenb. conj. ὄν τῶν ἄλλων. Sed vulg. lectio vera.

c) εἰάν τι διαπράξῃ Iunt. 2. εἰάν τι τοῖστο διαπράξῃ Paris.

d) ἔ αὐτὸς Ald. Paris. e) ἐπιθυμῆς Ald.

f) αὐτὸς τυγχάνειν — ἱκανὸς δὲ perperam omiffa Iunt. 2.

g) ἐπαίρεις Ald.

h) τὰς πατρῶας οἴκας Paris.

λισ ἐστίν; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ τοίνυν
 ἀποκρύψῃς ⁱ, ἀλλ' εἰπέ ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν εὐε-
 γετεῖν. ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαύκων διεσιώπησεν ^k, ὡς ἂν τότε ^l
 σκοπῶν ^l, ὁπόθεν ἄρχοιτο. ἄρ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥσπερ,
 φίλῃ οἶκον εἰ αὐξήσῃ βέλιοιο, πλεσιώτερον αὐτὸν ἐπιχει-
 ροῖς ἂν ποιεῖν, ἔτω καὶ τὴν πόλιν περᾶσθαι πλεσιωτέραν
 ποιῆσαι; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἔκῃν πλεσιωτέρα γ' ἂν ⁵
 εἴη, προσόδων αὐτῇ πλείονων γενομένων; εἰκὸς γὰρ, ἔφη.
 λέξον δὴ, ἔφη, ἐκ τίνων νῦν αἱ πρόσοδοι τῇ πόλει, καὶ πό-
 σαι τινές εἰσι. δῆλον γάρ, ὅτι ἐσκεψάμην, ἵνα, εἰ μὲν τινες
 αὐτῶν ἐνδεῶς ἔχουσιν, ἐκπληρώσῃς· εἰ δὲ παραλείπονται,
 προσπορίσῃς. ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ Γλαύκων, ταῦτά ⁶
 γε ἐκ ἐπέσκεμμαι. ἀλλ' εἰ τῆτο, ἔφη, παρέλιπες, τὰς
 γε δαπάνας τῆς πόλεως ἡμῖν εἰπέ. δῆλον γάρ, ὅτι καὶ τῶ-
 των τὰς περιττὰς ἀφαιρῆν διανοῶ ^m. ἀλλὰ μὰ τὸν Δί',
 ἔφη, ἔδὲ πρὸς ταῦτά πω ἐσχόλασα. ἔκῃν, ἔφη, τὸ μὲν
 πλεσιωτέραν τὴν πόλιν ποιῆν ἀναβαλόμεθα· πῶς γὰρ οἶόν
 τε μὴ εἰδότεα γε τὰ ἀναλώματα καὶ τὰς προσόδους, ἐπιμελη-
 θῆναι τῶτων; ἀλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Γλαύκων, δυ-
 νατὸν ἐστὶ καὶ ἀπὸ πολεμίων τὴν πόλιν πλετίζειν. νῆ Δία
 ἀφόδρα γ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν τις αὐτῶν κρείττων ἢ
 ἥττων ⁿ δὲ ᾖ, καὶ τὰ οἰκῆα προσαποβάλοι ἂν ^p. ἀληθῆ
 λέγεις, ἔφη. ἔκῃν, ἔφη, τὸν γε βεβησόμενον, πρὸς ἔς ⁸
 τινὰς δᾶ πολεμεῖν, τὴν τε τῆς πόλεως δύναμιν καὶ τὴν τῶν
 ἐναντίων εἰδέναι δᾶ, ἵνα, ἐάν μὲν ἢ τῆς πόλεως κρείττων ἢ,
 συμβαλεῖ ^o ἐπιχειρῆν τῷ πολέμῳ· ἐάν δὲ ἥττων τῆς ^p τῶν
 ἐναντίων, εὐλαβεῖσθαι πείθῃ. ὁρθῶς λέγεις, ἔφη. πρῶ- ⁹

G 4

τον

i) ἀποκρύψῃς praefert Valkenaer, et id jam expressit ed. Rom. Vulg. ἀποκρύψῃ.

k) ed. Iuntt. Ald. mendose δισώπησεν; in Paris. marg. Bas. B. διεσιώπησεν. Alii δυσώπησεν.

l) σκοπεῖν Paris. Forte autem legendum ὡς ἂν τότε σκοπῶν.

m) Sic Ald. Iunt. 2. attice. διανοεῖς Castal. διανοῶ Steph. etc.

n) καὶ τὰ προσόντα ἀποβάλοι ἂν ed. Iunt. 1. Bas. καὶ τὰ προσόντα προσαποβάλοιτο ἂν Ald. Paris.

o) συμβαλεῖ Iunt. 2.

p) τῆς addidit Ern. e MS. Voss.

- τον μὲν τοίνυν, ἔφη, λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τὴν τε περὶ κλην καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν, εἶτα τὴν τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἔκ ἂν ἔχοιμί σοι ἕτως γε ἀπὸ στόματος εἰπεῖν. ἀλλ' εἰ γέγραπταί σοι, ἐνεγκε ρ, ἔφη. πάνυ γὰρ
- 10** ἠδέως ἂν τῶτο ἀκῆσαιμι. ἀλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἔδὲ γέγραπταί μοι πα. ἔκῃν ἔφη, καὶ περὶ πολέμου συμβουλευεῖν τὴν γε πρώτην ἐπισχίσομεν· ἴσως γὰρ καὶ διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, ἄρτι ἀρχόμενος τῆς προστατείας, ἔπω ἐξήτακας. ἀλλὰ τοι περὶ γε φυλακῆς τῆς χώρας οἶδ' ὅτι σοι μεμέληκεν, καὶ οἶσθα, ὅποσαι τε φυλακαὶ ἐπίκαιροί εἰσι, καὶ ὅποσαι μὴ, καὶ ὅποσοι τε φρενοὶ ἱκανοί εἰσι, καὶ ὅποσοι μὴ εἰσι· καὶ τὰς μὲν ἐπιεικῆς φυλακὰς συμβουλεύσεις
- 11** μείζονας ποιεῖν, τὰς δὲ περιττὰς ἀφαιρεῖν. νῆ Δί', ἔφη ὁ Γλαύκων, ἀπάσας μὲν ἔν ἔγωγε, ἐνεκά γε τῶ ἕτως αὐτὰς φυλάττεσθαι, ὥστε κλέπτεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας. εἰάν δέ τις ἀφέλη γ', ἔφη, τὰς φυλακὰς, ἔκ οἷα καὶ ἀρπάξαι ἐξασίαν ἔσσεσθαι τῷ βυλομένῳ; ἀτὰρ, ἔφη, πότερον ἔλθῶν αὐτὸς ἐξήτακας τῶτο, ἢ πῶς οἶσθα, ὅτι κακῶς φυλάττονται; εἰκάσω, ἔφη. ἔκῃν, ἔφη, καὶ περὶ τῶτων, ὅταν μηκέτι εἰκάσωμεν, ἀλλ' ἤδη εἰδῶμεν
- 12** μὲν ν. ἴσως, ἔφη ὁ Γλαύκων, βέλτιον. εἰς γε μὴν, ἔφη, τὰργύρια x οἶδ', ὅτι ἔκ ἀφίξαι, ὥστ' ἔχειν εἰπεῖν, διό-

τε

- ρ) ἐνεγκαι Iunt. 2. probante Fischero ad Wellerum p. 280.
- τ) συμβουλεύσεις rescripsit Ern. e MS. Voss. Cett. συμβουλεύειν.
- ς) Vulgo edebatur ὥστε καὶ ἀπτεσθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας, quam lectionem hactenus probavit Ernesti, ut pro τὰ reponeretur τῶν. Stephano placuerat ἀρπάξαι, Reiskio ἀγεσθαι, Hindenburgio ἀπάγεσθαι. Zen-nius ex vet. exemplari Brodaeii, et edd. Castal. Bryling. 2. invexit βλάπτεσθαι, quod Bessario quoque legisse videtur. Nos praeunte Schneidero κλέπτεσθαι, in quod Valkenarius conjectura incidere, re-pertum in Vaticanis libris, in textum admisisimus.
- τ) τῷ βυλομένῳ, ἃ τρέφει, πότερον Iunt. 2.
- υ) ἰδῶμεν marg. ed. Steph.
- ν) δὲ add. MS. Voss.
- χ) τὰργύρια MS. Voss. Merm. ed. Ald. τὰργύριον MS. Vind. 1. Ernesti edidit ut supra II. 5, 2. τὰργυρία.

τι νῦν ἐλάττω, ἢ πρίσθεν, προτέρχεται αὐτόθεν γ. ἔ γὰρ
 ἔν ἐλήλυθα, ἔφη. καὶ γὰρ νῦν Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, λέ-
 γεται βαρὺ τὸ χωρίον εἶναι, ὥστε ὅταν περὶ τῆς δέη συμ-
 βλεύειν, αὐτῇ σοι ἢ πρόφασις ἀρκέσει. σκώπτομαι^z, ἔφη
 ὁ Γλαύκων. ἀλλ' ἐκείναι γέ τοι, ἔφη, οἶδ' ὅτι ἔκ ἡμέ- 13
 ληκας, ἀλλ' ἔσκεψαι, πόσον χρόνον ἱκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς
 χώρας γιγνόμενος σῖτος διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσιν εἰς
 τὸν ἐνιαυτὸν προσδέεται, ἵνα μὴ τῆτο^a γε λάθῃ σέ ποτε
 ἢ πόλις ἐνδεής γενομένη, ἀλλ' εἰδώς, ἔχῃς ὑπὲρ τῶν ἀναγκ-
 αίων συμβελεύων τῇ πόλει βοηθεῖν τε, καὶ σώζειν αὐτήν.
 λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων, παμμέγεθες πρᾶγμα, εἶγε καὶ τῶν
 G 5 τοις-

γ) αὐτόθι hic legisse videtur Grammaticus MS. Bibl. San-
 germ. qui teste Ruhnkenio haec habet: Αὐτόθι. Βενο-
 φῶν ἐν μὲν Ἀπομνημονευμάτων γ'. Nihil tamen ideo
 mutandum.

z) Edidi σκώπτομαι, cujus veritatem et critica ratio et
 vero multo magis interpretandi commoditas tuetur.
 Etenim quum Socrates Glauconem false cavillatus
 dixisset, posse illum, quod in argentifodinas non ve-
 nisset, hac excusatione uti, quod gravis scilicet ille lo-
 cus esset et parum salubris, sane nihil Glaucōne fuisset
 insulsius, nisi se ab Socrate rideri sensisset. Et hoc
 quidem se sensisse, brevius efferre non poterat, quam
 si diceret σκώπτομαι. Hoc verbum legit in cod. suo
 Bessarion; vertit enim: RIDES ME, *Glauco inquit.*
 In edit. Iunt. 1. 2. et quae expressa est e Iuntina pri-
 ma Bas. 1. legitur σκώπτομαι, unde Castalio edidit in
 Bas. 2. σκώπτομαι. Id est in Vatic. 1. Reliqui fere
 lectionem Aldinae σκῆπτομαι secuti sunt, nisi quod
 Ernesti ex MS. Voss. edidit σκῆψομαι; hoc nimirum
 sensu, ut Glauco se cogitaturum dicat, utrum eat in-
 spiciendi causa, an ea excusatione uti velit. Ego vero
 fateor, me hoc concoquere non posse. Vanus erat
 Glaucon, adolescens erat imperitus, qui tamen multa
 sibi arrogaret; verum haud omnino tardus erat ac
 stupidus; fuisset autem certe, nisi εἰρωνείαν Socratis
 intellexisset. Quare nec Fr. Porti conjectura egemus,
 qui malebat σκῆπτομαι, vel σκῆψομαι, quasi dicat
 Glauco, se hoc praetextu usurum.

a) τῆτο, quod reponendum esse videbatur Stephano et
 Leunclavio, necessarium non esse vidit Ernesti, quam-
 quam in MS. Voss. repertum, cum ante τῆτο subintel-
 ligatur κατὰ. In Ald. γε abest post τῆτο.

- 14 τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεῖσαι. ἀλλὰ μὲν τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴδ' ἂν τὸν ἑαυτῶ ποτὲ οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα μὲν εἴσεται, ὧν προσδέεται, πάντων δὲ ἐπιμελόμενος ^b ἐκπληρώσει. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ πλειόνων ἢ μυρίων οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν δὲ ἐστὶν ἅμα τοσούτων οἰκῶν ἐπιμελεῖσθαι, πῶς εἴχ' ἓνα τὸν τῶ θεῖα πρῶτον ἐπεραΐθης αὐξήσαι; δέεται δέ. καὶ μὲν τῶτον δύνη, καὶ πλειόσιν ἐπιχειρήσεις. ἓνα δὲ μὴ δυνάμενος ὠφελῆσαι, πῶς ἂν πολλὰς γε δυνήθειης; ὡσπερ εἴ τις ἐν τάλαντον μὴ δύναίτο φέρειν, πῶς εἴ φανερόν, ὅτι πλείω γε φέρειν εἴδ' ἐπιχειρητέον.
- 15 αὐτῶ; ἀλλ' ἔγωγ', ἔφη ὁ Γλαύκων, ὠφελοῖν ἂν τὸν τῶ θεῖα οἶκον, εἰ μοι ἐθέλοι πείθεσθαι. εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν θεῖον εἴ δυνάμενος πείθειν, Ἀθηναίως πάντας μετὰ τῶ θεῖα νομίζεις δυνήσεσθαι ποιῆσαι πείθεσθαί σοι;
- 16 φυλάττει, ἔφη, ὦ Γλαύκων, ὅπως μὴ τῶ εὐδοξεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴναντίον ἔλθῃς. ἢ εἴχ' ὄρας, ὡς σφαλερόν ἐστι τὸ, ἂ μὴ οἶδέ τις, ταῦτα λέγειν ἢ πράττειν; ἐνθυμῶ δὲ τῶν ἄλλων, ὅσους οἶσθα τοιούτους, οἷοι φαίνονται καὶ λέγοντες, ἂ μὴ ἴσασι, καὶ πράττοντες, πότερά σοι δοκῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπαίνε μᾶλλον, ἢ φόβος τυγχάνειν, καὶ πότερον θαυμάζε-
- 17 σθαι μᾶλλον ἢ καταφρονεῖσθαι. ἐνθυμῶ δὲ καὶ τῶν εἰδόντων ὅ τί τε λέγασι καὶ ὅ τι ποιῶσι. καὶ, ὡς ἐγὼ νομίζω, εὐρήσεις ἐν πᾶσιν ἔργοις τῶ μὲν εὐδοκιμούντας τε καὶ θαυμαζομένους, ἐκ τῶν μάλιστα ἐπισταμένων ^c ὄντας, τῶ δὲ κακοδοξούντας τε καὶ καταφρονεμένους, ἐκ τῶν ἁμαθεστάτων.
- 18 εἰ ἔν ἐπιθυμῶ εὐδοκιμεῖν τε καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κατεργάσασθαι ὡς μάλιστα τὸ εἰδέναι, ἂ βέβαια ^d πράττειν. εἴαν γὰρ τῶ ^e διενεγκῶν ^f τῶν ἄλλων ἐπιχειρήσῃ τὰ τῆς πόλεως πράττειν, εἴ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ῥαδίως τύχοις, ὧν ἐπιθυμῶ.

b) ἐπιμελόμενος Paris.

c) ἐπισταμένους Iunt. 2.

d) βεβαῖα Ald.

e) τῶτο Ald. Paris.

f) διενεγκας (accentu perperam a penult. in antepenult. retracto) Iunt. 2.

CAPUT VII.

Charmiden ad remp. accedere verentem Socrates jubet nimiam istam verecundiam exuere, et, ut bene de se, de amicis, de civitate mereri possit, remp. capessere.

Χαρμίδην δὲ τὸν Γλαύκωνος ὄρων ἀξιόλογον μὲν ἄνδρα ὄντα, καὶ πολλῶν δυνατώτερον τῶν τὰ πολιτικά τότε πραττόντων, ὀκνεῖν δὲ προσιέναι τῷ δήμῳ, καὶ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελεῖσθαι, εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Χαρμίδη, εἴ τις ἱκανὸς ὢν τῆς στεφανίτας ἀγῶνας νικᾷν, καὶ διὰ τῆτο αὐτὸς τε τιμᾶσθαι, καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλλάδι εὐδοκιμωτέραν ποιῆν, μὴ θέλοι ἀγωνίζεσθαι, ποῖόν τινα τῆτον νομίζοις ἂν τὸν ἄνδρα εἶναι; δηλονότι, ἔφη, μαλακὸν τε καὶ δειλόν. εἰ δέ τις, ἔφη, δυνατὸς ὢν τῶν τῆς πόλεως 2 πραγμάτων ἐπιμελόμενος τὴν τε πόλιν αὖξαι, καὶ αὐτὸς διὰ τῆτο τιμᾶσθαι, ὀκνοίη ἢ τῆτο πράττειν, ἔκ ἂν εἰκότως δειλὸς νομίζοιτο; ἴσως, ἔφη. ἀτὰρ πρὸς τί με ταῦτα ἐρωτᾷς; ὅτι, ἔφη, οἶμαί σε, δυνατὸν ὄντα, ὀκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ταῦτα, ὧν ἀνάγκη σοι μετέχειν, πολίτη γε ὄντι. τὴν δὲ ἐμὴν δύναμιν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἐν ποίῳ ἔργῳ κατα- 3 μαθῶν, ταῦτά με καταγιγνώσκεις ἢ; ἐν ταῖς συνκρίσει, ἔφη, αἷς σῦνει¹ τοῖς τὰ τῆς πόλεως πράττει. καὶ γὰρ ὅταν τι ἀνακοινῶνταί σοι, ὄρω σε καλῶς συμβεβλῆντα, καὶ ὅταν τι ἀμαρτάνωσιν, ὄρω ἔπιτιμῶντα^κ. ἔ ταῦτόν 4 ἔστιν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἰδίᾳ τε διαλέγεσθαι, καὶ ἐν τῷ πλήθει ἀγωνίζεσθαι. καὶ μὴν¹, ἔφη, ὄγε ἀριθμεῖν δυνάμενος, ἔδεν ἥττον ἐν τῷ πλήθει, ἢ μόνος ἀριθμεῖν. καὶ οἱ καταμόνας ἀρίστα κίθαρίζοντες, ἔτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν. αἰδῶ δὲ καὶ φόβον, ἔφη, ἔχ ὄρας ἐμφυτά 5 τε ἀνθρώποις ὄντα, καὶ πολλῶν^μ μᾶλλον ἐν τοῖς ὄχλοις, ἢ ἐν ταῖς ἰδίαις ὀμιλίαις παριστάμενα; καὶ σέ γε διδάξων, ἔφη,

g) Additur δὴ Iuntt. Ald. Paris. non male.

h) καταμανθάνεις Iunt. 2.

i) σῦνειμι Iuntt. Ald. Paris.

k) ἐπιθυμῶντα vitiose Paris.

l) μὴ Iunt. 2.

m) πολλῶν omissum a Leuncl. restituit Ern. e MS. Vind. edd. Iunt. Ald. Bas.

ἔφη, ὡρμημαί, ὅτι ^π ἔτε τὰς Φρονιμωτάτας αἰδέμενος, ἔτε
 τὰς ἰσχυροτάτας Φοβέμενος, ἐν τοῖς ἀφρονεστάτοις τε καὶ
 6 ἀσφενεστάτοις αἰσχύνη ^ο λέγειν. πότερον γὰρ τὰς γναφεῖς
 αὐτῶν, ἢ τὰς σκυτεῖς, ἢ τὰς τέκτονας, ἢ τὰς χαλκεῖς, ἢ
 τὰς γεωργὰς, ἢ τὰς ἐμπόρους, ἢ τὰς ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλ-
 λομένους, καὶ Φροντίζοντας, ὅτι ἐλάττονος πριάμενοι πλεί-
 7 ονος ἀποδῶνται, αἰσχύνη ^ρ; ἐκ γὰρ τέτων ἀπάντων ἢ ἐκκλη-
 σία συνίσταται. τί δὲ οἶε διαφέρειν, ὃ σὺ ποιεῖς, ἢ τῶν
 ἀσκητῶν ὄντα κρείττω τὰς ἰδιώτας φοβεῖσθαι; ἐν γὰρ τοῖς
 πρωτεύουσιν ἐν τῇ πόλει, ὧν ἔνιοι καταφρονεῖσί σε, ῥαδίως
 διαλεγόμενος ^θ, καὶ τῶν ἐπιμελημένων τῆ τῇ πόλει διαλέ-
 γεσθαι πολὺ περιῶν, ἐν τοῖς μηδεπώποτε Φροντίσασι τῶν
 πολιτικῶν, μηδὲ σὲ καταπεφρονηκόσιν, ὀκνεῖς λέγειν, δε-
 8 διῶς μὴ καταγελασθῆς. τί δ'; ἔφη, εἰ δοκῆσίν σοι πολ-
 λάκις οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθῶς λεγόντων καταγελαῶν;
 καὶ γὰρ καὶ ^ι οἱ ἕτεροι, ἔφη. διὸ καὶ θαυμάζω σε, εἰ
 ἐκείνης, ὅταν τῆτο ποιῶσι, ῥαδίως χειρῶμενος, τέτοις δὲ ^ς
 9 μηδένα τρόπον οἶε δυνήσεσθαι προσενεχθῆναι. ὦ ἀγαθέ,
 μὴ ἀγνοῖαι σεαυτὸν, μηδὲ ἀμάρτανε, ἃ οἱ πλείστοι ἀμαρτά-
 νουσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ ὡρμηκότες ἐπὶ τὸ σκοπεῖν τὰ τῶν
 ἄλλων πράγματα, εἰ τρέπονται ἐπὶ τὸ ἑαυτὸς ἐξετάζειν.
 μὴ ἐν ἀπορῥαθύμει τέττε, ἀλλὰ διατείνε μᾶλλον πρὸς τὸ
 σεαυτῷ προσέχειν, καὶ μὴ ἀμέλει τῶν τῆς πόλεως, εἴ τι δυ-
 νατόν

n) ὅτι abest Leuncl. ὡρμημαί, εἰτά σου ἔτε MS. Voss.
 Schneiderus nuper ita rescripsit: καί τοι σέ γε διδάξων
 ὡρμημαί. Εἰτά σου ἔτε — —. Nobis autem nihil
 esse causae videbatur, cur a lectione vulgata recede-
 remus.

o) αἰσχυνεῖ Iunt. 2. αἰσχυνῆ vulg. Verum jam Stephanus
 monuerat annot. ad edit. 2. mutandum esse futurum
 αἰσχυνῆ in praesens αἰσχύνη. Quod ab editoribus post
 illum omnibus neglectum, observandum duxi; prae-
 sens enim utique et hic et post requiritur, sicut s. 7.
 est ὀκνεῖς.

p) πλείονος οὐ πωλῶνται αἰσχυνεῖ Iunt. 2. Ceterum et hic
 vulgatum αἰσχυνῆ mutavi in αἰσχύνη.

q) εἰ γὰρ τοῖς περ. ῥαδίως διαλογεμένους; Iunt. Ald. Paris.

r) bene Ern. e MS. Voss. inseruit καί.

s) δὲ abest Paris. et MS. Vind. τέτοις γε MS. Voss.

νατόν ἐστὶν διὰ σε βέλτιον ἔχειν. τῶν γὰρ καλῶς ἔχόντων, ἢ μόνον οἱ ἄλλοι πολῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ σοὶ φίλοι καὶ αὐτὸς σὺ ἔκ ἐλάχιστα ὠφελήσῃ^u.

CAPVT VIII.

Aristippo quaerenti respondet Socrates, quid bonum sit 1-3. et pulchrum 4-7. Sequuntur, quae Socrates de optima ratione aedes exstruendi senserit, 8. 9. item de loco templis et aris deligendo.

Aριστίππκ δὲ ἐπιχειρῶντος ἐλέγχειν τὸν Σωκράτην, (ὡσπερ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνου τὸ πρότερον ἠλέγχετο) βεβλόμενος τὰς συνόντας ὠφελεῖν ὁ Σωκράτης, ἀπεκρίνατο ἔχων ὡσπερ οἱ φυλαττόμενοι, μή πη ὁ λόγος ἐπαλλαχθῆ^v, ἀλλ'

t) οἱ recte revocavit Ernesti ed. V. ex edd. Iuntt. Ald. Steph. et MSS.

u) ὠφελήθησθ MS. Voss.

v) ἐπαλλαχθῆ vulgo de ambiguitate intelligitur; vertit etiam Ernesti sic: *non tam cavebat, quod plerique facere solent, ne quid responderet ejusmodi, quod propter ambiguitatem aliquam detorqueri in alienam ab ipsius mente sententiam posset.* Verum nec de ambiguitate vitanda sermo hic esse videtur, nec ista versio satis respondet Xenophonteis; quae sic potius reddenda fuerant: *responderebat Socrates, non ut ii respondere solent, qui cavent ne etc.* Valkenarius eleganter conj. μή πη ὁ λόγος σπαραχθῆ, *ne forte quodammodo vellicetur disputatio.* Mihi vero rectius videtur, et orationis perpetuitati convenientius ἐπαλλαχθῆ mutare in ἀπαλλαχθῆ, ita ut dicatur λόγος ἀπαλλάττεσθαι cum convincitur, ac defendi amplius nequit. Sic enim causa ab eo qui tenuerat, abit, aut avertitur, atque ad alium transit. Nec fortasse malum fuerit pro πη rescribere ποι, ita ut ὡσπερ οἱ φυλαττόμενοι μή ποι ὁ λόγος ἀπαλλαχθῆ hoc significet: *sicut ii qui diligenter cavent, ne sibi causa eripiat et alio sum h. e. ad alium transferatur.* Aristippus enim venerat non tam veri reperiendi studiosus, quam Socratem refutandi cupidus. Socrates vero id tantum agebat, ut suis prodesset, adeoque et Aristippo sic respondebat, non ut So-

- ἀλλ' ὡς ἂν πεπαισμένοι μάλιστα x πράττειεν τὰ δέοντα.
- 2 ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν ἤρετο, εἴ τι εἶδείη y ἀγαθόν, ἴνα, εἴ τι εἴποι τῶν τοιούτων, οἶον ἢ σῖτον, ἢ ποτὸν, ἢ χρήματα, ἢ υἱείαν, ἢ ῥώμην, ἢ τόλμαν, δεικνύη δὴ τῆτο κακὸν ἐνίστα ὄν. ὁ δὲ εἰδώς, ὅτι εἴαν τι ἐνοχλῆ ἡμᾶς, δεόμεθα τῆ παύ-
 3 σοντος z ἀπεκρίνατο, ὅπερ a καὶ ποιεῖν κρᾶτιστον. ἄρα γὰρ b, ἔφη, ἐρωτᾷς με, εἴ τι c οἶδα πυρετῆ ἀγαθόν; ἐκ ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ ὀφθαλμίας; εἰ δὲ τῆτο. ἀλλὰ λιμῆ; εἰ δὲ λιμῆ. ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἰγ' ἐρωτᾷς με, εἴ τι ἀγαθόν οἶδα, ὁ μηδενὸς ἀγαθόν ἐστιν, ἔτ' οἶδα, ἔφη, ἔτε δεόμεαι.
- 4 Πάλιν δὲ τῆ Ἀριστίππῃ ἐρωτῶντος αὐτὸν, εἴ τι εἶδείη καλόν; καὶ πολλά, ἔφη. ἄρ' ἔν, ἔφη, πάντα ὅμοια ἀλλήλοις; ὡς οἶόν τε μὲν ἔν, ἔφη, ἀνομοιότατα ἔνια. πῶς ἔν, ἔφη, τὸ τῶ καλῶ ἀνόμοιον καλὸν ἂν εἴη; ὅτι νῆ Δί', ἔφη, ἐστι μὲν τῶ καλῶ πρὸς δρόμον ἀνδρῶπῳ ἄλλος ἀνόμοιος, καλὸς d πρὸς πάλην. ἐστι δὲ ἀσπίς, καλὴ πρὸς τὸ προβυλέσθαι, ὡς ἐνὶ ἀνομοιοτάτη τῶ ἀκοντίῳ, καλῶ πρὸς τὸ σφόδρα
 5 τε καὶ ταχὺ φέρεσθαι. εἰδὲν διαφερόντως, ἔφη, ἀποκρίνη μοι, ἢ ὅτε σε ἠρώτησα, εἴ τι ἀγαθόν εἶδείης. σὺ δ' οἶα, ἔφη, ἄλλο μὲν ἀγαθόν, ἄλλο δὲ καλὸν εἶναι; ἐκ οἷσθ', ὅτι πρὸς ταῦτά πάντα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ ἐστί; πρῶτον μὲν γὰρ ἢ ἀρετὴ εἰ πρὸς ἄλλα μὲν ἀγαθόν, πρὸς ἄλλα δὲ καλόν ἐστιν. ἔπειτα οἱ ἄνθρωποι τὸ αὐτό τε καὶ πρὸς τὰ
 αὐτὰ

Sophistae, qui unice cavere solent, ne in disputando convincantur, sed ut discipuli sui doctiores fierent, et ad officium faciendum alacriores.

x) Ernesti suspicatur scripsisse nostrum ὡς ἂν πεπαιδευμένοι κάλλιστα, quia non de persuasione, sed de modo bene docendi agatur. Verum eo ipso bene docebat Socrates, quod ad veram persuasionem vitae magistratam spectaret, nec spinosis uteretur concertationibus, quae auditores prius ut confiterentur cogent, quam ut assentirentur. Nihil itaque hic mutandum censeo.

y) εἶδει Ald. ἡδει Paris. Paullo post Castalionis lectionem σῖτον auctore Schneidero restitimus. Vulg. σῖτιον.

z) παύσαντος Ald.

a) ἥπερ Ald. Paris.

b) ἀρετῆ γε marg. Steph.

c) εἴ ο τι ed. Rom. lectione εἴ τι in marg. posita.

d) Verissime in edit. V. reposuit Ernesti καλὸς ex MS. Voss. et collatis sqq. n. 7. pro vulg. καὶ ἄλλος.

αὐτὰ καλοὶ καὶγαθοὶ λέγονται, πρὸς τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὰ
 σώματα τῶν ἀνθρώπων καλὰ τε καὶγαθὰ φαίνεται, πρὸς
 ταῦτα δὲ καὶ τὰλλα πάντα, οἷς ἄνθρωποι χρῶνται, καλὰ
 τε καὶ ἀγαθὰ νομίζεται, πρὸς ἄπερ ἂν εὐχρηστα^e ἦ. ἄρ' 6
 ἔφη, καὶ κόφινος κοπροφόρος καλὸν ἔστιν; νῆ Δί', ἔφη,
 καὶ χρυσῆ γε ἀσπίς αἰσχρὸν, εἰάν πρὸς τὰ ἑαυτῶν ἔργα ὁ
 μὲν καλῶς πεποιημένος ἦ, ἢ δὲ κακῶς. λέγεις σὺ, ἔφη,
 καλὰ τε καὶ αἰσχρὰ τὰ αὐτὰ εἶναι; καὶ νῆ Δία ἔγωγ', ἔφη,
 ἀγαθὰ τε καὶ κακά. πολλάκις γάρ τὸ γε λιμῆ ἀγα- 7
 θὸν πυρετῆ κακὸν ἔστιν, καὶ τὸ πυρετῆ ἀγαθὸν^f λιμῆ κα-
 κὸν ἔστιν. πολλάκις δὲ τὸ μὲν πρὸς δρόμον καλὸν, πρὸς
 πάλην αἰσχρὸν· τὸ δὲ πρὸς πάλην καλὸν, πρὸς δρόμον αἰ-
 σχρὸν. πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλὰ ἔστιν, πρὸς ἃ ἂν
 εὐ ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχρὰ, πρὸς ἃ ἂν κακῶς. Καὶ 8
 οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλὰς τε εἶναι καὶ χρησίμους,
 παιδεύειν ἔμοιγ' ἔδοκει, οἷας χρῆ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπισκό-
 πει^g δὲ ὡδε ἄρα γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἷαν χρῆ, ἔχειν,
 τῆτο δεῖ μηχανῆσθαι, ὅπως ἠδίστη τε ἐνδιατῆσθαι καὶ χρη-
 σιμωτάτη ἔσται; τῆτε δὲ ὁμολογημένε, ἔκῃν ἠδὲ μὲν θέρ- 9
 ρος ψυχρὴν ἔχειν, ἠδὲ δὲ χειμῶνος ἀλεεινήν; ἐπειδὴ δὲ καὶ
 τῆτο συμφαίειν^h, ἔκῃν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλεπέ-
 σαις οἰκίαις τῆ μὲν χειμῶνος ὁ ἥλιος εἰς τὰς παστάδαςⁱ
 ὑπολάμπει, τῆ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν
 πορευόμενος σκιάν παρέχει; ἔκῃν εἶγε καλῶς ἔχει ταῦτα
 ἔτω γίνεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς με-
 σημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται· χθα-
 μαλώτερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἵνα οἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπίπτω-
 σιν^k ἄνεμοι. ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ὅποι πάσας ὕρας αὐ-
 τός τε ἂν ἠδίστα καταφεύγοι, καὶ τὰ ὄντα ἀσφαλέστατα^l

τι-

e) εὐχρηστον Ald. Iunt. 2.

f) πυρετῆ — ἀγαθὸν omiffa Iunt. 2.

g) ἔμοι γε δοκεῖ — ἐπισκοπεῖ vitiose Ald.

h) Nagelius in diff. de blityri et feindapfo p. 14. emendat
 Συμφαίειν. Frustra, si quid video. Potest enim συμ-
 φαίειν hoc significare: Postquam vero etiam de hac re
 inter eos convenerat. Ceterum illud συμφαίειν jam le-
 gitur in Paris.

i) παρστιάδας Stobaeus.

k) παρεμπίπτωσι Stobaeus.

l) ἀσφαλέστερα Stob.

τιθεῖτο^m, αὐτὴ ἂν εἰκότως ἡδίστη τε καὶ καλλίστη οἰκῆσις εἴη. γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλία πλείονας εὐφροσύνας ἀποστε-
 10 ρᾶσιν ἢ παρέχουσι. Ναυῖς γε μὴν καὶ βωμοῖς χώραν, ἔφη, εἶναι πρεπωδέστατην, ἣτις ἐμφανεστάτη ἢ ἕσα ἀστιβειστάτη εἴη. ἡδὺ μὲν γὰρ ἰδόντας^o προσεύξασθαι, ἡδὺ δὲ ἀγνώως ἔχοντας προσιέναι P.

m) Nagelius l. l. a τίθημι ait formandum esse τιθεῖτο. Hactenus recte. Inde vero non sequitur corrigendum esse h. l. τιθεῖτο. Notum est enim verba in μι interdum ad formam contractorum reduci. Sic est apud nostrum ὑπεκτιθεῖτο Cyrop. VI. I, 15. p. 223. ed. Mori, et ἐπιθεῖντο Exp. Cyr. IV, 4. p. 109. ed. Mori.

n) ἀσφαλεστάτη Stob. vitiose.

o) ἰδόντας, quod est apud Stobaeum, recepi pro vulg. εἰδόντας.

p) Heinzius in versione germ. ad h. l. negat quemquam interpretum huius loci sensum satis affecutum esse; neque vero ipse sibi satisfecit. Scilicet in manus ei non venerant Io. Melchioris Fabri observationes in loca quaedam obscuriora Xenophontis memorabilium Socratis. Is enim ita expedivit h. l. difficultatem, ut requiri amplius nihil possit. Sensus autem est: *Templis autem et aris locum esse convenientissimum putabat, qui et excelsissimus, et minime tritus esset. Suave enim esse (hominibus, qui praetereuntes adorare vellent) respicere posse (templa deorum vel aras) et in conspectu salutationes facere; suave vero etiam (ipsa templa adituris) sic adire posse, ut ab omni labe aut piaculo puri accedant*; quod facile scil. contrahi possit in magna viae celebritate. Ceterum doctissimi Fabri observationem, cum dignissima sit, quae tota cognoscatur, in appendice descripsimus.

CAPVT

CAPVT IX.

Docet Socrates, fortitudinem, omnemque virtutem ab natura insitam doctrina roborari, 1-3. temperantiam 4. 5. omnemque virtutem sapientiam esse, 5. insaniam et ignorantiam differre 6. 7. Deinde narratur, quomodo Socrates, quid sit invidia 8. et otium explicaverit 9. Postremo quomodo docuerit regem esse qui artem imperandi calleat 10-13. optimumque hominibus studium esse εὐπραξίαν, et quid inter hanc et εὐτυχίαν intersit 14. 15.

Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, ἢ ἀνδρεία ἢ πότερον εἶη, διδασκὸν, ἢ φυσικόν; οἷμαι μὲν, ἔφη, ὡσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς τὰς πόνους φύεται, ἔτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐρωμενεστέραν πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γίνεσθαι. ὁρῶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθουσι τρεφόμενας πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμη γ. νομίζω μὲν τοὶ πᾶσαν φύσιν μαθήσει 2 καὶ μελέτη πρὸς ἀνδρείαν αὐξήσθαι. δῆλον μὲν γάρ, ὅτι Σκύθαι καὶ Θραῖκες ἔκ' ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι. φανερόν δὲ, ὅτι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἔτ' ἂν ὁραξίην ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις, ἔτε Σκύθαις ἐν τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ' 3 ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τὰς ἀνθρώπους, καὶ ἐπιμελείᾳ πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάντας ἔχρη καὶ τὰς εὐφυστέρους καὶ τὰς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν αἷς ἂν ἀξιόλογοι βέλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν. Σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην ἔδιώριζεν, ἀλλὰ τὸ 4 τὰ μὲν καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς, καὶ τὸ τὰ αἰσχροῦ εἰδίτα εὐλαβεῖσθαι, σοφῆ τε καὶ σώφρονος ἐκρι-

q) ἀνδρεία Vulg. εἰ ἢ ἀνδρεία Ald. Iuntt. Scripturam ἀνδρεία cum Schneidero praetulimus.

r) τόλμην Ald. Iuntt.

s) Rescribendum videtur cum Hindenburgio ἔτ' αὖ, non quod particula αὖ bis poni in una sententia non possit, sed quia αὖ apud Xenophontem fere inservit oppositionibus. Cf. lib. I. 3, 3. et IV. 2, 13.

t) πάντα Stob.

H

ἔκρινεν ^u. προσερωτώμενος δέ, εἰ τὸς ἐπισταμένους μὲν ἂ δει
 πράττειν, ποιῶντας δὲ τὰναντία, σοφὸς τε καὶ ἐγκρατεῖς ^x
 εἶναι νομίζοι, ἔδεν γε μᾶλλον, ἔφη, ἢ τὸς ἀσόφους τε καὶ
 ἀκρατεῖς ^y. πάντας γὰρ οἷμαι προαιρημένους ἐκ τῶν ἐνδε-
 χομένων, ἂ ἂν οἴωνται ^z συμφορώτατα αὐτοῖς εἶναι, ταῦτα
 πράττειν. νομίζω κν τὸς μὴ ὀρθῶς πράττοντας, ἔτε σο-
 5 φὸς, ἔτε σώφρονας εἶναι. Ἐφη δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνην
 καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι. τὰ τε γὰρ δί-
 καια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλὰ τε καὶ ἀγα-
 θὰ εἶναι. καὶ ἔτ' ἂν τὸς ταῦτα εἰδότες ἄλλο ἀντὶ ^a τῶ-
 ντων ἔδεν προελέσθαι, ἔτε τὸς μὴ ἐπισταμένους δύνασθαι ^b
 πράττειν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐγχειρῶσιν, ἀμαρτάνειν. ἔτω καὶ
 τὰ καλὰ γε ^c καὶ ἀγαθὰ τὸς μὲν σοφὸς πράττειν, τὸς δὲ
 μὴ σοφὸς ἔ δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐγχειρῶσιν, ἀμαρτά-
 νειν. ἐπεὶ ἂν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἄλλα καλὰ τε καὶ ἀγα-
 θὰ

- u) τὸ τὰ μὲν — καὶ τὸ τὰ — σοφὸν τε καὶ σώφρονα ἔκρι-
 νεν Iunt. I. 2. Bas. I. 2. Leuncl. τὸν τὰ μὲν — καὶ τὸν
 τὰ — σοφὸν τε καὶ σώφρονα ἔκρινεν Ald. Steph. Leuncl.
 conij. σοφὸν τε καὶ σώφρον. Stephanus autem σοφῶ τε
 καὶ σώφρονος, quod secutus sum in textu. Vid. ap-
 pend. ad h. l.
- x) ἀκρατεῖς Iuntt. Ald. Paris. vitiose.
- y) Rescripsi ἀκρατεῖς pro vulg. ἀμαθεῖς, Hindenburgii
 rationibus aliunde etiam confirmatis adductus. Cete-
 rum de hoc loco copiosius disputavi in appendice, ubi
 simul cur addiderim τὸς ante ἀσόφους expositum est.
- z) ἂ ἂν οἴωνται reposui e MS. Voss. pro vulg. ἂ οἶόν τε.
 Iam Leunclavius conjectura repererat ἂ οἶόνται, quod
 recepit Paris. Plura damus in appendice ad h. l.
- a) ἄλλο τι Ald. Paris. Vulgo ἂν τι. Sed Valkenario pa-
 rendum duxi, qui ἀντὶ rescribi iussit, ex more scri-
 bendi Xenophonteo, coll. II. 7, 10. et IV. 5, 7.
- b) ἔτε τὸς ἐπισταμένους ἔ δύνασθαι vitiose Ald.
- c) καλὰ τε rescripsit Ern. e MS. Voss. Et jam antea sic
 censuerat Reiskius probante Hindenburgio; quia et
 in antecedentibus et in consequentibus ita legatur.
 Verum hic alia est ratio. Particula γε enim inferendi
 vim habet, et pertinet ad ἔτω.

Ἐὰν πάντα ἀρετῇ^d πράττεται, δῆλον εἶναι, ὅτι καὶ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἐστὶ. Μανίαν γε βμὴν ἐναντίον μὲν, ἔφη, εἶναι σοφία, ἔ μέντοι γε τὴν ἀνεπιστημοσύνην^e μανίαν ἐνόμιζεν. τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτὸν, καὶ μὴ ἂ οἶδε^f δοξάζειν τε καὶ οἴεσθαι^g γινώσκαι, ἐγγυτάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι. τὰς μὲν τοι πολλὰς, ἔφη, ἂ μὲν οἱ πλεῖστοι ἀγνοῦσι, τὰς διημαρτηκότας τῶν ἔ φάσκαι μαίνεσθαι, τὰς δὲ διημαρτηκότας, ὧν οἱ πολλοὶ γινώσκουσι, μαινομένους καλεῖν. εἴαν τε γὰρ τις μέγας ἔ τως οἴηται^g εἶναι, ὥστε κύπτειν τὰς πύλας τῆς τείχους διεξιῶν, εἴαν τε ἔ τως ἰσχυρὸς, ὥστ' ἐπιχειρεῖν οἰκίας αἵρεσθαι, ἢ ἄλλω τῷ ἐπιτίθεσθαι^h τῶν πᾶσι δῆλων, ὅτι ἀδύνατά ἐστι, τῶτον μαίνεσθαι φάσκαι. τὰς δὲ μικρὸν διαμαρτάνοντας ἔ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς μαίνεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν ἔρωτα καλεῖσιν, ἔ τω καὶ τὴν μεγάλην παράνοιαν μανίαν αὐτὰς καλεῖν. Φθόρον δὲ σκοπῶν, ὅ τι εἴη, λίπην μὲν τινα^g ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, ἔ τε μὲν τοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις, ἔ τε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην· ἀλλὰ μόνους ἔ φη φθνεῖν τὰς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. θαυμαζόντων δὲ τινῶν, εἴ τις φίλων τινα, ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτῶ λυποῖτο, ὑπεμίμησεν, ὅτι πολλοὶ ἔ τω πρὸς τινὰς ἔ χουσι, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν,

H 2

ἀλλὰ

d) Pro ἀρετῇ Reiskius substitui volebat σοφία. Falso. Vid. append. ad h. l.

e) Ruhnkenius e Grammatico MS. Bibl. Sangerm. affert: Ἀδημοσύνη· Ἐενοφῶν Ἀπομνημονεύμασι: putatque grammaticum scripsisse ἀδαημοσύνη, ejusque vocabuli sedem fuisse, ubi nunc est ἀνεπιστημοσύνη, nisi forte grammaticus e loco nunc deperdito hauserit.

f) ἂ μὴ οἶδε Paris. et Welf. recepit e conjectura Leuncl. Recte vero vulgatam, in qua est Synchysis, defendit Ern.

g) καὶ, quod vulgo iterum addebatur post οἴεσθαι, monente Hindenburgio delevi. Et jam in Paris. omissum, δοξάζειν pertinet ad temeritatem statuendi de rebus, quas quis nequaquam satis exploratas perspectasque habeat; οἴεσθαι γινώσκειν est i. q. putare se scire.

h) ἐπιτίθεσθαι Iunt. 2. accentu perperam posito.

ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχῶσιν, εὐτυχάντων δὲ λυπεῖσθαι. τῆτο
 μέντοι ἰ Φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ ἐκ ἂν συμβῆναι, τὰς ἡλιθίας δὲ
 ὁ δὴ πάσχειν αὐτό. Σχολὴν δὲ σκοπῶν, τί εἴη, ποιῶντας
 μὲν τι τὰς πλείστους ἔφη εὐρίσκειν. καὶ γὰρ τὰς πεττεύον-
 τας^k καὶ τὰς γελωτοποιῶντας ποιῶν τι· πάντας δὲ τῆτας,
 ἔφη, σχολάζειν· ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἰέναι πράζοντας τὰ βελ-
 τίω τῆτων. ἀπὸ μὲντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χεῖρω ἰέ-
 ναι, ἔδεναι σχολάζειν. εἰ δὲ τις ἴοι, τῆτον, ἀσχολίας αὐτῶ
 ἔσης,

i) Vulg. τῆτο δὲ Φρονίμῳ. Sed μέντοι, quod est apud
 Stobaeum, Schneidero duce restituendum putavi.
 Paulo post ante πάσχειν lectionem cod. Vatic. δὲ αἰεὶ
 recepi, ubi vulgo legebatur δὲ δεῖ. Idem Schneidero
 placuit. δὴ recepi ex emendatione Leuncl. pro vulg.
 δεῖ. Hoc enim aptum non est, et particulam δὴ ve-
 hementer amat Xenophon in ejusmodi sententiis.
 Reiskius conjiciebat αἰεὶ.

k) Totus hic locus ita interpretandus est: Cum autem
 aliquando, quid sit otium, disquireret, plurimos quidem
 hominum se invenire ajebat aliquid agentes; etenim
 etiam aleatores et scurras aliquid agere; omnibus vero
 his, ait, ΟΤΙΥΜ esse; nihil enim impedire, quo minus
 statim abeant, et meliora faciant; a melioribus autem ut
 ad deteriora abeat, ΟΤΙΥΜ esse nemini. Si quis autem
 abeat (a melioribus ad pejora), eum, cum maxime in
 ΝΕΓΟΤΙΟ (meliora sc. agendi) constitutum, pessime,
 ait, facere. Sic ante τὰς πλείστους subintelligendum
 est ἀνθρώπους, non ut quidem putabant σχολάζοντας;
 deinde πάντας δὲ τῆτας referendum est ad τὰς πεττεύον-
 τας καὶ τὰς γελωτοποιῶντας, significatque omnes hos ho-
 rumque similes. Postremo πάντας δὲ τῆτας σχολάζειν —
 ἔδεναι σχολάζειν — ἀσχολίας αὐτῶ ἔσης, haec tria relatio-
 nem inter se habent nondum satis ab interpretibus ob-
 servatam, atque sic puto hunc locum sola interpretatione
 sublevari posse. In quo si cui forte satis non fecerim,
 viderit, an magis placeat emendandi ratio, quam expo-
 sui in appendice ad h. l. — Pro ποιῶντας μὲν τι vi-
 tiose est in edd. Iuntt. Ald. π. μέντοι. Excerpta MS.
 ab H. Vossio collati habent: ποιῶντας μὲν τι ὅλως
 ἀπαντας, σχολάζοντας μὲν τι τὰς πλείστους, in quo si
 pro altero μὲν τι rescribas δὲ commodam nasci sen-
 tentiam, intellexit Ernesti, idem vero haec interpola-
 torem sapere recte judicavit.

ἔσης, κακῶς ἔφη τῷτο πράττειν ¹. Βασιλεῖς δὲ καὶ **10**
 ἄρχοντας ἔτι τὰ σκῆπτρα ἔχοντας ἔφη εἶναι, ἔδὲ τὰς
 ὑπὸ τῶν τυχόντων αἰρεθέντας, ἔδὲ τὰς κλήρω λαχόντας,
 ἔδὲ τὰς βιασαμένους, ἔδὲ τὰς ἐξαπατήσαντας, ἀλλὰ τὰς
 ἐπισταμένους ἄρχαι. ὁπότε γὰρ τις ὁμολογήσειε τῷ μὲν **11**
 ἄρχοντος εἶναι, τὸ προστάττειν ὅτι χρὴ ποιεῖν, τῷ δὲ ἀρχο-
 μένῃ, τὸ πείθεσθαι, ἐπεδείκνυεν, ἐν τε ^m νηὶ τὸν μὲν ἐπι-
 στάμενον ⁿ, ἄρχοντα, τὸν δὲ ναύκληρον καὶ τὰς ἄλλους τὰς
 ἐν τῇ νηὶ πάντας, παιδομένους τῷ ἐπισταμένῳ· καὶ ἐν γεωρ-
 γίᾳ, τὰς κερτημένους ἀγροῦ· καὶ ἐν νόσῳ, τὰς νοσῶντας·
 καὶ ἐν σωμασίᾳ, τὰς σωμασκῶντας· καὶ τὰς ἄλλους πάν-
 τας, οἷς ὑπάρχει τι ἐπιμελείας δεόμενον, ἂν μὲν αὐτοὶ
 ἠγῶνται ἐπίστασθαι, ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ, τοῖς ἐπισταμέ-
 νοις ἔτι μόνον παρῶσι παιδομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας μετα-
 πεμπομένους, ὅπως ἐκείνοις παιδομένοι τὰ δεόντα πράττωσιν.
 ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς γυναῖκας ἐπεδείκνυεν ἀρχέσας τῶν
 ἀνδρῶν, διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδένας, ὅπως χρὴ ταλασιργεῖν, τὰς
 δὲ μὴ εἰδένας. εἰ δὲ τις πρὸς ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ τυ- **12**
 ράννῳ ἔξεστι μὴ πείθεσθαι τοῖς ὀρθῶς λέγουσι, καὶ πῶς ἂν,
 ἔφη, ἔξει μὴ πείθεσθαι, ἐπικαμένης γε ζημίας, εἰάν τις
 τῷ εὖ λέγοντι μὴ πείθηται; ἐν ᾧ γὰρ ἂν τις πράγματι μὴ
 πείθηται τῷ εὖ λέγοντι ^o, ἀμαρτήσεται δήπε, ἀμαρτάνων
 δὲ ζημιωθήσεται. εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἔξεῖναι καὶ **13**

H 3

ἀπο-

- 1) εἰ δὲ τις ἴοι τῷτο, ἀσχολίας — πράττειν edit. Rom.
 Quid? si legatur: εἰ δὲ τις ἴοι, ἀσχολίας αὐτῷ ἔσης,
 κακῶς ἔφη τῷτον πράττειν. Forte enim sic venustior
 fiat oratio, cum sententiae nihil decedat.
- m) ἐν τε bene restituit Ernesti ex ed. Ald. Steph. pro vulg.
 ἐν τῇ, ut referatur ad sequentia καὶ ἐν γεωργίᾳ etc.
- n) Reiskius addi volebat κυβερνοῦν, Ernesti autem recte
 docuit hoc intelligi posse, addi non debere. Opti-
 mum fuerit hic ἄρχαι e superioribus intelligere, aut
 absolute positum ἐπιστάμενον existimare.
- o) μὴ πείθηται — εὖ λέγοντι defunt in edd. Iuntt. Ald.
 Paris. item in MSS. Stephanus primus in adnotatio-
 bus ad ed. 1. observavit e Stobaeo supplendam esse
 hanc lacunam; primus deinde in textum recepit
 Leunclavius.

- ἀποκτεῖναι τὸν εὖ φρονῶντα, τὸν δὲ ἀποκτείναντα P, ἔφη, τὰς κρατίστους τῶν συμμάχων οἷα ἀξίμιον γίνεσθαι, ἢ, ὡς ἔτυχε, ζημιῶσθαι; πότερον γὰρ ἂν μᾶλλον οἷα σώζεσθαι τὸν ταῦτα ποιῶντα Q, ἢ ἔτω καὶ τάχιστ' ἂν ἀπολέσθαι;
- 14 Ἐρομένους δὲ τίνος αὐτὸν, τί δοκοῖη αὐτῷ κράτιστον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἶναι, ἀπεκρίνατο, εὐπραξίαν. ἔρομένους δὲ πάλιν, εἰ καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐπιτήδευμα νομίζοι εἶναι, πᾶν μὲν εὖ τῶναντίον ἔγωγ', ἔφη, τύχην καὶ πράξιν ἡγῆμαι. τὸ μὲν γὰρ μὴ ζητῶντα ἐπιτυχεῖν τινι τῶν δρόντων, εὐτυχίαν οἶμαι εἶναι· τὸ δὲ μαθόντα τι καὶ μελετήσαντα εὖ ποιεῖν, εὐπραξίαν νομίζω· καὶ οἱ τῶτο ἐπιτηδεύοντες, δοκῶσι μοι εὖ πράττειν. καὶ ἀρίστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους ἔφη εἶναι, ἐν μὲν γεωργίᾳ, τὰς τὰ γεωργικὰ εὖ πράττοντας, ἐν δὲ ἰατρείᾳ, τὰς τὰ ἰατρικὰ, ἐν δὲ πολιτείᾳ, τὰς τὰ πολιτικὰ· τὸν δὲ μηδὲν εὖ πράττοντα, ἕτε χρησίμον ἕδεν ἔφη εἶναι, ἕτε θεοφιλεῖ.

CAPVT X.

Socratis cum Parrhasio pictore de affectibus a pictore imitandis 1-5. cum Clitone statuuario, de eadem imitatione statuuario propofita 6-8. cum Pistia fabro loricario, de eo quod aptum fit, colloquia 9-15.

Αλλὰ μὴν καὶ εἴ ποτε τῶν τὰς τέχνας ἔχόντων, καὶ ἐργασίας ἕνεκα χρωμένων αὐταῖς, διαλέγοιτό τιςι, καὶ τῆτοις ὠφέλιμος ἦν. εἰσελθὼν μὲν γὰρ ποτε πρὸς Παρρῆάσιον τὸν ζωγράφον, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἄρα, ἔφη, ὦ Παρρῆάσιε, ἢ ἡ γραφικὴ ἐστὶν εἰκασία τῶν ὄρωμένων; τὰ γὰρ κοῖλα καὶ τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ σκοτεινὰ, καὶ τὰ φωτεινὰ, καὶ τὰ σκληρὰ, καὶ τὰ μαλακὰ, καὶ τὰ τραχέα, καὶ τὰ λεῖα, καὶ τὰ νέα, καὶ τὰ παλαιὰ σώματα διὰ τῶν
χρωμά-

p) ἀποκτείναντα e Stobaeo dedimus pro vulg. ἀποκτείνοντα, quod etiam Ernestio placet, eum praecedat ἀποκτεῖναι.

q) τῶτο ποιῶντα Stob.

r) articulum ἢ addidit Ernesti e Stobaeo utroque, edito et MS. Alterum ἢ, quod vulgo ante εἰκασία ponitur, a Stobaeo omiffum, delevimus.

χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμιμῆσθε. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. 2
 καὶ μὴν τά γε καλὰ εἶδη ἀφομοιῶντες, ἐπειδὴ ἔραδίον ἐνὶ
 ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἀμεμπτα πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν
 συναγαγόντες^s τὰ ἐξ ἑκάστων κάλλιστα, ἕτως ὅλα τὰ σώματα
 κικλά ποιεῖτε φαίνεσθαι; ποιῶμεν γὰρ, ἔφη, ἕτως. τί γάρ; 3
 ἔφη, τὸ^t πιθανώτατόν τε καὶ ἥδιστον καὶ φιλικώτατον καὶ
 ποθεινότατον καὶ ἐρασμιώτατον ἀπομιμῆσθε τῆς ψυχῆς
 ἡθός; ἢ ἄδὲ μιμητόν ἐστι τῆτο; πῶς γὰρ ἂν, ἔφη, μιμη-
 τὸν εἶη, ὦ Σώκρατες, ὃ μήτε συμμετρίαν, μήτε χρῶμα,
 μήτε, ὧν σὺ εἶπας ἄρτι, μηδὲν ἔχει, μηδὲ ὅλως ὄρατόν ἐστιν;
 ἄρ' ἔν, ἔφη, γίνεται ἐν ἀνθρώπῳ τό τε^u φιλοφρότως καὶ 4
 τὸ ἐχθρῶς βλέπειν πρὸς τινὰς; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. ἔκῃν
 τῆτό^x γε μιμητόν ἐν τοῖς ὀμμασιν; καὶ μάλα, ἔφη. ἐπὶ
 δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὁμοίως σοι δοκῶ-
 σιν ἔχειν τὰ πρόσωπα, οἷτε φροντίζοντες, καὶ οἱ μή; μὰ
 Δί', ἔδῃτα, ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς Φαιδρῶι, ἐπὶ
 δὲ τοῖς κακοῖς σκύθρωποι γίνονται. ἔκῃν, ἔφη, καὶ ταῦτα
 δυνατὸν ἀπεικάζειν; καὶ μάλα, ἔφη. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ^s
 μεγαλοπρεπές τε, καὶ ἐλευθέριον, καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ
 ἀνελεύθερον, καὶ τὸ σωφρονητικόν τε καὶ φρόνιμον, καὶ τὸ
 ὑβριστικόν τε καὶ ἀπαρόκαλον καὶ διὰ τῆ προσώπου καὶ διὰ
 τῶν σχημάτων, καὶ ἐσώτων καὶ κινεμένων ἀνθρώπων διαφαί-
 να^y. ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. ἔκῃν καὶ ταῦτα μιμητά^z;
 καὶ μάλα, ἔφη. πότερον ἔν, ἔφη, νομίζεις ἥδιον ὄραῖν τῆς

H 4

ἀνθρώ-

- s) συναγαγόντες marg. ed. Steph. Vulg. συναγόντες.
 t) τὸ addidit Steph. ed. 2. e Stobaeo; existimans etiam
 ἔ praefixisse Xenophontem; quod tamen necessarium
 non est.
 u) τό τε recepit Ernesti e MS. et Stobaeo, Venet. et Tig.
 pro vulg. πώποτε: quod et linguae ratio et verbo-
 rum consecutio requirebat. Castalio conjecerat: τό
 ποτε. Ceterum Steph. Leuncl. et Welf. scribendum
 putavere πώποτε τό.
 x) τῆτό γε rescripsit Ernesti e MS. Voss. pro vulg. τό γε.
 Sic post ἔκῃν καὶ ταῦτα μιμητά.
 y) διαφέρει Ald. Iuntt.
 z) vulgo μιμήματα, quod verbum aptum non est h. l.
 Iure igitur μιμητά e Stobaeo reposuit Ernesti, jam
 a Stephano probatum.

ἀνθρώπους, δι' ὧν τὰ καλὰ τε καὶ γαθὰ καὶ ἀγαπητὰ ἦθ' ἦ
 φαίνεται, ἢ δι' ὧν τὰ αἰσχρὰ τε, καὶ πονηρὰ, καὶ μισητὰ;
 6 πολὺ νῆ Δί', ἔφη, διαφέρει, ὦ Σώκρατες. Πρὸς δὲ
 Κλείωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰσελθὼν ποτε, καὶ διαλεγόμε-
 νος αὐτῷ, ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ Κλείων, ἀλλοίως ποιεῖς ὁρομεῖς
 τε καὶ παλαιστὰς καὶ πύκτας καὶ παγκρατιαστὰς, ὁρῶ τε
 καὶ οἶδα· ὁ δὲ μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὄψεως τῆς ἀν-
 7 θρώπου, τὸ ζωτικὸν ^a φαίνεσθαι, πῶς τῆτο ἐνεργάζῃ τοῖς
 ἀνδράσιν; ἐπεὶ δὲ ἀπορῶν ὁ Κλείων εἰ ταχὺ ἀπεκρίνατο,
 ἔρ' ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἶδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτι-
 κωτέρως ποιεῖς φαίνεσθαι τῆς ἀνδριάντας; καὶ μάλα, ἔφη.
 εἰκὼν τὰ τε ὑπὸ τῶν σχημάτων κατασπώμενα, καὶ τὰ ἀνα-
 σπώμενα ἐν τοῖς σώμασι, καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διελ-
 κόμενα, καὶ τὰ ἐντεινόμενα καὶ τὰ ἀνιέμενα ἀπεικάζων,
 ὁμοιότερά τε τοῖς ἀληθινοῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνε-
 8 σθαι; πάνυ μὲν εἶναι, ἔφη. τὸ δὲ καὶ τὰ πάθη ^b τῶν
 ποιόντων τι σωμάτων ἀπομιμνῆσθαι, εἰ ποιεῖ τινα τέρψιν τοῖς
 θεωμένοις; εἰκὸς γ' εἶναι, ἔφη. εἰκὼν καὶ τῶν μὲν μαχομέ-
 νων ἀπειλητικὰ τὰ ὄμματα ἀπεικαστέον, τῶν δὲ νενικηκότων
 εὐφραϊνομένων ^c ὄψις μιμητέα; σφόδρα γε, ἔφη. δεῖ ἄρα,
 ἔφη, τὸν ἀνδριαντοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσει-
 9 κάζειν. Πρὸς δὲ Πιστίαν τὸν θωρακοποιὸν εἰσελθὼν, ἐπιδεί-
 ζοντος αὐτῷ τῷ Σωκράτει θώρακος εὖ εἰργασμένου, νῆ τὴν
 Ἥραν, ἔφη, καλὸν γε, ὦ Πιστία, τὸ εὔρημα, τὸ δ' τὰ μὲν
 δεόμενα σκέπης τῷ ἀνθρώπῳ σκεπάζειν τὸν θώρακα, ταῖς δὲ
 10 χερσὶ μὴ κωλύειν χρῆσθαι. ἀτὰρ, ἔφη, λέξον μοι, ὦ
 Πιστία, διὰ τί ἔτε ἰσχυροτέρως ἔτε πολυτελεστέρας τῶν ἄλ-
 λων ποιῶν τῆς θώρακος, πλείονος πωλεῖς; ὅτι, ἔφη, ὦ Σώ-
 κρατες,

a) ζωτικώτερον Stob. pro quo Stephano placebat ζωτι-
κωτέρως.

b) ἦθ' Stob.

c) Eleganter corrigit Valkenarius τῶν δὲ νενικηκότων ἐξ
εὐφραϊνομένων ὄψις μιμητέα, nonne vultus eorum, qui
vicerunt, ita informandus est, ut imitatio a vultu gau-
dentium ducatur? et facile potuit illud ἐξ propter si-
militudinem syllabae εὐ excidere.

d) Recte Ernesti τὸ e MS. Voss. recepit pro vulg. τῷ.
Idem τῷ ἀνθρώπῳ insititium esse putat; recte impro-
bante Schneidero.

κρατες, εὐρυθμοτέρως ποιῶ. τὸν ῥυθμὸν δ' ^e ἔφη, πότερος
μέτρῳ ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων, πλείονος τιμᾶς; ^f ἔ γάρ δὴ
ἴσως γε πάντας, εἴτε ὁμοίως οἰμαί σε ποιεῖν, εἴτε ἀρμότ-
τοντας ποιεῖς. ἀλλὰ νῆ Δί', ἔφη, ποιῶ. εἰδὲν γὰρ ὄφε-
λός ἐστι θώρακος ἀνευ τέττα. ^g εἰκῆν, ἔφη, σώματα γε ἀν- **11**
θρώπων, τὰ μὲν εὐρυθμά ἐστι, τὰ δὲ ἄρυθμα. πάνυ μὲν
ἔν, ἔφη. πῶς ἔν, ἔφη, τῷ ἀρύθμῳ σώματι ἀρμόττοντα
τὸν θώρακα εὐρυθμον ποιεῖς; ὡσπερ καὶ ἀρμόττοντα, ἔφη.
ὁ ἀρμόττων γὰρ ἐστὶν εὐρυθμος. δοκεῖς μοι, ἔφη ὁ Σω- **12**
κράτης, τὸ εὐρυθμον ἔ κατ' ἑαυτὸ λέγειν. ἀλλὰ πρὸς τὸν
χρῶμενον ὡσπερ ἂν εἰ Φαίης ἀσπίδα, ἢ ἂν ^f ἀρμόττη, τέ-
ττω εὐρυθμον εἶναι, καὶ χλαμύδα, καὶ τὰλλα ὡσαύτως εἴοι-
κεν ἔχειν τῷ σῶ λόγῳ. ἴσως δὲ καὶ ἄλλο τι ἔ μικρὸν ἀγα-
θὸν τῷ ἀρμόττειν πρόσεστι. δίδαξον, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
εἴ τι ἔχεις. ἦττον, ἔφη, τῷ βάρει πιέζουσιν οἱ ἀρμότ- **13**
τοντες τῶν ἀναρμόστων, τὸν αὐτὸν σταθμὸν ἔχοντες. οἱ μὲν
γὰρ ἀνάρμοστοι, ἢ ὄλοι ἐκ τῶν ὤμων κρεμάμενοι, ἢ καὶ ἄλ-
λο τι τῆ σώματος σφόδρα πιέζοντες, δύσφοροι καὶ χαλεποὶ
γίνονται· οἱ δὲ ἀρμόττοντες, διελημμένοι τὸ βάρος τὸ μὲν
ὑπὸ τῶν κλειδῶν καὶ ἐπωμίδων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ὤμων, τὸ δὲ
ὑπὸ τῆ στήθους, τὸ δὲ ὑπὸ τῆ νώτα, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς γαστρὸς,
ὀλίγα δεῖν ἔ φορῆματι, ἀλλὰ προσθήματι εἴοικασιν. εἴρη- **14**
κας, ἔφη, αὐτὸ, δι' ὅπερ ἔγωγε τὰ ἐμὰ ἔργα πλείστα ἄξια
νομίζω εἶναι. ἐνιοὶ μὲν τοι τῆς ποιικίλης καὶ τῆς ἐπιχρύσης
θώρακος μᾶλλον ὠνεῖνται. ἀλλὰ μὲν, ἔφη, εἴγε διὰ ταῦ-
τα μὴ ἀρμόττοντας ὠνεῖνται, κακὸν ἔμοιγε δοκῆσι ποιικίλον
τε καὶ ἐπίχρυσον ὠνεῖσθαι. ἀτὰρ, ἔφη, τῆ σώματος μὴ **15**
μένοντος, ἀλλὰ τότε μὲν κυρταμένω, τότε δὲ ἐρταμένω,
πῶς ἂν ἀκριβεῖς θώρακες ἀρμόττοιεν; εἰδαμῶς, ἔφη. λέ-
γεις, ἔφη, ἀρμόττειν ἔ τῆς ἀκριβεῖς, ἀλλὰ τῆς μὴ λυπῆν-
τας ἐν τῇ χρεῖα; αὐτὸ β, ἔφη, τῆτο λέγεις β, ὦ Σώκρατες·
καὶ τὰ νῦν ὀρθῶς ἀποδέχη.

H 5

CAPVT

- e) δ' add. Ernesti, quod legit Bessarion. Idem paullo post
vulgatum τιμᾶ in τιμᾶς mutaverat.
f) ἂν dedi pro vulg. εἰν, quod rescribendum esse vidit
Hindenb. probante Ernestio.
g) Vulgo αὐτὸς ἔφη τῆτο λέγεις; in quo Ernesti αὐτὸ
corrigen- dum opinatur. Atque hoc in textu secutus
sum.

CAPVT XI.

Socrati jactauerat aliquis Theodotae meretricis pulchritudinem. Eam igitur cum suis conuenit, eaque spectata de arte amatorum alliciendorum confabulatur.

Γυναικὸς δὲ ποτε ἔσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἣ ὄνομα ἦν Θεοδότῃ, καὶ οἷας ^h συνεῖναι τῷ πείθοντι, μνησθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινός, καὶ εἰπόντος, ὅτι κρεῖττον εἶη λόγῳ τὸ κάλλος τῆς γυναικός, καὶ ζωγράφου Φήσαντος εἰσεῖναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασομένης, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἑαυτῆς ὅσα καλῶς ἔχοι· ἰτέον ἂν εἶη θεασομένης ⁱ, ἔφη ὁ Σωκράτης. ἔ γάρ δὴ ἀκῆσασί γε τὸ λόγῳ ^k κρεῖττόν ἐστι καταμαθεῖν. καὶ ὁ διηγησάμενος, ἔκ ἂν φθάνοιτ', ² ἔφη, ἀκολοθεῖντες; ἔτω μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότην, καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τινὶ παρεστηκυῖαν, ἐθεάσαντο. παυσαμένῳ δὲ τῷ ζωγράφῳ, ὧ ἄνδρες, ἔφη ὁ Σωκράτης, πότερον ἡμῶς δεῖ μᾶλλον Θεοδότῃ χάριν ἔχειν, ὅτι ἡμῖν τὸ κάλλος ἑαυτῆς ἐπέδειξεν, ἢ ταύτην ἡμῖν, ὅτι ἐθεασάμεθα; ἄρ' εἰ μὲν ταύτῃ ὠφελιμωτέρα ἐστὶν ἢ ἐπίδειξις, ταύτην ἡμῖν χάριν ἐκτέον· εἰ δὲ ἡμῖν ἢ θεά, ἡμῶς ³ ταύτῃ. εἰπόντος δὲ τινός, ὅτι δίκαια λέγοι, ἔκῃν, ἔφη, αὕτη μὲν ἤδη τε ^l τὸν παρ' ἡμῶν ἔπαινον κερδαίνει, καὶ ἐπειδὴν εἰς πλείους διαγγεῖλωμεν, πλείω ὠφελήσεται ^m. ἡμεῖς δὲ ἤδη τε, ὧν ἐθεασάμεθα, ἐπιθυμῶμεν ἀψασθαι, καὶ ἀπιμεν ὑποκνιζόμενοι, καὶ ἀπελθόντες ποθήσομεν. ἐκ δὲ τῶν εἰκός ἡμῶς μὲν θεραπεύειν, ταύτην δὲ θεραπεύεσθαι. καὶ

sum. Nisi forte legendum est αὐτὸς ἔφη τῶτο λέγω, quod et antecedentia et consequentia requirere videntur. Atque sic jam editum in Paris.

h) οἷας recte emendavit Ern. pro vulg. οἷα.

i) θεασομένης ed. Iunt. I. θεασομένοις Athenaeus XIII, 6. quem tamen verbotenus h. l. non commemorare bene observavit Ern.

k) Recepi Ernestii emendationem τὸ λόγῳ, cum vulgo absit τό.

l) τε addidit Ern. e MS. Vind. edd. Iunt. Ald. Bas. habet etiam Paris.

m) ὠφελήσεται MS. Vind. ed. Iunt. I.

καὶ ἡ Θεοδότη, νῆ Δί', ἔφη, εἰ τοίνυν ταῦθ' ἔτις ἔχει,
 ἐμὲ ἂν δεοί ὑμῖν τῆς θεᾶς χάριν ἔχαι. ἐκ δὲ τέτρα ὕ4
 Σωκράτης, ὁρῶν αὐτὴν τε πολυτελῶς κεκοσμημένην, καὶ
 μητέρα παρῆσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῆτι καὶ θεραπείᾳ ἔ τῆ τυχε-
 ση, καὶ θεραπείαις πολλὰς καὶ εὐαδεῖς, καὶ ἔδὲ ταύτας
 ἡμελημένως ἔχασας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰκίαν ἀφθόνως
 κατασκευασμένην, εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Θεοδότη, ἐστὶ σοὶ ἀγρός;
 ἔκ ἐμοίγ', ἔφη. ἀλλ' ἄρα οἰκία προσόδου ἔχουσα; ἔδὲ οἰ-
 κία ἔφη. ἀλλὰ μὴ χειροτέχνας τινές; ἔδὲ χειροτέχνας,
 ἔφη. πόθεν ἔν, ἔφη, τὰ ἐπιτήδεια ἔχεις; ἔάν τις, ἔφη,
 φίλος μοι γενόμενος, εὖ ποιεῖν ἐθέλη, κτός μοι βίος ἐστὶ n.
 νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη. ὦ Θεοδότη, καλόν γε τὸ κτήμα καὶ 5
 πολλῶ κρεῖττον, ἢ ὁ οἶον τε καὶ βοῶν καὶ αἰγῶν, φίλων ἀγέ-
 λην κεκτῆσθαι. ἀτὰρ, ἔφη, πότερον τῆ τύχῃ ἐπιτρέπεις,
 ἔάν τις σοὶ φίλος, ὡσπερ μυῖα, προσπτήται, ἢ καὶ αὐτὴ τε
 μηχανᾷ; πῶς δ' ἂν, ἔφη, ἐγὼ τέτρα μηχανὴν εὐροίμι; πο- 6
 λὺ νῆ Δί', ἔφη, προσηκόντως μᾶλλον ἢ αἰ Φάλαγγες. οἰ-
 σθα γὰρ, ὡς ἐκεῖνας θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν βίον. ἀράχνια γὰρ
 δῆπερ λεπτὰ ὑφηνάμενας, ὅ τι ἂν ἐνταῦθα ἐμπέση, τέτρα
 τροφῇ χρῶνται. καὶ ἐμοὶ ἔν, ἔφη, συμβαλεῖς ὑφῆ- 7
 νασθαί τι θήρατρον. ἔ γὰρ δὴ, ἔφη P, ἔτις q γε ἀτεχνῶς
 οἰσθαί χρητὸ πλείστου ἄξιον ἀγρευμα φίλος θηράσαν. ἔχ
 ὁρᾷς, ὅτι καὶ τὸ μικρὸν ἄξιον, τὰς λαγῶς, θηρῶντες πολλὰ
 τεχνάζουσιν; ὅτι μὲν γὰρ τῆς νυκτὸς νέμονται, κύνες νυ- 8
 κτερευτικὰς πορισάμενοι, ταύταις αὐτὰς θηρῶσιν. ὅτι δὲ
 μεθ' ἡμέραν ἀποδιδράσκουσιν, ἄλλας κτῶνται κύνες, αἰτίνας,
 ἢ ἂν ἐκ τῆς νομῆς εἰς τὴν εὐνὴν ἀπέλθωσι, τῆ ὀσμῆ αἰσθα-
 νόμενας, εὐρίσκουσιν αὐτὰς. ὅτι δὲ ποδώκες εἰσὶν, ὥστε καὶ
 ἐκ

n) Eleganter conj. Valkenaer ὁ ἂν τις — ἔτός μοι βίος
 ἐστὶ, comparatis quae sequuntur f. 6. ὅ τι ἂν — τέτρα
 τροφῇ χρῶνται. Nihil tamen ideo mutandum esse
 crediderim. Sensus enim hic esse videtur: Si quis
 mihi amicus contigerit, qui mihi benefacere voluerit, hic
 mihi βίος est, i. e. hic mihi facultatum instar est, ut
 vertit Leuncl.

o) inferui ἢ e conjectura Stephani.

p) ἔφη, quod Ern. in MS. Voss. repertum probavit, ad-
 dendum putavi.

q) ἔτω MS. Vind.

- ἐκ τῶν Φανερῶν τρέχοντες ἀποφεύγειν, ἄλλας αὖ κύνες τα-
 χείας παρασκευάζονται, ἵνα κατὰ πόδας ἀλίσκωνται^γ. ὅτε
 δὲ καὶ ταύτας αὐτῶν τινες ἀποφεύγῃσι, δίκτυα ἰστᾶσιν εἰς
 τὰς ἀτραπὰς, ἢ φεύγῃσι, ἢ εἰς ταῦτα ἐμπίπτοντες συμ-
 9 ποδίζονται. τίνι ἔν, ἔφη, τοιάτῳ φίλος ἂν ἐγὼ θηρῶν;
 ἔάν νῆ Δί', ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήση, ὅστις σοι ἰχθυῶν μὲν
 τὰς Φιλοκάλης καὶ πλεσίς εὐρήσει, εὐρῶν δὲ μηχανήσε-
 10 ται, ὅπως ἐμβάλη αὐτὰς εἰς τὰ σὰ δίκτυα. καὶ ποῖα,
 ἔφη, ἐγὼ δίκτυα ἔχω; ἐν μὲν δήπερ, ἔφη, καὶ μάλα εὖ
 περιπλεκόμενον, τὸ σῶμα, ἐν δὲ τῷ ψυχῆν, ἢ κατα-
 μανθάνεις, καὶ ὡς ἂν ἐμβλέψῃς χαρίζοιο, καὶ ὅτι ἂν
 λέγῃς εὐφραίνοις· καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν ἐπιμελόμενον ἀσμέ-
 νως ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλείειν· καὶ ἀρῶ-
 στήσαντός γε^δ φίλος, φροντιστικῶς ἐπισκέψασθαι, καὶ καλόν
 τι πράξαντος σφόδρα συνησθῆναι, καὶ τῷ σφόδρα σε φροντί-
 ζοντι ὅλη τῇ ψυχῇ κεχαρίσθαι. φιλεῖν γε μὴν, εὖ οἶδ',
 ὅτι ἐπίστασαι ἔ μόνον μαλακῶς, ἀλλὰ καὶ εὐνοικῶς. καὶ
 ὅτι ἄριστοί σοι εἰσὶν οἱ φίλοι, οἶδ' ὅτι ἔ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ
 ἀναπείθεις. μὰ τὸν Δί', ἔφη ἢ Θεοδότῃ, ἐγὼ τῶν ἔδεν
 11 μηχανῶμαι. καὶ μὴν, ἔφη, πολὺ διαφέρει τὸ κατὰ φύ-
 σιν τε καὶ ὀρθῶς ἀνθρώπῳ προσφέρεισθαι. καὶ γὰρ δὴ βίβη
 μὲν ἔτ' ἂν ἔλοις, ἔτε κατάσχοις φίλον· εὐεργεσίᾳ δὲ καὶ
 ἡδονῇ τὸ θηρίον τῷτο ἀλύσιμόν τε καὶ παραμόνιμόν ἐστιν.
 12 ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. δεῖ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τὰς
 φροντίζοντάς σε τοιαῦτα ἀξιῖν, οἷα ποιῶσιν αὐτοῖς σμικρό-
 τατα μελήσει· ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀμείβεσθαι χαριζομένην
 τὸν αὐτὸν τρόπον. ἔτω γὰρ ἂν μάλιστα φίλοι γίγνοιτο^ε,
 13 καὶ πλεῖστον χρόνον φιλοῖεν, καὶ μέγιστα εὐεργετοῖεν. χα-
 ρίζοιο δ' ἂν μάλιστα, εἰ δεομένοις δωροῖο τὰ παρὰ σεαυτῆς.
 ὄρα^ς γὰρ, ὅτι καὶ τῶν βρωμάτων τὰ ἥδιστα, ἔάν μὲν τις
 προσφέρῃ^υ, πρὶν ἐπιθυμεῖν, ἀηδῆ φαίνεται, κεκορημένοις
 δὲ

γ) ἀλίσκωνται reponi jussit Hindenb. ut infra est συμπο-
 δίζονται, pro vulg. ἀλίσκονται; ei obsecutus sum.

δ) τε mavult Hindenb.

ε) γίγνονται Ald.

υ) προσφέρει Ald. προσφέρει Paris. προσφέρεται vulg.
 Activum praetuli, quod et paullo post in eadem re
 ponitur.

δὲ καὶ βδελυγμίαν παρέχει. εἰ δὲ τις προσφέρει λιμὸν
 ἐμποίησας, καὶ φαυλότερα ἢ, πάνυ ἡδέα φαίνεται. πῶς 14
 ἐν ἄν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν ἐμποιεῖν τῷ τῶν παρ' ἐμοὶ δυναί-
 μην; εἰ νῆ Δί', ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς κεκορησμένοις μήτε
 προσφέροις, μήτε ὑπομιμνήσκουσιν, ἕως ἂν τῆς πλησμονῆς
 παυσάμενοι πάλιν δέωνται. ἔπειτα δὲ ὅτι τὰς δεομένους ὑπο-
 μιμνήσκουσιν ὡς κοσμιωτάτη τε ὁμιλία, καὶ τῷ φαίνεσθαι
 βελομένη χαρίζεσθαι, καὶ διαφεύγεσθαι, ἕως ἂν ὡς μάλιστα
 δεῖσῶσι. τῆνικαῦτα γὰρ πολὺ διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα, ἢ
 πρὶν ἐπιθυμῆσαι, δίδουσαι. καὶ ἡ Θεοδότη, τί ἐν ἔ σὺ 15
 μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐγένετο συνθηρατῆς τῶν φίλων; εἰ
 γε νῆ Δί', ἔφη, πείθης με σὺ. πῶς ἐν ἄν, ἔφη, πείσαιμί
 σε; ζητήσεις, ἔφη, τὰτο αὐτῆ, καὶ μηχανήσῃ, εἰάν τί μὲ
 δέη. εἰσίδει τοίνυν, ἔφη, Σαμινά. καὶ ὁ Σωκράτης 16
 ἐπισκώπτων τὴν αὐτῆς ὡς ἀπραγμοσύνην, ἀλλ' ὦ Θεοδότη,
 ἔφη, ἔ πάνυ μοι ἡγάδιόν ἐστι σχολάσαι καὶ γὰρ ἴδια πράγ-
 ματα πολλὰ, καὶ δημόσια παρέχει μοι ἀσχολίαν. εἰσὶ
 δὲ καὶ φίλαι μοι, αἱ ἔτε ἡμέρας, ἔτε νυκτὸς ἀφ' αὐτῶν
 ἔασσά με ἀπιέναι, φίλτρα τε μανθάνεσθαι παρ' ἐμῆ καὶ
 ἐπωδῆς. ἐπίστασαι γὰρ, ἔφη, καὶ ταῦτα, ὦ Σώκρατες; 17
 ἀλλὰ διὰ τί οἶα, ἔφη, Ἀπολλόδωρόν τε τόνδε καὶ Ἀντι-
 σθένην ἐδέποτε μὲ ἀπολείπεσθαι; διὰ τί δὲ καὶ Κέβητα καὶ
 Σιμμίαν Θήβηθεν παραγίγνεσθαι; εὐ ἴσθι, ὅτι ταῦτα ἐκ
 ἄνευ πολλῶν φίλων τε καὶ ἐπωδῶν καὶ ἰύγγων ἐστί. χρῆ-
 σον τοίνυν μοι, ἔφη, τὴν ἰύγγα, ἵνα ἐπὶ σοὶ πρῶτον ἔλκω
 αὐτήν. ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, ἐκ αὐτὸς ἔλκεσθαι πρὸς σε
 βέλομαι, ἀλλὰ σε πρὸς ἐμὲ πορεύεσθαι. ἀλλὰ πορεύσο-
 μαι, ἔφη. μόνον ὑποδέξαι. ἀλλ' ὑποδέξομαι σε, ἔφη, εἰάν
 μή τις φιλωτέρα σε ἔνδον ἦ.

v) inferui δὲ, monente Hindenb. quod hic abesse non potest, ubi ἔπειτα δὲ in eadem periodo refertur ad πρῶτον μὲν.

w) αὐτῆ est in edd. vett. quod nuper restituit Schneiderus.

CAPVT XII.

Epigeni corpus negligentius habenti, quantum ex hac negligentia damnum oriatur, 1-3. quantum vero commodorum diligens corporis cura afferat, 4-8. demonstrat.

Επιγέννην δὲ τῶν ζυγόντων τινὰ νέον τε ὄντα, καὶ τὸ σῶμα κακῶς ἔχοντα ἰδὼν, ὡς ἰδιωτικῶς, ἔφη, τὸ σῶμα ἔχεις, ὦ Ἐπίγενης. καὶ ὅς, ἰδιώτης μὲν, ἔφη, εἰμί, ὦ Σώκρατες x. ἔδέν γε μᾶλλον, ἔφη, τῶν ἐν Ὀλυμπίῳ
 2 μελλόντων ἀγωνίζεσθαι. ἢ δοκεῖ σοι μικρὸς εἶναι ὁ περὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὰς πολεμίας ἀγῶν, ὃν Ἀθηναῖοι θήσασιν, ὅταν τύχῃσι; καὶ μὴν ἔκ ὀλίγοι μὲν διὰ τὴν τῆς σώματος καχεξίαν ἀποθνήσκασί τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις, καὶ αἰσχυρῶς σώζονται· πολλοὶ δὲ δι' αὐτὸ τῆτο ζῶντες ἀλίσκονται, καὶ ἀλόντες ἦτοι δαλεύσασιν τὸν λοιπὸν βίον y τὴν χαλεπωτάτην δαλείαν, ἢ εἰς τὰς ἀνάγκας τὰς ἀλγεινοτάτας ἐμπεσόντες, καὶ ἐκτίσαντες ἐνίοτε πλείω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, τὸν λοιπὸν βίον ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων ὄντες καὶ κακοπαθεῖντες διαζῶσι. πολλοὶ δὲ δόξαν αἰσχυρὰν κτῶνται, διὰ τὴν τῆς σώματος ἀδυναμίαν δοκῶντες ἀποθε-
 3 λιᾶν. ἢ καταφρονεῖς τῶν ἐπιτιμιῶν τῆς καχεξίας τῆτων, καὶ ῥαδίως ἂν οἷα φέρειν τὰ τριαῦτα; καὶ μὴν οἶμαι γε πολλῶν ῥάω καὶ ἠδῶ τῆτων εἶναι, ἃ δεῖ ὑπομένειν τὸν ἐπιμελούμενον τῆς τῆς σώματος εὐεξίας. ἢ ὑγιεινότερόν τε καὶ εἰς τὰλλα χρησιμώτερον νομίζεις εἶναι τὴν καχεξίαν
 τῆς

x) Reiskius suspicabatur partem aliquam sermonis Epigenis excidisse; eam suspicionem falsam esse docuit Ernesti. Sed unus omnium optime h. l. explicavit et illustravit I. M. Faber, cujus adnotationem, quia paulo longior est, in appendice subjecimus. Qua lecta quivis, ut arbitror, intelliget, ἔδέν γε μᾶλλον, quod idem Ernesti statuit, Epigenis, non autem Socratis verba esse, ideoque nec ut Hindenburgio placebat ἔφη post μᾶλλον abundare, nec ἔδέν δὲ μᾶλλον, quod idem ille volebat, rescribendum esse.

y) post τὸν λοιπὸν βίον addebatur vulg. εἰάν οὕτω τύχῃσι, quae verba cum et ad sensum frigida sint ac supervacanea et a Bessarionis cod. abfuerint, de Ruhnkenii sententia delevimus.

τῆς εὐεξίας; ἢ τῶν διὰ τὴν εὐεξίαν γιγνομένων κατάφρο-
 νεῖς; Καὶ μὴν πάντα γε τὰναντία συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ 4
 σώματα ἔχουσιν ἢ τοῖς κακῶς. καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν οἱ τὰ
 σώματα εὖ ἔχοντες, καὶ ἰσχύουσι, καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τῆτο
 ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων σώζονται τε εὐσχημόνως, καὶ τὰ
 θανά πάντα διαφεύγουσι· πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθεῖσι καὶ
 τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι, καὶ διὰ ταῦτα χάριτός τε ἀξιοῦν-
 ται, καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται, καὶ τιμῶν καλλίστων
 τυγχάνουσι· καὶ 2 τὸν τε λοιπὸν βίον ἡδίων καὶ κάλλιον
 διαζῶσι, καὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καλλίως ἀφορμαῖς εἰς
 τὸν βίον καταλείπουσι. ἔτοι χρεῖ, ὅτι ἡ πόλις ἐκ 5
 ἀσκεῖ δημοσίᾳ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διὰ τῆτο καὶ ἰδίᾳ
 ἀμελεῖν, ἀλλὰ μηδὲν ἥττον ἐπιμελεῖσθαι. εὖ γὰρ ἴσθι,
 ὅτι ἐδὲ ἐν ἄλλῳ ἔθενι ἀγῶνι, ἐδὲ ἐν πράξει ἐδεμιᾶ μείον
 ἔξαις, διὰ τὸ βέλτιον τὸ σῶμα παρεσκευάσθαι. πρὸς πάν-
 τα γὰρ, ὅσα πράττουσιν ἄνθρωποι, χρησίμον τὸ σῶμά ἐστιν,
 ἐν πάσαις δὲ ταῖς τῆ σώματος χρεῖαις πολὺ διαφέρει, ὡς
 βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν. ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ δοκεῖς ἐλαχίστην 6
 σώματος χρεῖαν εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι, τίς ἐκ οἶδεν, ὅτι
 καὶ ἐν τῆτω πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται, διὰ τὸ μὴ ὑγιαί-
 νειν τὸ σῶμα; καὶ λήθη δὲ, καὶ ἀθυμία, καὶ δυσκολία,
 καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τῆ σώματος καχε-
 ξίαν εἰς τὴν διάνοιαν ἐμπίπτουσιν ἔτως, ὥστε καὶ τὰς ἐπι-
 στήμας ἐκβάλλειν. τοῖς δὲ τὰ σώματα εὖ ἔχουσι πολλὴ 7
 ἀσφάλεια, καὶ ἐδεῖς κίνδυνος διὰ γε τὴν τῆ σώματος καχε-
 ξίαν τοιῦτόν τι παθεῖν. εἰκὸς δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία
 τῶν διὰ τὴν καχεξίαν γιγνομένων καὶ τὴν εὐεξίαν χρησίμον
 εἶναι. καὶ τοι τῶν γε τοῖς εἰρημένοισι ἐναντίων ἕνεκα, τί
 ἐκ ἂν τις νῦν ἔχων ὑπομείνειεν; αἰσχροὺν δὲ καὶ τὸ διὰ τὴν 8
 ἀμέλειαν γηράσαι, πρὶν ἰδεῖν ἑαυτὸν ^a, ποῖος ἂν κάλλιστος
 καὶ κράτιστος τῷ σώματι γένοιτο. ταῦτα δὲ ἐκ ἔστιν ἰδεῖν
 ἀμελῶντα. ἐ γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίγνεσθαι.

2) frigide hic repetitum διὰ ταῦτα Valkenarii auctoritate
 eiecimus.

a) αὐτόν mavult Upton ad Arrian. p. 267.

CAPVT XIII.

Varia Socratis apophthegmata: 1. in eum qui se resalutatam non esse iratus erat; 2. in alium cibi appetentia se carere questum; 3. in alium, qui calorem aquae, quae sibi bibenda esset, culparerat; 4. in eum qui seruum acerbius castigauerat; 5. in alium ab itineris longitudine sibi timentem; 6. in alium, qui se fessum de via questus erat.

Οργιζομένους δέ ποτέ τινος, ὅτι προσειπὼν τινα χαίρειν ἔκ ἀντιπροσεβήθη, γελοῖον, ἔφη, τὸ, εἰ μὲν τὸ σῶμα κάκιον ἔχοντι ἀπήντησάς τῷ, μὴ ἂν ὀργίζεσθαι. ὅτι δὲ τὴν ψυχὴν ἀγροικότερως διακειμένῳ περιέτυχες, τῆτό σε λυ-
 2 πεί^b. Ἄλλως δὲ λέγοντος, ὅτι ἀηδῶς ἐσθίει, Ἀκχμενός^c, ἔφη, τέττε φάρμακον ἀγαθὸν διδάσκει^d. ἐρομένους δὲ, ποῖον; παύσασθαι ἐσθίοντα, ἔφη. καὶ ἡδιόν τε, καὶ εὐτελέστερον, καὶ ὑγιανότερον φησὶ διάζειν παυσάμενον.
 3 Ἄλλως δ' αὖ λέγοντος, ὅτι θερμὸν εἶη παρ' ἑαυτῷ τὸ ὕδωρ, ὃ πίνουσι, ὅταν ἄρ', ἔφη, βέλη^e θερμῶ λέσασθαι, ἔτοιμον ἔσται σοι. ἀλλὰ ψυχρὸν, ἔφη, ὥστε λέσασθαι, ἔστιν. ἄρ' ἔν, ἔφη, καὶ οἱ οἰκέται σε ἄχθονται πίνοντές τε αὐτὸ, καὶ λχόμενοι αὐτῷ; μὰ τὸν Δί', ἔφη. ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαύμακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφοτέρω ταῦτα χρῶνται.
 πότε-

b) λυπεῖν conj. Ernesti. Recte, nisi in vulg. ἀνακόλυσθαι esse possit.

c) ἀκχόμενον conj. Reiske, si audiatur. Id reperit Ern. in MS. Voss. Sed unice verum est Ἀκχμενός, ac loquitur Socrates de Acumeno medico. Quamquam enim Leunclavius ridet Stephanum de Acumeno cogitantem, acriterque defendit ἀκχόμενος participium esse ab ἀκχέομαι, tamen vel illud φησὶ post ὑγιανότερον satis nobis persuaderet dictum Acumeni a Socrate afferri, etiamsi ipsa illa commemoratio medici, quicum Socrati familiaritas intercessit, non tantam suavitatem h. l. haberet. Itaque Reiskius, ut suum illud ἀκχόμενον defenderet, φησὶ post ὑγιανότερον expungi volebat, aut in ἔφη mutari. Magnus denique lectionis Ἀκχμενός probabilitati cumulus accedit auctoritate Valkenarii.

d) διδάσκειν omnes. Sed nominativus Ἀκχμενός et sequens φησὶ postulat διδάσκει.

e) βέλει conj. Ern.

σίτερον δέ, ἔφη, τὸ παρὰ σοὶ ὕδωρ θερμότερον πιεῖν ἔστιν,
 ἢ τὸ ἐν Ἀσκληπιᾷ; τὸ ἐν Ἀσκληπιᾷ, ἔφη. ἐνθυμῶ ἔν,
 ἔφη, ὅτι κινδυνεύεις δυσαρρεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκετῶν καὶ
 τῶν ἀρρώστῶντων. Κολάσαντος δέ τινος ἰσχυρῶς ἀκόλκ-4
 θον, ἤρετο, τί χαλεπαίνοι τῷ θεράποντι. ὅτι, ἔφη, ὑψο-
 φαγίστατος τε ὢν, βλακώτατος ἴ ἐστι, καὶ φιλαργυρώτατος
 ὢν, ἀργότατος. ἤδη ποτὲ ἔν ἐπισκέψω, ἔφη, πότερος
 πλειόνων πληγῶν δεῖται, σὺ, ἢ ὁ θεράπων; Φυβασμένε δέ 5
 τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδὸν, τί, ἔφη, φοβῆ σὺ τὴν πορείαν;
 ἔ καὶ οἴκοι σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν περιπατεῖς; καὶ ἐκεῖσε
 πορευόμενος περιπατήσας ἀριστήσας, περιπατήσας δειπνήσας
 καὶ ἀναπαύσῃ ἔκ οἴσθα, ὅτι εἰ ἐκτείνῃς 6 τὰς περιπάτους,
 ἔς ἐν πέντε ἢ ἕξ ἡμέραις περιπατεῖς. ῥαδίως ἂν Ἀθήνηθεν
 εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκοιο; χαριέστερον δέ καὶ προεξορμαῶν ἡμέ-
 ρα μιᾷ μᾶλλον, ἢ ὑστερίζων. τὸ μὲν γὰρ ἀναγκάζεσθαι,
 περαιτέρω τῶ μετρίᾳ μηκύνειν τὰς ὑδὰς, χαλεπὸν. τὸ δέ
 μιᾷ ἡμέρᾳ πλείονας πορευθῆναι, πολλὴν ῥαστώνην παρέχει.
 κρεῖττον ἔν ἐν τῇ ὁρμῇ σπεύδειν ἢ ἐν τῇ ὁδῷ. Ἄλλε δέ 6
 λέγοντος, ὡς παρετάθη μακρὰν ὁδὸν πορευθεῖς. ἤρετο αὐτὸν,
 εἰ καὶ φορτίον ἔφερε. μὰ Δί' ἔκ ἐγώ, ἔφη, ἀλλὰ τὸ
 ἱμάτιον. μόνος δ' ἐπορεύε, ἔφη, ἢ καὶ ἀκόλκθός σοι ἠκό-
 λάθαι; ἠκολάθαι, ἔφη. πότερον, ἔφη, κενός, ἢ φέρων τι;
 φέρων, νὴ Δί', ἔφη, τὰ τε στρώματα καὶ ταλλὰ σκεύη.
 καὶ πῶς δὴ ἢ, ἔφη, ἀπὴλλαχεν ἐκ τῆς ὁδῶ; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ,
 ἔφη, βέλτιον ἐμῶ. τί ἔν; ἔφη, εἰ τὸ ἐκεῖνε φορτίον ἔδει
 σε φέρειν, πῶς ἂν οἶα διατεθῆναι; κακῶς, νὴ Δί', ἔφη,
 μᾶλλον δέ ἰ ἔδ' ἂν ἠδυνήθην κομίσαμ. τὸ ἔν τοσάτω ἥττον
 τῶ παιδὸς δύνασθαι πονεῖν, πῶς ἠσκημένε δοκεῖ σοι ἀνδρὸς εἶναι;

CAPVT

- f) βλακίστατος olim legebatur auctore Athenaeo VII. p. 277. ed. Casaub. cui verum videtur esse. Sane hic videtur Xenophon similiter cadentia quaesivisse.
- g) ἐκτείναις recte restituit Ernesti ex edit. prioribus; cum in Leunclaviana sit ἐπτείναις vitio operarum, ad plures deinde edit. propagato.
- h) recte Ern. monente Hindenb. reposuit πῶς δὴ pro vulg. πῶς τι.
- i) δέ adiecit Ernesti primum conjectura indagatum, deinde in MS. Voss. repertum. Habet etiam Bas. 2.

CAPVT XIV.

Socrates amicos cum vidisset alios parum obsonii, alios multum attulisse ad coenam, quomodo ut cibos in commune conferrent, effecerit. Ejus urbanitas in cavillando homine, qui obsonia sine pane comederat; 2-4. itemque alio, qui plura obsonia simul degustaverat, 5. sqq.

Οπότε δὲ τῶν ξυνιόντων ἐπὶ τὸ δεῖπνον οἱ μὲν μικρὸν ὄψον, οἱ δὲ πολὺ φέροιεν, ἐκέλευεν ὁ Σωκράτης τὸν παῖδα τὸ μικρὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν τιθέναι, ἢ διανέμειν ἐκάστῳ τὸ μέρος. οἱ ἔν τὸ πολὺ φέροντες ἠσχύοντό τε μὴ^κ κοιωνεῖν τῶ εἰς τὸ κοινὸν τιθεμένων, καὶ^ι μὴ ἀντιτιθέναι τὸ ἑαυτῶν. ἐτίθεσαν ἔν καὶ τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ κοινὸν, καὶ ἐπεὶ ἔθεν πλέον εἶχον τῶν μικρὸν φερομένωνⁱⁱⁱ, ἐπαύοντο πολλῶⁱⁱ ὄψωνῶντες. Καταμαθῶν δὲ τινα τῶν ξυνδειπνούντων τῶ μὲν σίτῃ πεπαυμένον, τὸ δὲ ὄψον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐσθίοντα, λόγῃ ὄντος περὶ ὀνομάτων, ἐφ' οἷῳ ἔργῳ ἕκαστον εἴη ἔχοιμεν ἄν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ἄνθρωπος ὄψοφάγος καλεῖται; ἐσθίσει μὲν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ τῷ σίτῳ ὄψον. ὅταν παρῆ^o ἄλλ', οἶμαι, ἔπω^o ἐπὶ γε τῷ ὄψοφάγῳ καλεῖνται. ἔ γὰρ ἔν, ἔφη τις τῶν παζρόντων. τί γὰρ, ἔφη, εἰάν τις ἄνευ τῶ σίτῃ τὸ ὄψον αὐτὸ φ^p ἐσθίῃ,

k) μὴ Leisnero delendum videbatur. n. n.

l) post καὶ vulgo addebatur τὸ, quod recte expunxit Ernesti.

m) φερόντων corr. Ern.

n) πολλῶ Ernestio non placet. Et sane melius est h. l. πολὺ, vel πολλὰ, nisi sic vulg. explices, qui magno obsonetur, eum et multa obsonari.

o) ἔπω divisit Ern. cum vulg. legatur ἔπω, sed illud aptius.

p) αὐτὸ e conjectura Reiskii recepi pro vulg. αὐτῶ, quod hic valde languet. Et αὐτὸ h. l. est solum, ut saepe. Quod antea dicebatur τὸ ὄψον αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐσθίειν id h. l. sic effertur: ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ ἐσθίειν.

ἔσθίη, μὴ ἀσκήσεως ^q ἀλλ' ἡδονῆς ἕνεκα, πότερον
 ὀφθαλάγος εἶναι δοκεῖ, ἢ ἔ; σχολῆ γ' ἂν, ἔφη, ἄλλος τις
 ὀφθαλάγος εἶη. καὶ τις ἄλλος τῶν παρόντων, ὁ δὲ μικρῶ
 σίτῳ, ἔφη, πολὺ ὄψον ἐπεσθίων; ἐμοὶ μὲν, ἔφη ὁ Σωκρά-
 τῆς, καὶ ἔτος δοκεῖ δικαίως ἂν ὀφθαλάγος καλεῖσθαι. καὶ
 ὅταν γε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῖς θεοῖς εὐχωνται πολυκαρ-
 πίαν, εἰκότως ἂν ἔτος πολυοψίαν εὐχοιτο. ταῦτα δὲ τῷ ⁴
 Σωκράτῃς εἰπόντος, νομίσας ὁ νεανίσκος εἰς αὐτὸν εἰρησθῆαι
 τὰ λεχθέντα, τὸ μὲν ὄψον ἐκ ἐπαύσατο ἐσθίων, ἄρτον δὲ
 προσέλαβεν. καὶ ὁ Σωκράτης καταμαθὼν, παρατηρεῖτ',
 ἔφη, τῷτον οἱ πλεσίον, ὀπότερα τῷ σίτῳ ὄψῳ, ἢ τῷ ὄψῳ
 σίτῳ χρίσεται. Ἄλλον δὲ ποτε τῶν συνδείπνων ἰδὼν ⁵
 ἐπὶ τῷ ἐνὶ ψωμῷ πλειόνων ὄψων γευόμενον, ἄρα γένοιτ' ἂν,
 ἔφη, πολυτελεστέρα ὀψοποιία ἢ ^r μᾶλλον τὰ ὄψα λυμαι-
 νομένη, ἢ ἢν ὀψοποιεῖται ὁ ἅμα πολλὰ ἐσθίων, καὶ ἅμα
 παντοδαπὰ ἰδύσματα εἰς τὸ στόμα λαμβάνων. πλείω μὲν
 γὰρ ^s τῶν ὀψοποιῶν συμμιγνύων πολυτελέστερα ποιεῖ. ἃ δὲ ἐκεῖ-
 νοὶ μὴ συμμιγνύσιν, ὡς ἔχ' ἀρμόττοντα, ὁ συμμιγνύων,
 εἴπερ ἐκεῖνοι ὀρθῶς ποιῶσιν, ἁμαρτάνει τε καὶ καταλύει τὴν
 τέχνην αὐτῶν. καὶ τοι πῶς ἔ γελοῖόν ἐστι, παρασκευά ⁶
 ζεσθῆαι μὲν ὀψοποιῆς τῆς ἄριστα ἐπισταμένους, αὐτὸν δὲ μηδ'
 ἀντιποιέμενον τῆς τέχνης ταύτης, τὰ ὑπ' ἐκείνων ποιέμενα
 μετατιθέμενα; καὶ ἄλλο δὲ τι προσγίγνεται τῷ ἅμα πολλὰ
 ἐσθίειν ἐθισθέντι. ^t μὴ παρόντων γὰρ πολλῶν μειονεκτεῖν
 ἂν

I 2

q) ἀσκήσεως conj. Simson. Sed idem valet ἀσκήσεως, et
 pertinet ad exercitationem athletarum. Iure igitur
 hoc servavit Ernesti.

r) ἢ rescripsit Ernesti pro vulg. ἔ, quod sensum per-
 vertit.

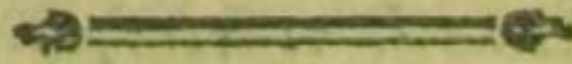
s) μὲν γὰρ recte Schneiderus edidit. Vulg. μὲν γε.

t) τῷ ἅμα πολλὰ ἐσθίειν ἐθισθέντι, ἢ μὴ. παρόντων γὰρ
 Ald. Iuntt. τῷ ἅμα πολλὰ ἐσθίειν ἐθισθέντι μὴ πα-
 ρόντων γὰρ Paris.; quae sine dubio verissima lectio est;
 quoniam et expressit his verbis in versione Leuncl.: Quis
 etiam aliud quiddam accidit ei, qui multa simul vorare
 consuevit. Vulgo editur: τῷ ἅμα πολλὰ ἐσθίειν ἐθι-
 σθέντι, ἢ μὴ. μὴ παρόντων γὰρ etc. ita ut post σύνη-
 θες

ἂν τι δοκοίη, ποδῶν τὸ σύνηθες. ὁ δὲ συνεθισθεὶς τὸν ἕνα
 φωμὸν ἐνὶ ὄψῳ προπέμπειν, ὅτε μὴ παρείη πύλλα, δύναται
 7 ἂν ἀλύπως τῷ ἐνὶ χερσίν. ἔλεγε δὲ καὶ ὡς τὸ ἐσθίειν
 ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ εὐωχεῖσθαι καλοῖτο ^u. τὸ δὲ εὐ
 προσκεῖσθαι ἔφη, ἐπὶ τῷ ταῦτα ἐσθίειν, ἅτινα μῆτε τὴν
 ψυχὴν μῆτε τὸ σῶμα λυποίη, μῆτε δυσεύρετα εἶη. ὥστε καὶ
 τὸ εὐωχεῖσθαι τοῖς κοσμίως διαιτωμένοις ἀνετίθει.

θες colon ponatur. Leunclavius tamen voculas ἢ μὴ
 unco et asterisco inclusit, sic: [ἢ μὴ *, ut significaret
 sibi spurias videri. Sic etiam Reiskio videbatur. Er-
 nesti vero, etsi putabat servari posse, si intelligeretur
 τῷ ante μὴ, tamen quia non erat in MS. Vindob. ipse
 quoque deleuit.

u) vulgo ὡς τὸ εὐωχεῖσθαι ἐν — ἐσθίειν καλοῖτο. Apertum
 vero est, quod vidit Reiskius, sedes permutasse in
 codd. haec vocabula.

XENOPHONTIS
MEMORABILIVM
SOCRATIS
LIBER IV.

CAPVT I.

Utilissimum fuisse Socrate familiariter uti 1. eum bona ingenia certis quibusdam indiciis explorata dilexisse 2. existimantem ea prae ceteris bona institutione egere 3. 4. qui autem propter divitias doctrinam aspernentur, stultissimos esse 5.

Ούτω δὲ ὁ Σωκράτης ἦν ἐν παντὶ πράγματι καὶ πάντα τρόπον ὠφέλιμος, ὥστε τῷ σκοπεύμενῳ τῆτο, καὶ ^a μετρίως αἰσθανομένῳ, φανερόν εἶναι, ὅτι ^b ἔδεν ὠφελιμώτερον ἦν τῆ Σωκράτει συνεῖναι, καὶ μετ' ἐκείνῃ διατρίβειν, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις πράγματι ἐπεὶ καὶ τὸ ἐκείνῃ μεμνήσθαι μὴ παρόντος, ἔ μικρὰ ὠφέλεια τῆς εἰωθότας τε αὐτῷ συνεῖναι καὶ ἀποδεχομένῃς ἐκείνον. καὶ γὰρ παίζων ἔδεν ἦττον, ἢ σπευδάζων ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι. πολλά-² κισ γὰρ ἔφη μὲν ἂν τινος ἔραν, φανερός δ' ἦν, ἔ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὐπεφυκότων ἐφιέμενος. ἐτεκμαίρετο δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τῆ ταχύ τε μανθάνειν ^c, οἷς προσέχοιεν, καὶ μνημονεύειν, ἂ ἂν μάθοιεν, καὶ ἐπιθυμεῖν τῶν μνημάτων πάντων, δι' ὧν ἐστὶν οἰκίαν τε καλῶς οἰκεῖν, καὶ πόλιν, καὶ τὸ ὅλον ^c, ἀνθρώποις τε καὶ ἀνθρωπίνοις πράγμασι εὐχρησθαι. τῆς γὰρ τοιούτης ἠγεῖτο παιδευθέντας ἔκ τῶν μόνον αὐτῆς τε εὐδαίμονας εἶναι, καὶ τῆς ἑαυτῶν οἴκῃς καλῶς οἰκεῖν,

I 3

a) καὶ εἰ vulg. εἰ καὶ MS. Voss. καὶ fine εἰ MS. Stob. quod recte amplexus est Schneiderus.

b) ὅτι Valkenario auctore rescriptimus. Vulg. διότι.

c) ταχύτερον μανθάνειν Stob. Post καὶ ὅλως Stob.

3 κείν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀνθρώπους καὶ πόλεις δύνασθαι εὐδαί-
 μονας ποιεῖν. ἔ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἐπὶ πάντας ἦεν, ἀλ-
 λά τῆς μὲν οἰομένης φύσει ἀγαθῆς εἶναι, μαθήσεως δὲ κα-
 ταφρονῶντας, ἐδίδασκεν, ὅτι αἱ ἄριστα δοκῶσαι εἶναι φύσεις
 μάλιστα παιδείας δέονται· ἐπιδεικνύων τῶν τε ἵππων τῆς εὐ-
 φρεστάτης, θυμοειδῆς τε καὶ σφοδρῆς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ νέων
 δαμασθεῖεν, εὐχρηστοτάτης καὶ ἀρίστης γιγνομένης, εἰ δὲ
 ἀδάμαστοι γένοιτο^d, δυσκαθεκτοτάτης καὶ φανυλοτάτης· καὶ
 τῶν κυνῶν τῶν εὐφρεστάτων, φιλοπόνων τε ἔσῶν, καὶ ἐπιθε-
 τικῶν τοῖς θηρίοις, τὰς μὲν καλῶς ἀχθεῖσας^e, ἀρίστα
 γίνεσθαι πρὸς τὰς θήρας καὶ χρησιμωτάτας, ἀναγωγῆς δὲ
 γιγνομένης, ματαίης τε καὶ μανιώδεις καὶ δυσπαιδευτάτας·
 4 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς εὐφρεστάτης, ἐρρώμενεστά-
 τῆς τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας, καὶ ἐξεργαστικωτάτης ὧν ἂν ἐγ-
 χαρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθόντας ἃ δεῖ πράττειν,
 ἀρίστης τε^f καὶ ὠφελιμωτάτης γίνεσθαι· (πλεῖστα γὰρ καὶ
 μέγιστα ἀγαθὰ ἐργάζεσθαι)· ἀπαιδευτῆς δὲ καὶ ἀμαθεῖς γε-
 νομένης, κακίστης τε καὶ βλαβερωτάτης γίνεσθαι. κρίνειν
 γὰρ ἐκ ἐπισταμένων ἃ δεῖ πράττειν, πολλὰκις πονηροῖς ἐπι-
 χερεῖν πράγμασι, μεγαλείης δὲ καὶ σφοδρῆς ὄντας, δυσκα-
 θεκτῆς τε καὶ δυσκαποτρέπτῆς εἶναι· διὸ πλεῖστα καὶ μέγι-
 5 στα κακὰ ἐργάζεσθαι^g. τῆς δὲ ἐπὶ πλᾶτῳ μέγα φρονῶν-
 τας, καὶ νομίζοντας, ἔδδεν προσδεῖσθαι παιδείας, ἐξαρκέσειν
 δὲ σφισι τὸν πλεῖτον οἰομένης πρὸς τὸ διαπράττεσθαι τε ὅ τι
 ἂν βέλωνται, καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐφρένῃ λέ-
 γων, ὅτι μωρὸς μὲν εἶη, εἴ τις οἶεται, μὴ μαθῶν, τὰ τε
 ὠφέλιμα καὶ τὰ βλαβερά τῶν πραγμάτων διαγνώσεσθαι.
 μωρὸς δ', εἴ τις μὴ διαγιγνώσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν
 πλεῖτον, ὅ τι ἂν βέλῃται, ποριζόμενος, οἶεται δυνήσεσθαι
 καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν· ἠλίθιος δ', εἴ τις μὴ δυνά-
 μενος τὰ συμφέροντα πράττειν, εὖ τε πράττειν^h οἶεται,
 καὶ

d) γίνονται edd. Rom.

e) ἀναχθεῖσας Iunt. Paris.

f) δὲ Iunt.

g) ἐργάζονται Paris.

h) ἔτε πράττειν Iunt. Ald. ex quo verissima conjectura
 Leuncl. assecutus est εὖ τε πράττειν, quod Steph. alii-
 que, Ernesti etiam in edd. prioribus recepit. In quinta
 autem

καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτῶ ἢ καλῶς ἢ ἱκανῶς παρεσκευά-
σθαι· ἡλίθιος δὲ καὶ, εἴτις οἶεται διὰ τὸν πλῆτον, μηδὲν
ἐπιστάμενος, δόξειν τι ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μηδὲν ἀγαθὸς εἶναι
δοκῶν, εὐδοκιμήσειν¹.

CAPVT II.

*Quomodo Socrates eos correxerit, qui sapientiae opinione inflati
nimium sibi arrogarent, docetur exemplo Euthydemī, qui
nullo magistro uti volebat, ad sanitatem revocati.*

Tοῖς δὲ νομίζουσι παιδείας τε τῆς ἀρίστης τετυχηκένας,
καὶ μέγα φρονῆσιν ἐπὶ σοφίᾳ, ὡς προσεφέρετο, νῦν διη-
γήσομαι. καταμαθὼν γὰρ Εὐθύδημον τὸν καλὸν γράμ-
ματα πολλὰ συνειλεγμένον ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐ-
δοκιμωτάτων, καὶ ἐκ τῶν ἡδὴ τε νομίζοντα διαφέρειν τῶν
ἡλικιωτῶν ἐπὶ σοφίᾳ, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντα, πάν-
των διοίσειν τῶ δύνασθαι λέγειν τε καὶ πράττειν, πρῶτον μὲν
αἰσθανόμενος αὐτὸν διὰ νεότητα ἔπω^k εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσιόν-
τα, εἰ δέ τι βέλοιο διαπράξασθαι, καθίζοντα εἰς ἡνιοποι-
εῖόν τι^l τῶν ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς, εἰς τῆτο καὶ αὐτὸς ἦει,
τῶν μεθ' αὐτῆ τινὰς ἔχων. Καὶ πρῶτον μὲν πυνθανο-²

I 4

μένε

autem editione plane hanc ῥησιν omisit, ediditque sic :
συμφέροντα πράττειν, οἶεται καὶ τὰ etc. motus potif-
simum auctoritate Codd. Voss. et Vind. Verum ibi
facile librarii vitio propter similitudinem antecedentis
πράττειν omitti potuit, ut saepe factum est in talibus.
Sane Ernesti etiam καὶ post οἶεται delere debuisset, quod,
nisi pendeat ab εὐ τε, idoneam vim non habet. Itaque
retinendum puto εὐ τε πράττειν coll. III. 9, 14. 15.

i) ἢ μηδὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκεῖν εὐδοκιμήσειν Ald. unde
recte conj. Leuncl. scribendum esse ἢ μηδὲν ἀγαθὸς
εἶναι δοκῶν, quod recepi; atque sic in MS. Voss. et Pa-
ris. vulgo ἢ μηδὲν ἀγαθὸς ὃν δοκεῖν εὐδοκιμήσειν. Steph.
vel δοκεῖ εὐδοκιμήσειν legendum esse, vel lectionem
Leunclavii amplectendam existimabat. Ernestio lenif-
simum videbatur δοκεῖν delere.

k) οὕτως Iunt. Paris.

l) mire depravatam hoc ita legitur in Iunt. εἰς ἢ ὅποι-
όντι.

μένε τινός, πρότερον Θεμιστοκλῆς διὰ ξυγκσίαν τινός τῶν σοφῶν ἢ φύσει τοσῶτον διήνεγκε τῶν πολιτῶν, ὥστε πρὸς ἐκεῖνον ἀποβλέπειν τὴν πόλιν, ὅποτε σπαδαίς ἀνδρὸς δεηθείη, ὁ Σωκράτης βεβλόμενος κινεῖν τὸν Εὐθύδημον, εὐήθεσ, ἔφη, εἶναι τὸ οἶσθαι, τὰς μὲν ὀλίγας ἀξίας τέχνας μὴ γίνεσθαι σπαδαίοις ^m ἀνευ διδασκάλων ἱκανῶν, τὰ δὲ προεστάναι πόλεως, πάντων ἔργων μέγιστον ὄν, ἀπὸ ταυτομάτε παρα-
3 γίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις. Πάλιν δὲ ποτε παρόντος τῷ Εὐθύδημῳ, ὁρῶν αὐτὸν ἀποχωρῶντα τῆς συνεδρίας ⁿ καὶ φυλαττόμενον, μὴ δόξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάζειν ἐπὶ σοφίᾳ, ὅτι μὲν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Εὐθύδημος ἔτοσι ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος, τῆς πόλεως λόγον περὶ τινος προτιθείσης, ἐκ ἀφέξεται τῷ συμβαλεῖν, εὐδηλὸν ἔστιν ἐξ ὧν ἐπιτηδεύει, δοκεῖ δὲ μοι καλὸν προσίμιον τῶν δημηγοριῶν ^o παρασκευάσασθαι ^p, φυλαττόμενος μὴ δόξῃ μανθάνειν τι παρά τε.
4 δῆλον γάρ, ὅτι λέγειν ἀρχόμενος ὡς προσιμιάσεται. Παρ' ἑδενός μὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἑδὲν ἑμαυτὸν, ἑδ' ἀκέρων τινὰς εἶναι λέγειν τε καὶ πράττειν ἱκανὸς, ἐζήτησα τέτοις ἐντυχεῖν, ἑδ' ἐπεμελήθην τῷ διδάσκαλόν τινά μοι γενέσθαι τῶν ἐπισταμένων· ἀλλὰ καὶ τάναντία διατετέλεκα θεύγων ^q ἔ μόνον τὸ μανθάνειν τι παρά τινος, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι. ὅμως δὲ, ὅτι ἂν ἀπὸ ταυτομάτε ^r
 ἐπίη

m) σπαδαίς Iunt. Ald. σπαδαίοις edidere Steph. Welf. Ern. ex emendatione Leuncl. Non male conj. Ern. verbum hoc ortum esse ab alicujus περιεργίας, qui aequare hoc membrum vellet alteri, ut σπαδαίοις responderet vocabulo ἀνθρώποις. Sane hoc loco σπαδαίοις commode abfuerit. Si tamen verum est, verendum: studiosis. Nam Reiskii ratio, qui σπαδαίς putabat trahi posse ad τέχνας, ut σπαδαίος τέχνας sic dicatur, sicut ἀγαθός τι, justo durior est, et concinnitati membrorum inimica.

n) συνέδριος Iunt. Ald.

o) δημηγοριῶν reposuit Ern. e MS. Voss. pro vulg. δημηγορικῶν.

p) παρασκευάζεσθαι marg. Leuncl.

q) Lectionem MS. Vind. jam ab Ernestio probatam vulgatae τάναντία διατετέλεκα γάρ — praetulimus.

r) ἀπὸ ταυτομάτε e marg. Leuncl. Steph. probante Ernestio recepi pro vulg. ἀπ' αὐτομάτε.

ἐπιή μοι, συμβελεύσω ὑμῖν. — Ἀρμόσει δ' ἂν ἔτω προσι-
 μιᾶσθαι καὶ τοῖς βελομένοις παρὰ τῆς πόλεως ἰατρικὸν
 ἔργον λαβεῖν. ἐπιτήδειόν γ' ἂν αὐτοῖς εἴη, τῶ λόγῳ ἀρχε-
 σθαι ἐντεῦθεν.^s Παρ' ἑδενός μὲν πώποτε, ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἔμαθον, ἔδ' ἐζήτησα διδάσκαλον
 ἑμαυτῷ γενέσθαι τῶν ἰατρῶν ἑδένα· διατετέλεκα γὰρ φυλατ-
 τόμενος ἔ μόνον τὸ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ καὶ
 τὸ δίδαι μεμαθηκένας τὴν τέχνην ταύτην. ὅμως δέ μοι
 τὸ ἰατρικὸν ἔργον δότε· περᾶσομαι γὰρ ἐν ὑμῖν ἀποκινδυ-
 νεύων μανθάνειν. — πάντες ἔν οἱ παρίντες ἐγέλασαν
 ἐπὶ τῷ προσιμῷ. Ἐπεὶ δὲ Φανερός ἦν ὁ Εὐθύδημος⁶
 ἠδὴ μὲν, οἷς ὁ Σωκράτης λέγει, προσέχων, ἔτι δὲ φυλατ-
 τόμενος αὐτὸς τι φθέγγεσθαι, καὶ νομίζων τῇ σιωπῇ σω-
 φροσύνης δόξαν περιβάλλεσθαι, τότε ὁ Σωκράτης, βελομέ-
 νος αὐτὸν παῦσαι τέτρα, θαυμαστὸν γὰρ, ἔφη, τί ποτε οἱ
 βελομένοι κινδύριζεν, ἢ αὐλεῖν, ἢ ἱππεύειν, ἢ ἄλλο τι τῶν
 τοιούτων ἱκανοὶ γενέσθαι, πειρῶνται ὡς συνεχέστατα ποιεῖν, ὅ
 τι ἂν βέλωνται δυνατοὶ γενέσθαι, καὶ ἔ καθ' ἑαυτῶς^t, ἀλλὰ
 παρὰ τοῖς ἀρίστοις δοκῶσιν εἶναι, πάντα ποιῶντες καὶ ὑπὲρ
 μένοντες ἕνεκα τῶ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνων γνώμης ποιεῖν,
 ὡς ἔκ ἂν ἄλλως ἀξιόλογοι γενόμενοι· τῶν δὲ βελομένων δυ-
 νατῶν γενέσθαι λέγειν τε καὶ πράττειν τὰ πολιτικὰ, νομί-
 ζοσι

s) Speciosa quidem est conjectura Ernestii suspicantis haec
 verba ἐπιτήδειον — ἐντεῦθεν spuria esse, quod sensu
 non differant ab antecedentibus; neque tamen vera.
 nam ut antea primum generatim dicitur δοκεῖ δέ μοι
 καλὸν προσιμῶν — παρὰ τῶ, deinde simili quidem sensu,
 sed magis definito additur δῆλον γὰρ, ὅτι — προσι-
 μιᾶσθαι, sic h. l. primum universe dicitur ἀρμόσει
 δ' ἂν ἔτω προσιμιᾶσθαι — λαβεῖν, deinde ponitur
 quod ad singularem personam pertineat, ἐπιτήδειον —
 ἐντεῦθεν.

t) τί ποτε — ἱκανοὶ γενέσθαι, πειρῶνται — γενέσθαι καὶ
 καθ' ἑαυτῶς Iunt. τί ποτε — ἱκανοὶ γενέσθαι, μὴ πει-
 ρῶνται — γενέσθαι καὶ καθ' ἑαυτῶς Ald. In MS. Voss.
 legitur μὴ πειρῶνται et additur ἔ ante καθ' ἑαυτῶς,
 quod Ruhnkenio ita placebat, ut deleretur μὴ. Sane
 haec est optima ratio, quam cur secutus sim in textu
 constituendo copiosius exposui in appendice obff.

- ἔστι τινες ἄνευ παρασκευῆς καὶ ἐπιμελείας αὐτόματοι ἐξαί-
 7 φνης δυνατοὶ ταῦτα ποιεῖν ἔσεσθαι. καὶ τοι γε τοσάτω
 ταῦτα ἐκείνων δυσκατεργαστότερα φαίνεται, ὅσω^u περ πλειό-
 νων περὶ ταῦτα πραγματευομένων, ἐλάττωσιν οἱ κατεργαζό-
 μενοι γίνονται. δῆλον ἔν, ὅτι καὶ ἐπιμελείας δέονται
 πλείονος καὶ ἰσχυροτέρας οἱ τέτων ἐφιέμενοι, ἢ οἱ ἐκείνων.
 8 Καταρχὰς μὲν ἔν ἀκρόντος^v Εὐθύδημος τοιότῃσιν λόγῃσιν ἔλε-
 γε Σωκράτης· ὡς δ' ἠσθετο αὐτὸν ἐτοιμότερον ὑπομένοντα,
 ὅτε διαλέγοιτο, καὶ προθυμότερον ἀκρόντα, μόνος ἦλθεν
 εἰς τὸ ἠνιοποιεῖον· παρακαθεζομένησιν δ' αὐτῷ τῶν Εὐθύδημος,
 εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, τῶ ὄντι, ὡσπερ ἐγὼ ἀκῶ,
 πολλὰ γράμματα συνῆχας^x τῶν λεγομένων σοφῶν ἀνδρῶν
 γεγονέναι; νῆ τὸν Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες· καὶ ἔτι γε συνά-
 9 γω, ἕως ἂν κτήσωμαι, ὡς ἂν δύνωμαι, πλεῖστα. νῆ τὴν
 Ἥραν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀγαμαί σε, διότι ἐκ ἀργυρίσιν καὶ
 χρυσίσιν προεῖλκ^y θησαυρὸς κερτήσθαι μᾶλλον, ἢ σοφίας·
 δῆλον γάρ, ὅτι νομίζεις ἀργύριον καὶ χρυσίον ἔδεν βελτίως
 ποιεῖν τῶσιν ἀνθρώποισιν, τὰς δὲ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν γνώμασιν ἀρε-
 τῇ πλεονεχίζεις τῶσιν κερτημένωσιν. καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔχαιρεν
 ἀκῶν ταῦτα, νομίζων δοκεῖν τῷ Σωκράτει ὀρθῶσιν μετιέναι
 10 τὴν σοφίαν. ὁ δὲ καταμαθὼν αὐτὸν ἠσθέντα τῷ ἐπαίνῳ
 τέτῳ, τί δὲ δὴ βελόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι, ἔφη, ὦ Εὐθύ-
 δημε, συλλέγεις τὰ γράμματα; ἐπεὶ δὲ διεσιώπησεν ὁ Εὐ-
 θύδημος, σκοπῶν ὅτι ἀποκρίναιτο· πάλιν ὁ Σωκράτης, ἀρε
 μὴ ἰατρός; ἔφη, πολλὰ γὰρ καὶ ἰατρῶν ἐστί συγγράμματα.
 καὶ ὁ Εὐθύδημος, μὰ Δί', ἔφη, ἐκ ἐγώγε. ἀλλὰ μὴ
 ἀρχιτέκτων βέλαι γενέσθαι; γνωμονικῶσιν γὰρ ἀνδρὸς καὶ
 τέτῳ δεῖ. ἔκκεν ἐγώγ', ἔφη. ἀλλὰ μὴ γεωμέτρῃσιν ἐπι-
 θυμεῖσιν,

u) ὅσων Iunt. Ald.

v) *elegantior quidem conj. Ernesti, ἔδ' ἀκρόντος Εὐθύδημος hoc sensu: ab initio quidem talia dicente Socrate Euthydemus aures avertibat, coll. n. 3. Nihil tamen hic mutandum. Etenim καταρχὰς μὲν ἔν ἀκρόντος pertinet ad ea quae n. 6. narrabantur, ἐπεὶ δὲ φανερός — προσέχων.*

x) *lectionem Iunt. συνῆχας vulgatae συνῆξας a Valkenario praelatam, usque Xenophontis confirmatam, Schneidero praeunte recepimus.*

y) *εἰ προεῖλκ Iunt. Ald.*

θυμῆς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός, ὡςπερ ὁ Θεόδωρος; εἰδὲ
 γεωμέτρης, ἔφη. ἀλλὰ μὴ ἀστρολόγος, ἔφη. βέλεια γενέ-
 σθαι; ὡς δὲ καὶ τῆτο ἠρνεῖτο, ἀλλὰ μὴ βραψωδός; ἔφη.
 καὶ γὰρ τὰ Ὀμήρου σέ φασιν ἔφη^z κεκτῆσθαι. καὶ Δί' ἔκ
 ἔγωγ', ἔφη. τὰς γὰρ τοὶ βραψωδὸς οἶδα τὰ μὲν ἔπη ἀκρι-
 βῶντας, αὐτὰς δὲ πάνυ ἠλιθίως ὄντας. καὶ ὁ Σωκράτης **II**
 ἔφη· εἰ δὴπερ ὦ Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι, δι'
 ἣν ἄνθρωποι πολιτικοὶ γίνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἄρχην
 ἱκανοὶ, καὶ ὠφέλιμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς;
 καὶ ὁ Εὐθύδημος, σφόδρα γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ταύτης
 τῆς ἀρετῆς δέομαι. νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆς καλλί-
 στης ἀρετῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης. ἔστι γὰρ τῶν βασι-
 λέων αὕτη, καὶ καλεῖται βασιλική. ὑτάρ, ἔφη, κατανε-
 νόηκας, εἰ οἷόν τ' ἐστὶ, μὴ ὄντα δίκαιον ἀγαθὸν ταῦτα γε-
 νέσθαι; καὶ μάλλα, ἔφη, καὶ ἔχ οἷόν τέ γε^a ἀνευ δικαιο-
 σύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. τί ἔν, ἔφη, σὺ δὴ τῆτο
 κατείργασαι; οἴμαι γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰδένος ἂν ἦτ- **12**
 τον φανῆναι δίκαιος. ἄρ' ἔν, ἔφη, τῶν δικαίων ἐστὶν ἔργα,
 ὡςπερ τῶν τεκτόνων; ἔστι μὲν τοι, ἔφη. ἄρ' ἔν, ἔφη, ὡςπερ
 οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα ἐπιδειξάς, ἔτως οἱ δίκαιοι
 τὰ ἑαυτῶν ἔχοιεν ἂν διεξηγήσασθαι^b; μὴ ἔν, ἔφη ὁ Εὐ-
 θύδημος, εἰ δύνωμαι^c ἐγὼ τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα ἐξηγή-
 σασθαι; καὶ νῆ Δί' ἔγωγε τὰ τῆς ἀδικίας^d, ἐπεὶ ἔκ ὀλί-
 γα

z) πάντα quod omittunt Iunt. Ald. reliqui addidere, quia melius abest, eieci. In Paris. legitur καὶ γὰρ τὰ Ὀμήρου σέ φασιν ἐπιεκεκτῆσθαι.

a) Cum Graeci has voculas sic non jungant ἔχ οἷόν τέ γε, eleganter Valkenarius emend. καὶ ἔχ οἷόν τε καὶ ἀνευ δ. κ. π. γ. et ne fieri quidem potest, ut quis absque iustitia vel bonus sit civis. Sed IV, 5, 2. iterum occurrete οἷόν τέ γε notavit Schneiderus,

b) διεξηγήσασθαι marg. Leuncl. Steph.

c) δύνωμαι marg. Leuncl.

d) κ. ν. Δ. ἔγωγε καὶ τὰ τῆς ἀδικίας eleganter conj. Ernesti, hoc sensu: enimvero ego et iniustitiae opera. Ceterum Hindenb. ellipticam formam in his verbis μὴ ἔν &c. quaerebat, et φοβῶμαι supplendum, ista autem καὶ νῆ Δί' — ἀδικίας Socrati tribuenda censebat. Non assentior.

- γα ἐστὶ καὶ ἑκάστην ἡμέραν τοιαῦτα ὁρᾶν τε καὶ ἀκῆαν.
- 13 βέλει ἔν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψωμεν ἑνταυθοῖ μὲν Δ, ἑνταυθοῖ δὲ Α; εἶτα ὅ τι μὲν ἂν δοκῆ ἡμῖν τῆς δικαιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ Δ τιθῶμεν, ὅ τι δ' ἂν ἔ τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ Α; εἴ τι σοι δοκεῖ, ἔφη, προσθεῖν τέτων, ποῖα ταῦτα.
- 14 καὶ ὁ Σωκράτης γράψας, ὡς περ εἶπεν, ἔκῃν, ἔφη, ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις τὸ ψεύδεσθαι^f; ἐστὶ μὲν τοι, ἔφη. ποτέρωσε ἔν, ἔφη, θῶμεν τέτο; δῆλον, ἔφη, ὅτι πρὸς τὴν ἀδικίαν. ἔκῃν, ἔφη, καὶ τὸ ἐξαπατᾶν ἐστὶ; καὶ μάλα, ἔφη. τέτο ἔν ποτέρωσε θῶμεν; καὶ τέτο δῆλον, ὅτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. τί δὲ τὸ κακουργεῖν; καὶ τέτο, ἔφη. τί δὲ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι^g; καὶ τέτο. πρὸς δὲ τῇ δικαιοσύνῃ^h ἔδὲν ἡμῖν τέτων κείσεται, ὦ Εὐθύδημε; δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, ἔφη. τί δέ; ἔάν τις στρατηγὸς αἰρεθεῖς, ἀδικόν τε καὶ ἔχθραν πόλιν ἐξανδραποδίσῃταιⁱ, φήσομεν τέτον ἀδικεῖν; ἔδῃτα, ἔφη. δίκαια δὲ ποιεῖν^k φήσομεν; καὶ μάλα. τί δ'; ἂν ἐξαπατᾶ πολέμων αὐτοῖς; δίκαιον, ἔφη, καὶ τέτο. ἔάν δὲ κλέπτῃ τε καὶ ἀρπάξῃ τὰ τέτων, ἔδίκαια ποιήσει; καὶ μάλα, ἔφη. ἀλλ' ἐγώ σε τὸ πρῶτον ὑπελάμβανον πρὸς τὰς φίλους μόνον ταῦτ' ἐρωτᾶν. ἔκῃν, ἔφη, ὅσα πρὸς τῇ ἀδικίᾳ ἐθήκαμεν, πάντα καὶ πρὸς^l τῇ δικαιοσύνῃ θετέον ἂν εἴη. ἔοικεν, ἔφη. βέλει ἔν, ἔφη, ταῦτα ἔτω θέντες, διορισώμεθα πάλιν πρὸς μὲν τὰς πολέμους δίκαιον εἶναι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τὰς φίλους ἀδικον· ἀλλὰ δεῖν πρὸς γε τέτους ὡς ἀπλῆστατον εἶναι; πάνυ μὲν ἔν,

e) ὅ τι δ' αὖ corr. Reiske.

f) articulum ante ψεύδεσθαι addidit Ernesti.

g) in Iunt. 1. 2. legitur τὸ μὲν ἀνδραποδίζεσθαι vitiose, at in Ald. est τὸ ἀνδραποδίζεσθαι. Leuncl. et Welf. habent τί δ' ἀνδραποδίζεσθαι, e Stobaeo. Ernesti dedit τὸ δ' ἀνδραποδίζεσθαι. Sed verius est τί δὲ τὸ ἀνδρ. quod iam Stephano in mentem venerat. Atque sic edidimus. Nam quia alii τί δέ, alii τὸ omiserunt, inde duplex lectio orta est.

h) πρὸς δὲ δικ. Iunt. Ald. Ern. alii πρὸς τὴν δικ. At Stob. et MS. Vind. πρὸς τῇ δικαιοσύνῃ.

i) ἐξανδραποδιεῖται Iunt.

k) ἔν Ald. Paris.

l) πάντα ἢ πρὸς Iunt.

ἄν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. τί ἄν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰάν 17
 τις στρατηγὸς ὁρῶν ἀθύμως ἔχον τὸ στρατεύμα, ψευδά-
 μενος φήσῃ συμμάχους προσιέναι, καὶ τῷ ψεύδει τέτρω-
 παύσῃ τῆς ἀθυμίας τὰς στρατιώτας ^m, ποτέρωδε τὴν
 ἀπάτην ταύτην θήσομεν; δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν
 δικαιοσύνην. εἰάν δέ τις υἷον ἑαυτῆς δεόμενον φάρμα-
 κείας, καὶ μὴ προσιέμενον φάρμακον, ἐξαπατήσας, ὡς
 σιτίον τὸ φάρμακον δῶ, καὶ τῷ ψεύδει χρησάμενος ἕτως
 ὑγιᾶ ποιήσῃ, ταύτην αὖ τὴν ἀπάτην ποῖ θετέον; δοκεῖ μοι,
 ἔφη, καὶ ταύτην εἰς τὸ αὐτό. τί δέ, ἂν τις, ἐν ἀθυμίας
 ὄντος φίλου, δείσας μὴ διαχρήσηται ἑαυτὸν, κλέψῃ ἢ ἀρπά-
 σῃ ἢ ξίφος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, τῆτο αὖ ποτέρωδε θετέον;
 καὶ τῆτο νῆ Δί, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. λέγεις, 18
 ἔφη, σὺ ἐδὲ πρὸς τὰς φίλους ἅπαντα δεῖν ἀπλοῖζεσθαι. καὶ
 Δί, εἰ δῆτα, ἔφη. ἀλλὰ μετατίθεμαι τὰ εἰρημένα, εἴπερ
 ἔξῃστι. Δεῖ γέ τοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξεῖναι πολὺ μᾶλλον
 ἢ μὴ ὀρθῶς τιθέναι. τῶν δὲ δὴ τὰς φίλους ἐξαπατώντων 19
 ἐπὶ βλάβῃ (ἵνα μηδὲ τῆτο παραλείπωμεν ⁿ ἀσκεπτον)
 πότερος ἀδικώτερός ἐστιν, ὁ ἐκὼν, ἢ ὁ ἄκων; ἀλλ, ὦ Σώ-
 κρατες, ἔκ ἐτι μὲν ἐγώ γε πιστεύω, οἷς ἀποκρίνομαι. καὶ
 γὰρ τὰ πρόσθεν πάντα νῦν ἄλλως ἔχειν δοκεῖ μοι, ἢ ὡς ἐγὼ
 τότε ᾤμην. ὅμως δὲ εἰρήσθω μοι, ἀδικώτερον εἶναι τὸν
 ἐκόντα ψευδόμενον τῆ ἄκοντος. δοκεῖ δέ σοι μάθησις καὶ 20
 ἐπιστήμη τῆ δικαίης εἶναι, ὡς περ τῶν γραμμάτων; ἔμοιγε.
 πότερον δὲ γραμματικώτερον κρίνεις, ὅς ἂν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς
 γράφῃ καὶ ἀναγινώσκῃ, ἢ ὅς ἂν ἄκων; ὅς ἂν ἐκὼν, ἐγώ γε.
 δύναιτο γὰρ ἂν, ὅποτε βέλοιοτο, καὶ ὀρθῶς αὐτὰ ποιεῖν.
 ἔκῃν ὁ μὲν ἐκὼν μὴ ὀρθῶς γράφων, γραμματικὸς ἂν εἴη,
 ὁ δὲ ἄκων, ἀγράμματος; πῶς γὰρ ἔ; τὰ δίκαια δὲ πότε-
 ρον ὁ ἐκὼν ψευδόμενος καὶ ἐξαπατῶν οἶδεν, ἢ ὁ ἄκων; δῆλον
 ὅτι ὁ ἐκὼν. ἔκῃν γραμματικώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον
 γράμματα τῆ μὴ ἐπισταμένε φῆς εἶναι; ναί. δικαιούτερον
 δὲ τὸν ἐπιστάμενον τὰ δίκαια τῆ μὴ ἐπισταμένε; φαίνο-
 μαί

m) Sic marg. Leuncl. Steph. e Stobaeo. Vulg. ante Schneiderum edebatur τὰς ἀθυμίας τῆ στρατεύματος.

n) παρελείπω marg. Steph.

- 21 *μαί*· ο δοκῶ δέ μοι καὶ ταῦτα εἰ οἶδ' ὅπως λέγειν. τί δὲ δῆ. ὅς ἂν βεβλόμενος τέληθῆ λέγειν, μηδέποτε τοῖ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγει, ἀλλ' ὁδὸν τε φράζων τὴν αὐτὴν, τότε μὲν πρὸς ἑώ, τότε δὲ πρὸς ἐσπέραν φράζει, καὶ λογισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτὸν, τότε μὲν πλείω, τότε δ' ἐλάττω ἀποφαίνεται, τί σοι δοκεῖ ὁ τοιῦτος; δῆλος P νῆ Δί' εἶναι,
- 22 ὅτι ἂ ᾤετο εἰδέναί, εἰ οἶδεν. οἶσθα δὲ τινὰς ἀνδραποδώδεις καλεμένους; ἔγωγε. πότερον διὰ σοφίαν ἢ δι' ἀμαθίαν; δῆλον ὅτι δι' ἀμαθίαν. ἄρ' ἔν δια τὴν τῆ χαλκεύειν ἀμαθίαν τῆ ὀνόματος τέτῃ τυγχάνουσιν; εἰ δῆτα. ἀλλ' ἄρα διὰ τὴν τῆ τεκταίνεσθαι; εἰ δὲ διὰ ταύτην. ἀλλὰ διὰ τὴν τῆ σκυτεύειν; εἰ δὲ δι' ἐν τέτων, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τῆ γαντίον· οἱ γὰρ πλείστοι τῶν γε τὰ τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδώδεις εἰσίν. ἄρ' ἔν τῶν τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια μὴ εἰδόντων τὸ ὄνομα τέτ' ἐστίν; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. εἰ δὲν δεῖ παντὶ τρόπῳ διατειναμένους φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδραποδάωμεν.
- 23 ἀλλὰ νῆ τῆς θεῆς, ἔφη, ᾧ Σώκρατες, πάνυ ᾤμην φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, δι' ἧς ἂν μάλιστα ἐνόμιζον παιδεύθῆναι τὰ προσήκοντα ἀνδρὶ καλοκαγαθίας ὀρεγομένῳ· νῦν δὲ πῶς οἶα με ἀθύμως ἔχειν, ὀρῶντα ἑμαυτὸν διὰ μὲν τὰ προπεπονημένα εἰ δὲ τὸ ἐρωτώμενον q ἀποκρίνασθαι δυνάμενον, ὑπὲρ ὧν μάλιστα χρὴ εἰδέναί, ἄλλην δὲ ὁδὸν εἰδεμίαν
- 24 ἔχοντα, ἢν ἂν πορευόμενος βελτίων γενοίμην; καὶ ὁ Σωκράτης, εἶπέ μοι. ἔφη, ᾧ Εὐθύδημε, εἰς Δελφὸς ἤδη r πώποτε ἀφίκε; καὶ δὲ γε s νῆ Δία, ἔφη. κατέμαθες ἔν
- πρὸς

o) φαίνεται Stob. quam lectionem vulgatae praeferebant non esse docuit Ernesti, cum in φαίνομαι intelligatur φαίμαι ex antecedentibus φῆς εἶναι.

p) δῆλος Stob. quod securus est Bessario, probavit Steph. recepit Castalio. Vulgatum δειλὸς Ernesti servavit. Sed illud est antecedentibus et consequentibus aptius, neque vero non occurrere δῆλος cum ὅτι existimandum est.

q) Ernesti probabiliter conj. εἰδέν τῶν ἐρωτωμένων. Aptius enim est Euthydemum dicere, se nihil omnino interrogatum respondere posse, quam, se ne de eo quidem quod interrogatus sit respondere posse.

r) δὲ ἤδη marg. Leuncl.

s) γε addidit Ern. e Stob.

πρὸς τῶ ναῶ πε γεγραμμένον, τὸ Γνωθί σαυτὸν; ἔγωγε.
 πότερον ἔν ἐδέν σοι τῆ γραμματος ἐμέλησεν, ἢ προσέσχες
 τε καὶ ἐπεχείρησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν, ὅστις εἴης; μὰ Δί' ἔ
 δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ πάνυ τῆτό γε ὤμην εἰδέναί· σχολῆ
 γὰρ ἂν ἄλλο τι ἦδειν, εἶγε μὴδ' ἐμαυτὸν ἐγίγνωσκον. πό- 25
 τερα δέ σοι δοκεῖ γινώσκειν ἑαυτὸν, ὅστις τῆνομα τὸ ἑαυτῆ
 μόνον οἶδεν, ἢ ὅστις, ὡσπερ οἱ τῆς ἵππες ὠνόμενοι ἔ πρότε-
 ρον οἶονταί γινώσκειν, ὃν ἂν βέλωνται γνῶναι, πρὶν ἂν ἐπι-
 σκέψωνται, πότερον εὐπειθῆς ἐστίν ἢ δυσπειθῆς, καὶ πότερον
 ἰσχυρὸς ἐστίν ἢ ἀσθενῆς, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ
 τῶλλα τὰ πρὸς τὴν τῆ ἵππε χρεῖαν ἐπιτήδεια τε καὶ ἀνε-
 πιτήδεια ὅπως ἔχει, ἔτως ἑαυτὸν ἐπισκεψάμενος, ὁποῖός ἐστι
 πρὸς τὴν ἀνδρωπίνην χρεῖαν, ἔγνωκε τὴν αὐτῆ δύναμιν;
 ἔτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὃ μὴ εἰδώς τὴν ἑαυτῆ δύναμιν,
 ἀγνοεῖν ἑαυτὸν. ἐκεῖνο δέ ἔ φανερόν, ἔφη, ὅτι διὰ μὲν 26
 τὸ εἰδέναί ἑαυτῆς πλεῖστα ἀγαθὰ πάσχεσιν οἱ ἀνδρωποι, διὰ
 δέ τὸ ἐφεῦσθαι ἑαυτῶν, πλεῖστα κακὰ; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες
 ἑαυτῆς, τὰ τε ἐπιτήδεια ἑαυτοῖς ἴσασιν, καὶ διαγινώσκουσιν,
 ἄτε δύνανται καὶ ἂ μὴ· καὶ ἂ μὲν ἐπίστανται πράττοντες
 πορίζοντά τε ὦν δέονταί, καὶ εὖ πράττεσιν· ὦν δέ μὴ ἐπί-
 στανται ἀπεχόμενοι ἀναμάρτητοι γίνονται, καὶ διαφεύγουσι
 τὸ κακῶς πράττειν. διὰ τῆτο δέ καὶ τῆς ἄλλης ἀνδρω-
 πης δυνάμενοι δοκιμάζουσιν, καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρεῖας
 τὰ τε ἀγαθὰ πορίζονται, καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ 27
 δέ μὴ εἰδότες, ἀλλὰ διεφευσμένοι τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, πρὸς
 τε τῆς ἄλλης ἀνδρωπης καὶ τῶλλα ἀνδρωπίνα πράγματα
 ὁμοίως διάκεινται, καὶ ἔτε ὦν δέονταί ἴσασιν, ἔτε, ὅ τι
 πράττεσιν, ἔτε οἷς χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τέτων διαμαρ-
 τάνοντες, τῶν τε ἀγαθῶν ἀποτυγχάνουσι, καὶ τοῖς κακοῖς
 περιπίπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἰδότες, ὅ τι ποιῶσιν, ἐπιτυγχά- 28
 νοντες ὦν πράττεσιν, εὐδοξοί τε καὶ τίμιοι γίνονται, καὶ
 οἷτε ὁμοιοί τέτοις ἠδέως χρῶνται. οἱ τε ἀποτυγχάνοντες τῶν
 πραγμάτων ἔπιθυμῶσι τέττες ὑπὲρ αὐτῶν βελεύεσθαι, καὶ
 προῖ-

c) Quoniam in his verbis non, ut antea et paullo post, sermo est de iis, qui res suas male gerunt, sed potius de iis, qui ad remp. non accedunt, qui a negotiis publicis abstinent, puto Xenophontem scripsisse οἱ τε ἀπέ-
 χοντες

- προίτασθαι τε ἐαυτῶν τέχης ^u, καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ἀγαθῶν ἐν τέτοις ἔχσει καὶ διὰ πάντα ταῦτα πάντων μάλιστα
- 29 τέχης ἀγαπῶσιν. οἱ δὲ μὴ εἰδότες ἂ ποιῶσι, κακῶς δὲ αἰρέμενοι, καὶ οἷς ἂν ἐπιχειρήσωσιν ἀποτυγχάνοντες, ἔ μόνον ἐν αὐτοῖς τέτοις ζημιῶνται τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξῶσι διὰ ταῦτα, καὶ καταγέλαστοι γίνονται, καὶ καταφρο- νέμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν. ὄρας δὲ καὶ τῶν πόλεων ὅτι ὅσα ἂν ^x ἀγνοήσασα τὴν ἐαυτῶν δύναμιν κρείττοσι πολεμήσωσιν ^y, αἱ μὲν ἀνάστατοι γίνονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων
- 30 δέλαι. καὶ ὁ Εὐθύδημος, ὡς πάνυ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἔφη, περὶ πολλῶ ποιητέον εἶναι τὸ ἐαυτὸν γινώσκειν, ἕτως ἴσθι ὅπόθεν δὲ χρὴ ἀρξασθαι ἐπισκοπεῖν ἐαυτὸν, τῆτο πρὸς σε ἀποβλέπω εἰ μοι ἐθέλῃσαι ἂν ἐξηγήσασθαι.
- 31 ἔκῃν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὰ μὲν ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὅποιά ἐστι, πάντως περὶ γινώσκεις. νῆ Δί, ἔφη. εἰ γὰρ μηδὲ ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φαυλότερος ἂν εἴην. ἴθι δὴ, ἔφη, καὶ ἐμοὶ ἐξηγήσαι αὐτά. ἀλλ' ἔ χαλεπὴν, ἔφη. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ ὑγιαίνειν ^z ἀγαθὸν εἶναι νομίζω, τὸ

χοντες τῶν πραγμάτων. Nam primum οἱ μὲν εἰδότες &c. sunt ii, qui remp. bene gerunt, his deinde opponuntur οἱ μὴ εἰδότες &c. h. e. ii, qui propter inscientiam remp. male gerunt. Illi autem apud duplex hominum genus gratiosi esse dicuntur; alterum est eorum, qui similiter in rep. cum laude versantur; qui dicuntur ὅμοιοι; alterum est eorum, qui a rep. abstinentes illorum in clientelam se conferunt. Hi vero ἀπέχοντες τῶν πραγμάτων bene dicuntur, ἀποτυγχάνοντες non item. Sic III. 7. 7. οἱ πρωτεύοντες ἐν τῇ πόλει opponuntur τοῖς μηδεπώποτε φροντίσαι τῶν πολιτικῶν.

u) bene docuit Hindenb. huc ἐπιθυμῶσι ex antecedente membro trahendum esse, cum Steph. hic ἐθέλῃσαι vel simile quid aut omissum esse aut certe intelligendum putaret.

x) Sic more Xenophonteo Valkenarius scribendum esse vidit. Vulgo ἂν.

y) πολεμίσωσιν Iunp.

z) αὐτὸν ὑγ. vulg. αὐτὸ Leuncl. αὐτὸ alii, unde Steph. conj. αὐτὸ τὸ ὑγιαίνειν, quod recte recepit Ernesti post Wolf. MS. Voss. habet τὸ αὐτὸν ὑγιαίνειν. Stobaeus tantum

τὸ δὲ νοσεῖν, κακόν. ἔπειτα τὰ αἷτια ἑκατέρω αὐτῶν καὶ ποτὰ καὶ βρωτὰ καὶ ἐπιτηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα, ἀγαθὰ, τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν, κακά. ἐκὼν, 32 ἔφη, καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν ἀγαθῶ τινος αἷτια γίγνηται, ἀγαθὰ ἂν εἴη, ὅταν δὲ κακῶ, κακά. πότε δ' ἂν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακῶ αἷτιον γένοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν, ἀγαθῶ; ὅταν νῆ Δί', ἔφη, στρατείαις τε αἰσχυραῖς καὶ ναυτιλίαις βλαβεραῖς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιᾶτων οὐ μὲν διὰ ῥώμην μετασχόντες ἀπόλωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολαφθέντες σωθῶσιν. ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ' ὕρας, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὠφελίμων οἱ μὲν διὰ ῥώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολείπονται. ταῦτα ἔν, ἔφη, ποτέ μὲν ὠφελῶντα, ποτέ δὲ βλάπτοντα, ἔ μᾶλλον ἀγαθὰ ἢ κακά ἐστίν. ἐδὲν μὰ Δία φαίνεται, κατὰ γε τῆτον τὸν λόγον^a. ἀλλ' 33 ἢ γε τοι σοφία, ὣ Σώκρατες, ἀναμφισβητήτως ἀγαθόν ἐστίν. ποῖον γὰρ ἂν τις πρᾶγμα ἔ βέλτιον πράττοι σοφὸς ἢ ἢ ἀμαθής; τί δέ; τὸν Δαίδαλον, ἔφη, ἐκ ἀκήκοας, ὅτι ληφθεὶς ὑπὸ Μίνω διὰ τὴν σοφίαν, ἠναγκάζετο ἐκείνῳ δαλεῦσαι, καὶ τῆς τε πατρίδος ἅμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστερηθῆ, καὶ ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τῶν υἱῶν, τὸν τε παῖδα ἀπώλεσε, καὶ αὐτὸς ἐκ ἠδυνήθη σωθῆναι, ἀλλ' ἀπενεχθεὶς εἰς τὴν βαρβάρου, πάλιν ἐκεῖ ἐδόλεσε^b; λέγεται νῆ Δί' ἔφη, ταῦτα. τὰ δὲ Παλαμήδους ἐκ ἀκήκοας πάθη; τῆτον γὰρ δὴ πάντες ὑμῶσιν, ὡς διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τῶ Ὀδυσσεῶς ἀπώλετο. λέγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. ἄλλες δὲ πόσες οἶα διὰ σοφίαν ἀναρκάστως^c πρὸς βασιλέα γεγονέναι, καὶ ἐκεῖ δαλεῦσαι; κινδυνεύει, ἔφη, ὣ Σώκρατες, ἀναμφιλογώτατον 34 ἀγαθόν^d εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. εἶγε μή τις αὐτὸ, ἔφη, ὣ

Εὐθύ-

tantum τὸ ὑγιαίνειν. Verum αὐτὸ concinnitatis causa fervandum. Opponitur enim τοῖς αἷτιοις ἑκατέρω αὐτῶν.

a) τρόπον MS. Vind. Iuntt.

b) forte ἐδόλεσε, ut ante ἀπώλεσε, ἠδυνήθη. Sed tamen et supra ἠναγκάζετο. Ernesti.

c) ἀναρκάστως Stob.

d) ἀγαθόν Ernestio glossam sapere videtur, quo deleto meliorem esse putat sententiam: res minime ambigua est felicitas. At hic non quaeritur de ambiguitate rei,

Εὐθύδημε, ἐξ ἀμφιλόγων ἀγαθῶν συντιθεῖη. τί δ' ἂν, ἔφη, τῶν εὐδαιμονικῶν ἀμφίλογον εἶη; ἔδέν, ἔφη, εἴγε μὴ προσθήσομεν αὐτῷ κάλλος, ἢ ἰσχύν, ἢ πλᾶτον, ἢ δόξαν, ἢ καί τι ἄλλο τῶν τοιούτων. ἀλλὰ νῆ Δία προσθήσομεν, ἔφη. πῶς
 35 γὰρ ἂν τις ἄνευ τούτων εὐδαιμονοίη; νῆ Δί', ἔφη· προσθήσομεν ἄρα ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις. πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὠραίοις παρακεκινηκότων διαφθείρονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχύν μείζοσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες, ἔ μικροῖς κακοῖς περιπίπτουσι, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλᾶτον διαφρυστόμενοί τε καὶ ἐπιβλαβεροὶ ἀπόλλυνται. πολλοὶ δὲ διὰ τὴν^e δόξαν καὶ
 36 πολιτικὴν δύναμιν, μεγάλα κακὰ πεπόνθασιν. ἀλλὰ μὴν, ἔφη, εἴγε μὴδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν ὀρθῶς λέγω, ὁμολογῶ μὴδ', ὅτι πρὸς τὰς θεὰς εὐχέσθαι χρὴ, εἰδέναί. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἴσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναί, ἔδ' ἔσκεψαι. ἐπεὶ δὲ πόλεως δημοκρατικῆς παρασκευάζῃ προεστάναι, δῆλον ὅτι δημοκρατίαν γε οἶσθα
 37 τί ἐστίν. πάντως δήπερ, ἔφη. δοκεῖ ἔν σοι δυνατόν εἶναι, δημοκρατίαν εἰδέναί, μὴ εἰδόντα δῆμον; μὰ Δί', ἔκ ἔμοιγε. καὶ τί νομίζεις δῆμον εἶναι; τὰς πένητας τῶν πολιτῶν ἔγωγε. καὶ τὰς πένητας ἄρα οἶσθα; πῶς γὰρ ἔ; ἂρ' ἔν καὶ τὰς πλεῖστας οἶσθα; ἔδέν γε ἦττον^f ἢ καὶ τὰς πένητας. ποίους δὲ πένητας καὶ ποίους ἔ πλεῖστας καλεῖς; τὰς μὲν οἶμαι μὴ ἰκανὰ ἔχοντας, εἰς ἃ δεῖ τελεῖν, πένητας,
 38 τὰς δὲ πλεῖω τῶν ἰκανῶν, πλεῖστας. καταμεμάθηκας ἔν, ὅτι ἐνίοις μὲν πάνυ ὀλίγα ἔχουσιν ἔ μόνον ἀρκεῖ ταῦτα, ἀλλὰ
 λά

sed de ambiguitate boni, et sicut antea dicebatur ἢ γε τοι σοφία ἀναμφισβητήτως ἀγαθόν ἐστίν. sic nunc dicendum erat ἀναμφιλογώτατον ἀγαθόν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Imo si deleteretur ἀγαθόν, periret vis oppositionis in sequentibus εἴγε — συντιθεῖη. Ut nunc est, Euthydemii dicto: *Felicitas certe minime ambigua bonum est*, aptissima est Socratis responsio: *Utique nisi si quis eam ex ambignis bonis componat.*

e) τὴν recepinus ex Hindenburgii conjectura, ut ante est τὴν σοφίαν, τὸ κάλλος, τὴν ἰσχύν.

f) ἔδέν γε ἦττον Ernesti recepit e Stob. pro vulg. ἔδέν δὲ ἦττον.

g) ἢ ποίους marg. Steph.

λὰ καὶ περιποιῶνται ἀπ' αὐτῶν, ἐνίοις δὲ πάνυ πολλὰ ἔχ
 ἱκανά ἐστι; καὶ νῆ Δί, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. ὀρθῶς γάρ με
 ἀναμιμνήσκεις οἶδα γάρ καὶ τυράννης τινὰς, οἳ δὲ ἔνδειαν
 ὡσπερ οἱ ἀπορώτατοι ἀναγκάζονται ἀδικεῖν. ἔκῃν, ἔφη ὁ Σω- 39
 κράτης, εἴ γε ταῦτα ἔτι ἔχει, τὰς μὲν τυράννης εἰς τὸν δῆ-
 μον θήσομεν, τὰς δὲ ὀλίγα κεκτημένους, εἰς οἰκονομικοὺς ᾧσιν,
 εἰς τὰς πλεσίους. καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔφη, ἀναγκάζει με καὶ
 ταῦτα ὁμολογεῖν δηλονότι ἢ ἐμὴ φαυλότης, καὶ φροντίσω
 μὴ κράτιστον ἢ μοι σιγαῖν· κινδυνεύω γάρ ἀπλῶς ἔδεν εἰδέναί.
 καὶ πάνυ ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε, καὶ καταφρονήσας ἑαυτῆ,
 καὶ νομίσας τῷ ὄντι ἀνδράποδον εἶναι. πολλοὶ μὲν ἔν 40
 τῶν ἔτι διατεθέντων ὑπὸ Σωκράτους ἔκέτι αὐτῷ προσήεσαν,
 ἔς καὶ βλακωτέρους ἐνόμιζεν. ὁ δὲ Εὐθύδημος ὑπέλαβεν
 ἔκ ἄν ἄλλως ἀνὴρ ἀξιόλογος γενέσθαι, εἰ μὴ ὅτι μάλιστα
 Σωκράτει συνεῖη. καὶ ἔκ ἀπελείπετο ἔτι αὐτῆ, εἰ μὴ τι
 ἀναγκαῖον εἴη. ἔνια δὲ καὶ ἐμιρεῖτο, ὧν ἐκεῖνος ἐπετήδευεν.
 ὁ δὲ ὡς ἔγνω αὐτὸν ἔτι ἔχοντα, ἤκιστα μὲν διατάραττεν,
 ἀπλῆστατα δὲ καὶ σαφέστατα ἐξηγεῖτο, ἅ τε ἐνόμιζεν εἰ-
 δέναι δεῖν, καὶ ἐπιτηδεύειν κράτιστα ἢ εἶναι.

CAPVT III.

Socratem non prius dicendi peritos rebusque gerendis idoneos
 reddidisse discipulos, quam animum haberent bene compositum 1.
 Quomodo eos de deorum numine recte sentire docuerit, illu-
 stratur exemplo colloquii cum Euthydemo habiti, quo eos ho-
 minibus consulere, e multarum rerum nobis concessarum uti-
 litate perspicui confirmavit 2-9. Cetera quoque animalia ho-
 minum causa creata 10. naturamque nostram multis dotibus
 excellere 11. 12. Non autem ideo an dii sint dubitandum esse,
 quod oculis cerni nequeant 13. 14. neque vero de voluntate
 eorum desperandum, quod iis sat magnae gratiae referri non
 possint, modo quis eos pro viribus colat 15-17.

Tὸ μὲν ἔν λεκτικῆς i, καὶ πρακτικῆς, καὶ μηχανικῆς
 γίνεσθαι τὰς συνόντας k ἔκ ἐσπευδεν, ἀλλὰ πρότερον
 τῶν ἄλλων ἔπειτα χρῆναι σωφροσύνην αὐτοῖς ἐγγενέσθαι. τὰς

K 2

γὰρ

h) κράτιστον marg. Leuncl.

i) λεκτικῆς e certissima Steph. emendatione receperunt
Welf. et Ern. pro vulg. δεκτικῆς.

k) συντυχόντας Ald. Paris.

γὰρ ἄνευ τῆς σωφρονεῖν ταῦτα δυναμένους, ἀδικωτέρους τε καὶ
 2 δυνατωτέρους κακουργεῖν ἐνόμιζεν εἶναι. πρῶτον μὲν δὴ
 περὶ θεῶν ἐπειρᾶτο σώφρονας ποιεῖν τὰς συνόντας. ἄλλοι
 μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἄλλους οὕτως ὁμιλοῦντι παραγενόμενοι
 διηγᾶντο· ἐγὼ δὲ, ὅτε πρὸς Εὐθύδημον τοιαύδε διελέγετο,
 3 παρεγενόμην. Εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἤδη ποτέ σοι
 ἐπῆλθεν ἐνθυμηθῆναι, ὡς ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ, ἂν οἱ ἄνθρωποι
 δέονται, κατεσκευάσασιν; καὶ ὅς, μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ
 ἔμοιγε. ἀλλ' οἴσθ' ἄ γ', ἔφη, ὅτι πρῶτον μὲν φωτὸς δεό-
 μεθα, ὃ ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι; νῆ Δί', ἔφη, ὅγ' εἰ μὴ εἴ-
 χομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν, ἐνεκά γε τῶν ἡμετέ-
 ρων ὀφθαλμῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀναπαύσεώς γε δεομένοις
 ἡμῖν νύκτα παρέχουσι κάλλιστον ἀναπαυτήριον. πάνυ γ',
 4 ἔφη, καὶ τῆτο χάριτος ἄξιον. οὐκ ἔν καὶ ἐπειδὴ¹ ὁ μὲν
 ἥλιος φωτεινὸς ὢν τὰς τε ὥρας τῆς ἡμέρας ἡμῖν καὶ τὰ ἄλλα
 πάντα σαφηνίζει, ἡ δὲ νύξ, διὰ τὸ σκοτεινὴ εἶναι, ἀσαφε-
 στέρα ἐστίν, ἄστρα ἐν τῇ νυκτὶ ἀνέφηναν^m, ἃ ἡμῖν τὰς ὥρας
 τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει, καὶ διὰ τῆτο πολλὰ, ὢν δεόμεθα,
 πράττομεν; ἐστὶ ταῦτα, ἔφη. ἀλλὰ μὴν ἢ γε σελήνη ἔ-
 μόνον τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ καὶ τῆς μηνὸς τὰ μέρη φανερά ἡμῖν
 5 ποιεῖ. πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. τὸ δ', ἐπεὶ τροφῆς δεόμεθα,
 ταύτην ἡμῖν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόναί, καὶ ὥρας ἀρμοιότησας
 πρὸς τῆτο παρέχειν, αἰ ἡμῖν ἔ μόνον, ὢν δεόμεθα, πολλὰ
 καὶ παντοῖα παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ οἷς εὐφραίνόμεθα;
 6 πάνυ, ἔφη, καὶ ταῦτα φιλόανθρωπα. τὸ δὲ καὶ ὕδωρ ἡμῖν
 παρέχειν ἔτω πολλῶν ἄξιον, ὥστε καὶ φυτεύεινⁿ τε καὶ συν-
 αύξειν^o τῇ γῇ καὶ ταῖς ὥραις πάντα τὰ χρήσιμα ἡμῖν,
 συντρέφειν δὲ καὶ αὐτὰς ἡμᾶς, καὶ μιγνύμενον πᾶσι τοῖς
 τρέφουσιν ἡμᾶς, εὐκατεργασυτέρᾳ τε, καὶ ὠφελιμώτερον, καὶ
 ἡδίω ποιεῖν αὐτά· καὶ, ἐπειδὴ πλείστους δεόμεθα τῆτος, ἀφθο-
 γέστατον αὐτὸ παρέχειν ἡμῖν; καὶ τῆτο, ἔφη, προνοητικόν.

τὸ

1) ἐπειδὴ hic et §. 6. 9. pro vulg. ἐπειδὴν restituit Ern. ex edd. Iunt. Bas. Steph. conspirantibus MSS. Voss. Vind.

m) ἀνεφάνησαν marg. Steph.

n) φύειν marg. Steph. συμφυτεύειν conj. Reisk. at Salga- lius συμφύειν.

o) συναύξειν Paris.

τὸ δὲ καὶ τὸ πῦρ πορίσαι ἡμῖν ἐπίκρυον μὲν ψύχης, ἐπίκρυον δὲ σκοτίας, συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα ὅσα ὠφελείας ἔνεκα ἄνθρωποι κατασκευάζονται; ὡς γὰρ συνελόντι εἶπεῖν, ἔδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἄνθρωποι τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων κατασκευάζονται. ὑπερβάλλει, ἔφη, καὶ τῆτο φιλανθρωπία. τὸ δὲ καὶ αἶρα ἡμῖν ἀφθόνως ἔτω πανταχῶς διαχυῶσαι ἔ μόνον πρόμαχον, ἀλλὰ καὶ σύντροφον ζωῆς, καὶ πελάγη περᾶν δι' αὐτῆ, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄλλοις ἀλλαχόθεν καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ στελλομένοις πορίζεσθαι, πῶς ἔχ ὑπὲρ λόγον; ἀνέκφραστον P. τὸ δὲ τὸν ἥλιον, 8 ἐπαδὴν ἐν χειμῶνι τράπηται, προσιέναι τὰ μὲν ἀδρύνοντα, τὰ δὲ ξηραίνοντα, ὧν καιρὸς διελήλυθεν· καὶ ταῦτα διαπραξάμενον μηκέτι ἐγγυτέρω προσιέναι, ἀλλ' ἀποτρέπεσθαι, φυλαττόμενον μὴ τι ἡμᾶς μᾶλλον τῆ δέοντος θερμαίνων βλάβη· καὶ ὅταν αὐτὸ πάλιν ἀπιὼν γένηται, ἐνθα καὶ ἡμῖν δῆλόν ἐστιν, ὅτι εἰ προσωτέρω ἀπεισιν, ἀποπαγησόμεθα ὑπὸ

K 3 τῆ

p) Pulcherrimum hic supplementum e cod. Merm. praebeuit Ruhnkenius, cui injuriam facere mihi visus essem, nisi in textum, e quo propter incuriam librariorum ab altero τὸ δὲ ad alterum aberrantium jam olim excidit, reduxissem. Sed corrupta quaedam hic esse viderunt Valkenarius, Ruhnkenius, Ernesti. Ac mihi quidem ita constituenda esse videntur: τὸ δὲ καὶ αἶρα ἡμῖν ἀφθόνως ἔτω πανταχῶς διαχυῶσαι, ἔ μόνον πρόμαχον, ἀλλὰ καὶ σύντροφον ζωῆς, ὡς τε καὶ πελάγη περᾶν δι' αὐτῆ, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄλλοις ἀλλαχόθεν καὶ εἰς ἀλλοδαπὴν στελλομένοις πορίζεσθαι πῶς ἔχ ὑπὲρ λόγον; hic deest φιλάνθρωπον aut simile aliquid. Ἀνέκφραστον vel est responsio Euthydemii, quae refertur ad ὑπὲρ λόγον: vel est glossa grammatici interpretantis verba ὑπὲρ λόγον. Atque hoc modo sensus funditur aptissimus. Quod autem (deus) et aërem abundanter ita ubique circumfuderit, qui non solum tueatur vitam, sed etiam connutriat, ita ut etiam ejus beneficio maria transeamus, et alii aliis, aliunde et in alias terras navigantes, omnes ad vitam copias suppeditemus; nonne ultra quam dici possit φιλάνθρωπον est? Ita et earum rerum quibus ipsi abundamus exportatio, et earum quibus egemus invectio, aëris beneficio tribuitur, propter navigandi facultatem, quae sine ventis aut nulla aut certe exigua esset.

τῆ ψυχῆς, πάλιν αὖ τρέπεσθαι καὶ προσχωρεῖν, καὶ ἐνταῦθα τῆ ἐρανῆ ἀνατρέφεισθαι, ἐνθα ὡν μάλιστα ἡμῶς ὠφελοῖη; νῆ τὸν Δί', ἔφη, καὶ ταῦτα παντάπασιν ἔοικεν ἀνθρώπων ἔνεκα γιγνομένοις ⁹ ρ. τὸ δ' αὖ, ἐπειδὴ ¹ καὶ τῆτο φανερόν, ὅτι ἐκ αὐτῶν ὑπενέγκοιμεν ⁵ ἕτε τὸ καῦμα, ἕτε τὸ ψύχος, εἰ ἐξαπίνης γίγνοιτο ¹, ἕτω μὲν κατὰ μικρὸν προσιέναι τὸν ἥλιον, ἕτω δὲ κατὰ μικρὸν ἀπιέναι, ὥστε λανθάνειν ἡμῶς εἰς ἐκάτερα τὰ ἰσχυρότατα κινδισταμένους; ἐγὼ μὲν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ἤδη ¹¹ τῆτο σκοπῶ, εἰ ἄρα τι ἐστὶ θεοῦ ¹¹ ἔργον ¹¹, ἢ ἀνθρώπου θεραπεύειν. ἐκεῖνο δὲ μόνον ἐμποδίζει ¹⁰ με, ὅτι καὶ τὰλλα ζῶα τέτων μετέχει. ἔ γάρ καὶ τῆτ', ἔφη ὁ Σωκράτης, φανερόν, ὅτι καὶ ταῦτα ἀνθρώπων ἔνεκα γίνεταί τε καὶ ἀνατρέφεται; τί γὰρ ἄλλο ζῶον αἰγῶν τε, καὶ ὑῶν, καὶ ἵππων, καὶ βοῶν, καὶ ὄνων, καὶ τῶν ἄλλων ζῶων τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀπολαύει, ὅσα ἀνθρώποι; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ πλείω τῶν φυτῶν ¹¹ γ. τρέφονται γὰρ, καὶ χρηματίζονται ἔδεν ἤττον ἀπὸ τέτων, ἢ ἀπ' ἐκείνων. πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἐκ τῆς γῆς φουμένοις εἰς τροφήν ἔ χρῶνται, ἀπὸ δὲ βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῶ καὶ κρέασι τρεφόμενοι ζῶσιν. πάντες δὲ τιθασσεύοντες καὶ δαμάζοντες ¹¹ τὰ χρήσιμα τῶν ζῶων, εἰς τε πόλεμον καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ συνεργοῖς χρῶνται. ὁμογνωμονῶ σοι καὶ τῆτ', ἔφη. ὁρῶ γὰρ αὐτῶν καὶ τὰ πολὺ ἰσχυρότερα ἡμῶν, ἕτως ὑποχειρία γιγνόμενα τοῖς ἀνθρώποις, ὥστε χρῆσθαι αὐτοῖς,

- ρ) γιγνόμενα Ald. Paris. Steph. MS. Vind. γιγνομένοις Iuntt. Bas.
 ρ) τὸ δ' αὖ ἐπειδὴ Steph. probante Hindenb. τὸ δ' ἐπειδὴ MS. Merm. Iuntt. Paris.
 σ) ὑπενέγκοιμεν MS. Merm. Ald.
 τ) πύγνυτο MS. Merm.
 υ) ἤδη abest MS. Merm.
 ν) τοῖς θεοῖς MS. Vind. edd. Iuntt. et praefert Hindenb. post Steph.
 χ) ἄλλο edd. Paris.
 ψ) Quia hic oratio abruptior est, Salgasio videbatur aliquid excidisse. Totum autem locum inde ab ἐγὼ μὲν ἔφη Εὐθύδ. Ernesti ait sibi non satis placere. Mihi vero omnia sana et integra esse videntur.
 ζ) δοκιμάζοντες Ald.

τοῖς, ὅτι ἂν βέλονται. τὸ δ', ἐπειδὴ πολλά μὲν καλὰ ¹¹
καὶ ὠφέλιμα, διαφέροντα δὲ ἀλλήλων ἐστὶ, προσθεῖναι τοῖς
ἀνθρώποις αἰσθήσεις ἀρμοττέσας πρὸς ἕκαστα, δι' ὧν ἀπο-
λαύομεν πάντων τῶν ἀγαθῶν. τὸ δὲ καὶ λογισμὸν ἡμῖν
ἐμφῦσαι, ὧ, περι' ὧν αἰσθανόμεθα, λογιζόμενοί τε καὶ μνη-
μονεύοντες καταμανθάνομεν, ὅπη ἕκαστα συμφέρει, καὶ
πολλὰ μηχανώμεθα, δι' ὧν τῶν τε ἀγαθῶν ἀπολαύομεν,
καὶ τὰ κακὰ ἀλεξόμεθα. τὸ δὲ καὶ ἐρμηνείαν δεῖναι, ¹²
δι' ἧς πάντων τῶν ἀγαθῶν μεταδίδομέν τε ἀλλήλοις διδά-
σκοντες, καὶ κοινωνῶμεν, καὶ νόμους τιθέμεθα, καὶ πολι-
τευόμεθα. παντάπασιν εἰκάσιν, ὧ Σώκρατες, οἱ θεοὶ
πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν ποιῶσθαι. τὸ δὲ, καὶ εἰ ^a
ἀδυνατῶμεν τὰ συμφέροντα προνοεῖσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων,
ταύτη ^b αὐτὴς ἡμῖν συνεργεῖν, διὰ μαντικῆς, τοῖς πυνθανο-
μένοις φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα, καὶ διδάσκοντας, ἧ ἂν
ἀριστα γίγνοιτο. σοὶ δ', ἔφη, ὧ Σώκρατες, εἰκάσιν ἔτι
φιλικώτερον ἢ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι, οἷγε ^c μηδὲ ἐπερωτώμε-
νοι ὑπό σκ προσημαίνῃ σοι, ἄτε χρὴ ποιεῖν καὶ ἄ μή.
ὅτι δὲ γε ἀληθῆ λέγω, καὶ σὺ γνώσῃ, ἂν μὴ ἀναμένης, ¹³
ἕως ἂν τὰς μορφὰς τῶν θεῶν ἴδῃς, ἀλλ' ἐξαρκῆ σοι, τὰ ἔρ-
γα αὐτῶν ὀρῶντι σέβασθαι καὶ τιμᾶν τὴς θεάς. ἐνόει δὲ,
ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἔτως ὑποδεικνύσιν. οἱ τε γὰρ ἄλλοι
ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ δίδόντες, εἰδὲν τέτων εἰς τὰ μφανῆς ^d ἰόντες
διδόασιν· καὶ ὁ τὸν ὅλον κόσμον ^e συντάττων τε καὶ συνέ-
χων, ἐν ᾧ πάντα καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἐστὶ, καὶ αἰεὶ μὲν χρω-
μένοις ἀτριβῆ τε, καὶ ὑγιᾶ ^f, καὶ ἀγήρατον ^g παρέχων,
Κ 4 θατ.

- a) καὶ ἧ conj. Reiske; probabiliter cum sequatur ταύτη.
b) ταῦτα marg. Steph. ταύτην Ald.
c) οἷγε conj. Ernesti, quod postea cum in MS. Voss. re-
perisset, in textum recepit. Vulgatum tamen εἷγε po-
terat sic explicari ut esset *quandoquidem*.
d) τὰ μφανῆς rescripsit Ern. e MS. Merm. Vulgo τὸ ἐμ-
φανῆς.
e) καὶ ὁ τὸν τῶν ὅλων κόσμον conj. Leuncl. coll. loco si-
mili Cyrop. VIII. 7. (n. 22. ed. Zeun.).
f) ὑγιᾶ dedit Ern. pro vulg. ὑγιῆ.
g) ἀγήρατον ex emend. Steph. pro vulg. ἀγήρατα rece-
perunt Welf. Ernesti.

Θάττον δὲ νοήματος ἀναμαρτήτως ὑπηρετῶντα, ἕτος τὰ μέ-
 γιστα μὲν πράττων ὁράται, τὰδε ἢ δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν
 14 ἔστιν. ἐννόει δ', ὅτι καὶ ὁ ἰ πᾶσι φανερός δοκῶν εἶναι
 ἥλιος, ἐκ ἐπιτρέπαι τοῖς ἀνθρώποις ἑαυτὸν ἀκριβῶς ὁρᾶν,
 ἀλλ' ἐάν τις αὐτὸν ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεῶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαι-
 ρεῖται^k. καὶ τὰς ὑπηρετίας δὲ τῶν θεῶν εὐρήσεις ἀφανεῖς
 ὄντας κεραινός τε γὰρ ὅτι μὲν ἀνωθεν ἀφίεται δῆλον, καὶ
 ὅτι οἷς ἂν ἐντύχη, πάντων κρατεῖ· ὁράται δ' ἕτ' ἐπιῶν, ἕτε
 κατασκήψας, ἕτε ἀπιῶν. καὶ ἀνεμοὶ αὐτοὶ μὲν ἐχ ὁρῶν-
 ται, ἂ δὲ ποιῶσι φανερά ἡμῖν ἔστι, καὶ προσιόντων αὐτῶν
 αἰσθανόμεθα. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνθρώπου γε ψυχῇ, εἴπερ τι
 καὶ ἄλλο τῶν ἀνθρωπίνων, τῶ θεῶν μετέχει. ὅτι μὲν γὰρ
 βασιλεύει ἐν ἡμῖν φανερόν, ὁράται δὲ ἕδ' αὐτῇ. ἂ χρὴ κα-
 τανόοντα μὴ καταφρονεῖν τῶν ἀοράτων, ἀλλ' ἐκ τῶν γινο-
 μένων τὴν δύναμιν αὐτῶν καταμανθάνοντα, τιμᾶν τὸ δαι-
 15 μόνιον. ἐγὼ μὲν, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Εὐθύδημος, ὅτι
 μὲν ἕδὲ μικρὸν ἀμελήσω τῶ δαιμονίᾳ, σαφῶς οἶδα, ἐκεῖνο
 δὲ ἀθύμῳ, ὅτι μοι δοκεῖ τὰς τῶν θεῶν εὐεργεσίας ἕδ' ἂν
 16 εἰς ποτε ἀνθρώπων ἀξίαις χάρισιν ἀμείβεσθαι. ἀλλὰ
 μὴ τῶτο ἀθύμει, ἔφη^l, ὦ Εὐθύδημε. ὁρᾶς γὰρ, ὅτι ὁ ἐν
 Δελφοῖς θεός, ὅταν τις αὐτὸν ἐπερωτᾷ, πῶς ἂν τοῖς θεοῖς
 χαρί-

h) τὰδε recepit Ernesti e MS. Voss. pro vulg. τόδε.

i) ὁ delet MS. Merm. ante πᾶσι, illudque ponit ante ἥλιος. Utroque loco ἐ omittitur Ald. Paris.

k) Locum hunc aut similem e libro Xenophontis deper-
 dito laudavit Clemens Alex. Protrept. p. 46. ed.
 Sylb. his verbis: ὁ γὰρ τὰ πάντα σείων καὶ ἀτρεμίζων
 ὡς μὲν μέγας τις, καὶ φανερώς δυνατός, ὅποιος δὲ τις μορ-
 φὴν ἀφανῆς· ἕδὲ μὴν ὁ παμφαῆς δοκῶν εἶναι ἥλιος,
 ἕδ' αὐτὸς εἰκεν ὁρᾶν αὐτὸν ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἢν τις
 ἀναιδῶς αὐτὸν θεῶσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. Cer-
 tum est, si ad h. l. respexerit Clemens, eum sensum
 utcumque expressisse, non autem Xenophontis verba
 presse secutum esse. Quia tamen Clemens pro illis
 τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος scribit ὅποιος δὲ τις μορ-
 φὴν ἀφανῆς, momentum aliquod videtur addere con-
 jecturae, qua fere ducor ad suspicandum, ubi nunc
 legitur: τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἔστιν, ibi no-
 strum scripsisse: τὴν δὲ εἰκόνα καὶ μορφήν ἀόρατος ἡμῖν
 ἔστιν. cf. app.

l) ἔφη abest MS. Merm.

χαρίζοιτο, ἀποκρίνεται, Νόμῳ πόλεως νόμος δὲ δήπε πανταχῶς ἐστὶ κατὰ δύνάμιν ἱεροῖς θεῶς ἀρέσκεισθαι. πῶς ἔν ἄν τις κάλλιον καὶ εὐσεβέστερον τιμῶν θεῶς ^m, ἢ ὡς αὐτοὶ κελεύουσιν, ἔτω ποιῶν; ἀλλὰ χρὴ τῆς μὲν δυνάμεως μη-¹⁷ δὲν ὑφίστασθαι. ὅταν γὰρ τις τῶτο ποιῇ, φανερός δήπε ἐστὶ τότε ἔⁿ τιμῶν θεῶς. χρὴ ἔν μηδὲν ἐλλείποντα κατὰ δύνάμιν τιμῶν τῶς θεῶς, θαρρύνειν τε καὶ ἐλπίζειν τὰ μέγιστα ἀγαθὰ. ἔⁿ γὰρ παρ' ἄλλων γ' ἄν τις μείζω ἐλπίζων σωφρονοῖ, ἢ παρὰ τῶν τοῦ ^o μέγιστα ὠφελεῖν δυναμένων, ἔδ' ἄν ἄλλως μᾶλλον, ἢ εἰ τῶτοις ἀρέσκει. ἀρέσκει δὲ πῶς ἄν μᾶλλον ἢ εἰ ^p ὡς μάλιστα πείθοιτο αὐτοῖς; τοιαῦτα μὲν τοι ^q λέγων τε, καὶ αὐτὸς ποιῶν, εὐσεβεστέρως τε καὶ σωφρονεστέρως τῶς συνόντας παρεσκεύαζεν.

CAPVT IV.

Iustum fuisse Socratem et legibus obedientem docetur 1-4. Sequitur ejus de justitia et legibus naturalibus cum Hippia colloquium, quo primum efficitur justum idem esse, quod legibus consentaneum 5-18. deinde naturales esse quasdam leges, ab ipso Deo latas, quas qui violaverint, iis poenas quoque naturales propositas esse, nec astu nec vi ulla unquam evitandas 19-25.

Aλλὰ μὲν καὶ περὶ τοῦ δικαίου γε οὐκ ἀπεκρύπτετο, ἦν εἶχε γνώμην, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἀπεδείκνυτο ^r, εἰδίχα τε πᾶσι νομίμως τε καὶ ὠφελίμως χρώμενος, καὶ κοινῇ ἀρχασί τε ἂ οἱ νόμοι προστάττοιεν παιδόμενος καὶ κατὰ πόλιν καὶ ἐν ταῖς στρατείαις ἔτως, ὥστε διάδηλος εἶναι παρὰ τῶς ἄλλης εὐτακτῶν. καὶ πότε ^s ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπι-²στάτης γενόμενος, ἔκ ἐπέτρεψε τῷ δήμῳ παρὰ τῶς νόμους

K 5

ψηφί-

m) πῶς ἔν κάλλιον καὶ εὐσεβέστερον τιμῶν θεῶς MS. Merm.

n) ἔⁿ abest MS. Merm.

o) τὰ abest Ald.

p) εἰ abest Ald.

q) μὲν δὴ MS. Voss. Merm.

r) ἐπεδείκνυτο marg. Steph.

s) πότε recte rescripsit Ern. e MS. Voss. pro vulg. ὅτε.

Atque id jam conjectura repererat Leuncl.

ἠφίσασθαι, ἀλλὰ σὺν τοῖς νόμοις ἠναντιώθη τοιαύτη ὁρμῇ
 τῷ δήμῳ, ἣν ἔκ ἂν οἶμαι ἄλλον εἰδέναι-ἄνθρωπον ὑπομεῖναι.
 3 καὶ ὅτε οἱ τριάκοντα προσέταττον αὐτῷ παρὰ τῶν νόμων τι,
 ἔκ ἐπέειπετο. τοῖς τε γὰρ νέοις ἀπαγορευόντων αὐτῶν μὴ
 διαλέγεσθαι, καὶ προσταζάντων ἐκείνῳ τε, καὶ ἄλλοις τισὶ
 τῶν πολιτῶν ἀγαγεῖν τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, μόνος ἔκ ἐπέειπε,
 4 διὰ τὸ παρὰ τῶν νόμων αὐτῷ προπτάττεσθαι. καὶ ὅτε τὴν
 ὑπὸ Μελίτῃ γραφὴν ἔφευγε, τῶν ἄλλων εἰωθότων ἐν τοῖς
 δικαστηρίοις πρὸς χάριν τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι, καὶ
 κολακεύειν καὶ δεῖσθαι παρὰ τῶν νόμων, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα
 πολλῶν πολλάκις ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφιεμένων, ἐκεῖνος εἰδὼν
 ἠθέλησε τῶν εἰωθότων ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρὰ τῶν νόμων
 ποιῆσαι, ἀλλὰ ῥαδίως ἂν ἀφείθεις ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ
 μετρίως τι τέτων ἐποίησε, προείλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις
 5 ἐμμένων ἀποθανεῖν, ἢ παρανομῶν ζῆν. καὶ ἔλεγε δὲ
 ἔτι καὶ πρὸς ἄλλους μὲν ^τπολλάκις· οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν
 καὶ πρὸς Ἰππίαν τὸν Ἡλεῖον περὶ τῶν δικαίων τοιαύδε διαλε-
 χθέντα. διὰ χρόνον γὰρ ἀφικόμενος ὁ Ἰππίας Ἀθήναζε, πα-
 ρεγένετο τῷ Σωκράτῃ λέγοντι πρὸς τινὰς, ὡς θαυμαστὸν εἶη,
 τὸ, εἰ μὲν τις βέλοιο σκυτεὰ διδάξασθαι τινὰ, ἢ τέκτο-
 να, ἢ χαλκία, ἢ ἵππία, μὴ ἀπορεῖν, ὅποι ἂν πέμψας τέ-
 τα τύχοι ^υ εἰ δὲ τις βέληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν τὸ δίκαιον,
 ἢ υἱὸν ἢ οἰκέτην διδάξασθαι, μὴ εἰδέναι ^χ, ὅποι ἂν ἐλθῶν ^γ
 τύχοι

τ) μὲν abest Ald.

υ) Recte miratus est Ruhnkenius, tam diu tamque
 patienter pro Xenophonteis legi potuisse verba pu-
 tida et inter τύχοι atque εἰ δὲ τις praeter rem in-
 culcata: Φασὶ δὲ τινες καὶ ἵππον καὶ βῆν τῷ βελο-
 μείῳ δικαίως ποιήσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδα-
 ζόντων. Idem sibi dudum visum fuisse Valkenarius
 testatur. Ineptissimum est emblemata, quod et senten-
 tiae venustatem, et circuitationis rotunditatem turbat.
 Talia qui in textu Xenophonteo superstitione servanda
 putat, ei per me licebit, non enim invideo, hisce cu-
 pediis delectari, modo me cum Ruhnkeniis et Valke-
 nariis aliter sentire patiatur.

χ) Recepi Stobaei lectionem μὴ εἰδέναι, aperte veram, ut
 quae et antecedenti μὴ ἀπορεῖν respondeat, et omnino
 sensui universo aptior sit vulgata μὴ εἶναι.

γ) ποιῶν ἐλθῶν Stob.

τύχοι τέττα. καὶ ὁ μὲν Ἰππίας ἀκέσας ταῦτα, ὡσπερ ἐπι-6
 σκώπτων ^z αὐτὸν, ἔτι γὰρ σὺ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκεῖνα
 τὰ αὐτὰ λέγεις, ἃ ἐγὼ πάλαμ ποτέ σε ἠκασα; καὶ ὁ Σω-
 κράτης, ὃ δέ γε τέττα δεινότερον, ἔφη, ὦ Ἰππία, ἔ μόνον
 αἰεὶ τὰ αὐτὰ λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. σὺ δ' ἴσως,
 διὰ τὸ πολυμαθῆς εἶναι, περὶ τῶν αὐτῶν ἔδέποτε τὰ αὐτὰ
 λέγεις. ἀμέλει, ἔφη, παρῶμαι καινόν τι λέγειν αἰεὶ. πό-7
 τερον, ἔφη, καὶ περὶ ὧν ἐπίστασαι; οἷον ^a περὶ γραμμάτων,
 εἴαν τις ἔρηταιί σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτης ἐστίν, ἀλλὰ
 μὲν πρότερον, ἀλλὰ δὲ νῦν παρῶ λέγειν; ἢ περὶ ἀριθμῶν
 τοῖς ἐρωτῶσιν, εἰ τὰ δὲ πέντε δέκα ἐστίν, ἔ τὰ αὐτὰ νῦν, ἃ
 καὶ πρότερον ἀποκρίνη; περὶ μὲν τέτων, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 ὡσπερ σὺ καὶ ἐγὼ αἰεὶ τὰ αὐτὰ λέγω· περὶ μὲν τοι τῆς δι-
 καίας πάνυ οἶμαι νῦν ἔχειν εἰπεῖν ^b, πρὸς ἃ ἔτε σὺ, ἔτ' ἂν
 ἄλλος ἔδεις δύναιτ' ἂν εἰπεῖν ^c. νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, ⁸
 μέγα λέγεις ἀγαθὸν εὐρηκέναι, εἰ παύσσονται μὲν οἱ δικασ-
 ταιὶ δίχα ψηφισζόμενοι, παύσσονται δ' οἱ πολῖται περὶ τῶν
 δικαίων ἀντιλέγοντές τε καὶ ἀντιδικῶντες καὶ στασιάζοντες,
 παύσσονται δ' αἱ πόλεις διαφερόμεναι περὶ τῶν δικαίων καὶ
 πολεμῶσαι. καὶ ἐγὼ μὲν ἔκ οἷδ', ὅπως ἂν ἀπολαφθεῖην
 σε, πρὸ τῆς ἀκῆσαι τηλικῶτον ^d ἀγαθὸν εὐρηκίτος. ἀλλὰ ⁹
 μὰ Δί, ἔφη, ἔκ ἀκῆση, πρὶν γ' ἂν αὐτὸς ἀποφίγη, ὅ τι
 νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι. ἀρκεῖ ^e γὰρ, ὅτι τῶν ἄλλων κα-
 ταγελάς, ἐρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δὲ ἔδενί
 θελῶν ὑπέχειν λόγον, ἔδε γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ ἔδενίς.
 τί δέ, ὦ Ἰππία, ἔφη, ἔκ ἡσθησαι, ὅτι ἐγὼ, ἃ δοκεῖ μοι ¹⁰
 δίκαια εἶναι, ἔδεν ^f παύομαι ἀποδεικνύμενος ^g, καὶ ποῖος
 δῆ

z) ἀποσκώπτων Paris.

a) οἱ vitiose Paris.

b) πάνυ ἔχειν omisso εἰπεῖν Paris.

c) ἔδεις δύναιτ' ἀντειπεῖν conj. Vir doct. in Obs. Misc. Vol. III. 430. probante Ern. ἂν non est apud Stobaeum.

d) τοιῶτον marg. Steph.

e) ἔκ ἀρκεῖ γὰρ scil. ἐμοὶ conj. Hindenb. In vulgata intelligendum est σοὶ: sufficit enim tibi, h. e. satis enim tibi facere videris quod alios vides etc.

f) ἔδεν h. l. sibi non placere ait Ernesti.

g) ἐπιδεικνύμενος marg. Steph.

- δή σοι, ἔφη, ἄτος ὁ λόγος ἐστίν; εἰ δὲ μὴ λόγῳ, ἔφη, ἀλλ' ἔργῳ ἀποδείκνυμαι ^h. ἢ ἔδοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτότερον τῶ λόγῳ τὸ ἔργον ⁱ εἶναι; πολὺ γε νῆ Δί', ἔφη. δίκαια μὲν γὰρ λέγοντες πολλοὶ, ἀδίκια ποιεῖσι, δίκαια δὲ πραττόντων
- 11** ἄδεις ἀδικος ἂν εἴη ^k. ἤσθησα ἔν πώποτε μὲ ἢ ψευδομαρτυροῦντος, ἢ συκοφαντοῦντος, ἢ φίλος ἢ πόλιν εἰς στάσιν ἐμβάλλοντος, ἢ ἄλλο τι ἀδικον πράττοντος; ἐκ ἔγωγ', ἔφη. τὸ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπέχεσθαι, ἔδίκαιον ἠγή; δῆλος εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ νῦν διχφεύγειν ἐγχειρῶν τὸ ἀποδείκνυσθαι γνώμην, ὅ τι νομίζεις τὸ δίκαιον. ἔ γὰρ ἂ πράττῃσιν οἱ
- 12** δίκαιοι, ἀλλ' ἂ μὴ πράττῃσιν, ταῦτα λέγεις. ἀλλ' ἄμην ἔγωγ', ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸ μὴ θέλειν ἀδικεῖν, ἰκανὸν δικαιοσύνης ἐπίδειγμα εἶναι. εἰ δὲ σοι μὴ δοκεῖ, σκέψαι, εἰάν τότε σοι μᾶλλον ἀρέσκη. φημί γὰρ ἐγὼ τὸ ^l νόμιμον δίκαιον εἶναι. ἄρα τὸ αὐτὸ λέγεις, ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε
- 13** καὶ δίκαιον εἶναι ^m; ἔγωγ', ἔφη. ἔ γὰρ αἰσθάνομαι σε, ὅποιον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγεις. νόμος δὲ πόλεως, ἔφη, γιγνώσκεις; ἔγωγ', ἔφη. καὶ τίνας τέρας νομίζεις; ἂ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι, ἂ τε δεῖ ποιεῖν, καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, ἐγράψαντο. ἐκῆν, ἔφη, νόμιμος μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος, ἄνομος δὲ ὁ ταῦτα παραβαίνων; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἐκῆν καὶ δίκαια μὲν πράττοι ὁ τέτοις παιθόμενος, ἀδίκια δ' ὁ τέτοις ἀπειθῶν. πάνυ μὲν ἔν. ἐκῆν ὁ μὲν τὰ δίκαια πράττων, δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἀδίκια, ἀδικος; πῶς γὰρ ἔ; ὁ μὲν ἄρα νόμιμος, δίκαιός ⁿ ἐστίν, ὁ δὲ ἄνομος, ἀδικος. καὶ ὁ Ἰππίας, νόμος δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, πῶς ἂν τις ἠγήσαστο σπαρδαῖον πρᾶγμα εἶναι, ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, ἔς γε ^o πολλάκις αὐτοῖ

h) ἐπιδείκνυμαι marg. Steph.

i) ἀξιοτέκμαρτον τῶ λόγῳ sine τὸ ἔργον Stob. MS.

k) Ita Stob. MS. quod cum Ernestio praetulerim. Vulg. πράττων. Idem in MS. Vind. reperit ἔδὲ εἰς ἀδικος ἔσται.

l) τῶν Ald.

m) ἄρα τὸ — εἶναι abfunt Stob.

n) Haec verba ὁ δὲ τὰ ἀδίκια, ἀδικος; πῶς γὰρ ἔ; ὁ μὲν ἄρα νόμιμος δίκαιος recte supplevit Steph. e Stob. perperam in prioribus Memorabb. edd. omiffa.

o) ἔς γε Stob.

αὐτοὶ ῥοὶ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται; καὶ γὰρ πόλεμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, πολλάκις ἀράμενοι αἱ πόλεις, πάλιν εἰρήνην ποιῶνται; καὶ μάλα, ἔφη. διάφορον ἔν τε οἷα ποιεῖν, ἔφη, τὲς τοῖς νόμοις πειθομένους φαυλίζων, ὅτι καταλυθεῖεν ἢ ἀνοί νόμοι, ἢ εἰ τὲς ἐν τοῖς πολέμοις ἑυτακτῶντας φέγοις, ὅτι γένοιτ' ἂν εἰρήνη; ἢ καὶ τὲς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πατρίσι προθύμως βοηθῶντας μέμψη; μὰ Δί' ἔκ ἐγώ, ἔφη. Λυκῆργον δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καταμεμάθηκας, ὅτι ἔδεν ἂν διάφορον τῶν ἄλλων πόλεων τὴν Σπάρτην ἐποίησεν, εἰ μὴ τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἐνεργάσατο αὐτῇ^s; τῶν δὲ ἀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν ἔκ οἶσθα, ὅτι, οἵτινες ἂν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ᾧσι τῶν τοῖς νόμοις πείθεσθαι, ἔτοι ἀριστοὶ εἴσι; καὶ πόλις ἐν ἣ μάλιστα οἱ πολῖται τοῖς νόμοις πείθονται, ἐν εἰρήνῃ τε ἀριστα διαίεται, καὶ ἐν πολέμῳ ἀνυπόστατος ἐστίν. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμόνοιά γε μέγιστον τε ἀγαθὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι, καὶ πλειστάκις ἐν αὐταῖς αἴτε γερυσία καὶ οἱ ἀριστοὶ ἄνδρες παρακελεύονται τοῖς πολίταις ὁμονοεῖν, καὶ πανταχῶ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται, τὲς πολίτας ὁμνύουσι ὁμονοῆσαι, καὶ πανταχῶ ὁμνύουσι τὸν ὄρκον τῆτον. οἷμα δ' ἐγὼ ταῦτα γίνεσθαι, ἔκ ὅπως τὲς αὐτὲς χορὰς κρῖνωσιν οἱ πολῖται, ἔδ' ὅπως τὲς αὐτὲς αὐλητὰς ἐπαινοῦσιν, ἔδ' ὅπως τὲς αὐτὲς ποιητὰς αἰρῶνται, ἔδ' ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδωνται^t, ἀλλ' ἵνα τοῖς νόμοις πείθωνται. τέτοις γὰρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων αἱ πόλεις ἰσχυρόταται τε καὶ εὐδαιμονέσταται γίνονται· ἀνευ δὲ ὁμονοίας, ἔτ' ἂν πόλις εὖ πολιτευθεῖη, ἔτε οἶκος καλῶς οἰκηθεῖη. ἰδίαι δὲ πῶς μὲν ἂν τις ἦττον ὑπὸ πόλεως ζημιοῖτο; πῶς δ' ἂν μᾶλλον τιμᾶτο, ἢ εἰ τοῖς νόμοις πείθοιτο; πῶς δ' ἂν ἦττον ἐν τοῖς

15

16

17

p) Ita Stob. quem recte secutus est Ern. Vulgo αὐτὲς οἱ θέμενοι, quod alienum est a sensu h. l. et Socratis responsione.

q) καταλυθεῖεν Ern. dedit e Stob. et MS. Voss. Vulgo καταλύοιεν. In marg. Leuncl. et Steph. καταλύοιτο.

r) ἐν πολέμοις πολεμίσ MS. Voss. male. Vulg. εἰ τὲς πολεμίσ. Sed lectionem Stob. Vatic. I. et Florent. E. cum Schneidero praetulimus.

s) ἔς ἐνεργάσατο Stob. ἢ μὴ τῶν πείθεσθαι τοῖς νόμοις μάλιστα ἔς ἐνεργάσατο αὐτῇ Ald.

t) θαύμασι vel θεάμασι addi volebat Reisk.

δικαστηρίοις ἤττωτο; ἢ πῶς ἂν μᾶλλον νικῶη; τίνι δ' ἂν τις μᾶλλον πιστεύσειε παρακαταθέσθαι ἢ χρήματα, ἢ υἱὸς, ἢ θυγατέρας; τίνα δ' ἂν ἢ πύλις ὅλη ἀξιοπιστότερον ἠγήσαστο τῶ νομίμῳ; παρὰ τίνων ἢ δ' ἂν μᾶλλον τῶν δικαίων τύχοιεν ἢ γονεῖς, ἢ οἰκεῖοι, ἢ οἰκέται, ἢ φίλοι, ἢ πολῖται, ἢ ξένοι; τίνι δ' ἂν μᾶλλον πολέμιοι πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς, ἢ σπονδὰς, ἢ συνθήκας περὶ εἰρήνης x; τίνι δ' ἂν μᾶλλον, ἢ τῶ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέλοιεν γίνεσθαι; τῶ δ' ἂν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πιστεύσειαν ἢ ἡγεμονίαν, ἢ φραρχίαν, ἢ πόλεις; τίνα δ' ἂν τις εὐεργετήσας ὑπολάβοι χάριν κομιεῖσθαι μᾶλλον, ἢ τὸν νόμιμον; ἢ τίνα μᾶλλον ἂν τις εὐεργετήσειεν, ἢ παρ' ἧ χάριν ἀπολήψασθαι νομίζει; τῶ δ' ἂν τις βέλοιο μᾶλλον φίλος εἶναι, ἢ τῶ ἦττον ἐχθρὸς, ἢ τῶ τοιάτῳ; τῶ δ' ἂν τις ἦττον πολεμήσειεν, ἢ ᾧ ἂν μάλιστα μὲν φίλος εἶναι βέλοιο, ἥκιστα δὲ ἐχθρὸς, καὶ ᾧ πλεῖστοι μὲν φίλοι καὶ σύμμαχοι βέλοιντο εἶναι, ἐλάχιστοι δ' ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι; ἐγὼ μὲν ἔν, ᾧ Ἰππία, τὸ αὐτὸ ἐπιδείκνυμι νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι. σὺ δ' εἰ τᾶναντία γινώσκεις, δίδασκει. καὶ ὁ Ἰππίας, ἀλλὰ, μὰ τὸν Δία, ἔφη, ᾧ Σώκρατες, ἔ μοι δοκῶ τᾶναντία γινώσκαι, οἷς εἰρήκας περὶ τῶ δικαίῳ. ἀγράφως δὲ τινὰς οἶσθα, ἔφη, ᾧ Ἰππία, νόμῳ; τὴς γ' ἐν πάσῃ, ἔφη, χώρα κατὰ ταῦτὰ νομιζομένῳ. ἔχοις ἂν ἔν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτὴς ἔθεντο; καὶ πῶς ἂν; ἔφη. οἴγε ἔτε συνελθεῖν ἅπαντες ἂν δυνηθεῖεν, οὔτε ἰμόφωνοί εἰσι. τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τεθεικέναι τὴς νόμῳ τᾶτῳ; ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεὸς οἶμαι τὴς νόμῳ τᾶτῳ τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι y.

καὶ

υ) τίνος Stob. minus apte.

χ) τίνι δ' ἂν μᾶλλον — εἰρήνης absunt a Stob. Ernesti suspicatur post εἰρήνης excidisse ποιήσαντι aut simile quid, scilicet quia πιστεύσειαν h. l. non ut in sequentibus commode sic explicari potest, ut sit credant i. q. committant, sed potius ita ut significet credant, h. e. fidem habeant (sich auf einen verlassen), qui sensus si verus est, abesse utique non potest participium aliquod actionem significans, a quo accusativi ἀνοχὰς — σπονδὰς — συνθήκας regantur.

γ) Ernesti monet h. l. esse debere ut ante, τεθεικέναι. Suspiciatur autem Xenophontem tantum scripsisse, ἐγὼ μὲν, ἔφη, θεὸς οἶμαι.

καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται τὰς θεὰς
 σέβειν ^z. ἔκῃν καὶ γονέας τιμῶν πανταχῶς νομίζεται; ²⁰
 καὶ τῷτο, ἔφη. ἔκῃν καὶ μήτε γονέας παισὶ μίγνυσθαι,
 μήτε παῖδας γονεῦσιν; ἔκέτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες,
 ἔτος θεῶν νόμος εἶναι. τί δὴ; ἔφη. ὅτι αἰσθάνομαί τινας,
 ἔφη, παραβαίνοντας αὐτόν. καὶ γὰρ ἄλλα πολλὰ, ἔφη,
 παρανομῶσιν* ἀλλ' ἔν δίκην γέ τοι δίδοασιν οἱ παραβαί- ²¹
 νοντες τὰς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους, ἢν ἔδειν τρόπῳ
 δυνατὸν ἀνθρώπῳ διαφυγεῖν, ὡσπερ τὰς ὑπ' ἀνθρώπων κει-
 μένους νόμους ἐνίοι παραβαίνοντες διαφεύγασσι τὸ δίκην δίδομαι,
 οἱ μὲν λανθάνοντες, οἱ δὲ βιαζόμενοι. καὶ ποῖαν, ἔφη, ²²
 δίκην, ὦ Σώκρατες, ἔδύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παισὶ,
 καὶ παῖδες γονεῦσι μίγνύμενοι; τὴν μεγίστην νῆ Δί', ἔφη.
 τί γὰρ ἂν μείζον πάθοιεν ἀνθρώποι τεκνοποιέμενοι τῶ κα-
 κῶς τεκνοποιεῖσθαι; πῶς ἔν, ἔφη, κακῶς ἔτοι τεκνοποιῶν- ²³
 ται, ἔς γε ἔδεν κωλύει ἀγαθὸς αὐτὰς ὄντας ἐξ ἀγαθῶν παι-
 δοποιεῖσθαι ^a; ὅτι νῆ Δί', ἔφη, ἔ μόνον ἀγαθὸς δεῖ τὰς ἐξ
 ἀλλήλων παιδοποιχμένους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζοντας τοῖς
 σώμασιν. ἢ δοκεῖ σοι ὅμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν
 ἀκμαζόντων τοῖς τῶν μήπω ἀκμαζόντων, ἢ τῶν παρηκμα-
 κότων; ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, ἔκ εἰκὸς ὅμοια εἶναι. πότε-
 ρα ἔν, ἔφη, βελτίω; δῆλον ὅτι, ἔφη, τὰ τῶν ἀκμαζόντων.
 τὰ τῶν μὴ ἀκμαζόντων ἄρα ἔσπεκδαῖα. ἔκ εἰκὸς μὰ Δί',
 ἔφη. ἔκῃν ἔτω γε ἔ δεῖ παιδοποιεῖσθαι. ἔ γὰρ ἔν, ἔφη.
 ἔκῃν οἱ γε ἔτω ^b παιδοποιέμενοι, ὡς ἔ δεῖ, παιδοποιῶνται.
 ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. τίνες ἔν ἄλλοι, ἔφη, κακῶς ἂν ^c παι-
 δοποιοῖντο, εἴγε μὴ ἔτοι; ὁμογνωμονῶ σοι, ἔφη, καὶ τῷτο.
 τί δὲ ^d; τὰς εὐποιῶντας ἀντενεργεῖν ἔπανταχῶς νόμιμόν ²⁴
 ἔστι; νόμιμον, ἔφη. παραβαίνεται δὲ καὶ τῷτο. ἔκῃν καὶ
 οἱ τῷτο παραβαίνοντες δίκην δίδοασι, φίλων μὲν ἀγαθῶν
 ἔρημοι γιγνόμενοι, τὰς δὲ μισῶντας ἑαυτὰς ἀναγκαζόμενοι
 διώ-

z) εὐσεβεῖν Stob. Recte Steph. hanc lectionem, inquit
 Valk., rejecit, non enim sic loquebantur veteres; sed
 hic quoque scribi potuit: τὸ τὰς θ. εὐ σέβειν.

a) τεκνοποιεῖσθαι Stob.

b) ἔτω recte addidit Ern. e Stob. et MS. Voss.

c) ἂν abest Paris.

d) τί δαί; Stob. MS. et Venet.

διώκειν. ἢ ἔχ' οἱ μὲν εὖ ποιῶντες τὰς χρωμένους ἑαυτοῖς, ἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν, οἱ δὲ μὴ ἀντευεργετῶντες τὰς τοιχίας, διὰ μὲν τὴν ἀχαριστίαν μισῶνται ὑπ' αὐτῶν, διὰ δὲ τὸ μάλιστα λυσιτελεῖν τοῖς τοιχίοις χρῆσθαι, τῆς μάλιστα διώκεισι; νῆ τὸν Δί', ὦ Σώκρατες, ἔφη, θεοῖς ἢ ταῦτα πάντα ἔοικε. τὸ γὰρ τὰς νόμους αὐτὰς τοῖς παραβαίνουσι τὰς τιμωρίας ἔχειν, βελτίονος ἢ κατ' ἀνδρωπον νομοθέτης δοκεῖ μοι εἶναι. 25 πότερον ἔν, ὦ Ἰππία, τὰς θεῶν ἢ τὰ δίκαια νομοθετεῖν, ἢ ἄλλα τῶν δικαίων; ἔκ ἄλλα μὰ Δί', ἔφη. σχολῆ γὰρ ἂν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσῃεν, εἰ μὴ θεός. καὶ τοῖς θεοῖς ἄρα, ὦ Ἰππία, τὸ αὐτὸ δίκαιόν τε καὶ νόμιμον εἶναι ἀρέσκει. τοιαῦτα λέγων τε καὶ πράττων δικαιοτέρως ἐποίησε τὰς πλησιάζοντας.

CAPVT V.

Socratem discipulos ad agendum idoneos effecisse, eo quod temperantiam exemplo suo, ac doctrina commendauerit; id quod colloquio illustratur cum Euthydemo habito, quo ille temperantiam commendans ostendit solum temperantem liberum esse, omnem vero intemperantem seruum 1-6. intemperantiam homines a sapientia et frugalitate abstrahere 7-8. veroque bonorum usu et fructu fraudare 9. ineptos etiam negotiis et sapientiae studiis reddere 10-12.

Ὡς δὲ καὶ πρακτικώτερος ἐποίησε τὰς συνόντας ἑαυτῶν, νῦν αὖ τῆτο λέξω. νομίζων γὰρ ἐγκράτειαν ἀγαθὸν εἶναι ἢ τῶ μέλλοντι καλὸν τι πράξῃεν, πρῶτον μὲν αὐτὸς φανερός ἦν τοῖς συνῶσιν ἡσικηκῶς αὐτὸν ἔ μάλιστα πάντων ἀνδρώπων· ἔπειτα διαλεγόμενος προετρέπετο πάντων μάλιστα τὰς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν. αἰεὶ μὲν ἔν ἢ τῶν πρὸς ἀρε-

e) θεοῖς MS. Voss. quae lectio et laudatur in marg. Leuncl. Reiskius conj. θεοῖς θεομαῖς sed ἔοικε θεοῖς potest explicari, deos decet, diis convenit, quod recte monuit Hindenb. Ita nostri homines dicerent: das alles sieht den Göttern sehr ähnlich.

f) ἐγκράτειαν ὑπάρχειν ἀγαθὸν marg. Leuncl.

g) Nihil hic mutandum, etsi proclive est legere αὐτῶν, quod vidit Ern. αὐτὸν Ald.

h) περὶ, quod abest MS. Vind. edd. Iuntt. Steph. additur in aliis, cum Ernestio delevi.

ἀρετὴν χρησίμων αὐτός τε διετέλει μεμνημένος, καὶ τὰς
 συνόντας πάντας ὑπομιμνήσκων. Οἶδα δὲ ποτε αὐτὸν ²
 καὶ πρὸς Εὐθύδημον περὶ ἐγκρατείας τοιαύτη διαλεχθέντα.
 εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα καλὸν καὶ μεγαλεῖον νο-
 μίζεις εἶναι καὶ ἀνδρὶ καὶ πόλει κτῆμα ἐλευθερίαν; ὡς οἶόν
 τέ γε μάλιστα, ἔφη. ὅστις ἔν ἀρχεται ὑπὸ τῶν διὰ τῆς ³
 σώματος ἡδονῶν, καὶ διὰ ταύτας μὴ δύναται πράττειν τὰ
 βέλτιστα, νομίζεις τῆτον ἐλεύθερον εἶναι; ἥκιστα, ἔφη. ἴσως
 γὰρ ἐλεύθερον φαίνεται σοι τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα. εἶτα
 τὸ ἔχειν τὰς κωλύσοντας τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀνελεύθερον νο-
 μίζεις; παντάπασί γε, ἔφη. παντάπασιν ἄρα σοι δοκῶσιν ⁴
 οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; νῆ τὸν Δί', ἔφη, εἰκότως.
 πότερον δὲ σοι δοκῶσιν οἱ ἀκρατεῖς κωλύεσθαι μόνον τὰ κάλλι-
 στα πράττειν, ἢ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ αἰσχίστα ποιεῖν; ἔδεν
 ἦττον ἔμοιγ', ἔφη, δοκῶσι ταῦτα ἀναγκάζεσθαι ἢ ἐκεῖνα κω-
 λυεσθαι. ποῖος δὲ τινος δεσπότας ἡγῆ τὰς τὰ μὲν ἀριστα ⁵
 κωλύοντας, τὰ δὲ κακίστα ἀναγκάζοντας; ὡς δυνατὸν νῆ Δί',
 ἔφη, κακίστους. δελείαν δὲ ποῖαν κακίστην νομίζεις εἶναι;
 ἐγὼ μὲν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπόταις. τὴν κα-
 κίστην ἄρα δελείαν οἱ ἀκρατεῖς δελεύουσιν; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη.
 Σοφίαν δὲ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν ἔ δοκεῖ σοι, ἀπείργουσα τῶν ⁶
 ἀνθρώπων ἢ ἀκρασία, εἰς τὴν ἀντίον αὐτῆς ἐμβάλλειν; ἢ ἔ
 δοκεῖ σοι προσέχειν τε τοῖς ὠφελῶσι καὶ καταμανθάνειν αὐτὰ
 κωλύειν, ἀφέλκουσα ἐπὶ τὰ ἡδέα, καὶ πολλάκις αἰσθανομέ-
 νος τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν ἐκπλήξουσα, ποιεῖν τὸ
 χεῖρον ἀντὶ τῆς βελτίονος αἰρεῖσθαι; γίνεται τῆτ', ἔφη.
 σωφροσύνην ¹ δὲ, ὦ Εὐθύδημε, τίτι ἀν φαίημεν ἦττον, ἢ τῶν ⁷
 ἀκρατεῖ προσήκειν; αὐτὰ γὰρ δήπου τὰ ἐναντία, σωφροσύνης
 καὶ ἀκρασίας ἔργα ἐστίν. ὁμολογῶ καὶ τῆτ', ἔφη. τῆ δ'
 ἐπιμελεῖσθαι, ἣν προσήκει, οἷα τι κωλυτικώτερον ^k ἀκρασίας
 εἶναι; ἔκῃν ἔγωγ', ἔφη. τῆ δ' ἀντὶ τῶν ὠφελάντων τὰ
 βλάπτοντα προαιρεῖσθαι ποιῶντος, καὶ τῆτων μὲν ἐπιμελεῖ-
 σθαι, ἐκεῖνων δὲ ἀμελεῖν πείθοντος. καὶ τοῖς σωφρονῶσι τὰ
 ἐναντία ποιεῖν ἀναγκάζοντος, οἷα τι ἀνθρώπῳ κάκιον εἶναι;
 ἔδεν,

i) σωφροσύνη lunt. Brod. conj. σωφροσύνης.

k) κωλυτικώτερον e Stob. ediderunt Steph. Welf. Ern.
 ed. V. pro vulg. λυτικώτερον.

8 εἰδέν, ἔφη. ἔκῃν τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἐναντίων ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς ταῖς ἀνθρώποις αἰτίαν εἶναι; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἔκῃν καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ¹ αἰτίον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; εἰκὸς γὰρ, ἔφη. ἔοικεν ἄρ', ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπων ἢ ἐγκράτεια εἶναι. εἰκότως γὰρ, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Ἐκεῖνο δέ, ὦ Εὐθύδημε, ἤδη πώποτε ἐνεθυμήθης; ποῖον; ἔφη. ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἡδέα, ἔφ' ἅπερ μόνον δοκεῖ ἢ ἀκρασία τῆς ἀνθρώπου ἀγειν, αὐτὴ μὲν εἰ δύναται ἀγειν ἢ δ' ἐγκράτεια πάντων μάλιστα ἡδεσθαι ποιεῖ. πῶς; ἔφη. ὡσπερ ^m ἢ μὲν ἀκρασία ἐκ εἴωσα καρτερεῖν ἔτε λιμὸν, ἔτε δίψος ⁿ, ἔτε ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν, ἔτε ἀγρυπνίαν, (δι' ὧν μόνων ἐστὶν ἡδέως μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισιάσαι, ἡδέως δ' ἀναπαύσασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, ^o περιμείναντας καὶ ἀνασχόμενος ἕως ἂν ταῦτα ὡς ἐνὶ ἡδίστα γένηται) κωλύει τοῖς ἀναγκασιότατοις τε καὶ συνεχεστάτοις ἀξιολόγως ^p ἡδεσθαι. ἢ δ' ἐγκράτεια μόνη ποιῶσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα, μόνη καὶ ἡδεσθαι ποιεῖ ἀξίως μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. παντοτάπασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις. Ἐλλά μὴν τῶ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ἀγαθόν ^q, καὶ τῶ ἐπιμεληθῆναι τῶν τοιούτων τινός, δι' ὧν ἂν τις καὶ τὸ ἑαυτῶ σῶμα καλῶς διοικήσειε, καὶ τὸν ἑαυτῶ οἶκον καλῶς οἰκονομήσειε, καὶ φίλοις καὶ πόλει ὠφέλιμος γένοιτο, καὶ ἐχθρῶν κρατήσειεν, ἀφ' ὧν εἰ μόνον ὠφέλεια, ἀλλὰ καὶ ἡδοναὶ μέγισταί γίνονται ^r, οἱ μὲν γὰρ ἐγκρατεῖς ἀπολαύσασιν πράττοντες αὐτὰ, οἱ δ' ἀκρατεῖς

1) τὸ, quod hic iterum addebatur, Ernesti post Castalio-nem delevit. Hindenb. prius τὸ ante τῶν ἐναντίων expungi volebat.

m) ὡσπερ neque cum Ernestio, quia a Stobaeo Veneto abest, deleverim, neque cum Reiskio verterim *exempli gratia*, sed potius h. l. est *quemadmodum quidem*. Ceterum Leuncl. conj. ὅτι ἄρα, Aemilius Portus ὡδε, i. q. ἔτως.

n) δίψος formam Xenophonteam e Stob. et marg. Steph. vulgatae διψαν cum Schneidero praetulimus.

o) καὶ ante περιμείναντας, quod etiam abest a Stob. Ven. recte delevit Ern. p) ἀξιολόγως Ald.

q) τῶ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ἀγαθόν indefinite elatum cum Hindenb. praetuli. Vulgo τῶ μαθεῖν, τί καλὸν κ. ἄ.

r) Punctum, quod hic vulgo ponebatur, recte sustulit Ern. secutus MS. Voss. et Stob. Ven. Et jam Bessario, Steph. et Leuncl. praeiverant.

τῆς ἑδενός s μετέχουσι. τῷ γὰρ ἂν ἦττον φήσαιμεν τῶν
 κοιῶτων προσήκειν, ἢ ὃ ἦκιστα ἔξεισι ταῦτα πράττειν, κατε-
 χουμένῳ ἐπὶ τῷ σπευδάζειν περὶ τὰς ἐγγυτάτω ἡδονάς; καὶ I 8
 ὁ Εὐθύδημος, δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, λέγειν, ὡς ἀν-
 δροὶ ἦττονι τῶν διὰ τῆς σώματος ἡδονῶν πάμπαν ἐδεμῖας ἀρε-
 τῆς προσήκει. τί γὰρ t διαφέρα, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ἀνδρω-
 σος ἀκρατῆς θηρίκ τῆς ἀμαρτυροτάτης u; ὅστις γὰρ τὰ μὲν κρέ-
 τιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἥδιστα δ' ἐν παντὸς τρόπῳ ζητεῖ ποιεῖν,
 τί ἂν διαφέρει τῶν ἀφρονεστάτων βοσκημάτων; ἀλλὰ τοῖς
 ἐγκρατέσι μόνοις ἔξεισι v σκοπεῖν τὰ κρείτιστα τῶν πραγμάτων,
 καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ διαλέγοντας κατὰ γένη, τὰ μὲν ἀγαθὰ
 προαιρεῖσθαι x, τῶν δὲ κακῶν ἀπέχεσθαι. καὶ εἰως ἔφη I 2
 ἀρίστους τε καὶ εὐδαιμονεστάτους ἀνδρας γίνεσθαι, καὶ διαλέ-
 γεσθαι δυνατωτάτους y. ἔφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὀνομα-
 σθῆναι ἐκ τῆς συνιόντας κοινῆ βαλείεσθαι, διαλέγοντας κατὰ
 γένη τὰ πράγματα. δεῖν z ἐν περῶσθαι ὅτι μάλιστα πρὸς
 τῆτο ἑαυτὸν ἔτοιμον παρασκευάζειν, καὶ τῆτος μάλιστα ἐπι-
 μελεῖσθαι. ἐκ τῆτος γὰρ γίνεσθαι ἀρίστους τε, καὶ
 ἡγεμονικωτάτους, καὶ διαλεκτικωτάτους.

CAPVT VI.

Quomodo differendi facultatem e consuetudine Socratis consecuti
 sunt familiares, demonstratur exemplis quaestionum de notione
 pietatis erga deos 2-4. de definitione iustitiae 5. 6. et sapien-
 tiaē 7. de notione boni et pulchri 8. 9. de fortitudine s. vir-
 tute 10. 11. de discrimine inter regnum et tyrannida 12. Ad-
 duntur observationes quaedam de Socratica docendi via et ra-
 tione 13-15.

Ως δὲ καὶ διαλεκτικωτέρως ἐκρίσι τῆς συνιόντας, πε-
 ρῶσθαι καὶ τῆτος λέγειν. Σωκράτης γὰρ τῆς μὲν εἰδό-
 τας, τί ἕκαστον εἴη τῶν ὄντων, ἐνόμιζε καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἂν ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι. τῆς δὲ μὴ εἰδότας, ἑδέν ἔφη
 I 2 Δαν.

s) ἑδέν ἑδενός Ald.

t) τῆτος γὰρ Iunf.

u) ἀκρατεστάτης Stob.

v) ἴστι laudat Budaeus in Commentat. p. 317.

x) διαλέγοντας, καὶ τὰ γένη τὰ μὲν ἀγαθὰ προαιρεῖσθαι Ald.

y) δυνατωτέρως Budaeus ibid.

z) δεῖ in aliis legitur teste Simfons.

θαυμαστόν εἶναι, αὐτὰς τε σφάλλεσθαι, καὶ ἄλλας σφάλλειν. ὧν ἕνεκα σκοπῶν σὺν τοῖς συνῆσι, τί ἕκαστον εἴη τῶν ὄντων, εὐπετώποτ' ἔληγε. πάντα μὲν ἔν ἡ διωρίζετο, πολὺ ἔργον ἂν εἴη διεξελεῖν. ἐν ὅσοις δὲ καὶ ^a τὸν τρόπον τῆς ² ἐπισκέψεως δηλώσειν οἶμαι, τοσαῦτα λέξω. Πρῶτον δὲ περὶ εὐσεβείας ὡδέ πως ^b ἐσκόπεα. εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύδημε, ποῖόν τι νομίζεις εὐσεβείαν εἶναι; καὶ ὅς, κάλλιστον γῆ Δί', ἔφη. ἔχεις ἔν εἰπεῖν, ὁποῖός τις ὁ εὐσεβής ἐστιν; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, ὁ τῆς θεῆς τιμῶν. ἔξεστι δὲ, ὄν ἂν τις βέληται τρόπον, τῆς θεῆς τιμῶν; ἔκ' ἀλλὰ νόμοι εἰσὶ, ³ καθ' ἑς δεῖ τῆτο ποιεῖν. ἔκῃν ὁ τῆς νόμου τέτρε εἰδῶς ^c, εἰδείη ἂν, ὡς δεῖ τῆς θεῆς τιμῶν; οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. ἄρ' ἔν ὁ εἰδῶς τῆς θεῆς τιμῶν, ἔκ' ἄλλως οἶεται δεῖν τῆτο ποι- ⁴ εἶν, ἢ ὡς οἶδεν; ἔ γὰρ ἔν, ἔφη. ἄλλως δὲ τις θεῆς τιμῶν, ἢ ὡς οἶεται δεῖν; ἔκ' οἶμαι, ἔφη. ὁ ἄρα τὰ περὶ τῆς θεῆς νόμιμα εἰδῶς, νομίμως ἂν τῆς θεῆς τιμῶν. πάνυ μὲν ἔν. ἔκῃν ὄγε νομίμως τιμῶν, ὡς δεῖ, τιμῶν; πῶς γὰρ ἔ; ὁ δὲ γε, ὡς δεῖ, τιμῶν, εὐσεβής ἐστι; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ὁ ἄρα τὰ περὶ τῆς θεῆς νόμιμα εἰδῶς, ὀρθῶς ἂν ἡμῖν εὐσε- ⁵ βής ὠρισμένος εἴη. ἐμοὶ γῆν, ἔφη, δοκεῖ Ἄνθρώποις δὲ ^d ἄρα ἔξεστιν, ὄν ἂν τις τρόπον βέληται, χρῆσθαι; ἔκ'. ἀλλὰ καὶ περὶ τέτρε ^e ὁ εἰδῶς, ἄ ἐστι νόμιμα, καθ' ἄ ^f δεῖ πως ἀλλήλοισ ^g χρῆσθαι, νόμιμος ἂν εἴη. ἔκῃν οἱ κατὰ ταῦ-

- a) καὶ abest edd. Iuntt. Ald. Castal. MS. Vind. sed melius servatur. b) σκοπεῖ Ald.
- c) Optime Ern. εἰδῶς rescripsit e MS. Voss. pro vulg. ποιῶν, quod sentium h. l. pervertit. Quia paulo ante est ποιεῖν, librarius, ut saepe factum, hic aberravit, ut etiam pro εἰδῶς scriberet ποιῶν. Morus conjecerat ἔκῃν ὁ κατὰ τῆς νόμου τέτρε ποιῶν. Verum sermo hic non est de eo qui leges observat, sed de eo qui legum gnarus est.
- d) δὲ recte emendavit Reiskius pro vulg. τε.
- e) Recepi περὶ τέτρε e Stob. Vener. quod Ernesti probavit coll. §. 6. extr. MS. Vind. et Castal. περὶ τέτοις. Vulg. παρὰ τέτοις.
- f) καθ' ἄ debetur Stephani ingenio; ante erat καθὰ, sed illud verum; sequitur enim κατὰ ταῦτα.
- g) πως ἀλλήλοισ e MS. Vind. et Voss. rescribendum esse vidit Ern. cui parendum h. l. duximus, etsi ipse sibi non

non

ταῦτα χρώμενοι ἀλλήλοις, ὡς δεῖ, χρωῖνται; πῶς γὰρ ἔ;
 ἔκῃν οἶγε, ὡς δεῖ, χρώμενοι, καλῶς χρωῖνται; πάνυ μὲν ἔν,
 ἔφη. ἔκῃν οἶγε τοῖς ἀνθρώποις καλῶς χρώμενοι, καλῶς
 πράττεισι τὰνθρώπεια πράγματα; εἰκός γ', ἔφη. ἔκῃν 6
 οἱ τοῖς νόμοις πειθόμενοι, δίκαια ἔτοι ποιῶσι; πάνυ μὲν ἔν,
 ἔφη. δίκαια δὲ οἶσθα, ἔφη, ὅποια καλεῖται; ἂ οἱ νόμοι
 κελεύουσιν, ἔφη. οἱ ἄρα ποιῶντες, ἂ οἱ νόμοι κελεύουσιν, δί-
 καιά τε ποιῶσι, καὶ ἂ δεῖ; πῶς γὰρ ἔ;
 ἔκῃν οἶγε τὰ δί-
 καια ποιῶντες, δίκαιοί εἰσιν; οἶμαι ἔγωγ', ἔφη. οἶα ἔν
 τινὰς πείθεσθαι τοῖς νόμοις, μὴ εἰδότας, ἂ οἱ νόμοι κελεύ-
 ουσιν; ἔκ ἔγωγ', ἔφη. εἰδότας δὲ ἂ δεῖ ποιεῖν, οἶα τινὰς
 οἶσθαι, δεῖν μὴ ποιεῖν ταῦτα; ἔκ οἶομαι, ἔφη. οἶδας δὲ
 τινὰς ἄλλα ποιῶντας, ἢ ἂ οἶοντα δεῖν; ἔκ ἔγωγ', ἔφη.
 οἱ ἄρα τὰ περὶ τῆς ἀνθρώπου νόμιμα εἰδότες, τὰ δίκαια
 ἔτοι ποιῶσιν; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἔκῃν οἶγε τὰ δίκαια
 ποιῶντες, δίκαιοί εἰσι; τίνες γὰρ ἄλλοι; ἔφη. ὁρθῶς ἂν
 ποτε ἄρα ὀριζοίμεθα h, ὀριζόμενοι i δικαίως εἶναι τῆς εἰδό-
 τας τὰ περὶ ἀνθρώπου νόμιμα; ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σο. 7
 Φίαν δὲ τί ἂν φήσαιμεν εἶναι; εἶπέ μοι, πότερά σοι δοκῶσιν
 οἱ σοφοί, ἂ ἐπίστανται, ταῦτα σοφοί εἶναι, ἢ εἰσὶ τινες, ἂ μὴ
 ἐπίστανται, σοφοί; ἂ ἐπίστανται δῆλον ὅτι, ἔφη. πῶς γὰρ
 ἂν τις, ἂ γε μὴ ἐπίστατο, ταῦτα σοφὸς εἶη; ἄρ' ἔν οἱ σο-
 φοί, ἐπιστήμη σοφοί εἰσιν; τίνι γὰρ, ἔφη, ἄλλω τις ἂν εἶη
 σοφὸς, εἰ γε μὴ ἐπιστήμη; ἄλλο δὲ τι σοφίαν οἶα εἶναι,
 ἢ ᾧ σοφοί εἰσιν; ἔκ ἔγωγε. ἐπιστήμη ἄρα σοφία ἐστίν;
 ἔμοιγε δοκεῖ. ἄρ' ἔν δοκεῖ σοι ἀνθρώπῳ δυνατόν εἶναι, τὰ
 ὄντα πάντα ἐπίσταςθαι; ἔδὲ μὰ Δί' ἔμοιγε πολλοστὸν μέ-
 ρος αὐτῶν. πάντα μὲν ἄρα σοφὸν ἔχ οἶον τε ἀνθρώπον
 εἶναι; μὰ Δί' ἔ δῆτα, ἔφη. ὃ ἄρα ἐπίσταται ἕκαστος, τῆ-
 το καὶ σοφὸς ἐστίν; ἔμοιγε δοκεῖ. Ἄρ' ἔν, ᾧ Εὐθύδημε, 8
 καὶ τὰγαθὸν ἔτω ζητητέον ἐστί; πῶς; ἔφη. δοκεῖ σοι τὸ
 αὐτὸ πᾶσιν ὠφέλιμον εἶναι; ἔκ ἔμοιγε. τί δέ; τὸ ἄλ-
 λω ὠφέλιμον ἔ δοκεῖ σοι ἐνίοτε ἄλλω βλαβερόν εἶναι;
 καὶ μάλα, ἔφη. ἄλλο δ' ἂν τι φαίης ἀγαθὸν εἶναι,

L 3

h

non paruit. Vulg. πρὸς ἀλλήλους, quod constructio
 verborum non patitur. Reiskius conj. προσαλλήλοις
 sc. πράγμασι negotiis mutuis.

h) ὀρισοίμεθα ed. Welf.

i) ὀριζόμενοι omittitur Stob. Venet.

ἢ τὸ ὠφέλιμον; ἐκ ἔγωγ', ἔφη. τὸ ἄρα ὠφέλιμον, ἀγα-
 9 θόν ἐστίν. ὅτι ἂν ὠφέλιμον ἦ; δοκεῖ μοι, ἔφη. τὸ δὲ
 καλὸν ἔχοιμεν ἂν πως ἄλλως εἰπεῖν. ἢ, εἰ ἐστὶν ὀνομάζειν κ
 καλὸν ἢ σῶμα, ἢ σκεῦος, ἢ ἄλλ' ὅτι ἂν, ὃ οἶσθα πρὸς πάντα
 καλὸν ἂν; μὴ Δί', ἐκ ἔγωγ', ἔφη. ἄρ' ἔν πρὸς ὃ ἂν
 ἐκαστον χρήσιμον ἦ, πρὸς τῷτο ἐκάστῳ καλῶς ἔχει χρῆσθαι;
 πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. καλὸν δὲ πρὸς ἄλλο τί ἐστὶν ἐκαστον, ἢ
 πρὸς ὃ ἐκάστῳ καλῶς ἔχει χρῆσθαι; εἰ δὲ πρὸς ἕν ἄλλο, ἔφη.
 τὸ χρήσιμον ἄρα καλὸν ἐστὶ, πρὸς ὃ ἂν ἦ χρήσιμον; εὐοίγη
 10 δοκεῖ, ἔφη. Ἀνδρείαν δὲ^l, ὦ Εὐθύδημε, ἄρα τῶν κα-
 λῶν νομίζεις εἶναι; κάλλιστον μὲν ἔν ἔγωγ', ἔφη. χρήσι-
 μον ἄρα εἰ πρὸς τὰ ἐλάχιστα νομίζεις τὴν ἀνδρείαν; μὴ Δί',
 ἔφη, πρὸς τὰ μέγιστα μὲν ἔν. ἄρ' ἔν δοκεῖ σοι πρὸς τὰ
 δεινὰ τε καὶ ἐπικίνδυνα χρήσιμον εἶναι τὸ ἀγνοεῖν αὐτά;
 ἤμιστά γ' ἔφη. οἱ ἄρα μὴ φοβόμενοι τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸ
 μὴ εἰδέναι, τί ἐστὶν, εἰς ἀνδρείοι εἰσι; νῆ Δί', ἔφη. πολ-
 λοι γὰρ ἂν ἔτω γε τῶν τε^m μαινομένων καὶ τῶν δειλῶν
 ἀνδρείοι εἶεν. τί δὲ οἱ καὶ τὰ μὴ δεινὰ δεδοικότες; ἔτι γε,
 νῆ

k) Fidenter hic rescripsi ἢ εἰ ἐστὶν ὀνομάζειν, quod facillimum apertissimumque h. l. sensum praebet. Vulgo edebatur ἢ εἰ ἐστὶν, ὀνομάζεις. Reiskius ita corrigebat: ἢ ὡ ἐστὶν, ὃ ὀνομάζεις; vel vulgatum fervari posse censebat, ita ut mox ante οἶσθα deleteretur ὃ. Ernesti sanum putabat vulgatum, si εἰ ἐστὶν diceretur, ut εἰ τύχοι exempli causa; alias ita constituendum: ἢ ἐστὶν, ὃ ὀνομάζεις καλὸν etc. hoc sensu: an est quod tu pulcrum appellas sive corpus — sive quodlibet aliud quod scias, atque adeo dicere possis ad omnia pulcrum. Strothio in mentem venerat ἢ ἐστὶν εἰ ὀνομάζεις. Sed unice verum est ἢ εἰ ἐστὶν ὀνομάζειν, hoc sensu: Pulchrum vero quid sit num alio modo dicere possimus, quam si liceat nominare pulcrum corpus etc. Proxime accedit ad sensum veritatem Hindenburgii conjectura ἢ, ἢ ἐστὶν ὀνομάζειν. In marg. Steph. laudatur pro V. L. ἢ ἐνεστὶν ὀνομάζειν; in MS. Voss. ἢ καὶ ἐστὶν ὀνομάζειν: quae quidem scripturae vestigia emendationem nostram confirmant. Ceterum I. M. Fabro vocabulum ἐστὶν expungendum esse videbatur.

l) δὲ abest Leuncl. Scripturam ἀνδρείαν, Schneidero praeeunte, vulgatae ἀνδρείαν, ut supra l. i. 16. praetulimus.

m) τῶν τε. quod Steph. e Stobaeo dedit, confirmatum etiam MS. Voss. Ernesti recepit, pro vulg. τῶν γε.

νῆ Δί, ἦπτον, ἔφη. ἄρ' ἔν τῆς μὲν ἀγαθῆς πρὸς τὰ δαινά
 καὶ ἐπικίνδυνα ὄντας, ἀνδρείως ἠγῆ εἶναι, τῆς δὲ κακῆς, δει-
 λῆς; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἀγαθῆς δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα **11**
 νομίζεις ἄλλως τινὰς, ἢ τῆς δυναμένως αὐτοῖς καλῶς χρῆ-
 σθαι; ἔκ, ἀλλὰ τέτῃς, ἔφη. κακῆς δὲ ἄρα τῆς οἴκῃ τέ-
 τοις κακῶς χρῆσθαι; τίνης γὰρ ἄλλως; ἔφη. ἄρ' ἔν ἕκα-
 στοὶ χρῶνται, ὡς οἴονται δεῖν¹¹; πῶς γὰρ ἄλλως; ἔφη. ἄρα
 ἔν οἱ μὴ δυνάμενοι καλῶς χρῆσθαι, ἴσασιν, ὡς δεῖ, χρῆσθαι;
 ἔ δήπε γε, ἔφη. οἱ ἄρα εἰδότες, ὡς δεῖ, χρῆσθαι, ἔτοι καὶ
 δύνανται; μόνοι γε, ἔφη. τί δέ; οἱ μὴ διημαρτηκότες
 ἄρα κακῶς χρῶνται τοῖς τοιούτοις; ἔκ οἴομαι, ἔφη. οἱ
 ἄρα κακῶς χρώμενοι διημαρτήκασιν; εἰκός γε, ἔφη. οἱ
 μὲν ἄρα ἐπιστάμενοι τοῖς δαινοῖς τε καὶ ἐπικινδύνοις καλῶς
 χρῆσθαι, ἀνδρείοι εἰσίν, οἱ δὲ διαμαρτάνοντες τέτῃς, δειλοί;
 ἔμοιγε δοκῶσιν, ἔφη. Βασιλείαν δὲ καὶ τυραννίδα, ἄρ- **12**
 χῆς μὲν ἀμφοτέρως ἠγεῖτο εἶναι, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων ἐνό-
 μιζε. τὴν μὲν γὰρ ἐκόντων τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ νό-
 μους τῶν πόλεων ἀρχὴν, βασιλείαν ἠγεῖτο. τὴν δὲ ἀκόντων
 τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ' ὅπως ὁ ἀρχὼν βέλοιο, τυ-
 ραννίδα. καὶ ὅπερ μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἰ
 ἀρχαὶ καδίστανται, ταύτην τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνό-
 μιζεν εἶναι. ὅπερ δ' ἐκ τιμημάτων, πλστοκρατίαν. ὅπερ δ'
 ἐκ πάντων, δημοκρατίαν. Εἰ δέ τις αὐτῶ περί τῃ ἀν- **13**
 τιλέγοι, μηδὲν ἔχων σαφὲς λέγειν, ἀλλ' ἀνευ ἀποδείξεως,
 ἦτοι σοφώτερον φάσκων εἶναι, ὃν ὁ αὐτὸς λέγοι, ἢ πολιτι-
 κώτερον, ἢ ἀνδρειότερον, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐπὶ τὴν
 ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον ἠδέ πως. Φῆς σὺ **14**
 ἀμείνω πολίτην εἶναι, ὃν σὺ ἐπαινεῖς, ἢ ὃν ἐγώ; Φημί γὰρ
 ἔν. τί ἔν, ἔκ ἐκεῖνο πρῶτον ἐπισκεψόμεθα **P**, τί ἐστὶν ἔρ-
 γον ἀγαθῆς πολίτης; ποιῶμεν τέτῃς. ἔκῃν ἔν μὲν χρημά-
 των διοικήσει κρατοίῃ ἂν ὁ χρήμασιν εὐπορωτέραν τὴν πόλιν
 ποιῶν; πάνυ μὲν ἔν, ἔφη. ἐν δέ γε πολέμῳ, ὁ καθυπερ-
 τέραν τῶν ἀντιπάλων; πῶς γὰρ ἔ; ἐν δὲ πρεσβείᾳ, ἄρα ὅς
 ἂν

L 4

n) ὡς οἰοί τ' εἰσι MS. Voss. ὡς οἰοί τε δεῖν MS. Stob.
ed. Ald. Ed. vett. et MS. Vind. ὡς οἰόν τε.

o) ἂν marg. Leuncl.

p) Recte dedit Ern. ἐπισκεψόμεθα e MS. Vind. Vulgati
ἐπεσκεψάμεθα forma hic locum non habet. ἐπισκε-
ψόμεθα marg. Leuncl.

ἂν φίλος ἀντὶ πολυμίων παρασκευάζῃ; εἰκότως γε. ἔκῃν
καὶ ἐν δημηγορίᾳ, ὅστας τε παύων, καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιῶν;
ἔμοιγε δοκεῖ. ἔτω δὲ τῶν λόγων ἐπαναγομένων, καὶ τοῖς
15 ἀντιλέγουσιν αὐτοῖς φανερόν ἐγίγνετο τ᾽ ἄληθές. Ὅποτε
δὲ αὐτός τι τῷ λόγῳ διεξίει, διὰ τῶν μάλιστα ὁμολογημέ-
νων ἐπορεύετο, νομίζων ταύτην τὴν ἀσφάλειαν εἶναι λόγου.
τοιγαρῶν πολὺ μάλιστα, ὧν ἐγὼ οἶδα, ὅτε λέγοι, τὰς ἀκόν-
τας ὁμολογῶντας παρεῖχε. ἔφη δὲ, καὶ Ὅμηρον τῷ Ὀδυσ-
σεῖ ἀναθεῖναι τὸ ἀσφαλῆ ρήτορα εἶναι, ὡς ἱκανὸν αὐτὸν ὄν-
τα διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἄγειν τὰς λόγους.

CAPVT VII.

Socratem familiares suos, ea, quorum ipse gnarus fuerit, dili-
genter docuisse; eorum vero, quae ipse cognita satis non ha-
buerit, idoneos magistros circumspexisse 1. Praecepisse etiam,
quem ad finem homo liberaliter educatus geometriam 2. 3. et
astronomiam 4. 5. discere debeat; inanes autem et subtiles
philosophorum de rebus coelestibus disputationes prorsus con-
temnissse 6. 7.; logicam denique, diaeteticam, ac divinationem
suis commendasse 8. 10.

Ὅτι μὲν ἔν ἀπλῶς τὴν ἑαυτῆ γνῶμην ἀπεφαίνεται Σω-
κράτης πρὸς τὰς ὁμιλῶντας αὐτῷ, δοκεῖ μοι δῆλον ἐκ τῶν
εἰρημένων εἶναι· ὅτι δὲ καὶ αὐτάρχεις ἐν ταῖς προσηκείαις
πράξεσιν αὐτὰς εἶναι ἐπεμελεῖτο, νῦν τῆτο λέξω. πάντων
μὲν γὰρ, ὧν ἐγὼ οἶδα, μάλιστα ἔμελεν αὐτῷ εἰδέναί, ὅτι
τις ἐπιστήμων εἴη τῶν συνόντων αὐτῷ. ὧν δὲ προσήκει ἀνδρὶ
καλῷ καὶ γὰρ εἰδέναί, ὅτι μὲν αὐτὸς εἰδείη, πάντων προ-
θυμότερα ἐδίδασκεν· ὅτι δὲ αὐτὸς ἀπειρότερος ἢ εἴη, πρὸς
2 τὰς ἐπισταμένους ἤγειν αὐτὰς. Ἐδίδασκε γὰρ δὲ καὶ μέχρι
ὅτι δέου ἔμπειρον εἶναι ἐκάστης πράγματος τὸν ὀρθῶς πεπαι-
δευμένον αὐτίκα, γεωμετρίαν μέχρι μὲν τῆτος ἔφη δεῖν
μανθάνειν, ἕως ἱκανὸς τις γένοιτο, εἴποτε δεήσειε, γῆν μέ-
τρῳ ὀρθῶς ἢ παραλαβεῖν, ἢ παραδῆναί, ἢ διανεῖμαι, ἢ ἔρ-
γον ἀποδείξασθαι. ἔτω δὲ τῆτο ῥαδίον εἶναι μαθεῖν, ὥστε
τὸν προσέχοντα τὸν νῦν τῆ μετρήσει, ἅμα τὴν τε γῆν, ὀπό-
ση

q) ἀπειράτος marg. Leuncl.

r) Locum hunc ἐδίδασκε — usque ad verba συνδιεξήρει
ταῖς συνῆσι descripsit Euseb. Praep. Ev. XIV. 11.

ση ἐστίν, εἰδέναι, καὶ ὡς μετροῦται ἐπιστάμενον ἀπιέναι. τὸ 3
 δὲ μέχρι τῶν δυσζυνέτων διαγραμμαμάτων γεωμετρίαν μανθάνειν ἀπεδοκίμαζεν. ὅτι μὲν γὰρ ὠφελοῖη ταῦτα, ἐκ ἔφη ὄραϊν· καίτοι ἐκ ἀπειρός γε αὐτῶν ἦν. ἔφη δὲ ταῦτα ἱκανὰ εἶναι ἀνθρώπου βίον κατατρίβειν, καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ ὠφελίμων μαθημάτων ἀποκωλύειν. Ἐκέλευε δὲ καὶ 4
 ἀστρολογίας 5 ἐμπείρους γίνεσθαι, καὶ ταύτης μὲν τοι μέ-
 χρι τῆς νυκτός τε ἄραν, καὶ μηνός, καὶ ἐνιαυτῆς δύνασθαι γινώσκειν, ἕνεκα πορείας τε, καὶ πλῆ, καὶ φυλακῆς· καὶ ὅσα ἄλλα ἢ νυκτός, ἢ μηνός, ἢ ἐνιαυτῆς πράττεται, πρὸς ταῦτ' ἔχαιν τεκμηρίοις χρῆσθαι, τὰς ὥρας τῶν εἰρημένων διαγιγνώσκοντας 6. καὶ ταῦτα δὲ βράδια εἶναι μαθεῖν παρὰ τε τῶν νυκτοθηρῶν 7, καὶ κυβερνητῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν, οἷς ἐπιμελές ταῦτα εἰδέναι. τὸ δὲ μέχρι τῆς 5 ἀστρονο-
 μίαν μανθάνειν, μέχρι τῆς καὶ τὰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ περιφορᾷ ὄντα, καὶ τῆς πλάνητάς τε, καὶ ἀσταθμῆτας ἀστέρας γινώσκαι, καὶ τὰς ἀποστάσεις αὐτῶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τὰς περιόδους, καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ζητῶντας 8 κατατρίβεσθαι, ἰσχυρῶς ἀπέτρεπεν. ὠφέλειαν μὲν γὰρ εὐδαίμων ἐδ' ἐν τέτοις ἔφη ὄραϊν· καίτοι ἐδὲ τέτων γε ἀνήκοος ἦν. ἔφη δὲ καὶ ταῦτα ἱκανὰ εἶναι κατατρίβειν ἀνθρώπου βίον, καὶ πολλῶν καὶ ὠφέ-
 λίμων ἀποκωλύειν. Ὅπως δὲ, τῶν οὐρανίων, ἢ ἕκαστα 6
 θεὸς μηχανᾶται, φροντιστὴν γίνεσθαι ἀπέτρεπεν. ἔτε γὰρ εὐ-
 ρετὰ ἀνθρώποις αὐτὰ ἐνόμιζεν εἶναι, ἔτε χαρίζεσθαι θεοῖς ἂν ἠγῆτο τὸν ζητῶντα, ἢ ἐκεῖνοι σαφηνίσαι ἐκ ἐβελήθησαν. κιν-
 δυνεῦσαι δ' ἂν ἔφη καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα μεριμνῶντα, ἐδὲν ἦττον ἢ Ἀναξαγόρας παρεφρόνησεν, ὁ μέγιστον φρονήσας ἐπὶ τῇ τὰς τῶν θεῶν μηχαναῖς ἐξηγεῖσθαι. ἐκεῖνος γὰρ 7 7

L 5

λέγων

s) ἀστρονομίας Stob.

t) διαγιγνώσκοντα Stob.

u) Sic edd. et Euseb. Conjecturam νυκτοθηρῶν merito abjecit Ern. quam frustra defendit, adeoque in textum recepit Schneiderus. Socrates enim affirmabat astro- rum cognitionem facile peti posse ab iis, qui noctur- nis laboribus sub dio occupati crebro siderum cur- sum observarent, ut venatores, piscatores, nautae, pastores, et id genus alii.

v) μέχρι τῆς delendum putat Valkenarius.

x) ζητῶντα Stob.

y) totam hanc ἔησιν δ. 7. ἐκεῖνος - - διαμέγει a sciolo quo- dam adjectum putat Edwards.

λέγων μὲν, τὸ αὐτὸ εἶναι πῦρ τε καὶ ἥλιον, ἠγνόει, ὡς τὸ μὲν πῦρ οἱ ἄνθρωποι ῥαδίως καθορῶσιν, εἰς δὲ τὸν ἥλιον εὐδύνανται ἀντιβλέπειν· καὶ ὑπὸ μὲν τῆς ἠλίας καταλαμπόμενοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν, ὑπὸ δὲ τῆς πυρὸς εὐἠγνόει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φουμένων ἀνευ μὲν ἠλίας αὐγῆς εὐδὲν δύναται καλῶς αὐξέσθαι, ὑπὸ δὲ τῆς πυρὸς θερμαινόμενα πάντα ἀπόλλυται. Φάσκων δὲ τὸν ἥλιον λίθον διάπυρον εἶναι, καὶ τῆτο ἠγνόει, ὅτι λίθος μὲν ἐν πυρὶ ὡν ἔτε λάμπει, ἔτε πολὺν χρόνον ἀντέχει· ὁ δὲ ἥλιος τὸν πάντα χρόνον πάντων λαμπρότερος ὢν διαμένει. Ἐκέλευε δὲ καὶ λογισμὸς μανθάνειν, καὶ τέτων δὲ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐκέλευε φυλάττεσθαι τὴν μάταιον πραγματείαν^z, μέχρι δὲ τῆς ὠφελίμης πάντα καὶ αὐτὸς συνεπεσκόπει καὶ συνδιεζήει τοῖς συνῆσι. Προέτρεπε δὲ σφόδρα καὶ ὑγείας ἐπιμελεῖσθαι τῆς συνόντας, παρά τε τῶν εἰδότων μανθάνοντας, ὅσα ἐνδέχοιτο, καὶ ἑαυτῷ ἕκαστον προσέχοντα διὰ παντὸς τῆς βίης, τί βρώμα, ἢ τί πόμα, ἢ ποῖος πόνος συμφέροι^a αὐτῷ^b, καὶ πῶς τέτοις χρώμενος ὑγιανίτατ' ἂν διάγοι. τὸν γὰρ ἔτω προσέχοντα ἑαυτῷ ἔργον ἔφη εἶναι^c εὖρεῖν ἰατρὸν, τὰ πρὸς ὑγίαν συμφέροντα αὐτῷ μᾶλλον διαγιγνώσκοντα ἑαυτῷ. Εἰ δὲ τις μᾶλλον, ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν, ὠφελεῖσθαι βέλοιο, συνεβέβηκε μαντικῆς ἐπιμελεῖσθαι. τὸν γὰρ εἰδότα, δι' ὧν οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν πραγμάτων σημαίνουσιν, εὐδέποτ' ἔρημον ἔφη γίγνεσθαι συμβαλῆς θεῶν.

z) τὸ μάταιον τῆς πραγματείας marg. Leuncl. In textu edd. Leuncl. vitiose legitur τὸν μάταιον πρ.

a) συμφέροι ex edit. Castal. recepit Ern. Recte, quia sequitur διάγοι. Vulg. συμφέρει.

b) ἑαυτῷ MS. Vind.

c) Lectio vulgata τῷ γὰρ ἔτω προσέχοντος ἔργον ἔφη εἶναι sensum parum aptum h. l. praebet: Ejus enim qui sic se ipsum observet opus esse etc. Recte igitur Ernesti rescripsit e MS. Voff. τὸν γὰρ ἔτω προσέχοντα ἑαυτῷ, ἔργον ἔφη εἶναι etc. i. e. difficile esse, eum qui sic naturam suam observet, medicum invenire, qui se ipso melius, quid naturae suae conveniat, discernat.

CAPVT

CAPVT VIII.

*Socratis constantia in perferenda morte 1-3. ejus cum Hermo-
gene qui quaesierat, an defensionem apud judices meditatius
sit colloquium 4-10. Summa brevis eorum, quae hactenus
de Socratis virtutibus dicta erant 11.*

Εἰ δέ τις, ὅτι, Φάσκοντος αὐτῆ τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ
προσημαίνειν, ἅτε δέοι, καὶ ἂ μὴ δέοι ποιεῖν, ὑπὸ τῶν
δικαστῶν κατεγνώσθη θάνατος, οἶεται αὐτὸν ἐλέγχεσθαι
περὶ τῆ δαιμονικῆ ψευδόμενον, ἐννοησάτω πρῶτον μὲν, ὅτι
ἔτις ἤδη τότε πόρρω τῆς ἡλικίας ἦν, ὥστ' εἰ καὶ μὴ τότε,
ἂν ἂν πολλῷ ὕστερον τελευτήσῃ τὸν βίον· εἶτα, ὅτι τὸ μὲν
ἀχθαινότατον τῆ βίῃ, καὶ ἐν ᾧ πάντες τὴν διάνοιαν μειῶνται,
ἀπέλειπεν· ἀντὶ δὲ τῆς τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην ἐπιδειξάμε-
νος, εὐκλειαν προσεκλήσατο, τὴν τε δίκην πάντων ἀνθρώπων
ἀληθέστατα, καὶ ἐλευθεριώτατα καὶ δικαιοτάτα εἰπὼν, καὶ
τὴν κατάγνωσιν τῆ θανάτου προύτατα καὶ ἀνδρωδέστατα
ἐνεγκῶν. ὁμολογεῖται γάρ, ἔδενά πω τῶν μνημονευομένων 2
ἀνθρώπων κάλλιον θάνατον ἐνεγκεῖν. ἀνάγκη μὲν γὰρ ἐγέ-
νετο αὐτῷ, μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιώσας, διὰ
τὸ Δήλια μὲν ἐκάνει τῆ μηνὸς εἶναι, τὸν δὲ νόμον μηδένα
ἔῃν δημοσίᾳ ἀποθνήσκειν, ἕως ἂν ἡ θεωρία d ἐκ Δήλης ἐπα-
νέλθῃ. καὶ τὸν χρόνον τῆτον ἅπασιν τοῖς συνήθεσι φανε-
ρὸς ἐγένετο ἔδεν ἄλλοιότερον διαβίῃς, ἢ τὸν ἔμπροσθεν χρό-
νον, καίτοι τῶν ἔμπροσθεν γε πάντων ἀνθρώπων μάλιστα
ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύμως τε καὶ εὐκόλως ζῆν. καὶ πῶς 3
ἂν τις κάλλιον, ἢ ἔτις ἀποθάνοι; ἢ ποῖος ἂν εἴη θάνατος
καλλίων, ἢ ὃν ἂν κάλλιστά τις ἀποθάνοι; ποῖος δ' ἂν γέ-
νοιτο θάνατος εὐδαιμονέστερος τῆ καλλίστη, ἢ ποῖος θεοφι-
λέστερος τῆ εὐδαιμονεστάτη; Λέξω δὲ καὶ ἂ Ἑρμογένους 4
τῆ Ἰππονίκου ἠκαστα περὶ αὐτῆ. ἔφη γάρ, ἤδη Μελίτη γε-
γραμ-

d) θεωρεῖς e correctione Steph. recepisse in locum vulg.
θεωρία, si codex aliquis addiceret. Nunc cum θεωρία
sit legatio illa sollempnis, θεωρεῖς autem navis qua illa
Delum vehi solebat, hoc loco aequè bene dici poterat,
donec legatio rediisset, ac donec navis illa rediisset. Vul-
garatam igitur cur tollamus, nulla causa est.

γραμμένῃ αὐτὸν τὴν γραφὴν, αὐτὸς ἀκέων αὐτῷ πάντα
 μᾶλλον, ἢ περὶ τῆς δίκης διαλεγομένης, λέγειν αὐτῷ, ὡς
 χρὴ σκοπεῖν ὅτι ἀπολογήσεται. τὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἶ-
 πεῖν· εἰ γὰρ δοκῶ σοι τῷτο μελετῶν διαβεβιωκένας; ἐπεὶ δὲ
 αὐτὸν ἤρετο, ὅπως; εἰπεῖν αὐτὸν, ὅτι ἔθεν ἄλλο ποιῶν δια-
 γεγένηται, ἢ διασκοπῶν μὲν τὰ τε δίκαια, καὶ τὰ ἀδίκαια,
 πράττων δὲ τὰ δίκαια, καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος· ἦνπερ
 5 νομίζοι καλλίστην μελέτην ἀπολογίας εἶναι. αὐτὸς ἔδὲ πάλιν
 εἰπεῖν, εἰς ὅρας, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἱ Ἀθηῆνσι δικασταὶ
 πολλὰς μὲν ἤδη μηδὲν ἀδικῶντας λόγῳ ἀχθειςθέντες ἀπέ-
 κτειναν, πολλὰς δὲ ἀδικῶντας ἀπέλυσαν^f; ἀλλὰ νῆ τὸν
 Δία, Φάναι αὐτὸν, ὦ Ἐρμόγενης, ἤδη μὲ ἐπιχειρῶντος φρον-
 τίσαι τῆς πρὸς τὰς δικαστὰς ἀπολογίας, ἦναντιώθη τὸ δαι-
 6 μόνιον. καὶ αὐτὸς ἔειπεῖν, θαυμαστὰ λέγεις. τὸν δὲ, θαυ-
 μάσεις, Φάναι, εἰ τῷ θεῷ δοκεῖ βέλτιον εἶναι, ἐμὲ τελευ-
 τῶν τὸν βίον ἤδη; εἰ οἷσθ' ὅτι μέχρι μὲν τῷδε τῷ χρόνῳ
 ἐγὼ ἔθενι ἀνθρώπων ὑφείμην ἂν, ἔτε βέλτιον, ἔθ' ἥδιον
 ἐμῷ βεβιωκένας; ἄριστα μὲν γὰρ οἰμαι ζῆν, τὰς ἄριστα ἐπι-
 μελομένους τῷ ὡς βελτίστους γίνεσθαι, ἥδιστα δὲ, τὰς μά-
 7 λιστα αἰσθανομένους, ὅτι βελτίους γίνονται. ἂ ἐγὼ μέχρι
 τῷδε τῷ χρόνῳ ἡσθάνομην ἐμαυτῷ συμβαίνοντα, καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις ἐντυγχάνων, καὶ πρὸς τὰς ἄλλους παρα-
 θεωρῶν ἐμαυτὸν, ἔτω διατετέλεκα περὶ ἐμαυτῷ γιγνώσκων.
 καὶ εἰ μόνον ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ φίλοι ἔτως ἔχοντες
 γνώμης^h περὶ ἐμῷ διατελέσιν· εἰ διὰ τὸ φιλεῖν ἐμὲ (καὶ
 γὰρ οἱ τὰς ἄλλους φιλεῖντες ἔτως ἂν εἶχον πρὸς τὰς ἑαυ-
 τῶν φίλους) ἀλλὰ διόπερ καὶ αὐτοὶ ἂν οἶοντα ἐμοὶ συνόντες
 βέλ-

e) αὐτὸν Welf. Sed verum esse αὐτὸς hic et postea, intellexit Ern. Refertur enim ad ἔφη, quod hic ex antecedentibus repetendum.

f) Reiskius hic addendum putabat λέγω κεχαρισμένοι aut simile quid; n. n.

g) αὐτὸν Steph. Welf.

h) γνώμης, quod habet MS. Voss., inferendum putavi. Nam ut antea est ἔτω διατετέλεκα περὶ ἐμαυτῷ γιγνώσκων, sic nunc esse debet ἔτως ἔχοντες γνώμης περὶ ἐμῷ διατελέσιν.

βέλτιστοι γίνεσθαι. εἰ δὲ βιώσομαι πλείω χρόνον, ἴσως 8
 ἀναγκαῖον ἔσται, τὰ τῆς γήρως ἐπιτελεῖσθαι, καὶ ὄραν τε
 καὶ ἀκκῆν ἤττον, καὶ διανοεῖσθαι χειρόν, καὶ δυσμαθέστερον
 καὶ ἐπιλησμονέστερον ἀποβαίνειν, καὶ ὧν πρότερον βελτίων
 ἦν, τῶν χειρῶν ἰ γίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε μὴ
 αἰσθανομένῳ μὲν ἀβίωτος ἂν εἴη ὁ βίος· αἰσθανόμενον δὲ πῶς
 ἐκ ἀνάγκη χειρόν τε καὶ ἀηδέστερον ζῆν; ἀλλὰ μὴν εἴ 9
 γε ἀδίκως ἀποθανῶμαι, τοῖς μὲν ἀδίκως ἐμὲ ἀποκτείνουσιν
 αἰσχροῦν ἂν εἴη τῆτο. εἰ γὰρ τὸ ἀδικεῖν αἰσχρόν ἐστι, πῶς
 ἐκ αἰσχροῦν κ καὶ τὸ ἀδίκως ὅτιῃν ποιεῖν 1; ἐμοὶ δὲ τί αἰ-
 σχρόν, τὸ ἑτέρως μὴ δύνασθαι περὶ ἐμῶν τὰ δίκαια μήτε
 γνῶναι, μήτε ποιῆσαι; ὄρω δ' ἐγώ γε καὶ τὴν δόξαν 10
 τῶν προγεγονότων ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἐχ
 ὁμοίαν καταλιπομένην 3 τῶν τε ἀδικησάντων καὶ τῶν ἀδι-
 κηθέντων. οἶδα δ', ὅτι καὶ ἐγὼ ἐπιμελείας τεύζομαι ὑπ'
 ἀνθρώπων, καὶ εἰν νῦν ἀποθάνω, ἐχ ὁμοίως τοῖς ἐμὲ ἀπο-
 κτείνουσιν. οἶδα γὰρ αἰεὶ μαρτυρήσεσθαι μοι, ὅτι ἐγὼ ἠδί-
 κησα 4 μὲν ἔδνα πάποτε ἀνθρώπων, ἐδὲ χειρῶν ἐποίησα
 βελτίως δὲ ποιεῖν ἐπειρώμην αἰεὶ τῆς ἐμοὶ συνόντας. τοι-
 αῦτα μὲν πρὸς Ἑρμογένην τε διελέχθη, καὶ πρὸς τῆς ἄλ-
 λης. Τῶν δὲ Σωκράτην γιγνωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρε- 11
 τῆς ἐφίεμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελῶσι πάντων μάλιστα
 ποθῶντες ἐκεῖνον, ὡς ὠφελιμώτατον ὄντα πρὸς ἀρετῆς ἐπι-
 μέλειαν. ἐμοὶ μὲν δὴ, τοιῶτος ὧν, οἷον ἐγὼ διήγημαι,
 (εὐ-

i) χειρῶν pro vulg. χειρών dedi e conjectura Aemilii Por-
 ti, quam probavit Hindenb. Cum antea sint accusa-
 tivum δυσμαθέστερον καὶ ἐπιλησμονέστερον, credibile non
 est Xenophontem statim a constructione deflexisse.

k) αἰσχροῦν h. l. nimis frequens visum est. Nihil autem
 mutandum; etsi recte intellexit Ern. si quid delendum
 sit, legi posse πῶς ἐ τὸ ἀδίκως ὅτιῃν ποιεῖν.

l) Heinzio frigidum hoc videtur; ita ut suspicetur Xeno-
 phontem scripsisse καὶ τὸ ἀδίκως ὅτιῃν φονεῖν, vel
 κ. τ. α. ἐντινῶν θανεῖν. Verum nihil hic mutandum
 esse demonstravi in app. obsf. ad h. l.

m) καταλιπομένην revocavit Schneiderus ex edd. vett.
 Steph. etc. καταλειπομένην.

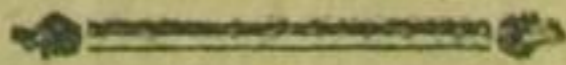
n) recte Schneiderus aoristum restituit ex edd. vett. et Pa-
 rif. 2. Stephanus primus ediderat ἠδίκηκα.

(εὐσεβῆς μὲν ἕτως, ὥστε μηδὲν ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δὲ, ὥστε βλέπειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τῆς χρωμένως ἑαυτῷ, ἐγκρατὴς δὲ, ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ ἥδιον ἀντὶ τῆς βελτίονος, φρόνιμος δὲ, ὥστε μὴ διαμαρτάνειν κρίνων τὰ βελτίω καὶ τὰ χεῖρω, μηδὲ ἄλλα προσδεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τάτων γνῶσιν ἱκανὸς δὲ καὶ λόγῳ εἰπεῖν τε, καὶ διορίσασθαι τὰ τοιαῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἄλλως δοκιμάσαι τε, καὶ ἀμαρτάνοντα^ο ἐξελέγξαι^ρ, καὶ προτρέψασθαι ἐπ' ἀρετὴν καὶ καλοκαγαθίαν.) ἐδόκει τοιαῦτος εἶναι, οἷος ἂν εἴη ἀριστὸς γε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος. εἰ δὲ τῷ μὴ ἀρέσκει ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἄλλα^q ἦθος πρὸς ταῦτα, ἕτω κρίνέτω.

ο) Hanc lectionem Stephani ingenio debemus, quem secutus est Ern. Vulgo καὶ ἄλλως — ἀμαρτάνοντα.

ρ) ἐλέγξαι laudat Ern. e MS.

q) ἄλλων marg. Leuncl.

APPEN-

APPENDIX
OBSERVATIONUM.

I. 1, 3. ἐδὲ τὰς ἀπαντῶντας] V. D. apud Simsonum Anglum, conj. ἐδὲ τὰ ἀπαντῶντα, sine caussa. Socrates dixerat eos, qui divinationem esse statuunt, pluribus ejus generibus uti; οἰωνοῖς τε χρῶνται, καὶ Φήμαις, καὶ συμβούλοις καὶ θυσίαις. Recte haec Ernesti sic interpretatus est, ut οἰωνοὶ intelligantur auguria ex avibus, Φήμαις omina e vocibus auditis, σύμβολα vel σύμβολοι conjecturae e somniis, ostentis et portentis; θυσίαις vero pertineant ad extispiciam. Haec egregie confirmantur Aeschyli Prometh. vincit v. 485 sqq. ubi similiter commemorantur οἰωνοὶ — κληιδόνες h. e. Φήμαις — ἐνόδιοι σύμβολοι et ὀνειράτα — denique σπλάγχνα seu exta hostiarum.

I. 1, 5. ἐδόκει δ' ἂν ἀμφοτέρωτα ταῦτα, utroque autem vitio laborare visus esset, aliis scilicet eum ἡλίθιον, aliis ἀλαζῆνα esse existimantibus. Hoc moneo quia vidi h. l. sic intellectum esse quibusdam interpretibus, quasi Socrates, si mendax repertus esset, iisdem, quibus ἡλίθιος item et ἀλαζῆν visus fuisse dicatur, quod fieri non potest. Verte igitur: Er würde sich aber in den Verdacht von beiden gesetzt haben: scilicet, indem ihn einige für einen einfältigen Tropf, andre für einen windigten Prabler gehalten hätten.

I. 1, 6. Ἀλλὰ μὴν ἐποίησεν καὶ τὰδε πρὸς τὰς ἐπιτηδείας] Docta quidem est suspicio Heinzii adversus h. l. mota, veruntamen non est ejusmodi, quae dilui non possit. Nimirum cum §. 4. 5. narrasset Xenophon Socratem familiaribus suis multa edixisse quae facerent, quaeve omitterent, tanquam
nu-

numine sibi ea praedicente; ex eoque collegisset fieri non posse, ut qui sic sentiat, idem deos esse neget, jam aliud addit argumentum § 6. *Enimvero et haec, quae sequuntur, in consuetudine cum familiaribus facere solebat, scil. ut in quibusdam rebus agendis eos humano iudicio uti juberet, de aliis vero oracula consultum ire. — Si tamen hic aliquid mutandum sit, auctor sim, ut ita corrigatur locus. Ἄλλὰ μὴν ἐποίει καὶ τὰδε. Τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαιῶς συνεβέλευε πράττειν τὰς ἐπιτηδεύς, ὡς — πρᾶχθῆναι. Simile quid Bessario legisse videtur, qui locum ita latine vertit: Praeterea de rebus agendis, quae quidem necessariae sunt, ea dicere ac facere suis familiaribus consulebat, quibus quam optime fieri res ipsas arbitrabatur, quasi in codice suo legerit: Πρὸς τέτοις δὲ, τὰ μὲν ἀναγκαιῶς, συνεβέλευε λέγειν καὶ πράττειν τὰς ἐπιτηδεύς, ὡς ἐνόμιζεν ἄριστ' ἂν πρᾶχθῆναι. Quicquid sit, aut ante καὶ πράττειν verbum λέγειν excidisse, aut καὶ expungendum esse videtur.*

ibid. ὡς ἐνόμιζεν ἄριστ' ἂν πρᾶχθῆναι.] Lectio ἐνόμιζον unice debetur conjecturae Leunclavii, qui quidem ad Bessarionis auctoritatem provocat, sed injuria. Nam eum legisse ἐνόμιζεν, e versione, cujus locum paullo ante descripsimus, satis constat. Ac tantum abest, ut manifeste sensus postulet ἐνόμιζον, ut potius ἐνόμιζεν, nisi meliorem, certe haud deterioreni sensum praebet. Videtur enim Xenophonti h. l. nihil aliud propositum esse, nisi hoc, ut narret, quomodo Socrates, si usus venisset, ut a familiaribus suis de negotiis quibusdam consuleretur, iis responderit. His igitur consulentibus, de iis rebus quae necessarium eventum haberent, ita respondit, ut iis ea agenda praeciperet, quibus ipse ea negotia optime confici putaret, (ἐνόμιζεν.) de ceteris rebus; autem, quae incertum haberent eventum, eos ad oracula ablegaret.

Consentit nobiscum doctissimus I. M. Faber, qui etsi putavit lectionem ἐνόμιζον Bessarionis aucto-
rita-

ritate niti, Leunclavio fide habita, quem errasse docuimus, optime tamen vindicat lectionem ἐνόμιζεν. Postquam enim recte observaverat utramque lectionem sensum habere, vulgarem probabiliorem esse ita efficit. „Nimirum, inquit, si cum Ernesto legas ἐνόμιζον, Xenophontis ita interpretanda verba sunt, ut Socratem inducat docentem, quid *discipulis* in rebus certis incertisve suscipiendis suaserit, ac de *his* quidem, ut oracula consulerent, an suscipienda essent, *illa* vero facerent, quemadmodum *ipsi* putarent ea fieri optime. Sin vulgarem sequaris lectionem ἐνόμιζεν, istorum verborum hic sensus erit: Socratem, si forte aliquando ab amicis esset consultus de rebus, quae eventum haberent certum, suasisse *etiam*, ut facerent, quemadmodum fieri optime eas *ipse* censuerit; de iis vero, quarum esset eventus obscurus, consultum eos misisse oracula. Atque haec quidem interpretatio, ex qua non ad suscipiendas tantum res, sed ad modum etiam ac rationem qua suscipiendae sint, consilium Socratis pertinet, nisi vera esset, non solum indignum profecto illud erat, quod a Xenophonte commemoraretur, verum etiam testimoniis multis refelli potest. Ita Xenophonti Socratem consulenti sequereturne Cyrum, posteaquam is exposuit, quae sibi videbantur, ad Apollinem de ea re obscura censuit referendum. Xenoph. de Exp. Cyr. III. cf. Diog. Laërt. II, 48. — Euthydemo porro simplicissime et clarissime exposuit quae putaret eum scire debere, ὅτε ἐνόμιζεν εἰδέναι δεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν κράτιστα εἶναι, Mem. Socr. IV. 2, 40. Idem se libenter expositurum quae sciat pollicetur Critobulo (Oecon. c. 2.) discendi rei familiaris administrationem cupido, ac praeterea ostendit alios se peritiores hujus rei faciundae, quibus ille magistris uti possit. Atque hunc Socratis animum Xenophontis scripta ubique referunt. cf. Mem. I. 3, 6 et 13. II. 7, 1. IV. 7, 2. „Hactenus ille.

M

I. 1, 7.

I. 1, 7. Ernesti rescripsit οἰκίσειν, sensu, ut ei videbatur, postulante. In quo erravit vir summus. Si Socrates dixisset, iis qui vellent domos aut urbes bene *aedificare*, divinatione opus esse, ipse sibi repugnasset. Omnia enim quae artis cujusdam via ac ratione perfici possent, quaeque adeo necessarium eventum haberent, ea humano modo atque consilio perficienda esse existimabat. Atque in his quoque erant architecturae opera. Sed si quis domum vel urbem exstruxisset, an sit domum eam vel urbem *feliciter administraturus* h. e. μέλλων καλῶς οἰκήσειν, hoc sine divinatione quemquam scire posse negabat. Huc pertinent verba ἔτε τῷ καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησαμένῳ δῆλον ὅστις οἰκήσει — (adeoque τὸν μέλλοντα οἶκον καλῶς οἰκήσειν μαντικῆς προσδεῖσθαι.) ἔτε τῷ πολιτικῷ δῆλον εἰ συμφέρεται τῆς πόλεως προστατεῖν — (adeoque τὸν μέλλοντα πόλιν καλῶς οἰκήσειν μαντικῆς προσδεῖσθαι.) Plura pro veritate lectionis οἰκήσειν disputavit I. M. Faber, quae non possum quin huc transcribam. „Ernesti, inquit ille, V. C. rescripsit οἰκίσειν secundum lectionem marginalem Leuncl. οἰκίσειν, ut adeo eos, qui praeclare domos et urbes aedificaturi (Leuncl. *administraturi*) essent, Socrates egere divinandi arte censuerit. Hujus lectionis veritatem patere dicit ex §. 8. ubi pro hoc οἰκίσειν positum sit οἰκοδομεῖν. Sed parum considerasse hunc locum mihi quidem videtur vir alioqui acutissimus. Non enim verba τῷ καλῶς οἰκοδομησαμένῳ, sed quae sequuntur, δῆλον ὅστις οἰκήσει, et paulo infra, εἰ συμφέρεται τῆς πόλεως προστατεῖν, huc referenda erant. Quod enim §. 7. una phrasi dixerat Xenophon καλῶς οἰκεῖν οἶκῳ καὶ πόλει, id §. 8. duabus exprimit, οἰκεῖν οἰκίαν, et προστατεῖν πόλεως. Atque hoc ipsum monet scriptoris nostri consilium. Nam ut τὸ τεκτονικόν, γεωργικόν, ἀνθρώπων ἀρχικόν, στρατηγικόν γενέσθαι §. 7. respicit ad τὸν καλῶς οἰκίαν οἰκοδομησάμενον — τὸν καλῶς ἀγρὸν φυτευσάμενον — τὸν πολιτικόν — τὸν στρατηγικόν §. 8. Quae omnia dicebat posse

posse

posse homines doctrina consequi, suoque arbitratu eligere ita quae in his essent maxima, nimirum καλῶς οἰκεῖν οἰκίαν, καρπῶσθαι, συμφερόντως προστατεῖν πόλεως (i. q. καλῶς οἰκεῖν πόλιν), συμφερόντως στρατηγεῖν, obscura hominibus esse aiebat, nec aliter nisi per oracula a diis cognoscenda. Ita ex mente Socratis etiam praecipit Epictetus ad oracula accipienda accedere, Enchir. c. 39. iis videlicet de rebus, quarum tota consideratio refertur ad eventum, et in quibus nec ex ratione, nec ex arte aliae suppetunt occasiones, ad id quod propositum est, considerandum. Huc accedit, quod ipse Socrates discipulos aedificii quidem ita exstruendi, ut commoditati sit, rationem docuerit Memor. III. 8, 9 de condendis urbibus autem coloniisque mittendis, de quibus non ignoro consulta esse oracula, (v. Callim. Hymn. in Apoll. v. 55. seqq. add. Cicer. de Divin. ab init.) admodum paucis, ne dicam nullis obtigerit, ut deorum consilio opus habuerint, quandoquidem hic sermo est de familiaribus Socratis (ἐπιτηδείοις). Verborum igitur Xenophontis, καὶ τὰς μέλλοντας — προσδεῖσθαι sententiam esse puto hanc, eos egere oraculis, qui velint scire, an sive aedificia habitare, sive reipublicae praesse sibi expediat., Haec tenus doctissimus Faber. Ceterum conferri utiliter possunt III. 6, 14. IV. 1, 2. IV. 4, 17.

I. 1, 11. ὅπως ὁ καλέμενος] in Paris. legitur ὅπως ἔν ὁ καλέμενος.

I. 1, 12. Anonymus apud Simsonum pro περὶ τῶν τοιῶτων φροντίζειν frustra reponendum arbitratur περὶ τῶν ἔρανίων φροντίζειν. Nam ut ante dicebatur τὰς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα, sic nunc: περὶ τῶν τοιῶτων φροντίζειν, et utrumque refertur ad τὰ ἔρανια, in his verbis καὶ τίσιν ἀνάγκαις ἕκαστα γίνεται τῶν ἔρανίων.

I. 1, 13. τὰς μέγιστον Φρονήτας] Wasse ad Thucyd. p. 273. ed. Duker. praefert τὰς μέγιστα Φρονήτας, ut est apud Eusebium.

I. 1, 14. Ubi Socrates philosophos occulta naturae rimantes cum furiosis comparat, cavendum est, ne, quod quibusdam accidisse video, nexus inter τῶν τε γὰρ μαινομένων, et τῶν τε περὶ τῆς etc. negligatur, adeoque comparandi vis debilitetur interpretatione atque obscuretur. Germanice sic veritas: denn wie unter den Wahnwitzigen einige selbst da, wo sie sich scheuen sollten, keine Scheu, andre auch da, wo nichts zu fürchten wäre, Furcht bezeigten; einige glaubten sogar vor dem Volke sich keines Ausdrucks, keiner Handlung schämen zu dürfen; andre aber nicht einmal vor Menschen erscheinen zu dürfen glaubten; einige endlich weder Tempel noch Altar, noch sonst ein Heiligthum der Gotttheit ehrten, indem andre sogar jeden Stein, jeden Block, jedes Thier, das ihnen vorkäme, anbeteten: so gäbe es unter den Philosophen, die über die Natur des Weltalls grübelten, einige, die nur eine einzige Substanz, andre, die ihrer unendlich viele annähmen; einige, die eine immerwährende Bewegung aller Elemente behaupteten, andre die wäbnten, es sey niemals irgendwo in der Welt Bewegung gewesen; einige, die glaubten, daß alles in der Welt entstehe und vergebe, andre, die versicherten, daß niemals etwas entstehe oder entstanden sey, niemals etwas vergangen sey, noch untergehn werde. Quod ad ultima verba attinet, recte Ernesti lectioni ἀπολείσθαι alteram ἀπολέσθαι praetulit. Non enim h. l. de futuro solum, sed de infinito tempore loquitur Socrates.

ibid. καὶ ζύλα τὰ τυχόντα] Simsoni anonymus corruptam hanc sententiam aut saltem male locatam putat, scilicet quia τὰ ζύλα τυχόντα pro numinibus recepta nusquam inveniantur. Ridicule vero: quasi hic loqueretur Socrates de receptis numinibus, non de furiosorum visis ac somniis.

I. 1, 17.

I. 1, 17. ὅσα δὲ πάντες ἤδεσαν, θαυμαστὸν] Vir doctus, nescio quis, qui Heinzianae horum librorum versionis censuram egit (*in d. allgem. deutsch. Bibliothek* 32. Band 2tem Stück p. 311.) inferendum putat & ante θαυμαστὸν, et sententiam interrogative accipiendam. Quod nobis necessarium non videtur. Cum enim antea dictum esset, ἔδὲν θαυμαστὸν, gravius erat, contrarium affirmative enuntiari: θαυμαστὸν εἰ μὴ etc.

I. 2, 7. καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἔξαι] καὶ μὴ νομίζοιτο μέγιστον κέρδος ἔξαι Paris.

I. 2, 8. ἑαυτῷ τε καὶ ἄλλοις] ἑαυτῷ τε καὶ ἀλλήλοις Paris. non male.

I. 2, 10. νομίζοντας ἱκανοὺς ἔσεσθαι] νομίζοντας ἱκανὸν ἔσεσθαι Paris.

ibid. Postquam Xenophon dixerat, eos qui sapientiam colant seseque putent posse cives ea docere, quae expediant, minime violentos fieri; quippe qui sciant cum violentia quidem inimicitias et pericula conjuncta esse; persuadendo autem aliquem eadem illa sine periculo et cum benevolentia alterius obtinere; his igitur dictis haec subjungit: οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες, ὡς ἀφαιρεθέντες μισῶσιν, οἱ δὲ πεισθέντες, ὡς κεχαρισμένοι, φιλοῦσιν. Hoc loco omnes fere interpretes participium κεχαρισμένοι passively accipiunt. Bessario sic vertit: *Qui enim coguntur, tanquam exspoliati oderunt; quibus vero persuasum est, tanquam gratum aliquod acceperint, amant.* Leunclavius ita: *nam qui vi coguntur, ita oderunt, ut quibus aliquid ademptum sit; at qui persuadentur, quasi quibus grata res acciderit, etiam amant.* Ernesti etiam in indice verborum passivam vim huic participio κεχαρισμένοι tribuit, quem secutus est Heinzius in vers. germ. Verum jam Stephanus in Thes. L. Gr. dubitaverat, an unquam χαρίζομαι passiva significatione usurpatum occurrat. Sed occurrat sane apud alios, hoc saltem certum est, χαρί-

ζεσθαι, ubicunque apud Xenophontem occurrat, nihil aliud significare, quam gratificari alicui, liberalem esse erga aliquem, donare, beneficio afficere; nunquam ita ponitur, ut sit beneficio affici, beneficium accipere. Cf. Memor. I. 2, 23. Cyrop. I. 1, 5. II. 4, 9. VIII. 6, 23, etc. Itaque ille locus sic est interpretandus: Nam qui vi coacti aliquid tribuerunt, ut spoliati oderunt (eos, a quibus coacti sunt); qui autem persuasi aliquid tribuerunt, sic amant (eos quibus tribuerunt,) tanquam gratificati. Nempe benefactores, qui alios beneficiis sibi devinxerunt, eos ipsos quibus gratificati sunt, tanquam clientes suos amant, vel propterea quod iniquum et se parum dignum judicant, quos beneficiis ornaverint, eos benevolentia et amore non complecti. Qui sensus vulgari interpretatione longe aptior et exquisitior est. Neque vero hac ratione oppositioni, quae his verbis continetur, quicquam decedit. Nam ut inter se opponuntur βιασθέντες et πεισθέντες (vi coacti et persuasione inducti) sic deinde ἀφαιρεθέντες spoliati (die sich etwas wider Willen haben müssen nehmen lassen) opponuntur τοῖς κεχαρισμένοις, gratificatis (die etwas mit gutem Willen beigegeben oder geschenkt haben).

I. 2, 17. V. D. (in d. allg. d. Bibl. I. I.) miratur Heinzius in versione conjecturam Hindenburgii, quam et Ernesti receperit, probasse, αὐτὰς δεικνύοντας, ubi vulgo est αὐτὰς. Sed erravit V. D. si illam lectionem αὐτὰς ingenio tantum conjectoris deberi putavit, ut quae jam in Juntinis reperiatur. Si αὐτὰς legamus, oritur inficeta et otiosa ejusdem pronominis repetitio: αὐτὰς δεικνύοντας, ἥπερ αὐτοὶ ποιεῖσιν etc. Quod secus est, cum primo loco αὐτὰς ponitur. Tum enim phrasıs ἥπερ αὐτοὶ ποιεῖσιν est ἐπεξηγήσις illius αὐτὰς δεικνύειν. Recte quoque Hindenburg. lectionem αὐτὰς hoc argumento confirmavit, quod statim sequitur, Σωκράτην δεικνύοντα τοῖς ζυνῆσιν ἑαυτὸν καλὸν καὶ γαθὸν ὄντα, καὶ διαλεγόμενον κάλλιστα περὶ ἀρετῆς etc. Cui loco addi potest I. 3, 1. ubi

So-

Socrates dicitur τὰ μὲν ἔργῳ δεικνύων ἑαυτὸν οἷος ἦν, τὰ δὲ καὶ διαλεγόμενος.

I. 2, 19. ὅμως post ἀνθρώπων rejectum placet Simsoni anonymo; adhibetque locum Terent. Eun. 5, 2, 27. *at tu indignus qui faceres tamen.* Verum hoc parum momenti affert. Alius apud Simsonum frustra conj. ὅλως.

I. 2, 20. Idem V. D. a Simsono laudatus pro καὶ τὸν ἔόντα νόον male tentat corrigere κ. τ. ἐνόοντα νόον.

I. 2, 21. ὅταν — ἐπεθύμα] h. l. bene vertit Heinzius: *Sind aber solche Ermahnungen erst vergessen, so ist auch der Eindruck verloschen, welchen die Seele davon erhalten, und welcher ihr zu einer vernünftigen Aufführung Lust machte.*

I. 2, 31. ἐξ ὧν δὲ καὶ] ἐξ ὧν δὴ καὶ Paris. ibid. ἔτε γὰρ ἔγωγε, ἔτε αὐτὸς — ἔτ' ἄλλα] Legendum puto ἔδὲ γὰρ ἔγωγε ἔτε — ἔτ' ἄλλα etc.

I. 2, 35. In Paris. sic: ἀφεκτέον αὐτῷ εἶη τῷ ὄργῳ λέγειν.

I. 2, 36. ἂν τις με ἐρωτῶν τάχα ἐξετάσῃ πᾶ οἰκεῖ Χαρικλῆς] in Paris. ita legitur: ἂν τις με ἐρωτᾷ νέος, εἰάν εἰδῶ οἷον πᾶ οἰκεῖ X.

I. 2, 37. ἀλλὰ τῶνδε τοι — διαθρυλλουμένους ὑπὸ σῶ. Hic alluditur ad comparationes a futoribus, fabris, et id genus aliis ductas, quibus Socrates saepissime utebatur. His igitur comparationibus Critias eum vult abstinere. οἶμαι — διαθρυλλόμενος ὑπὸ σῶ non est, ut vulgo vertitur: puto eos jam confici obtusos loquacitate tua, (ich glaube, daß die deines Geschwätzes ganz überdrüssig sind, womit du sie betrübtest) sed potius: puto enim eos saepe a te commemoratos, tantum non semper in ore habitos, jam contritos esse. Vernacula sic reddiderim: *Nur sollst du uns mit den Lederarbeitern, mit den Zimmerleuten, mit den Schmieden zu Hause bleiben. Denn ich glaube, sie müssen schon ganz abgenutzt seyn, so oft führst du sie im Munde.* Iam postquam Socrates responderat: Also

muß ich denn auch wol mit dem zu Hause bleiben, was an diesen Gleichnissen hängt, mit meinem Unterrichte von der Gerechtigkeit etc. regerit Charicles: *ναὶ μὰ Δι' καὶ τῶν βουκόλων γε· εἰ δὲ μὴ, φυλάττε, ὅπως μὴ καὶ σὺ ἐλάττε τὰς βῆς ποιήσης: hoc sic erat vertendum: Ja wohl beym Jupiter; und hauptsächlich mit den Rinderhirten (h. e. den davon bergenommenen Gleichnissen und Anspielungen) bleib zu Hause: wo nicht, so nimms dich in Acht, dafs nicht auch durch dich die Rinderheerde um eins vermindert werde: h. e. dafs wir dir nicht auch den Kopf vor die Füfse legen lassen. Qui aliter h. l. intellexere, plane quid ad rem pertineret, non viderunt; obliti scilicet eorum, quae §. 32. narrata erant, Socratem, cum triginta tyranni multos bonos cives occidissent, simili de βουκόλοις adhibito eorum crudelitatem castigasse. Verum autem sensum viderunt e nostris Moses Mendelssohn in Commentario de vita Socratis, dialogis de immortalitate animae praefixo, et anonymus (allgem. d. Bibl. I. I.).*

ibid. τῶν ἄλλων τῶν δικαίων] τὰ ἄλλα τῶν δικαίων sunt ea quae sunt iustis opposita.

I. 2, 41. δίδαξον δὴ, Φάνοι πρὸς τῶν θεῶν, τὸν Ἀλκιβιάδην. Paris.

I. 2, 47. εἰ δὲ γὰρ — εἰ δὲ] Curis posterioribus intelligere mihi visus sum, nec ἔτε nec εἶτε hic mutandum fuisse, (quod etiam Paris. habet) quia ἔτε et εἶτε sic opponuntur, ut apud Latinos nec et si; ita ut hoc modo intelligatur: nam NEQUE ipsis alias placebat; ET si quando ad eum accessissent etc.

I. 3, 9. Hic locus in Iuntt. et Ald. ita legatur. εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Ξενοφῶν, οὐ σὺ Κριτόβουλον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνδρώπων μᾶλλον, ἢ τῶν ἐραστῶν, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον, ἢ τῶν ἀνοήτων τε καὶ μίσηκινδύνων; Qua in lectione Ernesti et Ruhnkenius merito damnaverunt ἐραστῶν. Quomodo enim opponantur σωφρονικοὶ τοῖς ἐρασταῖς? In Parisiensi pro
ἐρα-

ἐραστῶν legitur Ἰρασέων, quod Leuncl. in margine posuit; unde Ernesti in textum recepit, post etiam in MS. Vind. 2. repertum. In MS. Vind. 1. erat ὀρασέων, vitiose pro Ἰρασέων. Verum nec Ἰρασέων satis recte τοῖς σωφρονικοῖς opponitur. Optime omnium difficultatem expedit anonymus Anglus a Simfano laudatus, qui transpositionem suavit verborum Ἰρασέων et ἀνοήτων, ut legatur: εἰς τὸ Κρ. ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνδρώπων μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν Ἰρασέων τε καὶ ῥυψοκινδύνων. Et quoniam ille hanc emendationem nullis argumentis ornatam, tanquam filiam indotatam in publicum propulit, age eam, ut facilius doctis viris probetur, veritatis insignibus exornemus. *Primum* σωφρονικός optime et aptissime τῷ ἀνοήτῳ opponitur. Nam ut illud *proprie* hominem sanae mentis, sic hoc *insanum* ac *dementem* significat. Deinde ut σώφρων, σωφρονικός, σωφρονεῖν transferuntur ad eam mentis sanitatem, quae in abstinentia a libidine et castitate cernitur; sic ἀνόητος transfertur ad insanam et effusam libidinem. Non enim solum τὰ ἀνόητα apud Aristophanem dicuntur *res venereae*, sed plane ut h. l. v. c. apud Demosthenem orat. in Neaeram σωφρονέστερα γυναικες opponuntur ταῖς ἀνοήτοις, (ed. Reisk. Vol. II. p. 1383. ed. Francof. p. 879.) sic ut illae sint mulieres *honestae* et *castiores*, hae vero *lascivae* et *libidinosae*. Eodem modo τῷ σώφρονι opponitur ὑβριστής, ut apud Aristoph. Nub. 1064. ubi ὑβριστής est *intemperans in re venerea*. Atque hoc vocabulum recte vidit Ruhnkenius aptius saltem h. l. esse, quam ἐραστῶν, aut Ἰρασέων. Tamen ei praeferendum est ἀνοήτων. Nam h. l. verbo opus est, quod *proprie* quidem insaniam, *trahate* autem ac *recte* et audaciam et effusam libidinem significet. Haec omnia conveniunt in ἀνόητος, secus est in ὑβριστής, quod *proprie* contumeliosum notat. Deinde, ut hac transpositione verborum Ἰρασέων et ἀνοήτων enitescit oppositio in priore membro, sic multo jam aptius con-

junguntur καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον, ἢ τῶν θρασέων
 καὶ ῥιψοκινδύνων, quam ut vulgo legitur καὶ τῶν προ-
 νοητικῶν μᾶλλον, ἢ τῶν ἀνοήτων καὶ ῥιψοκινδύνων. Nam
 illo modo propria verba propriis junguntur; hac
 autem ratione duo verba propria male coeunt cum
 translato. Nam ἀνόητος quin translate dicatur,
 cum pro *audaci* ac *temerario* dicitur, nemo, ut
 opinor, dubitabit. Denique ad vindicandam hanc
 verborum transpositionem permultum confert in-
 dagare ceterarum lectionum origines, quae res
 quantum in arte critica saepe momenti habeat, vul-
 go notum est. Cum igitur scriptum esset a Xe-
 nophonte: εἰ σὺ Κριτίβηλον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν
 μᾶλλον, ἢ τῶν ἀνοήτων, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ
 τῶν θρασέων τε καὶ ῥιψοκινδύνων, primum aliquis voluit
 explicare ἀνοήτων, allevitque margini glossam ἐρα-
 στῶν; ea deinde glossa, ut centies factum, in textum
 immigravit, genuina lectione exturbata. Sic igi-
 tur ἐραστῶν ortum esse puto. Atque jam Ernesti
 censuit ἐραστῶν interpretamentum esse, non autem
 addidit, cujus verbi. Quin autem haec glossa ad
 vocabulum ἀνοήτων pertinuerit, vel hoc argumento
 patet, quod ad nullum aliud pertinere potest.
 Nam nec θρασέων, nec ῥιψοκινδύνων aliquis ita decla-
 rare poterat, nec opus erat his verbis declaratio-
 ne. Ἀνοήτων autem cum ambiguum sit, et in re
 amatoria exquisite ponatur, utique glossatoris erat,
 tali vocabulo interpretationem adjicere. Porro
 lectio Codd. Vindd. et Paris. orta est ex transposi-
 tione, cujus multa exempla passim occurrunt, ver-
 borum ἀνοήτων ac θρασέων, quae h. l. eo facilius fuit,
 quo procliviores librarii esse poterant ad existiman-
 dum προνοητικῶν et ἀνοήτων recte inter se opponi.
 Iam cum alii ἐραστῶν — θρασέων, alii θρασέων —
 ἀνοήτων haberent, ortum est illud ut quidam glossam
 ἐραστῶν cum genuino ἀνοήτων, sed transposito con-
 glutinarent, vocabulum θρασέων plane omitterent.
 Hoc modo lectio Juntt. et Ald. nata esse videtur.
 Quae

Quae cum ita sint, lectionem ἀνοήτων — φρασέων in textum recipere nullus dubitavi; jamque aliorum tentamina v. c. Lennepii, qui ἀκρατῶν, et Hindenburgii, qui δραστικῶν afferebat, grato quidem animo agnoscenda sunt, sed ita, ut iis jam nihil utamur.

I. 4, 6. ἐπεὶ δὲ τὰ ἀποχωρῶντα δυσχερῆ] hic verum est ἐπεὶ et omissum est ἐστίν, hoc sensu: *et quoniam ciborum retrimenta foeda ac molesta sunt; ut paulo ante dicebatur: ἐπεὶ ἀσθενῆς μὲν ἐστίν ἡ ὄψις; adeoque minime opus est cum anonymo (in allg. deutscher Bibl. I. I.) legere ἐπὶ δὲ, τὰ ἀποχωρῶντα δυσχερῆ; nam etiam de nominativis absolutis bene res habet, tamen ἐπὶ δὲ, pro ἐπὶ τῆτοις δὲ non est usus loquendi Xenophontei, quod optime monuit Zeune V. C. in castigatissima Cyropaediae editione p. 120. Si hic opus esset nominativis absolutis, legendum potius esset ἐπειτα δὲ, τὰ ἀποχωρῶντα δυσχερῆ.*

I. 4, 8. σὺ δὲ σαυτὸν φρόνιμὸν τι δοκεῖς ἔχειν, ἄλλοθι δὲ ἔδαμῃ ἔδὲν οὐα φρόνιμον εἶναι.] Operam iusserunt viri docti, qui ineptissimum emblemata, quod hic post ἔχειν inferebatur, (ἐρώτα γοῦν καὶ ἀποκρινοῦμαι) interpretando aptius reddere conati sunt. Heinzius ita vertebat: *Frag mich, so werde ich dir antworten*, idque in annotatione subjecta explicat sic, ut sit i. q. *Frag mich, so wirst du hören, ob ich Verstand babe.* Sed quis umquam haec ita elocutus esset? Si Aristodemus dicere voluisset: *Id ipsum, an ego mente praeditus sim, cognosces si pergere volueris interrogare*, nullo modo hoc ita efferre potuisset: *Interroga igitur, et respondebo.* Accedit quod Heinzius particulam γὰρ post ἐρώτα, et alterum δὲ post ἄλλοθι in versione suppressit, quod, ut nunquam, sic h. l. ubi de nexu verborum disputatur, minime fieri debebat. Sin autem ita, ut verba postulant, reddidisset: *Du aber, denkst du denn, dir allein sey Vernunft zu Theil geworden, (frag mich also, und ich*

ich

ich werde dir antworten) — anderswo aber sey nirgends Vernunft anzutreffen; sat scio, importunitatem illius παρὲν Δέσους sensisset. Vir doctus, qui (in d. allg. d. Bibl. l. l.) Heinzianam h. l. interpretationem commemorat, negat quidem eam sibi placere, sed aliam affert non multum meliorem. Existimat enim Aristodemum his verbis a Socrate petere, ut quid ista quaestione sibi vellet magis aperiret. At si hoc voluisset Aristodemus, dixisset potius τί δὴ; (wie so?) Nec video quid in quaestione σὺ — ἔχῃ; involutum dici possit, quod ut magis sibi explicaretur, poscere Aristodemus in animum induxisset. Denique ἐρώτα γὰρ non potest verti: *Frag nur weiter, perge interrogare.* Iam mihi examinet incorruptus iudex hanc sententiam, quae emblemate illo ejecto efficitur: *Du aber, denkst du denn, dir allein sey Vernunft zu Theil geworden, anderswo aber, meinst du, sey nirgends Vernunft anzutreffen? zumal da du weisst etc.* s. latinis verbis: *Tu autem re solum rationis ac mentis aliquid habere putas, alibi autem nusquam ullum ejus existimas vestigium esse? praesertim cum scias etc.* Quid quaeso hac verborum consecutione aptius et concinnius esse potest? quid Xenophontis stilo dignius? At, dicat forsitan aliquis nimis superstitiosus codicum MStorum assecla; attamen haec verba ἐρώτα γὰρ καὶ ἀποκρινῆμαι in codicibus MStis leguntur! Ridiculum; quasi non omnes interpolationes in MStis libris factae sint! At interpolationes hoc indicio produntur, ubi in aliis codd. reperiantur, in aliis absint; haec autem verba ἐρώτα — ἀποκρινῆμαι in omnibus adsunt. Audio. Veruntamen centena talia omnibus codicibus MStis, qui hodie supersunt, antiquiora sunt. Quot Hesiodi, quot Euripidis versus spurios esse demonstrarunt Ruhnkenius ac Valkenarius, quos omnes libri scripti agnoscunt! scilicet qui ad nostram aetatem conservati sunt, ut eos consulere possimus. In editione Romana Brunelli jam omit-
titur

titur ἐρώτα γὰρ καὶ ἀποκρινῆμαι, sed incertum utrum operarum vitio an codicis auctoritate.

ibid. καὶ τῶν ἄλλων δήπερ μεγάλων ὄντων ἐκάστα μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσταί σοι] Haec ita vertuntur a Leunclavio: *itemque de singulis rebus ceteris, quae magnae sunt, exiguam partem quum accepisses, ita deinde corpus tuum compactum fuit. Scilicet is participium λαβόντι perperam ad μέρος traxit, quod cum τὸ σῶμα construendum erat, hoc sensu: et quod tibi uniuscujusque ceterarum materialium, quarum magna copia est, parva quaedam particula, tum cum corpus nanciscerere, una cum eo indita sit.*

I. 6, 11. Antiphon dicit: O Socrates, ego te justum quidem arbitror, sapientem vero minime; et hoc ipse mihi sentire videris; hinc illud est quod a nemine mercedem exigis. Leunclavius et Heinzius ita vertunt, quasi scriptum sit ἐδένα γὰρ, non ἐδένα γ' ἐν πράττη (NAM a nemine mercedem exigis etc. Denn du nimmst — kein Geld). Quod quamquam fere eodem redit, interest tamen aliquid. Si ἐδένα γὰρ dixisset Antiphon, edidisset causam opinionis suae; nunc cum ἐδένα γ' ἐν dicit, significat, Socratis abstinentiam a mercede proprio inscientiae suae sensui tribuendam esse. Ceterum ἐδένα τῆς συνουσίας ἀργύριον πράττεισθαι non est: von keinem der Gesellschaft Geld nehmen: sed: a nemine pro consuetudine, h. e. institutione, mercedem exigere; seu: von keinem für seinen Umgang mit ihm Geld nehmen.

II. 1, 2. παρὰ τὴν ἐκείνης ἀρχὴν verum est, nec mutari quicquam hic debet. παρὰ h. l. eam vim habet, quam Germani praepositioni bey interdum subjiciunt, ut cum dicunt, bey allen diesen schönen Anstalten wird doch nichts ausgerichtet. Eodem modo ἐνεκα usurpatur, IV. 3, 3. ubi Euthydemus, si lucem non haberemus, inquit, coecis similes essemus ἐνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, h. e. so wären wir ja bey unsern Augen, oder trotz unsern Augen, blind.

II. 1, 17.

II. 1, 17. Planissimam constructionem mirum quantum pervertit anonymus Anglus a Simsono laudatus, cum ita nos eam jubet constituere, ut διαφέρει cum ἄλλο γε jungamus, et inter ἢ et ἀφροσύνη particulam ὅτι omissemus subintelligamus; hoc sensu: *non video quid aliud intersit — nisi hoc quod etc.* Nihil vidi magis. Ita potius, ne littera quidem mutata, interpretandum: *Denn ich sehe gar nicht ab, was es für einen Unterschied macht, ob man Peitschenbiebe gutwillig oder wider Willen aushält, da sie doch in beiden Fällen die nemliche Haut treffen, oder überhaupt, ob man alle dergleichen Plagen, die doch den nemlichen Körper treffen, gutwillig oder wider Willen erduldet. Kann es wol etwas anders als Wahnwitz bey einem Menschen seyn, freywillig sich unangenehmen Empfindungen zu unterwerfen?*

II. 1, 26. ὑποκοριζόμενοι] Post Ernestii et Schneideri de h. l. disputationem jam nec Toupii consilio egemus, (ad Suid. h. v.) qui ante ὑποκοριζόμενοι inferendum putat μὴ, ut μὴ ὑποκοριζόμενοι sit i. q. *minime blandientes.* Ingeniosa conjectura, sed non necessaria. Neque adeo erat cur Toupius Suidae interpretationem futilissimam diceret, qui locum nostrum diserte commemorans ὑποκοριζόμενοι exponit διασύροντες.

II. 2, 5. haud scio an melius εἰδὲ servassem in εἰδὲ σημαίνειν δυνάμενοι; nam inest his verbis gradatio quaedam: *imo quod ne significare quidem potest etc.*

II. 7, 3. I. M. Fabri V. D. observationis, quam ibi laudavi, summa haec est: „Recte mihi vulgaris lectio se habere videtur. Queritur Aristarchus multos ad se confugisse, quos alere vix sustineat. Socrates ergo Ceramonis exemplum ei proponit, utpote qui complures alendo divitias etiam acquirat. Ad quae tum Aristarchus respondet, Ceramonem servos alere, se homines ingenuos: illos artifices esse et rem facere, hos labore abstinere

tinere liberaliter educatos. Quibus dictis Socrates negat indecorum esse ingenuis laborare, et inde concludit fore, ut Aristarchus, si eodem velit, quo videat Ceramonem, uti instituto et suis operas dare, bene vivat., Recte. Si ibi legeretur ὅτι ὁ Κεράμων μὲν & πολλὰς τρέφων, cum negatione periret omnis argumentandi vis in Socratis conclusione; si autem postea legeretur negatio: σὺ δὲ & πολλὰς τρέφων, repugnaret hoc iis quae Aristarchus ipse dixerat, §. 2. τοι cognatas ad se confugisse questus.

II. 9, 8. καὶ εἶχ' ὅτι μόνον] etiam Anglum a Simsono laudatum offendit ὅτι, isque suadet ut legamus καὶ εἶχ' ἔτι μόνον. Quo consilio plane superfedere potuisset. Οὐχ' ὅτι sequente ἀλλὰ h. l. sic ponitur, ut μὴ ὅτι — ἀλλὰ I. 6, 11. cf. Hoogeveen Doctrina Particular. p. 960.

III. 8, 10. Ex iis quae ad h. l. observavit I. M. Faber, potiora subjiciemus: sunt enim ita scripta, ut omnem hujus loci difficultatem expediant. „Templis atque aris locum illum ajebat Socrates esse convenientissimum, qui et apertissimus et minime tritus esset; nam jucundum esse, ut ii qui orare velint, videant; neque minus jucundum, ut puri accedant. Hindenburgius multis confirmare studet sententiam Reiskii, ita tamen, ut pro τὰς θεὰς, quam vocem ille ad εἰδότηας desiderabat, ex antecedentibus malit τὰς γραφὰς, picturas, imagines. Sed valde dubito, an istae possint transferri in nostrum locum, ubi non amplius de privatis aedificiis, a quibus eas vult abesse Socrates, verum de templis sermo est. Erant utique ejusmodi donariis et imaginibus templa exornata, ad quae contemplanda adeoque veneranda lumine opus erat, si qui adoraturi intravissent. At Socrates jam manifeste loquitur de his, quibus etiamsi non libuisset templum adire (προσιέναι), e longinquo tamen preces facturis oculos saltim vertere ad

ad

ad templum liceret, quod ex religione veteri apud Euripidem fecit Eteocles et Polynices, Phoeniss. v. 1380. cf. 1373.

Ἐπεικλῆς δὲ Παλλάδος χρυσάσπιδος

βλέψας πρὸς οἶκον, ἠύξατ'.

Hinc Vitruvius etiam l, c. 7. (p. 16. ed. Laet.) aedibus, inquit, sacris, quorum deorum maxime in tutela civitas videtur esse, et Iovi, et Junoni, et Minervae, in excelsissimo loco, unde moenium maxima pars conspiciatur, arcae distribuuntur. L. IV. c. 5. p. 70. *sin autem loci natura interpellaverit* (ut aedis constituendae signum ad vespertinam coeli regionem spectet) *tunc convertendae* sunt earum aedium constitutiones, uti quam plurima pars moenium e templis Deorum conspiciatur — similiter si circum vias publicas erunt aedificia Deorum, ita constituantur, uti praetereuntes possint respicere, et in conspectu salutationes facere. Ex his satis puto intelligi, quare Socrates eam templorum regionem eligere jubeat, quae sit et *lucida* (ἐμφανεστάτη) et *minime trita* (ἀστιβειστάτη) ut nimirum majestate ac dignitate eorum conspecta vota possint facere seclusi; adituri viae non intercludantur celebritate. Haec tamen hic monenda esse puto, ἐμφανεστάτη non est *lucida*, sed *maxime conspicua*; et ἀγνώως προσιέναι eo pertinet, quod si via quae ad templum duceret, parum frequens esset, facilius adituri se ab omni piaculo puros servare poterant; ubi autem multi homines ultro citroque commeari solebant, ibi facile fieri poterat, ut aliquis pollueretur, nec satis castus ac purus ad templum perveniret. Ceterum quae Faber pro lectione εἰδότας disputavit, me saltem commovere non potuerunt, ut eam lectioni Stobaei ἰδόντας praeferrem; neque vero opus esse videtur, εὐ ἰδόντας h. l. rescribere.

III. 9, 4. Primum hic Stephanum secutus rescripsi τὸ τὰ αἰσχροὶ εἰδότας εὐλαβεῖσθαι σοφῆ καὶ σώφρονος

Φρονος ἐκρίνευ. Hoc modo enim hoc membrum priori τὸ τὰ — γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς concinnius respondet, et sensus optime convenit, et lectionis varietas unde orta sit facillime demonstrari potest.

Deinde Hindenburgii non magis quam meo ipsius iudicio pro ἢ ἀσόφους τε καὶ ἀμαθεῖς rescripti ἢ τὰς ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς; nisi quod ille sine articulo ἢ ἀσόφους scribendum putabat. Quaesitum erat a Socrate, an eos qui scirent recte facere, contraria tamen facerent, sapientes et modestos s. temperantes esse putaret. Respondet Socrates: *Nihil magis* (eos sapientes et modestos esse arbitror) *quam insipientes et immodestos s. intemperantes.* (Ich halte solche Leute, die wissen, was recht ist, und es nicht thun, eben so wenig für weise und enthaltsame Leute, als ich die unweisen und unenthaltsamen für weise und enthaltsam halten kann.) Quia igitur τὰς ἐπισταμένους etc. et τὰς ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς relationem inter se habent, ideo articulum ante ἀσόφους addendum putavi. Definite enim de omnibus, non indefinite de quibusdam loquitur Socrates. Ut enim repugnant inter se σοφὸν εἶναι et ἀσοφον εἶναι, ἐγκρατῆ εἶναι et ἀκρατῆ εἶναι, sic etiam ait Socrates repugnare τῷ σοφῷ καὶ τῷ ἐγκρατεῖ, cum sciat quid debeat facere, tamen contraria facere. Socrates enim existimabat unumquemque, qui consulto, e rebus quae fieri possent, aliquid eligeret, id tantum facere, quod sibi utilissimum fore putaret. Quapropter, eos qui non recte facerent, τὰς μὴ ὀρθῶς πράττοντας, nec sapientes, nec temperantes esse dicebat. Non sapientes, melius enim sibi consulerent; non temperantes, abstinerent enim ab eo, quod sibi inutile esse decrevissent.

Denique ἀ ἀν οἴωνται e MS. Voss. cur receperim ex iis, quae modo disputata sunt, intelligitur. Socrates enim significat homines in iis quae appetant, aut fugiant, opinionem suam sequi; ex iis-

N

que

que rebus, quae in potestate sua positae sint, eas eligere, quas opinentur sibi utilissimas esse, h. e. *ἃ ἂν οἴωνται συμφωρώτατα αὐτοῖς εἶναι.* Ex quo deinde colligit, eos qui tamen recte non faciant, nec sapientes nec temperantes esse; si enim saperent, certe et utile sibi scirent esse τὸ σωφρονεῖν. Atque ut hoc modo de arctissimo nexu copulatas esse putabat sapientiam ac temperantiam, adeo ut temperantiam esse formam quandam sapientiae diceret, sic deinde latius de justitia omnique virtute disputabat, demonstrans justitiam omnemque virtutem sapientiam esse. §. 5.

III. 9, 9. Etsi illa, quam exposui h. l. interpretatione mihi ipse satisfacio, tamen vereor, ut aliis omnibus satisfecerim. Hi igitur videant, an sic ille locus emendandus sit: πάντας δὲ τῆς ἐφ᾽ ἡσυχιάσιν ἐξεῖναι γὰρ αὐτοῖς ἰέναι πράζοντας τὰ βελτίω τῶν. ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιόνων ἐπὶ τὰ χείρω ἰέναι ἔδει ἐξεῖναι. Εἰ δὲ τις ἴοι σχολιάσων ἀσχολίας αὐτῶ ἕσης, κακῶς ἐφ᾽ ἡσυχίαν πράττειν: h. e. alle diese Leute, sagte er, wären Müßiggänger; denn es stünde ihnen frey binzugehen, und was bessers zu thun, als das. Hingegen von dem Bessern auf das Schlechtere überzugehen stünde niemanden frey. Ginge aber jemand, der doch Geschäfte hätte, zum Müßiggange über, der handelte daran sehr unrecht. Atque ista quidem emendatio confirmari videtur Socratis dicto, cum III. 11, 15. ἐπισκώπτων Theodotae τὴν ἀπραγμοσύνην, ἀλλ' ὡς Θεοδότῃ, inquit, οὐ πάνυ μοι βράδιόν ἐστι σχολιάσαι. καὶ γὰρ ἴδια πράγματα πολλὰ καὶ δημόσια παρέχει μοι ἀσχολίαν. Quo loco non est silentio praetereundum, virum doctum (in allg. deutscher Bibl. 1. 1.) legendum putare ἐπισκώπτων τὴν αὐτῆς ἀπραγμοσύνην pro ἐ. τὴν αὐτῆς ἀπραγμοσύνην, ut Socrates εἰρωνικῶς se ipsum cavilletur, quod abstineat a publicis negotiis, adeoque in otio vivat. Verum hoc admitti non potest; quia Socrates etsi tum a rep. gerenda abstinebat, ipse tamen institu-

tio-

tionem juventutis δημόσιον ἢ πολιτικὸν πρᾶγμα dici haberique volebat; quod ita esse clarissime patet ex iis quae Antiphonti respondit lib. II. 6, 15. Adeoque verum est ἐπισκώπτων τὴν αὐτῆς ἀπραγμοσύνην; ac Socrates serio loquitur, multa sibi ἴδια καὶ δημόσια πράγματα esse dicens; in quo ἴδια sunt domestica negotia, δημόσια autem pertinent ad institutionem adolescentum, cui quotidie vacabat.

III. 12, 1. ἰδιωτικῶς τὸ σῶμα ἔχειν, est corpus imbecille, parum robustum habere, quemadmodum solent, qui exercitia corporis neglexerunt; quaerit igitur Socrates: *Quam parum robustum tibi corpus est, o Epigenes; quam parum athleticum!* Et ille respondet, ἰδιώτης μὲν εἰμί· h. e. *quid mirum? non sum atleta.* Itaque ἰδιωτικῶς τὸ σῶμα ἔχειν, opponitur τῷ ἀθλητικῶς τὸ σῶμα ἔχειν; et ἰδιώτης opponitur τῷ ἀθλητῆ. Atque hinc est, quod Socrates statim Olympicorum certaminum mentionem facit. Sed audiamus I. M. Fabrum doctissime de h. l. disputantem: „Nemini, inquit, mirum debet videri, Epigenis infirmi aspectu esse commotum Socratem, quem quippe agriculturam et bellicae rei artem pulcherrimas et maxime necessarias existimasse (Oecon. c. 4.) reliquas, quibus exercendis corpora sedendo et vivendo in umbra corrumpantur, et effoementur, sordidas et infames ex saeculi bellis occupati opinione nominasse constat. His igitur in rebus cum nihil studii videret posuisse Epigenem, exprobrat ipsi Socrates corporis infirmitatem, quam exercitia expellere facile potuissent. Mollitiam quidem atque umbratilem vitam isti homini in deliciis fuisse, colloquium Socratis cum eo institutum satis superque docet. Iam de interpretatione Ernestii et Mori ingenue fateor, me quidem non videre, quid orationi, ut cohaereat, magis adjumenti adferat. Vertit ille τὸ σῶμα κακῶς ἔχειν corpus negligenter, male, tenuiter habere; illud autem ἰδιώτης εἰμί, *sum homo tenuis, vilis,*

contemptus, quales esse solent, qui de plebe sunt; adeone autem plebis proprium est habere corpus tenue? (Sed hic oblitus est Faber, Ernestium de vestitu tenui intelligere τὸ σῶμα κακῶς ἔχειν, cui tamen interpretationi contextus plane repugnat.) Accedit quaestio, utri verba, εἰδέν γε μᾶλλον etc. tribuenda sint? Morus et Hindenburg Epigenis esse arbitrantur. Sequuntur enim Leunclavius: vulgaris sum nibilo magis quam ii, qui apud Olympiam decertaturi sunt (ich bin ein gemeiner Mann, aber nicht mebr, id est, ich lebe deswegen nicht schlechter, als —); verum Leunclavius in personarum interponendis nominibus saepe lapsus deprehendatur, v. c. Cyrop. VIII. p. 224. B. cf. notas Aemilii Porti ad eum locum p. 1169. Mori autem si recte sententiam capio, hoc dicit: sequor tamen Paedotribae dietam; is enim teste Plat. Min. p. 509. τροφήν ἐπὶ τὰ τῶν ἀνδρῶπων σώματα διανεῖμαι ἄριστος, optime corporibus alimenta accommodare potest. Sed item Paedotriba (l. c. fin.) τροφήν τε καὶ πόνον τῇ μὲν αὖξων, τοῖς δὲ γυμνάζων καὶ συνιστὰς τὸ σῶμα βέλτιον αὐτὸ ποιεῖ, bonam valetudinem tuetur etiam, quod nutrimentum et exercitium tum intendit, tum remittit atque ita corpus componit. — At tum certe hoc responsurum fuisse crediderim Socratem, si tam laute vivis, quin tu exercendo corpore cibos confice! Pergit autem: Tune te isto tuo corpore tenui posse patriae prodesse arbitraris. Socrati igitur ista verba tribuenda, — —. Haec Fabro assentior. At in hoc ab eo discedo, quod cum is putet Epigenem alio sensu se appellare ἰδιώτην, quam Socrates eum dixisset σῶμα ἰδιωτικῶς ἔχοντα. Nimirum quia ἰδιώτης inter alia etiam significat civem privatum, ex ambiguo sic respondere existimat Epigenem, ut dicat: Ego vero civis isque inexercitatus ac rudis; quid ergo mirum, si ejusmodi corpus non habeam? Ego vero longe simplicius et convenientius h. l. esse arbitror, Epigenem proprie ad quaestionem, et sic ut ille verba sua intelligi

ligi

ligi vellet, respondentem facere. *Quam parum athletice vales!*, inquit Socrates. Ille respondet: *Non mirum; nam aliena a me est athletarum vita.* Socrates regerit: *Atqui ea non magis a te aliena esse debet, quam ab iis, qui Olympicis se parant certaminibus; nam majora etiam fortasse et graviora certamina tibi indicent Athenienses, cum te ad bellum pro patria gerendum provocabunt.* Ut autem h. l. τῷ ἰδιώτῃ opponitur ἀθλητῆς, sic III. 7, 7. ἰδιώτης opponitur τῷ ἀσκητῇ.

IV. 2, 6. Hic locus Ruhnkenii sagacitate plane restitutus esse videtur. Opponuntur enim οἱ πειρώντες ὡς συνεχέστατα ποιεῖν ὅτι ἂν βέλωνται δυνατοὶ γενέσθαι iis qui ἐξαιφνης δυνατοὶ fieri volunt. Οὐ καὶ ἑαυτῶνs opponitur τῷ αὐτόματοι; denique πάντα ποιῶντες καὶ ὑπομένοντες opponitur verbis ἀνευ παρασκευῆς καὶ ἐπιμελείας. Accedit Bessarionis auctoritas, qui plane sic legisse videtur, ut primum μὴ ante πειρώνται abesset, post autem scriberetur ἔ καὶ ἑαυτῶνs cum negatione. Vertit enim: *Mirum quod qui cubarizandi aut tibia canendi aut equitandi velint artem discere aut in aliquo similium instructiores reddi, CONENTUR id creberrime facere ad quod idonei evadere volunt, NON per se, sed apud eos qui videntur esse praestantissimi, omnia facientes et sufferentes, ut nihil praeter illorum sententiam exequantur, illud putantes, sese non aliter celebres futuros.* ὡς συνεχέστατα est quam saepissime, quam creberrime, pertinetque ad crebra exercitia, sine quibus nemo artis cujusdam peritus fieri possit; non est igitur, ut Ernesti putabat, i. q. παραχρῆμα h. e. statim, nullo intervallo facto. Equidem miror quid sit, quod Ernesti se ipsum dicit Ruhnkenii rationem secuturum fuisse, nisi συνεχέστατα et καὶ obstare visa essent. At haec obstacula nulla sunt. Nam cur ὡς συνεχέστατα aliter vertamus, quam ut sit quam saepissime? Deinde καὶ in καὶ ἔ καὶ ἑαυτῶνs est ad vincendam orationem h. l. aptissimum, ὡς συνεχέστατα — καὶ ἔ καὶ ἑαυτῶνs.

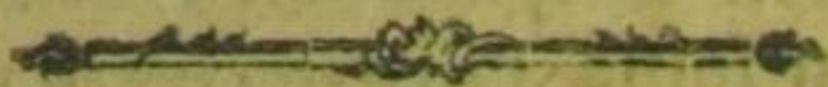
IV. 2, 28. τῆς post ἐαυτῶν genuinum non esse existimat anonymus Anglus ap. Simson.

IV. 3, 1. idem suspicatur legendum διαλεκτικῶς.

IV. 3, 14. τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἐστὶν fr. scripsit Xenophon, antecedens πρᾶττων ὁράται, ut aperte significat, deum harum rerum auctorem intelligi, sic τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἐστὶν significare potest, deum cerni non posse quatenus ea omnia machinetur. In quo sententia quidem satis bona, sed elocutio minus placet. Conjecturae, quam proposui, ipse minimum tribuo; viderint tamen peritiores, an ut inter se paulo post opponuntur, ubi de anima hominis loquitur, ὅτι μὲν γὰρ βασιλεία ἐν ἡμῖν φανερόν, et ὁράται δὲ ἔδ' αὐτῇ, aequè commode h. l. opponantur ἔτος τὰ μέγιστα μὲν πρᾶττων ὁράται, et τὰδε δὲ οἰκονομῶν ἀόρατος ἡμῖν ἐστὶν; saltem αὐτὸς δὲ τὰδε οἰκονομῶν concinnius fuisse videtur.

IV. 5, 11. τί γὰρ διαφέρα — ἄνθρωπος ἀκρατῆς θηρίῃ τῷ ἀμαθιστάτῃ] Dubitaverit forte quispiam an genuinum sit h. l. θηρίῃ, cum sequatur fere eadem sententia. Sed ferri tamen potest.

IV. 8, 9. τὸ ἀδικεῖν genus est, τὸ ἀδίκως ὅτις ποιεῖν pertinet ad propriam hominis cujusdam actionem. Itaque a genere universo ad proprietatem personae transfertur disputatio. Wenn Ungerechtigkeit überhaupt schändlich ist, wie sollte es nicht auch schändlich seyn, irgend etwas auf eine ungerechte Art zu thun. Inde intelligitur etiam τὸ ἀδίκως ἀποκτείνειν turpe esse. Adeoque non est, quod h. l. sollicitemus.

Lit. Graec. B. 5830

Datum der Entlei

Dieser Band wurde 1997 durch Bestrahlung sterilisiert. Verfärbungen stellen keine Gefahr dar.

III/9/280 JG 162/6/86

